

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

Ζ' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

Ι' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΚΕ'

Τετάρτη 28 Φεβρουαρίου 2001 (απόγευμα)

Αθήνα, σήμερα στις 28 Φεβρουαρίου 2001, ημέρα Τετάρτη και ώρα 18.19', συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΚΛΑ - ΜΑΝΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

(ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ: Σύμφωνα με την από 28-2-2001 εξουσιοδότηση του Σώματος επικυρώθηκαν με ευθύνη του Προέδρου τα Πρακτικά της ΡΚΔ' συνεδριάσεώς του, της 28ης Φεβρουαρίου 2001 (πρωί), σε ό,τι αφορά την ψήφιση στο σύνολο του σχεδίου νόμου: "Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Οργανώσεως για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης για επιστημονική, εκπαιδευτική και πολιτιστική συνεργασία".)

Εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Αποφάσεις Βουλής: Συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (άρθρα 56, 57 και 63).

Ο χρόνος των εισηγητών, των ειδικών αγορητών και των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων είναι δεκαπέντε λεπτά, των Αρχηγών των κομμάτων και του Υπουργού είκοσι λεπτά και των ομιλητών επτά λεπτά.

Ο εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Ευάγγελος Βενιζέλος έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριοι συνάδελφοι, η ομάδα των άρθρων 56, 57 και 63 που συζητούμε σήμερα ρυθμίζει εν πολλοίς τη νομική θέση του Βουλευτή.

Τι είναι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Βουλευτής σε μια σύγχρονη αντιπροσωπευτική δημοκρατία, σε ένα σημερινό Κοινοβούλιο; Η απάντηση δεν είναι εύκολη. Ο Βουλευτής, σύμφωνα με το Σύνταγμα, εκπροσωπεί το έθνος. Υπονοείται η αρνητική διατύπωση ότι δεν εκπροσωπεί μόνο την εκλογική του περιφέρεια. Αυτό σημαίνει ότι εκπροσωπεί τον ελληνικό λαό, αλλά και μια στρατηγική και διαχρονική αίσθηση γενικού συμφέροντος, με την οποία πρέπει να λειτουργεί η Βουλή των Ελλήνων. Εκπροσωπεί βεβαίως την τοπική κοινωνία της εκλογικής του περιφέρειας και το δικό της αναπτυξιακό πρόβλημα, τις δικές της αναπτυξιακές ανάγκες. Ο Βουλευτής είναι στέλεχος ενός κόμματος και υφίσταται, αν θέλετε, τις συνέπειες της ιδιότητάς του αυτής και μέσα και στο έξω από το κόμμα στο οποίο ανήκει. Είναι εκπρόσωπος της κοινωνίας των πολιτών, αλλά ταυτόχρονα

και εκπρόσωπος του πολιτικού συστήματος και αυτό τον αναγκάζει να υφίσταται διάφορες, απαξιωτικού χαρακτήρα, κρίσεις και πιέσεις από οικονομικά συμφέροντα, από επικοινωνιακούς μηχανισμούς ή από μονοθεματικές οργανώσεις. Ο Βουλευτής βρίσκεται σε μια σχέση αρκετά αμφίθυμη με τα περιφερειακά όργανα του κράτους και με τα όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο Βουλευτής βρίσκεται εκ των πραγμάτων σε μια περίεργη σχέση με την εκτελεστική εξουσία, γιατί η εκτελεστική εξουσία εξαρτάται από αυτόν, ελέγχεται από αυτόν, αλλά και αυτός είναι εν δυνάμει μέλος της Κυβέρνησης ή έστω Υφυπουργός.

Αντιλαμβάνεστε λοιπόν ότι δημιουργείται ένα πεδίο εντάσεων και αντιφάσεων, το οποίο καλείται να αξιολογήσει ο αναθεωρητικός νομοθέτης και στο ζήτημα που εξετάζουμε σήμερα, δηλαδή στα κωλύματα και στα ασυμβίβαστα των Βουλευτών.

Η γενική αρχή που διέπει την πρόταση της Επιτροπής Αναθεώρησης είναι η μείωση των κωλυμάτων που παρεμποδίζουν τη συμμετοχή στις εκλογικές διαδικασίες και την ανάδειξη κάποιων πολιτών ως Βουλευτών.

Η αλήθεια είναι ότι η Ελλάδα είναι μια από τις λίγες χώρες στις οποίες ισχύει ένα σύστημα συνταγματικού προσδιορισμού των κωλυμάτων και των ασυμβιβάστων. Στα περισσότερα ευρωπαϊκά συντάγματα το ζήτημα αυτό ανατίθεται στο νομοθέτη. Ο νομοθέτης είναι αυτός που ρυθμίζει κατά το δοκούν και άρα μπορεί να μεταβάλει την άποψή του ποιες ιδιότητες συνιστούν κώλυμα εκλογιμότητας, σχετικό ή απόλυτο, τοπικό ή γενικό και ποιες ιδιότητες είναι ασυμβίβαστες με την βουλευτική ιδιότητα. Είναι γι' αυτό εξαιρετικά παρακινδυνευμένο να κάνει κανείς συγκριτικού χαρακτήρα παρατηρήσεις σε επίπεδο συνταγματικών κειμένων, γιατί είναι λίγα τα στοιχεία, τα οποία έχει στη διάθεσή του. Πρέπει να αναδιφάσει κανείς στα νομοθετικά κείμενα, στους κανονισμούς των Βουλών, στην κοινοβουλευτική πρακτική και στις κοινοβουλευτικές παραδόσεις, προκειμένου να δει τι ισχύει στην Ευρώπη ή και γενικότερα στις δυτικές χώρες.

Πάντως γεγονός είναι πως η επιλογή του Συντάγματος του 1975, σε αντίθεση με τα προγενέστερα ελληνικά συντάγματα, να ρυθμίσει το ζήτημα των κωλυμάτων και των ασυμβιβάστων πλήρως το ίδιο, ήταν μία επιλογή που κατέτεινε στη διαμόρφωση ενός πλαισίου ασφάλειας δικαίου. Και το πλαίσιο αυτό θα ήταν αρκετά σαφές και σταθερό, εάν δεν είχε σε πολλές περιπτώσεις διασαλευθεί από τη νομολογία, μία νομολογία η οποία από τη φύση της είναι περιπτώσιολογική, είναι αποσπασματική και ως εκ τούτου μπορεί να είναι και αντιφατική.

Έχουμε, λοιπόν, την υποχρέωση να διαμορφώσουμε έτσι το άρθρο 56 του Συντάγματος, ώστε να περιορίσουμε τους περιορισμούς της συμμετοχής στη δημοκρατική διαδικασία, στο δημόσιο βίο. Έχουμε την υποχρέωση να διαμορφώσουμε έτσι το

άρθρο 56, ώστε να περιορίσουμε τις ερμηνευτικές και άρα και τις δικαστικές αμφισβητήσεις. Από την άλλη όμως μεριά είμαστε υποχρεωμένοι να διαμορφώσουμε έτσι το άρθρο 56 του Συντάγματος, ώστε να διασφαλίζονται τα έννομα αγαθά που πάντοτε ήθελε να προστατεύσει ο θεσμός των κοινοβουλευτικών κωλυμάτων.

Τι ήθελε να προστατεύσει και τι θέλει να προστατεύσει η διάταξη του άρθρου 56. Πρώτον, θέλει να απαγορεύσει την αθέμιτη επιρροή επί του εκλογικού σώματος. Άρα, συνιστούν κώλυμα ιδιότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως δίαυλοι αθέμιτης επιρροής. Δεύτερον, θέλει να απαγορεύσει τον αθέμιτο εκλογικό ανταγωνισμό, μεταξύ των πολιτικών κομμάτων που χρησιμοποιούν πρόσωπα με αθέμιτες ιδιότητες. Τρίτον, θέλει να απαγορεύσει τον αθέμιτο ανταγωνισμό μεταξύ υποψηφίων του ίδιου κόμματος. Αν θέλετε εδώ εστιάζεται πλέον και το ενδιαφέρον και αυτό ίσως αλλοιώνει την εικόνα, γιατί και τα άλλα ζητούμενα είναι πάρα πολύ σοβαρά στο άρθρο 56 του Συντάγματος. Και βέβαια τα κώλυμα -και αυτό θα ήθελα να προσεχθεί- πάντοτε στέχουν στη διαφύλαξη της αμεροληψίας και της ομαλής λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, ο οποίος αναπτύσσει τώρα πολύ σημαντικές οικονομικές λειτουργίες και άρα πρέπει αυτές οι οικονομικές λειτουργίες να είναι διαφανείς.

Με βάση όλα αυτά και με στόχο πάντοτε να περιορίσουμε τα κώλυμα εκείνα που αφορούν ιδιότητες, οι οποίες στην πράξη δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως στοιχεία αθέμιτου ανταγωνισμού, διαμορφώσαμε στην Επιτροπή Αναθεώρησης, το γενικό σχετικό κώλυμα της παραγράφου 1 του άρθρου 56 που αίρεται με την παραίτηση από την κρίσιμη ιδιότητα, κάνοντας τρεις βασικές επιλογές. Η πρώτη επιλογή είναι ο ακριβής, όσο είναι δυνατόν, προσδιορισμός των ιδιοτήτων, η παραίτηση από τις οποίες είναι αναγκαία προϋπόθεση, προκειμένου να κηρυχθεί κανείς υποψήφιος Βουλευτής. Οι κατηγορίες αυτές είναι οι έμμισθοι δημόσιοι λειτουργικοί και υπάλληλοι και οι υπάλληλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, αλλά και οι υπάλληλοι του δημοσίου που συνδέονται μαζί του με σχέση ιδιωτικού δικαίου. Είναι οι υπάλληλοι των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Είναι οι υπηρετούντες στα σώματα ασφαλείας και στις Ένοπλες Δυνάμεις. Είναι τα αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πρώτου και δεύτερου βαθμού και όχι μόνο τα ανώτερα, άρα όλα τα αιρετά μονοπρόσωπα όργανα και των δύο βαθμών. Είναι οι διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες και εντεταλμένοι σύμβουλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, δημοσίων επιχειρήσεων, επιχειρήσεων των ΟΤΑ και επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το κράτος με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος. Πιστεύω ότι έτσι συλλαμβάνουμε όλες εκείνες τις ιδιότητες από τις οποίες όντως πρέπει να παραιτείται κάποιος πριν διεκδικήσει τη βουλευτική του υποψηφιότητα και την εκλογή του κατά πάσα πιθανότητα.

Μια δεύτερη πολύ σημαντική καινοτομία που αφορά την παράγραφο 1 του άρθρου 56 είναι η διευκλίνση της δυνατότητας επανόδου των δημοσίων υπαλλήλων και των υπαλλήλων ευρύτερα του δημόσιου τομέα που παραιτούνται για να θέσουν υποψηφιότητα χωρίς να υπάρχει τώρα ο εκ του Συντάγματος περιορισμός της ενιαίας παραμονής εκτός υπηρεσίας.

Και ένα τρίτο ζήτημα το οποίο ρυθμίζεται με πρωτότυπο τρόπο στην παράγραφο 1 του άρθρου 56 είναι το ζήτημα της εκλογιμότητας των ανωτέρων αιρετών μονοπρόσωπων οργάνων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού, δηλαδή εν προκειμένω των νομαρχών, οι οποίοι καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας για την οποία εξελέγησαν ως νομάρχες δεν μπορούν, ούτε παραιτούμενοι, να θέσουν υποψηφιότητα και να εκλεγούν Βουλευτές. Αυτό σημαίνει ότι μετά τη λήξη της τετραετούς νομαρχιακής τους θητείας μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα ακόμα και στις εκλογές που ακολουθούν.

Σημαντικότερα είναι τα προβλήματα που πάντοτε δημιουργούσε η παράγραφος 3 του άρθρου 56 με την οποία θεσπίζεται τοπικό αλλά απόλυτο κώλυμα. Το κώλυμα αυτό δεν αίρεται με

παραίτηση και έχει τοπική έκταση ανάλογη με την έδρα στην οποία υπηρετεί ή την περιφέρεια στην οποία ασκεί αρμοδιότητα κατά τόπο ο ενδιαφερόμενος να εκλεγεί. Άρα η τοπική έκταση του κωλύματος δεν περιορίζεται -αποδεχόμαστε από αυτήν την άποψη την ομολογία- στην έδρα του ενδιαφερομένου αλλά επεκτείνεται σε όλες τις εκλογικές περιφέρειες επί των οποίων αυτός ασκούσε τοπική αρμοδιότητα.

Η βασική επιλογή που έχει κάνει η Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος ήταν να αποσαφηνίσει τα πράγματα χρονικά. Το κρίσιμο χρονικό σημείο τώρα είναι η τελευταία τριετία πριν τις εκλογές, όποτε κι αν γίνουν αυτές και αν ο ενδιαφερόμενος έχει υπηρετήσει με την ιδιότητα που συνιστά κώλυμα για διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών μέσα στην τριετία αυτή επιπλέον στη διάταξη. Αντισταθμίσαμε ότι και το διάστημα της τριετίας είναι μεγάλο και το σημείο υπολογισμού που είναι ο χρόνος διεξαγωγής των εκλογών ασαφές. Γιατί ο θεσμός της διάλυσης της Βουλής σε ένα κοινοβουλευτικό πολίτευμα μπορεί βεβαίως να μετακινήσει τα χρονικά όρια. Η επιλογή της Επιτροπής Αναθεώρησης είναι να θέσει ένα σαφές και αμετακίνητο όριο που είναι το τελευταίο δεκαοκτάμηνο της τετραετούς βουλευτικής περιόδου. Άρα εάν κάποιος έχει διατηρήσει έστω και για μια ημέρα την ιδιότητα που συνιστά κώλυμα στο τελευταίο δεκαοκτάμηνο της τετραετούς βουλευτικής περιόδου εμπίπτει στο κώλυμα.

Οι κατηγορίες είναι τρεις όπως τις έχει τυποποιήσει η επιτροπή -πιστεύω ότι εδώ πρέπει να κάνουμε ορισμένες νομοτεχνικού απλώς χαρακτηρισμούς αποσαφηνίσεις. Η πρώτη κατηγορία είναι οι διοικητές, οι υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικού συμβουλίου, διευθύνοντες και εντεταλμένοι σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το δημόσιο με διοικητική πράξη ως μέτοχος.

Δεύτερη κατηγορία είναι οι ανώτεροι και ανώτατοι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.

Τρίτη κατηγορία είναι οι έμμισθοι υπάλληλοι του δημοσίου των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των άλλων οργανισμών τους οποίους προανέφερα στην πρώτη περίπτωση, οι οποίοι επίσης εμπίπτουν στο κώλυμα αυτό μόνον όμως αν κατέχουν θέση προϊσταμένου διεύθυνσης ή άλλη αντίστοιχη την οποία εν προκειμένω εξειδικεύει και ορίζει ο νόμος. Είναι η πρώτη κάμψη που εισάγεται στο σύστημα του συνταγματικού προσδιορισμού των κωλυμάτων, γιατί εδώ το σύστημα αυτό συμπληρώνεται και εξειδικεύεται νομοθετικά για να παρακολουθούμε τις εξελίξεις και να αποφεύγουμε ισοπεδωτικού χαρακτήρα ρυθμίσεις και άρα αδικίες.

Η ειδικότερη κατηγορία των προϊσταμένων γενικών διευθύνσεων υπάγονται στο κώλυμα αυτό και για έκταση μεγαλύτερη της περιφέρειας των έδρας της, άρα και για τις άλλες περιφέρειες επί των οποίων έχουν τοπική αρμοδιότητα.

Διευκρινίζω εδώ ότι στο κώλυμα εμπίπτουν οι γενικοί και ειδικοί γραμματείς Υπουργείων, οι γενικοί γραμματείς των περιφερειών, των αυτοτελών γενικών γραμματειών και όσοι εξομοιώνονται με αυτούς. Και αυτό πρέπει να αναφερθεί ρητά ως περίπτωση δ' και όχι ως εξαίρεση της εξαίρεσης από την περίπτωση γ' όπως στο κείμενο της Επιτροπής.

Και επίσης σημειώνω με πολύ μεγάλη προσοχή την παρατήρηση του συναδέλφου κ. Ιωαννίδη, να μην μνηστευτούν στα κώλυμα και τα μέλη των ανεξαρτήτων διοικητικών αρχών, που προσδιορίζονται από το Σύνταγμα, ή άλλων ρυθμιστικών αρχών, που προσδιορίζονται από το νόμο, αλλά που ασκούν παρεμφερείς αρμοδιότητες. Πιστεύω ότι και αυτό πρέπει να το περιλάβουμε ως αυτοτελή περίπτωση στη διατύπωση του άρθρου 56.

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα την ανοχή σας, γιατί το ζήτημα των ασυμβιβάστων είναι μεγάλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Σύμφωνα, αλλά στην πορεία της συζητήσεως να εξοικονομήσετε χρόνο οι εισηγητές, να μιλήσουν και οι Βουλευτές.

Συνεχίστε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Και ει-

σέρχομαι τώρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο ζήτημα των ασυμβίβαστων, όπου η αρχή είναι αντίστροφη. Στα κωλύματα η αρχή που διέπει την πρόταση της επιτροπής είναι η μείωση των κωλυμάτων. Στα ασυμβίβαστα, που αφορούν ιδιότητες που κατέχει ο Βουλευτής μετά την εκλογή του, η αρχή είναι η αύξηση των ασυμβίβαστων, έτσι ώστε να υπάρχει ένας απόλυτος και διαφανής φραγμός ανάμεσα στις οικονομικές λειτουργίες του κράτους και τη βουλευτική ιδιότητα, ή τη λειτουργία της αγοράς εν ευρεία έννοια και τη βουλευτική ιδιότητα. Άρα, τα ασυμβίβαστα λειτουργούν ως μοχλός ενίσχυσης του θεσμικού και πολιτικού ρόλου του Βουλευτή, λειτουργούν ως εγγύηση διαφάνειας και βεβαίως επιτρέπουν στο Βουλευτή να αποσείσει το τεκμήριο ενοχής και απαξίας, που τον συνοδεύει. Δεν είναι δυνατόν ο Βουλευτής να συνοδεύεται από ένα κλίμα καχυποψίας, ο Βουλευτής να είναι "ο αμνός ο αίρων τας αμαρτίας του κόσμου". Δεν είναι δυνατόν ο Βουλευτής να μην μπορεί να απαντήσει και με θεσμικά επιχειρήματα σε αυτήν όλη την ευτελιστική και απαξιωτική συζήτηση, που γίνεται πολλές φορές και με δική μας ευθύνη, γιατί πολύ εύκολα εμείς οι ίδιοι προσχωρούμε σε αυτήν την κριτική, η οποία παράγεται και αναπαράγεται με πολύ έντονο ρυθμό.

Αυτό σημαίνει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι η πρόταση της Επιτροπής για τα ασυμβίβαστα είναι μία πρόταση, η οποία δεν συνδέεται καθόλου με άλλα στοιχεία της νομικής θέσης του Βουλευτή. Και κυρίως θέλω να αποσαφηνίσω θέλω να ελπίζω ότι αυτό το λέω στο όνομα όλων των μελών της Βουλής των Ελλήνων ότι δεν συνδέεται με το ζήτημα της βουλευτικής αποζημίωσης. Η ρύθμιση του άρθρου 57 είναι μία ρύθμιση που έχει τη δική της αυτόνομη και ολοκληρωμένη λογική. Είναι μία ρύθμιση που πρέπει να εισαχθεί, και μάλιστα με ευρεία πλειοψηφία, ει δυνατόν ομοφώνως, χωρίς αυτό το ζήτημα να συνδέεται με το καθεστώς της βουλευτικής αποζημίωσης και με την έκταση των παροχών, που πρέπει να έχει στη διάθεσή του ο Βουλευτής, προκειμένου να εκτελέσει σωστά τα καθήκοντά του, το λειτουργήμα του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριε Υπουργέ, θα έχετε τρία λεπτά, μετά το τέλος των οποίων θα διακοπεί αυτόματως η καταγραφή.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Άρα, λοιπόν, οι ασυμβίβαστες ιδιότητες οι οποίες καταγράφονται στο άρθρο 57, όπως το έχει διαμορφώσει η Επιτροπή, νομίζω ότι δημιουργούν ένα πλαίσιο, το οποίο είναι σαφές. Πρέπει όμως, όπως είχα την ευκαιρία να πω και στην αγόρευσή μου επί της αρχής του Συντάγματος, τα ασυμβίβαστα που έχει διαμορφώσει η Επιτροπή Αναθεώρησης, να συμπληρωθούν και με την εισαγωγή του γενικού επαγγελματικού ασυμβίβαστου των Βουλευτών.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την πρόταση που έχει διαμορφωθεί, η ιδιότητα του Βουλευτή είναι ασυμβίβαστη με την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος. Ο νόμος όμως είναι αυτός που θα ορίσει τις δραστηριότητες, που για πολιτικούς, επιστημονικούς, καλλιτεχνικούς ή άλλους συναφείς λόγους είναι συμβατές με το βουλευτικό αξίωμα, καθώς και τα σχετικά με τα ασφαλιστικά και τα συνταξιοδοτικά ζητήματα και τον τρόπο επανόδου των Βουλευτών στο επάγγελμά τους, μετά την απώλεια της βουλευτικής ιδιότητας.

Ούτως ή άλλως είναι τόσες πολλές οι ασυμβίβαστες ιδιότητες, που υπήρχαν και υπάρχουν στα υπόλοιπα εδάφια της παρ. 1 του άρθρου 57, ώστε η προσθήκη που γίνεται τώρα είναι ιδιαίτερα μικρή, αλλά και καταλυτική, όχι μόνο από πλευράς εντυπώσεων, αλλά και από πλευράς ουσίας. Ακριβώς δε επειδή η μεταβολή αυτή είναι καταλυτική, γι' αυτό γίνεται ευρύτερα αποδεκτό πως πρέπει να υπάρχει μία σαφής μεταβατική περίοδος, μετά το πέρας της οποίας θα ισχύσει αυτό το επαγγελματικό ασυμβίβαστο και η έναρξη της ισχύος του επαγγελματικού ασυμβίβαστου πρέπει να συμπίσει με την έκδοση και δημοσίευση του νόμου που θεσπίζει τις εξαιρέσεις και ρυθμίζει όλα τα άλλα θέματα, συνταξιοδοτικά, ασφαλιστικά και επανόδου στην επαγγελματική ζωή, τα οποία προανέφερα.

Για να μην καθυστερήσει όμως η έκδοση του νόμου αυτού και για να είναι σαφής η βούληση της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής να

θεσπίσει το ασυμβίβαστο αυτό, απώτερο όριο ισχύος του ασυμβίβαστου πρέπει να τεθεί η 1η Ιανουαρίου του 2003, δηλαδή ένας ημερολογιακά και όχι πολιτικά προσδιορισμένος χρόνος, α-πολύτως επαρκής που υπερβαίνει τους δεκαοκτώ μήνες, μέσα στον οποίον μπορούν να λυθούν όλες οι οργανωτικές εκκρεμότητες οι οποίες υπάρχουν και μέσα στον οποίο ανέτως μπορεί να συζητηθεί και να ψηφιστεί ο νόμος που εισάγει τις εξαιρέσεις.

Σας θυμίζω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι αυτήν τη στιγμή από τα μέλη της Βουλής των Ελλήνων σε απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο τελούν οι Υπουργοί και οι Υφυπουργοί. Και βεβαίως όλοι οι Βουλευτές είναι εν δυνάμει Υπουργοί και Υφυπουργοί και αποδέχονται την τιμητική αυτή πρόταση του εκάστοτε Πρωθυπουργού χωρίς να διαπραγματεύονται το επαγγελματικό τους καθεστώς πριν προσέλθουν την επομένη ημέρα να ορκιστούν ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Σε ασυμβίβαστο τελούν όλοι εκείνοι που έχουν επαγγελματική ιδιότητα που συνιστά κώλυμα και άρα έχουν υποχρέωση παραίτησης από την ιδιότητά τους πριν ανακηρυχθούν υποψήφιοι Βουλευτές: Όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι στρατιωτικοί, οι υπάλληλοι των οργανισμών του ευρύτερου δημόσιου τομέα κλπ. Σε πλήρη αναστολή είναι όλοι οι καθηγητές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων που είναι Βουλευτές.

Σε ασυμβίβαστο τελούν όλοι εκείνοι που θα μπορούσαν να αναπτύσσουν επιχειρηματικές δραστηριότητες που συνιστούν ούτως ή άλλως ασυμβίβαστο με βάση άλλες διατάξεις του ισχύοντος άρθρου 57. Και αυτό αφορά στην επαφή με τις λειτουργίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Σε ασυμβίβαστο επίσης είναι, σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής Αναθεώρησης, όλοι εκείνοι που έχουν υπαλληλικού χαρακτήρα σχέση με επιχειρήσεις έργων ή προμηθειών του δημόσιου ή με επιχειρήσεις μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Άρα είναι προφανές ότι πολύ λίγα είναι αυτά που προσθέτει το απόλυτο επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Προσθέτει όμως μια απόλυτη αίσθηση θεσμικού ρόλου και θεσμικού καθήκοντος όλων των Βουλευτών χωρίς διάκριση, μεταξύ εκείνων που είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης έτοιμοι να αναλάβουν κυβερνητικά καθήκοντα και των άλλων που είναι μερικής απασχόλησης και δεν έχουν ετοιμότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Αναφέρεστε σε ό,τι έχει το άρθρο 63 από την Επιτροπή ή αλλάζετε και τίποτα; Προτείνετε κάποια αλλαγή;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, ως προς το άρθρο 63 -και κλείνω μ' αυτό- επειδή στην Επιτροπή Αναθεώρησης ήταν πολλοί εκείνοι που θεώρησαν περιττή μια ειδική συνταγματική ρύθμιση που να διασφαλίζει το κύρος και την αξιοπρέπεια του Βουλευτή στην επαφή του με τις άλλες κρατικές εξουσίες, πρόθεσή μου είναι να αποσύρω την πρόταση αναθεώρησης γιατί δεν θέλω το άρθρο 63 -μία συμβολικού χαρακτήρα διάταξη- να γίνει το πεδίο εύκολων και δήθεν "γενναίων" συμπεριφορών εκείνων που πιστεύουν ότι ο Βουλευτής δεν χρειάζεται συνταγματική θωράκιση και συνταγματικά επιχειρήματα για να επιβάλει τη θέση του. Περισεύει η διάταξη αυτή εάν κάποιοι συνάδελφοι, ιδίως της Αντιπολίτευσης, πιστεύουν ότι μπορούν με τη δική τους αξία, με την προσωπικότητά τους και με τη λειτουργία τους μέσα στην κοινωνία να επιβάλουν αυτό που το Σύνταγμα επιτάσσει.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν είκοσι εννέα μαθητές και μαθήτριες και δύο συνοδοί-καθηγητές από το Εκπαιδευτήριο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Το λόγο έχει ο κ. Ιωάννης Βαρβιτσιώτης, εισηγητής της Μειοψηφίας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το πρόβλημα των κωλυμάτων εκλογιμότητας και του ασυμβίβαστου των Βουλευτών έχει προκαλέσει στο παρελθόν ευρύτατες θεωρητικές συζητήσεις.

Ειδικότερα για τα κωλύματα η σκοπιμότητα υπάρξεως της σχετικής ρυθμίσεως είναι πασιφανής. Αποβλέπει στον αποκλεισμό της πιθανότητας να εκμεταλλευθούν τα πρόσωπα αυτά τη θέση που κατέχουν δι' ίδιον εκλογικών όφελος επηρεάζοντας το εκλογικό Σώμα προς ζημία πολλές φορές της χρηστής διοικήσεως. Εγώ όμως βλέπω και μία άλλη σημασία και μια άλλη σκοπιμότητα στη διάταξη αυτή, την οποίαν θεωρώ ιδιαίτερα σημαντική.

Μεταξύ των κωλυμάτων περιλαμβάνονται και οι γενικοί γραμματείς των Υπουργείων και οι διοικητές, υποδιοικητές όλων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των δημοσίων επιχειρήσεων, ένα ευρύ φάσμα προσώπων οι οποίοι καταλαμβάνουν θέσεις κλειδιά στον κρατικό μηχανισμό, θέσεις κρίσιμες για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής.

Τι γινόταν μέχρι τώρα; Αποτυγχόντες Βουλευτές, κατά κύριο λόγο, καταλάμβαναν τις θέσεις αυτές με αποτέλεσμα...

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κυβερνητικοί Βουλευτές.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κυβερνητικοί πάντοτε.

...με αποτέλεσμα να μην ασχολούνται με την πρόοδο του οργανισμού του οποίου έχουν αναλάβει τη διοίκηση, αλλά να στοχεύουν, σε βάρος των εν ενεργεία Βουλευτών, στην επανεκλογή τους. Έτσι, λοιπόν, πιστεύω ότι η διάταξη αυτή είναι θετική...

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Το ίδιο κάνουν και οι Υπουργοί εν ενεργεία.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Σας παρακαλώ, μη με διακόπτετε.

Με τη διάταξη αυτή νομίζω ότι αποτρέπονται τέτοιου είδους παρενέργειες.

Το άρθρο 56, που αναφέρεται στα κωλύματα, περιλαμβάνει δύο κατηγορίες. Η πρώτη καθιερώνει κωλύματα για την ανακήρυξη ορισμένων προσώπων εάν προηγουμένως δεν παραιτηθούν από τη θέση την οποία κατέχουν, ενώ η δεύτερη κατηγορία αφορά ορισμένες κατηγορίες προσώπων που δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν Βουλευτές εφόσον υπηρέτησαν στη συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια ή, κατά τη νέα διατύπωση, και σε όποια άλλη εκλογική περιφέρεια εκτεινόταν η τοπική αρμοδιότητά τους κατά τους δεκαοκτώ μήνες πριν τη λήξη της τετραετούς βουλευτικής περιόδου.

Εγώ προσωπικά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν αποδίδω σημασία στα κωλύματα. Πιστεύω ότι είναι ορθή η γραμμή της επιτροπής να μειωθούν τα κωλύματα. Αποδίδω, όμως, τεράστια σημασία στο σαφή, σαφέςτατο προσδιορισμό των κωλυμάτων. Διότι μόνο έτσι δημιουργείται ασφάλεια δικαίου. Μόνον έτσι θα σταματήσει το εκλογοδικείο να ερμηνεύει κατά τρόπο ενίοτε αυθαίρετο και πολλές φορές αντιφατικό τη διάταξη αυτή. Μόνον έτσι το εκλογοδικείο θα πάψει να νομοθετεί.

Παραδείγματα από το παρελθόν υπάρχουν πολλά. Με παλαιότερη απόφασή του το εκλογοδικείο έκρινε ότι ο διοικητής του ΙΚΑ δεν έχει κώλυμα εκλογιμότητας. Την ίδια χρονιά, με άλλη απόφασή του το εκλογοδικείο έκρινε ότι ο υποδιοικητής του ΙΚΑ έχει κώλυμα εκλογιμότητας.

Μπορούμε, επίσης, να αντλήσουμε παραδείγματα και από τις τελευταίες εκλογές. Ο συνάδελφος κ. Γκιουλέκας, Βουλευτής Θεσσαλονίκης, θεωρήθηκε ότι έχει κώλυμα εκλογιμότητας και έχασε την έδρα του, διότι είχε σύμβαση εργασίας με το δημοτικό τηλεοπτικό σταθμό της Θεσσαλονίκης. Αντίθετα, ο συνάδελφος κ. Ασκητής δεν έχασε την έδρα του, εθεωρήθη ότι δεν είχε κώλυμα, διότι είχε σύμβαση έργου με την ΕΡΤ1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριε Βαρβιτσιώτη, μια θερμοτάτη παράκληση. Το δικαίούσθε βέβαια, αλλά για να μην έχουμε παρεμπόμπουσες συζητήσεις, αν θέλετε μην κάνετε αναφορά σε ονόματα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Δεν θίγω κανέναν. Αναφέρω αποφάσεις...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Το λέω απλώς για να μην έχουμε παρεμπόμπουσες συζητήσεις χωρίς λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Να σεβαστώ την προτροπή του κυρίου Προέδρου και δεν θα αναφερθώ σε άλλα ονόματα. Υπάρχουν πάρα πολλές περιπτώσεις όπου το εκλογοδικείο έκρινε διαφορετικά, αντιφατικά και πολλές φορές αντίθετα με το

κοινό αίσθημα. Πολλές φορές στις αποφάσεις του εκλογοδικείου επικράτησε ο τύπος και παραβλέφθηκε η ουσία.

Κατά συνέπεια νομίζω ότι είναι απόλυτο και πρωταρχικό καθήκον μας να προσδιορίσουμε σαφέστατα τα κωλύματα, ώστε να περιοριστεί η δυνατότητα του εκλογοδικείου να ερμηνεύει τις σχετικές διατάξεις κατά το δοκούν και κατά τρόπο που να εγείρει υπόνοιες, δικαιολογημένα ή αδικαιολόγητα, ότι οι αποφάσεις του είναι αποφάσεις οι οποίες είχαν εξώθεν επηρεασμούς, έτσι ώστε μερικοί το εκλογοδικείο να το ονομάζουν "εκλογομαγειρείο".

Το ερώτημα το οποίο τίθεται εν προκειμένω είναι το ακόλουθο: Εξυπηρετείται ο στόχος της σαφήνειας όπως είναι διατυπωμένη η σχετική διάταξη; Φοβάμαι πως όχι. Συγκεκριμένα αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 56. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν Βουλευτές, ορισμένα πρόσωπα σε όποια εκλογική περιφέρεια εκτεινόταν η τοπική αρμοδιότητά τους. Τι θα πει αυτό; Πως θα προσδιοριστεί αυτή η τοπική αρμοδιότητα; Πώς θα ερμηνευθεί από το εκλογοδικείο;

Θα αναφέρω ένα παράδειγμα. Ο διευθυντής κλινικής του Περιφερειακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων έχει κώλυμα για όλη την Ήπειρο ή το κώλυμά του είναι μόνο για το Νομό Ιωαννίνων;

Φοβάμαι λοιπόν ότι έτσι όπως είναι διατυπωμένη η διάταξη αφήνεται μεγάλη δυνατότητα στο εκλογοδικείο για την ερμηνεία της, πράγμα το οποίο είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο, πράγμα το οποίο φοβάμαι ότι στο μέλλον θα δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Περιφερειακό νοσοκομείο...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Άρα όλη η Ήπειρος. Είναι λογικό αυτό;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Σας παρακαλώ μη κάνετε διακοπές γιατί η συζήτηση δεν θα προχωρήσει ομαλά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Είναι λογικό ο γιατρός των Ιωαννίνων να μην μπορεί να εκτεθεί σε καμία εκλογική περιφέρεια της Ηπείρου;

Πιστεύω ότι χρειάζεται να αποσαφηνιστεί περαιτέρω η διάταξη αυτή.

Τέλος, θεωρώ θετική τη διαγραφή της διάταξης με την οποία επεβάλλετο στο παρελθόν η παραμονή εκτός υπηρεσίας για ένα έτος των δημοσίων υπαλλήλων που ήταν υποψήφιοι Βουλευτές και απέτυχαν να εκλεγούν. Έτσι τώρα θα μπορούν να επανέλθουν στην υπηρεσία τους αμέσως μετά την επιτυχία τους.

Έρχομαι τώρα στο πρόβλημα της εκλογιμότητας των νομαρχών, που είναι ένα σύνθετο ζήτημα, που είναι ένα ζήτημα που έχει πολλές παραμέτρους. Στο πρόβλημα αυτό έχουν αναπτυχθεί τρεις τάσεις.

Η πρώτη τάση θέλει ο νομάρχης, όπως και ο δήμαρχος, να έχει μόνη υποχρέωση την παραίτησή του από το αξίωμά του προ της ανακηρύξεώς του. Η δεύτερη τάση δέχεται ότι ο νομάρχης δεν μπορεί να εκτεθεί ως υποψήφιος στις αμέσως προσεχείς μετά τη λήξη της θητείας του εκλογές. Τη θέση αυτή την υποστηρίζει μια τροπολογία η οποία και μεν είναι εκπρόθεσμος αλλά έχει υπογραφεί από εβδομήντα τρεις συναδέλφους και δείχνει μια τάση η οποία υπάρχει μέσα στη Βουλή. Η τρίτη τάση διατυπώνεται από την πρόταση της Επιτροπής Αναθεωρήσεως του Συντάγματος. Κατά την πρόταση αυτή οι νομάρχες έστω και παραιτούμενοι, δεν μπορούν να είναι υποψήφιοι κατά τη διάρκεια της θητείας για την οποία εξελέγησαν. Προσπαθεί αυτή η άποψη να συγκεκριάσει τις δυο προηγούμενες απόψεις κατά τρόπο, θα έλεγα μάλλον επιτυχημένο.

Η λύση του προβλήματος εξαρτάται από ποιά οπτική γωνία βλέπει ο καθένας μας το πρόβλημα. Η γνήσια λύση είναι ο νομάρχης να μπορεί παραιτούμενος πριν την ανακήρυξή του να είναι υποψήφιος Βουλευτής. Αυτό είναι άλλωστε σύμφωνο και με τις διακηρύξεις όλων μας ότι προσβλέπουμε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να είναι το φυτώριο της ανανεώσεως και του εμπλουτισμού της πολιτικής μας ζωής.

Από την άλλη όμως μεριά υποστηρίζεται -και όχι αδικώς- ότι ο νομάρχης έχει δυνατότητα άμεσης επιλύσεως των τοπικών προβλημάτων, διαθέτει πιστώσεις τις οποίες διανέμει στην περιφέρεια της Νομαρχιακής του Αυτοδιοίκησης, έχει μόνιμη πα-

ρουσία στο νομό και έτσι καθίσταται ο εν δυνάμει αντίπαλος του Βουλευτή. Όταν λοιπόν οι Βουλευτές κάθε κόμματος θα γνωρίζουν ότι ο νομάρχης είναι εν δυνάμει αντίπαλός τους, τότε είτε θα αδιαφορούν για την εκλογή του είτε ακόμη χειρότερα θα προσπαθούν να ενισχύουν την υποψηφιότητα του χειρότερου. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα να οδηγηθεί ο δεύτερος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε πλήρη υποβάθμιση, πράγμα βεβαίως το οποίο κανένας από μας δεν θέλει. Βέβαια το θέμα αυτό θα μπορούσε να λυθεί με εσωτερικές διαδικασίες των κομμάτων. Οι εσωτερικοί τους κανονισμοί θα έπρεπε να ρυθμίσουν το θέμα της υποψηφιότητας των νομαρχών, εκείνων τους οποίους τα κόμματα υποστηρίζουν.

Πλην όμως, εφόσον υπάρχει συνταγματική διάταξη που ρυθμίζει το θέμα της εκλογιμότητας του δημάρχου, λογικό είναι, για την ταυτότητα του λόγου, να ασχοληθεί η συνταγματική διάταξη και με το δεύτερο βαθμό. Προσωπικά εγώ δέχομαι κατ'οικονομία την πρόταση της επιτροπής. Βεβαίως, η Βουλή ως κύριο όργανο και εφόσον η Νέα Δημοκρατία δεν έχει θέσει θέμα κομματικής πειθαρχίας θα αποφασίσει ό,τι αυτή κρίνει το σωστότερο ως συνταγματική διάταξη.

Το σημείο το οποίο απέσπασε τη μεγαλύτερη δημοσιότητα στο άρθρο 57 είναι η απαγόρευση ασκήσεως οποιασδήποτε επαγγελματικής δραστηριότητας από τους Βουλευτές καθ'όλη τη διάρκεια της βουλευτικής θητείας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εδώ και πολλά χρόνια έχω υποστηρίξει την άποψη αυτή και την έχω καταγράψει σε ένα βιβλίο μου με αρκετές σελίδες πάνω στο θέμα αυτό. Την υπεστήριξα πρώτος στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, όταν ο κ. Βενιζέλος εισώπησε. Όταν εγώ μίλησα περί απαγορεύσεως της ...

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Ετέθη το θέμα, τοποθετήθηκε, κύριε εισηγητά;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Ο κ. Βενιζέλος στην τοποθέτησή μου αυτή εισώπησε και κατά τη γνώμη του τακτική και πρακτική αιφνιδίασε τη Βουλή. Εγώ πιστεύω ότι τα επιχειρήματα έχουν αναπτυχθεί εκατέρωθεν και δεν θα τα επαναλάβω. Πρέπει να οδηγηθούμε στη λύση της απαγορεύσεως της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας καθ'όλη τη διάρκεια της βουλευτικής θητείας. Η πρόταση βεβαίως αυτή συνάντησε την αντίδραση ορισμένων συναδέλφων, που παράλληλα με τη βουλευτική τους ιδιότητα διατηρούν επαγγελματική δραστηριότητα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Όχι μόνο. Εγώ δεν ασκώ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, εσείς είσατε η εξαίρεση.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Εσείς είσατε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Το κόμμα είναι υπέρ της αρχής αυτής.

(Θόρυβος, διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι.

Κύριε Βαρβιτσιώτη, συνεχίστε την εισήγησή σας.

(Θόρυβος, διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Παρακαλώ όχι διακοπές. Να μη καταγράφονται οι διακοπές στα Πρακτικά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν θα μπω σε αυτήν την αντιδικία, η οποία δεν έχει και νόημα και υποβιβάζει εκείνους οι οποίοι κατ'αυτόν τον τρόπο αντιδρούν.

Θα έλεγα επίσης ότι τα επιχειρήματα τα οποία προβλήθηκαν κατά τη γνώμη μου δεν είναι ισχυρά. Το θέμα της απαγορεύσεως ασκήσεως επαγγέλματος από τους Βουλευτές είναι θέμα αρχής και δεν πρέπει να σχετίζεται με κανένα άλλο θέμα, ούτε βεβαίως με το ύψος των αποδοχών. Αν θέλει κάποιος να προσφέρει στα κοινά, ας κάνει ο ίδιος τις επιλογές του. Βέβαια, είναι αλήθεια ότι ορισμένοι συνάδελφοι αιφνιδιάστηκαν. Γιατί είναι αλήθεια ότι όταν μπήκαν στην πολιτική, όταν ήταν υποψήφιοι και εξελέγησαν δεν γνώριζαν τον περιορισμό αυτό.

Γι' αυτό πιστεύω ότι αν θέλουμε να είμαστε ευνοούμενη πολιτεία, η οποία δεν δικαιούται να αιφνιδιάζει τους πολίτες της,

πρέπει να υπάρξει μία μεταβατική περίοδος και δεν νομίζω ότι είναι αρκετή η μεταβατική περίοδος την οποία εισηγήθηκε ο εισηγητής της Πλειοψηφίας. Εγώ πιστεύω ότι η μεταβατική περίοδος πρέπει να εκτείνεται μέχρι του πέρατος της παρούσης περιόδου της Βουλής.

Θα έλεγα επίσης, ότι πρέπει να υπάρξουν και ορισμένες εξαιρέσεις. Τίμησε το Κοινοβούλιο παλαιότερα ο Μίκης Θεοδωράκης και ο Σταύρος Ξαρχάκος και οι δύο συνθέτες κύρους και παγκόσμιας απήχησης. Θα απαγορεύσουμε στο Μίκη Θεοδωράκη αν τύγχανε να είναι μέλος της Βουλής μας να διευθύνει κάποια ορχήστρα στο εξωτερικό ή να πραγματοποιήσει σειρά εμφανίσεων στο εξωτερικό;

Θα έλεγα ότι στη Βουλή μας τώρα υπάρχουν τρεις εκλεκτοί συνάδελφοι, οι οποίοι θητεύουν στο θέατρο και στον κινηματογράφο επί μακρά σειρά ετών με μεγάλη επιτυχία. Είναι η Ελένη Κούρκουλα, η Νόρα Κατσέλη, ο Κώστας Καρράς. Θα τους απαγορεύσουμε να εμφανιστούν στο Εθνικό Θέατρο ή να εμφανιστούν σε μια σειρά παραστάσεων στην Επίδαυρο; Θα έλεγα λοιπόν ότι πρέπει να δούμε και τις εξαιρέσεις οι οποίες πρέπει να υπάρχουν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αντιλαμβάνομαι την ανησυχία αυτών οι οποίοι αντιδρούν καθ'όν τρόπο αντιδρούν, αλλά δεν είναι δυνατό να μην επιτρέπεται στον ομιλούντα να πει τη θέση του, θέση την οποία υποστηρίζω από πολλών ετών και την οποία πιστεύω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Έχετε απόλυτη δυνατότητα, κύριε Βαρβιτσιώτη, να πείτε την άποψή σας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Τη λέω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Γιατί είπατε ότι δεν είναι δυνατό να μην επιτρέπεται.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Θα έλεγα επίσης ότι θα μπορούσαμε με νηφαλιότητα να δούμε μήπως αντί για συνταγματική διάταξη προσδιοριστεί αυτή η απαγόρευση με νόμο, ο οποίος θα εκδοθεί μέσα σε τακτή προθεσμία.

Όλα αυτά χωρίς φωνασκίες και χωρίς αντεγκλήσεις θα μπορούμε να τα δούμε με νηφαλιότητα.

Φοβάμαι ότι ο αιφνιδιασμός του κ. Βενιζέλου, που πρωτοεμφάνισε το θέμα στην Ολομέλεια της Βουλής, δημιούργησε και το πρόβλημα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Εσείς δεν αναφερθήκατε στο θέμα στην αγόρευσή σας;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Απάντησα σε σας. Είμαι υποχρεωμένος να απαντήσω.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Τελικά, ποιος ήταν ο πρωτομάστορας;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρακαλώ να μη γράφονται οι διακοπές. Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Δεν θέλω να απαντήσω τώρα και να πω ότι εγώ υποστηρίζω και μια άλλη προωθημένη άποψη, την οποία ανέφερα στην επιτροπή, ότι θα πρέπει να καθιερωθεί ασυμβίβαστο του βουλευτικού με το υπουργικό αξίωμα, αν θέλουμε να είμαστε σοβαροί. Είναι άλλη η τοποθέτηση, είναι άλλη η φιλοσοφία, ότι πρέπει να υπάρχει ένα ολιγομελές Υπουργικό Συμβούλιο, ότι όντως οι Βουλευτές που είναι Υπουργοί δεν μετέχουν στη νομοθετική εργασία, ότι υπάρχει ελέγχων και ελεγχόμενος στο ίδιο πρόσωπο, αλλά είναι άλλη η θεωρία στην οποία δεν θέλω να μπω αυτήν τη στιγμή.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Δύο λέξεις τώρα, κύριε Πρόεδρε, για το άρθρο 63.

Χαίρομαι διότι ο κ. Βενιζέλος ανέκρουσε πρύμνα και αφαίρεσε τη διάταξη του άρθρου 63, που έλεγε ότι θα προσδιορίζεται με νόμο η θέση του Βουλευτή στις δημόσιες εκδηλώσεις και ότι ο Βουλευτής πρέπει να απολαμβάνει τιμής και σεβασμού. Αν θέλουμε να έχουμε σεβασμό, τον σεβασμό τον εμπνέουμε μόνοι μας με τη δική μας προσωπική παρουσία και βεβαίως σεβασμό έχουμε αφ'ης στιγμής ψηφίζόμαστε από τους συμπολίτες μας. Χρειαζόταν να μπει στο Σύνταγμα τέτοια διάταξη;

Συμφωνώ βεβαίως με το εδάφιο β' της παραγράφου 1, με το οποίο προσδιορίζεται κατά τρόπο σαφέστερο απ'ότι στο άρθρο 63 του ισχύοντος Συντάγματος η βουλευτική αποζημίωση.

Αν όμως θέλουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να είμαστε ειλικρινείς, πρέπει να προχωρήσουμε και στη διαφάνεια των οικονομικών των δικών μας. Διότι η ιστορία του “πόθεν έσχες” αποτελεί μια υποκρισία πρώτου μεγέθους. Θα πρέπει λοιπόν όταν διακηρύσσουμε τη διαφάνεια, πρώτοι εμείς να έχουμε την υποχρέωση να καταστήσουμε διάφανα τα οικονομικά μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ολοκληρώστε, κύριε Βαρβιτσιώτη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Βεβαίως θα πρέπει να λάβουμε και άλλα μέτρα, ώστε πράγματι το κύρος του Βουλευτή να ανέβει στο σημείο στο οποίο πρέπει να είναι.

Επίσης, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφερθώ σε μία επιστολή την οποία σας έστειλα πρόσφατα. Αφού το άρθρο 62, σχετιζόμενο με τη βουλευτική ασυλία, δεν είναι μεταξύ των αναθεωρητέων, τουλάχιστον ας βρούμε μια άλλη διαδικασία δία του Κανονισμού της Βουλής, να απαλύνουμε τις κακές συνέπειες του άρθρου 62.

Η επιστολή την οποία απέστειλα στον κύριο Πρόεδρο παρακαλώ, με την έγκρισή του, να καταχωρηθεί στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ιωάννης Βαρβιτσιώτης καταθέτει για τα Πρακτικά την προαναφερθείσα επιστολή, η οποία βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Νέα Δημοκρατία ευθύς εξαρχής δεν έχει θέσει θέμα κομματικής πειθαρχίας στο Σύνταγμα.

Καθένας από τους συναδέλφους είναι ελεύθερος να αποφασίσει τι πιστεύει καλύτερα. Εσείς θα κρίνετε, εσείς θα αποφασίσετε.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πριν δώσω το λόγο στους άλλους δύο αγορητές, ήθελα να σας ανακοινώσω ότι έχουν εγγραφεί πενήντα επτά συνάδελφοι. Εγώ είχα προτείνει, όπως είπαμε και στη Διάσκεψη, επτά λεπτά, αλλά και με επτά λεπτά δεν προβλέπω να τελειώσουμε απόψε πριν της 1.00 μ.μ.

Κατά συνέπεια θα σας προτείνω να βάλουμε δέκα λεπτά, ώστε να τοποθετηθούν με μεγαλύτερη άνεση οι ομιλητές, γιατί διαπιστώνω και από τις ομιλίες των εισηγητών ότι είναι πράγματι αρκετά θέματα που θέλουν χρόνο.

Θα πρέπει, όμως, να συμφωνήσουμε ότι ολοκληρώνοντας το δέκατο λεπτό, διακόπτεται η καταγραφή στα Πρακτικά άλλων λόγων και να κάνουμε συνεδρίαση αύριο το απόγευμα, εκτός εάν -έχουμε πει για ένα νομοσχέδιο, το οποίο ενδιαφέρει κυρίως τους Θεσσαλονικείς συναδέλφους- συμφωνήσουμε να πάμε συνέχεια. Ή θα βάλουμε εμβόλιμη συνεδρίαση στις 18.00 το απόγευμα ή θα πάμε αμέσως μετά το νομοσχέδιο που αφορά στον Οργανισμό Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης, το οποίο έχει ψηφιστεί από όλα τα κόμματα πλην ενός, νομίζω του Κομμουνιστικού Κόμματος. Όμως, είναι δικαιολογημένο το ενδιαφέρον των Θεσσαλονικέων συναδέλφων να κάνουν παρατηρήσεις στο νομοσχέδιο αυτό. Υποθέτω ότι δεν θα μιλήσουν όλοι, ώστε να κερδίσουμε χρόνο από το πρωί και να τελειώσουμε νωρίς το απόγευμα τη συνεδρίασή μας.

Δεν θα ήθελα, όμως, να πούμε, όπως έγινε πριν από δύο εβδομάδες, ότι είναι αργά και να πάμε την Τρίτη το πρωί. Αυτό να το συμφωνήσουμε και να το τηρήσουμε.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μια πρόταση θα ήταν εάν σήμερα δεν τελειώσουμε, που μάλλον δεν θα τελειώσουμε, να υπάρξει εμβόλιμη συνεδρίαση την Τρίτη το πρωί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Όχι. Αύριο το απόγευμα, ή εάν συμφωνείτε να αξιοποιήσουμε ενδεχόμενο χρόνο από το πρωί.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Μη μιλάμε όλοι μαζί. Να επαφίστε και στον Πρόεδρο κάποιες φορές. Αφού σας λέω το απόγευμα, αλλά μπορεί να τελειώσει νωρίς το νομοσχέδιο. Εγώ προβλέπω ότι θα τελειώσει νωρίς το νομοσχέδιο, αλλιώς θα κάνουμε μια διακοπή για δύο ώρες και θα συνεχίσουμε, εάν δεν τελειώνει το νομοσχέδιο.

Είμεθα σύμφωνοι;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ωραία. Άρα, λοιπόν, θα είναι δέκα λεπτά ο χρόνος των ομιλιών.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Να τελειώσουμε σήμερα τη νύχτα, κύριε Πρόεδρε.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Θα δείτε πόσοι θα εγγραφούν το πρωί για το νομοσχέδιο που αφορά τον Οργανισμό Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης και αναλόγως θα κανονίσετε το χρόνο σας.

Ο κ. Τζέκης έχει το λόγο.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Κυρίες Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε σήμερα την τέταρτη ενότητα για την αναθεώρηση του Συντάγματος, που αφορά τα άρθρα 56, 57 και 63 για τα κωλύματα και το ασυμβίβαστο στην εκλογή των Βουλευτών.

Αναφέρθηκε ο κύριος Υπουργός στο άρθρο 56 και είπε ότι έγινε μια προσπάθεια περιορισμού των κωλυμάτων στην εκλογή των Βουλευτών. Πραγματικά έτσι είναι, αλλά υπάρχουν και ορισμένες επιφυλάξεις σε αυτό, στις οποίες θα αναφερθώ συγκεκριμένα.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ)

Στο ισχύον Σύνταγμα προβλέπεται κώλυμα για τους αξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας. Τώρα όμως προτείνεται το εξής: Στους υπηρετούντες στις Ένοπλες Δυνάμεις και στα Σώματα Ασφαλείας, δηλαδή στο υπηρετούντες -εδώ θα πρέπει ο κύριος Υπουργός να μας προσέξει και να απαντήσει- εάν περιλαμβάνονται και οι οπλίτες. Γιατί, αν περιλαμβάνει στους υπηρετούντες και τους οπλίτες, τότε έχουμε μια διεύρυνση του κωλύματος και όχι σμίκρυνση. Πιστεύουμε ότι δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνει τους οπλίτες. Ας μείνει όπως είναι στο ισχύον Σύνταγμα.

Συμφωνούμε με τη συμπλήρωση που αφορά τους υποδιοικητές, διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους, γιατί γνωρίζουμε ότι είναι πρόσωπα που κατέχουν θέσεις τις οποίες αξιοποιούν για το κόμμα το οποίο βρίσκεται στην κυβέρνηση. Ξέρουμε καλά ότι μέσα απ'αυτές τις θέσεις και επηρεασμός του εκλογικού σώματος μπορεί να γίνεται, αλλά και γενικότερα είναι ένας μηχανισμός που δουλεύει προς αυτήν την κατεύθυνση. Είναι ένας μηχανισμός που μπορεί να επηρεάσει όχι μόνο το εκλογικό σώμα, αλλά δίνει και περισσότερα πολιτικά εφόδια στον υποψήφιο σε σχέση με τους άλλους υποψηφίους του ίδιου κόμματος.

Συμφωνούμε επίσης με την άρση του κωλύματος για συμβολαιογράφους, φύλακες μεταγραφών και υποθηκών. Ίσως σε αυτό το ζήτημα να επεκράτησε στην κυβέρνηση το σκεπτικό ότι, εφόσον πλέον γίνεται απελευθέρωση αυτών των επαγγελματιών είναι πλέον ζήτημα χρόνου να αρθεί το κώλυμα το οποίο υπήρχε μέχρι τώρα. Δηλαδή υπάρχει ένας συνδυασμός της άρσης του κλειστού επαγγέλματος με την άρση του κωλύματος.

Ενώ απαλειφθηκε η διάταξη που απαγόρευε την επάνοδο των πολιτικών υπαλλήλων στο επάγγελμά τους πριν περάσει ένα έτος, παραμένει ως προϋπόθεση η γραπτή παραίτηση. Εδώ γνωρίζουμε ότι ήταν μια διάταξη η οποία έβαζε φραγμό στους δημοσίους υπάλληλους και λειτουργούς στο να πολιτεύονται. Ήταν ένα αρνητικό σημείο το να περιμένει ένα χρόνο για να επανέλθει στην υπηρεσία του. Βέβαια μιλάμε για τους κατώτερους υπαλλήλους και λειτουργούς οι οποίοι για ένα χρονικό διάστημα δεν είχαν και τα οικονομικά μέσα για να συντηρήσουν τους εαυτούς τους και τις οικογένειές τους. Εδώ πρέπει ο κύριος Υπουργός να μας εξηγήσει γιατί χρειάζεται να υποβάλει παραίτηση; Εφόσον κρίνουμε ότι δεν υπάρχει κώλυμα, τότε γιατί να παραιτηθεί;

Γνώμη μας είναι ότι δεν χρειάζεται παραίτηση πριν τις εκλογές. Η παραίτηση να υποβάλλεται μετά τις εκλογές και εφόσον εκλεγεί. Δηλαδή να μην παραιτούνται οι πολιτικοί υπάλληλοι και λειτουργοί και να κατοχυρώνεται η επάνοδός τους αν δεν εκλεγούν.

Στην παράγραφο 3 το ισχύον Σύνταγμα έχει απαγόρευση που αφορά όσους υπηρέτησαν στην εκλογική τους περιφέρεια πε-

ρισσότερους από τρεις μήνες κατά την τριετία πριν τις εκλογές. Τώρα προτείνεται να γίνει αυτό δεκαοκτώ μήνες πριν τη λήξη της τετραετίας. Εδώ πιστεύουμε ότι υπάρχει ένα κενό. Τι εννοεί η διάταξη; Εάν ένας υποδιοικητής ή διοικητής οργανισμού έχει διατελέσει δύο-τρεις μήνες τους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες, τι γίνεται; Εάν υπήρξε πρόεδρος, ή γραμματέας οργανισμού τους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες τι γίνεται;

Κατά τη γνώμη μας πρέπει να ξεκαθαριστεί η διάταξη για να μην υπάρξει αμφισβήτηση. Εάν κάποιος συνολικά υπηρέτησε κατά τους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες της τετραετίας, υπάρχει πρόβλημα εάν γίνουν πρόωρες εκλογές στα τρία χρόνια. Τι γίνεται εδώ; Γι' αυτό λέμε να ξεκαθαριστεί με μια κατάλληλη διατύπωση. Τότε δεν θα ισχύει το κώλυμα, γιατί η διάταξη μιλάει για δεκαοκτάμηνο πριν τη λήξη της τετραετίας.

Έτσι πιστεύουμε ότι επηρεάζει το εκλογικό σώμα αυτός ο διοικητής, ο γενικός γραμματέας. Κι αν θέλετε, υπάρχει και ένα στοιχείο ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων στο ίδιο κόμμα. Είναι άλλο να υπάρχει ο γραμματέας ή ο διοικητής ενός οργανισμού κι άλλο να υπάρχει ένας απλός άνθρωπος ο οποίος βάζει στην ίδια περιφέρεια υποψηφιότητα με αυτόν. Δηλαδή και στον ανταγωνισμό πηγαίνει με καλύτερα εφόδια. Πιστεύουμε ότι και στις πρόωρες εκλογές πρέπει να υπάρχει η ίδια μεταχείριση.

Δεν υπάγονται στους περιορισμούς της παραγράφου 3, του άρθρου 56, οι υποψήφιοι Βουλευτές Επικρατείας και συμπληρώνει "οι μετακλητοί υπάλληλοι".

Πιστεύουμε ότι κι εδώ υπάρχει ένα ζήτημα, γιατί γνωρίζουμε ότι πολλοί μετακλητοί υπάλληλοι -παραδείγματος χάριν δίπλα σε ένα νομάρχη- έχουν καίρια πόστα, έχουν άμεση επαφή και με την κοινή γνώμη, έχουν επικοινωνία και με τα ΜΜΕ, αναλαμβάνουν δηλαδή την επικοινωνιακή πολιτική του νομάρχη. Και βλέπουμε ότι ο νομάρχης έχει κώλυμα, αλλά σε αυτόν το μετακλητό υπάλληλο δεν υπάρχει κώλυμα. Πιστεύουμε όμως ότι και σε αυτό το σημείο θα πρέπει να υπάρξει κώλυμα, γιατί είναι γνωστό ότι πολλοί τέτοιοι μετακλητοί υπάλληλοι κάνουν πολλές δουλειές που έχουν άμεση σχέση και με τον επηρεασμό του εκλογικού σώματος.

Επίσης, θα προτιμούσαμε να υπάρχει κώλυμα και για τους προϊστάμενους μέχρι οργανικής μονάδας. Το περιορίζετε βέβαια στις διευθύνσεις. Η εμπειρία μας βέβαια αποδεικνύει από την ίδια τη ζωή ότι προϊστάμενοι επικεφαλής οργανικών μονάδων μπορεί να επηρεάσουν το εκλογικό σώμα της περιοχής τους πολύ περισσότερο από ένα διευθυντή. Εξαρτάται από την οργανική μονάδα, ποια επαφή έχει με τους εκλογείς.

Για τη Διεύθυνση Γεωργίας, παραδείγματος χάριν, υπάρχουν προϊστάμενοι οι οποίοι μέσα από διάφορα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν άμεση επαφή με τον αγροτικό κόσμο, ιδίως σε μία αγροτική περιφέρεια και περιοχή, άρα λοιπόν μπορεί αυτός ο προϊστάμενος κάλλιστα να επηρεάσει το εκλογικό σώμα. Πιστεύουμε δηλαδή, ότι θα πρέπει να υπάρξει κώλυμα και για τους προϊστάμενους οργανικής μονάδας. Αυτό άλλωστε ισχύει για τις νομαρχιακές εκλογές. Εκεί βέβαια υπάρχουν τρεις βαθμίδες, οργανική μονάδα, διεύθυνση και γενική διεύθυνση.

Για το άρθρο 57 έγινε πολλή συζήτηση και στον Τύπο. Γράφτηκαν άρθρα αλλεπάλληλα από τον ηλεκτρονικό Τύπο και από την τηλεόραση και το ραδιόφωνο ακούστηκαν πολλές απόψεις και αντιπαραθέσεις για το ασυμβίβαστο των Βουλευτών.

Κατ' αρχήν να τονίσουμε ότι ως ΚΚΕ δεν μας αγγίζει το ζήτημα του ασυμβίβαστου, γιατί γνωρίζετε όλοι κι εσείς αλλά και ο ελληνικός λαός, ποιά είναι η σχέση του Βουλευτή με το κόμμα, ότι δηλαδή ο κομμουνιστής Βουλευτής εκείνο το οποίο κάνει από την ημέρα που εκλέγεται και από την ώρα που εκλέγεται είναι να αφιερώνει όλο το χρόνο στο να προωθεί τα συμφέροντα τα εργατικά, τα αγροτικά, τα λαϊκά γενικότερα τόσο μέσα στη Βουλή αλλά και έξω από τη Βουλή. Είναι αυτό που λέμε, η σύνδεση του κόμματος με το μαζικό λαϊκό κίνημα. Και όπως άλλα στελέχη του Κόμματος, έτσι και οι Βουλευτές του είναι συνδεδεμένοι μέσα από αυτήν την κατεύθυνση.

Θα ήθελα να τονίσω, όμως, ότι πολλά ακούστηκαν για το ασυμβίβαστο στα διάφορα επαγγέλματα. Αλλά εδώ θα μου επι-

τρέψει ο κύριος Υπουργός να του θυμίσω ότι με νόμο λέει παρ'ακάτω, ότι επιτρέπει σε επιστημονικούς ή καλλιτεχνικούς φορείς να εξαιρούνται. Και μάλιστα ακούσαμε εδώ τον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας να λέει πώς θα αποκλείσουμε τον κ. Θεοδωράκη ή τον κ. Χατζηδάκη; Εμείς λέμε να μην αποκλειστεί ούτε αυτός, ούτε η κα Κούρκουλα και ούτε κανένας ηθοποιός, αλλά δεν μπορούμε όμως να δεχθούμε να αποκλειστεί ο αγρότης, ο μικροεπαγγελματίας, ο μικροβιοτέχνης και όλοι οι υπόλοιποι! Γιατί, μην κρυβόμαστε πίσω από το δάκτυλό μας, υπάρχουν εδώ και συμφέροντα, που μπορεί κάποιος να πει ότι εγώ αφήνω το επάγγελμά μου αλλά με χίλιους δύο τρόπους πίσω από την πλάτη και πίσω από το νόμο να δίνει τα φώτα του επαγγελματικά όταν χρειάζεται. Άρα λοιπόν πιστεύουμε ότι πρόκειται για μία "υποκρισία". Γιατί πιστεύουμε ότι δεν ανεβάζει το κύρος το ασυμβίβαστο. Το κύρος του Βουλευτή το ανεβάζει πολύ περισσότερο η ίδια του η δράση και μέσα από ποια πολιτική κατεύθυνση ενδιαφέρεται πραγματικά για τα προβλήματα του λαού και πολύ περισσότερο μέσα στη Βουλή ποια πολιτική υποστηρίζει.

Θα σας πω ένα παράδειγμα για το πώς χτυπιέται το κύρος του Βουλευτή. Να αναφερθούμε στην πλειοψηφία. Τι έλεγε πριν από τις εκλογές για τον ΟΤΕ, για την Ολυμπιακή, για τη ΔΕΗ; Έλεγε ότι δεν πρόκειται να παραχωρηθεί το 51%. Και όμως μετά τις εκλογές έφερε εδώ νόμο που ψηφίστηκε και από άλλα κόμματα, που λέει ότι ξεπουλάμε μέχρι 100% αυτούς τους οργανισμούς. Αυτό δεν πλήττει το κύρος του Βουλευτή ή της πολιτικής που εκφράζει ένα κόμμα; Άρα, λοιπόν, πιστεύουμε ότι η αξιοπιστία του Βουλευτή εξαρτάται από την πολιτική την οποία στηρίζει και την προωθεί τόσο μέσα στη Βουλή, αλλά πολύ περισσότερο για μας και έξω από τη Βουλή. Γιατί αν ισχύσει αυτό, εκείνο το οποίο θα κάνουμε είναι να επαγγελματοποιήσουμε και τον Βουλευτή, δηλαδή να το κάνουμε επάγγελμα. Εδώ από πολλές πλευρές ακούγεται ότι είναι "λειτούργημα". Αν όμως αποκλείσεις και πεις ότι από εδώ δεν επιτρέπεται να είσαι Βουλευτής και να έχεις το επάγγελμά σου, τότε θα αποκτήσεις επαγγελματίες Βουλευτές οι οποίοι μπορεί να έχουν τους χορηγούς φανερούς και κρυφούς και έτσι να δημιουργήσουμε εκείνη την κάστα των πολιτικών Βουλευτών οι οποίοι δεν θα προωθούν τίποτα άλλο παρά τα συμφέροντα αυτών των χορηγών.

Πιστεύουμε δηλαδή ότι αυτή η θέση του κόμματος, που την στηρίξαμε από την αρχή και τη στηρίζουμε και τώρα και θα συνεχίσουμε να τη στηρίζουμε, αντικρούει εκείνες τις πολιτικές που μιλούν για την εξύψωση του ρόλου του Βουλευτή. Και αυτό, αν θέλετε, έχει και σχέση με το άρθρο 63, το οποίο απεσύρθη, που έλεγε ότι μέσα από το Σύνταγμα να κατοχυρώσουμε το κύρος του Βουλευτή. Επαναλαμβάνω ότι το κύρος του Βουλευτή εξαρτάται μέσα από τους αγώνες του, μέσα από τη δράση του και του κόμματός του και του ίδιου.

Όσον αφορά το άρθρο 57, θέλω να σταθώ στο εξής: Πολύ σωστά αναφέρει για τα ΜΜΕ, τους ιδιοκτήτες κλπ., ότι πρέπει, εφόσον έχουν δοσοληψίες με το δημόσιο και με άλλες εταιρείες, να έχουν το ασυμβίβαστο. Σε αυτό συμφωνούμε. Θα πρέπει, όμως, να γίνει λίγο πιο ξεκάθαρο ένα πολύ σοβαρό ζήτημα για μας. Και επειδή έχουμε μάθει να μιλάμε με τη γλώσσα της αλήθειας και δεν κρυβόμαστε πίσω από το δάκτυλό μας, ευθέως βάζουμε το ζήτημα και για τον "902" και για το "ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ".

Γνωρίζουμε ότι το Κ.Κ.Ε. είναι ένα νομικό πρόσωπο, το οποίο όμως βάσει του νόμου δεν μπορεί να έχει στο όνομά του τα ΜΜΕ. Κα βέβαια αυτά τα ΜΜΕ βάσει του νόμου αναφέρονται σε φυσικά πρόσωπα και ανάμεσα σε αυτά είναι και η Γενική Γραμματέας του Κόμματος. Και εδώ τίθεται το ερώτημα, θα απαγορεύσουμε στα πολιτικά κόμματα να έχουν τα ΜΜΕ για να προπαγανδίζουν τη δική τους πολιτική φιλοσοφία και να λέμε ότι αυτό το φυσικό πρόσωπο πάνω στο οποίο είναι γραμμένες οι μετοχές, αν θέλετε, των ΜΜΕ ενός κόμματος, απαγορεύεται να είναι μέσα στη Βουλή; Αυτό το προσεγγίζουμε με πολλή προσοχή και θέλουμε από τον κύριο Υπουργό να το ξεκαθαρίσει. Δηλαδή θα πρέπει να ξεκαθαριστεί η υπόθεση, αν μέσα στα ΜΜΕ συμπεριλαμβάνουμε και αυτά τα οποία έχει σήμερα το Κ.Κ.Ε., αύριο όμως μπορεί να δημιουργήσει και το Π.Α.Σ.Ο.Κ. και η Νέα Δημοκρατία και άλλα πολιτικά κόμματα. Και εδώ είναι το ζήτη-

μα που είναι πολύ σοβαρό για μας και πιστεύουμε ότι θα πρέπει να αντιμετωπισθεί με την ανάλογη σοβαρότητα και από την Κυβέρνηση και από τις άλλες πτέρυγες της Βουλής.

Πολύ σωστά λέτε για τους υπαλλήλους στα ΜΜΕ κλπ. Θα πρέπει, όμως, να διευκρινιστεί αν εννοούμε τους δημοσιογράφους, τον ηχολήπτη, την καθαρίστρια κλπ. Αυτό βέβαια το κάνατε, δεν ξέρουμε όμως αν οι δημοσιογράφοι συμπεριλαμβάνονται μέσα στα κωλύματα. Θέλουμε και μία διευκρίνιση πάνω σε αυτό, γιατί πιστεύουμε ότι πραγματικά είναι ένα ζήτημα που δεν βελτιώνει την παρουσία του Βουλευτή μέσα στη Βουλή, δηλαδή το να λέμε ότι αποκλείουμε τα ΜΜΕ και βέβαια τους μετόχους κλπ., αλλά και όλο το προσωπικό που εργάζεται μέσα σε αυτά.

Πιστεύουμε ότι με αυτές τις προσεγγίσεις που κάναμε πρέπει να πάρει πολύ σοβαρά υπόψη ο κύριος Υπουργός αλλά και η πλειοψηφία του Σώματος το ασυμβίβαστο. Είναι πραγματικά ένα πολύ καίριο...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Μπορώ να κάνω μια ερώτηση;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Σας επιτρέπει ο ομιλητής, κύριε Πρόεδρε;

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Βεβαίως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Τότε έχετε το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Υποθέτω ότι αναφέρεστε στον γραπτό Τύπο, στις εφημερίδες, κύριε Τζέκη. Διότι ένας Βουλευτής μπορεί να είναι ιδιοκτήτης, μπορεί να είναι διευθυντής ή μπορεί να είναι και συντάκτης μιας εφημερίδας. Υπάρχει μια παμπάλαιη παράδοση σ' αυτόν τον τόπο και δεν νομίζω ότι η Κυβέρνηση ή η πλειοψηφία της Βουλής έχει την πρόθεση αυτό να το σπάσει.

Γι' αυτό εγώ από την αρχή επέμενα στα άρθρα 14 και 15 να υπάρχει σαφής διάκριση του γραπτού Τύπου από τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Και τελειώνω λέγοντας ότι έτσι όπως μπαίνει στο άρθρο 57 πιστεύουμε ότι ανοίγονται οι ασκοί του Αιόλου και πραγματικά η Κυβέρνηση και οι Βουλευτές θα πρέπει να προσεγγίσουμε το ασυμβίβαστο του Βουλευτή με το επάγγελμα με πολύ ιδιαίτερη προσοχή.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Χειροκρότημα εκ δεξιών; Καλό αυτό!

Ο κ. Φώτης Κουβέλης, ειδικός αγορητής του Συνταγματικού της Αριστεράς και της Προόδου, έχει το λόγο.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, ο λόγος περί των κωλυμάτων. Νομίζω ότι είναι σωστή η ρύθμιση που επιλέγεται για τον περιορισμό των κωλυμάτων. Η αρχή η οποία διέπει και προσδιορίζει τις θέσεις του κόμματός μου, του Συνταγματικού της Αριστεράς και της Προόδου είναι η ελαχιστοποίηση των κωλυμάτων.

Νομίζω ότι εκείνο που πρέπει να επιθυμεί το Σύνταγμα, η συντεταγμένη πολιτεία με άλλες λέξεις, είναι η διεύρυνση του αριθμού των πολιτών που επιθυμούν να εκφράσουν την παρουσία τους με την υποψηφιότητα Βουλευτή, να πάρουν μέρος δηλαδή στα κοινά. Και γι' αυτό είναι σωστό ότι επιλέγεται ο περιορισμός των κωλυμάτων στο ελάχιστο. Βεβαίως ακούστηκε και στην επιτροπή αλλά και σήμερα ότι δεν χρειάζεται μόνο ο περιορισμός των κωλυμάτων. Επιβάλλεται εκ παραλλήλου να υπάρξει και η αποσαφήνιση των κωλυμάτων, έτσι ώστε το εκλογικό να μην αποφαίνεται με έναν τρόπο που πάρα πολλές φορές προσβάλλει το περί δικαίου αίσθημα, αδικεί τα πράγματα και αντιμετωπίζει επί της ουσίας με άνιστο τρόπο συναδέλφους οι οποίοι εξελέγησαν και κάποια στιγμή με αποφάσεις "δυσαναγνώστες" -επιλέγω τη διατύπωση "δυσαναγνώστες"- χάνουν τη βουλευτική έδρα.

Ο Συνταγματικός διαφωνεί με την επιλογή να υπάρχει κώλυμα που εισηγείται η Πλειοψηφία αναφορικά με τους νομάρχες. Και είμαι βέβαιος ότι κανένας δεν θα αποδώσει στις σκέψεις και τις προτάσεις του Συνταγματισμού την οποιαδήποτε κομματική ιδιότητα, όταν εισηγείται ότι θα πρέπει να υπάρχει ταυτόσημη ρύθμιση μεταξύ των νομαρχών και των δημάρχων.

Κύριοι συνάδελφοι, ο λόγος τώρα περί των ασυμβίβαστων. Ε-

δώ θα κινηθώ προς αντίθετη κατεύθυνση και θα υποστηρίξω ότι πράγματι πρέπει να διευρυνθούν τα ασυμβίβαστα και γι' αυτόν το λόγο πρέπει να βρεθεί τρόπος να προστατευτεί η λειτουργία του Βουλευτή.

Όμως, κύριοι συνάδελφοι, προστίθεται ένα ασυμβίβαστο που έχει σχέση με την εργασία, με το επάγγελμα. Απευθυνόμενος σε όλους εσάς αλλά και στο Προεδρείο της Βουλής, ερωτώ: Δικαιούται ο εισηγητής της Πλειοψηφίας να φέρνει μια πρόταση η οποία δεν αποτελεί παρεμπόδιση ζήτημα αλλά είναι ουσιώδες. Όταν αυτό το ζήτημα δεν έχει συζητηθεί ούτε στην προηγούμενη Βουλή, που έδωσε εντολή στη παρούσα Βουλή να αναθεωρήσει το Σύνταγμα, αλλά ούτε και στην επιτροπή της Βουλής, της παρούσας Βουλής, που συζητούσε τις σχετικές διατάξεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Για μένα υπάρχει ζήτημα εάν έχει, πέραν του ουσιαστικού δικαιώματος -που δεν το έχει- και τυπικό δικαίωμα. Και από τη θέση του ειδικού αγορητή του Συνταγματισμού της Αριστεράς και της Προόδου απευθύνομαι και σε σας και στο Προεδρείο της Βουλής, το οποίο έχει υποχρέωση να λάβει συγκεκριμένη θέση επί του θέματος αυτού, το οποίο δεν είναι απλά διαδικαστικό, συνδέεται με την ουσία της αναθεωρητικής διαδικασίας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Μου επιτρέπετε μία διακοπή, κύριε Κουβέλη;

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Παρακαλώ, κύριε Υπουργέ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Μου επιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Ναι, κύριε Υπουργέ, με την έγκριση και του Προεδρείου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Αυτό το επιχείρημα, κύριε Κουβέλη, το ακούω πρώτη φορά να το διατυπώνετε, τουλάχιστον επισήμως.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Είναι ενδιαφέρον, όμως.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Είναι ενδιαφέρον, μόνο που δεν είναι ένα επιχείρημα βάσιμο.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Να ακούσω τον αντίλογο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Ως έγκριτος νομικός, γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ότι κατά το άρθρο 110 του Συντάγματος η αναθεωρητική διαδικασία εξελίσσεται σε δύο διαδικαστικές φάσεις. Στην πρώτη φάση, επί της οποίας είχε επιληφθεί η προηγούμενη Βουλή, διαπιστώνεται η ανάγκη αναθεώρησης ρητά απαριθμούμενων διατάξεων. Υπήρξε μάλιστα σφοδρή αντίδραση της -τότε και τώρα- Αντιπολίτευσης ως προς τον καθορισμό της κατεύθυνσης και επικράτησε τελικά η άποψη η προηγούμενη Βουλή να απαριθμήσει τις διατάξεις, η ανάγκη αναθεώρησης των οποίων διαπιστώνεται από τη Βουλή, χωρίς καν να καταγραφεί η κατεύθυνση της αναθεώρησης.

Το άρθρο 57 υπάγεται στον κατάλογο των υπό αναθεώρηση διατάξεων και η παρούσα Ζ' Αναθεωρητική Βουλή είναι απολύτως και απεριόριστα αρμόδια να προσδιορίσει το κανονιστικό περιεχόμενο και την νομοτεχνική μορφή των διατάξεων αυτών.

Η Επιτροπή Αναθεώρησης δεν ασκεί το σύνολο της αναθεωρητικής αρμοδιότητας, προετοιμάζει ένα κείμενο. Η Ολομέλεια της Βουλής -είπαμε και την προηγούμενη φορά- μέχρι την υστάτη στιγμή μπορεί να προσθέσει ή να αφαιρέσει ύλη κανονιστική σε μία διάταξη που τελεί υπό αναθεώρηση. Μάλιστα ο επίτιμος Πρόεδρος κ. Μητσotάκης ήταν και είναι οπαδός της άποψης ότι όλες οι διατάξεις, πλην των θεμελιωδών, έπρεπε να τεθούν υπό αναθεώρηση.

Άρα κατά ποια λογική προβάλλετε εσείς την ένσταση αυτή; Αντιλαμβάνομαι την πολιτική διαφωνία. Μάλιστα. Ο Συνταγματισμός διαφωνεί πολιτικά με το επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Αλλά ένσταση υπέρβασης των διαδικαστικών ορίων της αναθεώρησης; Τουλάχιστον όχι από εσάς. Γιατί εσείς αυτά τα αντιλαμβάνεστε και τα χειρίζεστε κάλλιον παντός άλλου.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κύριε Υπουργέ, ευχαριστώ για τη φιλοφρόνηση, αλλά επέκεινα της σκέψης σας νομίζω ότι -και επαναφέρω το θέμα, κύριοι συνάδελφοι και δεν πρόκειται για τυπολατρία και λεγκαλισμό- εάν έτσι έχουν τα πράγματα, διαμορφώνεται η υποχρέωση της Βουλής να δέχεται αυτοτελή πρόταση ενός εκάστου Βουλευτή χωριστά και όχι βέβαια του αριθμού των πενήντα Βουλευτών.

Αλλά επί της ουσίας εν προκειμένω. Κύριοι συνάδελφοι, επαγγελματικό ασυμβίβαστο δεν υπάρχει σε καμία χώρα της Ευρώπης, εξ όσων είμαι σε θέση να γνωρίζω και νομίζω ότι γνωρίζω καλά. Πουθενά δεν υπάρχει. Σε καμία ευρωπαϊκή χώρα.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Στις χώρες του τώως υπαρκτού σοσιαλισμού.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Στη χώρα μας δεν υπήρξε επαγγελματικό ασυμβίβαστο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Θα οπισθοδρομήσει η Ελλάς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Ελάμπρυναν την Αίθουσα αυτή με την παρουσία τους Βουλευτές οι οποίοι είχαν τη δυνατότητα να ασκήσουν το επάγγελμά τους και τούτο ανεξάρτητα από το γεγονός ότι πολλοί από αυτούς επέλεξαν να μην το ασκήσουν.

Δεν μπορώ, όμως, κύριοι συνάδελφοι, αναφερόμενος πια επί της ουσίας της προτάσεως του κ. Βενιζέλου, να μη διερωτηθώ τι μεσολάβησε από την ημέρα που η Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος ολοκλήρωσε τις διαδικασίες και τις εργασίες της μέχρι την ημέρα που ενεφανίσθη ο εισηγητής της Πλειοψηφίας στην Ολομέλεια για να καταθέσει αυτήν την πρόταση;

Και η πρόταση αυτή δεν αφορά ένα παρεμπιπτόν ζήτημα, όπως θα έχω τη δυνατότητα να εξηγήσω, αλλά ένα κεφαλαίωδες μέγεθος που συνδέεται με την παρουσία του Έλληνα Βουλευτή. Δεν μπορώ ειλικρινά να αντιληφθώ, δεν μπορώ να συμπεράνω τι είναι εκείνο που οδήγησε σε αυτήν την επιλογή.

Είναι ακριβές ότι ο κ. Βαρβιτσιώτης στην επιτροπή κάποια στιγμή κάτι ανέφερε. Βεβαίως μπορεί να εκτιμώ το γεγονός ότι έχει αναγράφει τη σχετική ιδέα στο βιβλίο του, δεν εκτιμώ όμως το γεγονός ότι υιοθετεί μία πρόταση, η οποία έρχεται κατ' αυτόν τον τρόπο στην Ολομέλεια της Βουλής.

Κύριοι συνάδελφοι, σε ποιον και σε ποια από όλους στάθηκε εμπόδιο η δυνατότητα άσκησης επαγγέλματος, στο να είναι επιμελής και αποτελεσματικός Βουλευτής; Νομίζω σε κανέναν. Αν κάποιος είναι επιμελής και αποτελεσματικός, δραστήριος Βουλευτής, αυτό δεν έχει σχέση με τη δυνατότητά του να ασκεί το επάγγελμα. Και επειδή γνωρίζομαστε πάρα πολύ καλά, νομίζω ότι ο καθένας έχει την εμπειρία του, γνωρίζει πρόσωπα και πράγματα και είμαι βέβαιος ότι με αυτή την εμπειρία αποκρούει το επιχείρημα ως εξαιρετικά αβάσιμο, ότι αν αφαιρέσουμε τη δυνατότητα από το Βουλευτή να ασκεί επάγγελμα, θα γίνει αποτελεσματικότερος, θα γίνει επιμελέστερος, θα έρχεται περισσότερο στη Βουλή και θα ασκεί περισσότερο αποτελεσματικά τα καθήκοντά του. Νομίζω ότι είναι ένα επιχείρημα, που δεν ευσταθεί.

Κύριοι συνάδελφοι, όταν αποστερήσεις από κάποιον τη δυνατότητα να ασκεί το επάγγελμά του, δίνεις ένα σάλπισμα. Το σάλπισμα είναι αντικίνητρο, σάλπισμα αντικινήτρου. Κανένας καταξιωμένος επαγγελματίας -μία καταξίωση που πρέπει να οδηγεί στην ουσιαστική ανάδειξη του αντιπροσώπου του έθνους, του αντιπροσώπου του ελληνικού λαού- δεν θα επιλέγει να έρχεται στη Βουλή. Και επειδή ο λόγος, για να είναι αποτελεσματικός πρέπει να είναι ειλικρινής, το ενδεχόμενο μιας τέτοιας ρύθμισης θα οδηγήσει στο να αποτελείται κατά το μάλλον ή ήττον η Βουλή από ανθρώπους, οι οποίοι δεν επιλέγουν να σέβονται την επαγγελματική τους δραστηριότητα. Θα λειτουργήσει ως αντικίνητρο για τη Βουλή.

Πιστέψτε με, μετά από χρόνια θα επαληθευτούν, αν περάσει αυτή η πρόταση, αυτά τα οποία υποστηρίζω. Θα γίνει αυτή η Βουλή, Βουλή των πλουσίων, Βουλή των ανεπαγγέλτων, Βουλή των κομματικά αρεστών και των ελεγχόμενων από τους εκάστοτε κομματικούς μηχανισμούς όλων των κομμάτων.

(Χειροκροτήματα)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΔΙΟΥ: Των διαπλεκόμενων τουτέστιν.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Θέλουμε τέτοια Βουλή, κύριοι συνάδελφοι; Εγώ προσωπικά δεν θέλω και γι' αυτό δεν επιλέγω να συμφωνήσω με το επαγγελματικό ασυμβίβαστο.

Και επιτρέψτε μου την προσωπική αναφορά. Ποτέ, μα ποτέ δεν στάθηκε εμπόδιο η δυνατότητά μου να ασκώ επάγγελμα - και το τι θα κάνω αυτήν τη δυνατότητα είναι δική μου υπόθεση- στο να έχω συγκεκριμένη παρουσία και συγκεκριμένο έργο ως

Έλληνας Βουλευτής, το οποίο βεβαίως ελευθέρως κρίνεται και από σας και κυρίως από τον ελληνικό λαό, με την ψήφο του οποίου έχω την τιμή να βρίσκομαι εδώ και να ομιλώ ενώπιόν σας.

Κύριοι συνάδελφοι, το είπε ο κ. Τζέκης και το αναφέρω, να, τα αδιέξοδα μιας τέτοιας ρύθμισης. Ο αγρότης δεν θα μπορεί να καλλιεργεί την έκτασή του; Θα του δημιουργήσουμε επαγγελματικό ασυμβίβαστο; Θα καλέσουμε το μικρομεσαίο έμπορο να κλείσει την επιχείρησή του και θα επιτρέψουμε στο μεγαλοεπιχειρηματία, ο οποίος κρύβεται πίσω από την ανωνυμία των μετοχών -κατά το νόμο κρύβεται, δεν λέω ότι κάνει κάτι παράνομο- να είναι Βουλευτής και ουσιαστικά να έχει το επάγγελμά του; Θα αφαιρέσουμε τη δυνατότητα από τον επιστήμονα να κοινωνεί την επιστήμη του, προκειμένου να μην τη λησμονήσει, διότι δεν επιλέγει να τη λησμονήσει...

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΓΙΑΚΟΥΜΑΤΟΣ: Την κάνει άριστα, προσφέρει έργο.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Νομίζω ότι όλα αυτά, που ενδεικτικά ανέφερα, αναδεικνύουν τις δυνατότητες περιγραφής της ρύθμισης, αν και εφόσον θεσπιστεί και εύχομαι να μη θεσπιστεί.

Κύριε Υπουργέ, σας απευθύνω ειλικρινά έκκληση. Μην επιμένετε σε συνταγματική ρύθμιση του ζητήματος αυτού. Παραπέμψτε το σε ένα νόμο, όπου εκεί πράγματι, κύριοι συνάδελφοι, αξίζει τον κόπο να δούμε ζητήματα που έχουν σχέση με το εν μέρει ασυμβίβαστο του επαγγέλματος, για περιπτώσεις που αφορούν το κύρος του Έλληνα Βουλευτή, διότι αναφέρονται σε δραστηριότητες που ενδεχομένως δεν πρέπει να θίγουν το εθνικό δημόσιο, δεν πρέπει να θίγουν το περί δικαίου αίσθημα της κοινής γνώμης και άλλα συναφή.

Αλλά μία ρύθμιση, κύριοι συνάδελφοι, από το Σύνταγμα με την ανελαστικότητα που προβλέπεται, εάν και εφόσον θεσπιστεί, φοβάμαι ότι σε λίγα χρόνια θα διαπιστώνονται τα αδιέξοδα αυτής της ρύθμισης, αλλά τότε θα είναι αργά, διότι θα πρόκειται για συνταγματική διάταξη η οποία δεν θα μπορεί να ανατραπεί παρά μόνο με την άλλη αναθεώρηση του Συντάγματος όποτε αυτή ήθελε γίνει.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΔΡΑΚΤΑΣ: Επαγγελματίες θα την κάνουν την άλλη;

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, σέβομαι όπως είπα τις προσωπικές απόψεις των συναδέλφων που έχουν αντίθετο λόγο από αυτό που διατυπώνω. Εκτιμώ όμως ότι το θέμα είναι κρίσιμο και πρέπει οι πάντες με περισκεψη, με νηφαλιότητα και ψυχραιμία να σκεφθούμε τι πάμε να κάνουμε. Θα οδηγήσουμε τα πράγματα σε αδιέξοδο. Θα δημιουργήσουμε μία Βουλή η οποία δεν θα υποδέχεται κανέναν από εκείνους που καταξιώνονται στον επαγγελματικό τους χώρο, διότι δύσκολα θα επιλέγει ο άλλος...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ε, όχι κανέναν, πολλούς πείτε. Με το "κανέναν" υπερβάλλετε και είσθε απόλυτος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Σας παρακαλώ, κύριε Δασκαλάκη! Από πότε θα λογοκρίνονται στην Αίθουσα οι απόψεις; Αυτή είναι η άποψή του, η γνώμη μου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Μα, τον σέβομαι και τον διορθώνω!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Δεν γίνεται να συνεχισθεί έτσι σήμερα η συζήτηση. Δηλαδή όποιος ομιλητής έχει διαφορετικές απόψεις από εκείνες των ακροατών θα διακόπτεται; Πού θα πάει αυτό;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Τον διόρθωσα, κύριε Πρόεδρε.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Δεκτή, κύριε Πρόεδρε, η διακοπή, αλλά ο κ. Δασκαλάκης θα γνωρίζει ότι ο λόγος πολλές φορές -είναι βασική αρχή- για να είναι αιχμηρός και κρουστικός πρέπει να είναι και απόλυτος. Και βέβαια δεν είναι η ώρα να μιλήσουμε περί της ρητορικής του Αριστοτέλους, αλλά οφείλω να σας πω ότι το "κανέναν" αναμφισβήτητα ελέγχεται ότι δεν είναι απόλυτο. Έτσι λοιπόν για να συνεννοηθούμε.

Επομένως όταν, κύριοι συνάδελφοι, λέω το "κανέναν" επιλέγω αυτήν τη διατύπωση για τον εξής απλό και συγκεκριμένο λόγο, για να καταδείξω -αυτή είναι η πεποίθησή μου και σας το λέω με κάθε ειλικρίνεια- ότι θα λειτουργήσει ως αντικίνητρο, ένα αντικίνητρο που δυνάμει μπορεί να μετατρέψει αυτήν τη Βουλή επαναλαμβάνω σε Βουλή...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτόνας): Κύριε Κουβέλη, για να κανονίσετε τη ροή της ομιλίας σας, επειδή σας διέκοψε και ο κύριος Υπουργός και το δέχτηκε και το Προεδρείο, σας γνωρίζω ότι έχετε τουλάχιστον τρία με τέσσερα λεπτά στη διάθεσή σας ακόμη.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε. Θα ολοκληρώσω συντομότερα.

Έλεγα λοιπόν ότι αν υπάρξει μια τέτοια ρύθμιση, αυτή η Βουλή δύναμει κινδυνεύει να μετατραπεί σε Βουλή των πλουσίων, των ανεπαγγέλτων, των αρεστών των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, των αρεστών των οικονομικών εκείνων κέντρων που θέλουν να χειραγωγούν και να κηδεμονεύουν την πολιτική ζωή του τόπου!

Και επειδή προσωπικά, με αυτή τη σχέση ζωής που έχω με την πολιτική, δεν επιλέγω μια τέτοια Βουλή, γι' αυτό και με όλη μου τη δύναμη καλώ τον κύριο Υπουργό να αποσύρει τη σχετική ρύθμιση, να παραπέμψει το θέμα σε νομοθετική ρύθμιση και όλους εσάς, κύριοι συνάδελφοι, να αποκρούσετε αυτήν τη ρύθμιση!

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτόνας): Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος έχει το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σπεύδω να διευκρινίσω ευθύς εξαρχής τα εξής, αφού διερωτήθη και ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας αλλά και διερωτήθησαν αρκετοί συνάδελφοι, ποια είναι η θέση η επίσημη του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας πάνω στο ζήτημα το οποίο αφορά το α-συμβίβαστο.

Θέλω να σας θυμίσω από την αρχή ότι η Νέα Δημοκρατία σεβόμενη και την ουσία του Συντάγματος αλλά και της συνταγματικής αναθεώρησης ουδέποτε έθεσε θέμα κοινοπραξίας πειθαρχίας σε ό,τι αφορά την προκείμενη αναθεώρηση. Ιδίως μάλιστα σ' ένα θέμα όπως αυτό που σχετίζεται με το καθεστώς του Βουλευτή. Γι' αυτό καθένας είναι ελεύθερος να εκφράσει την άποψή του. Έγινε και με άλλες διατάξεις, το ίδιο συμβαίνει και με αυτή. Και βεβαίως κατά τη διάρκεια των ψηφοφοριών καθένας είναι ελεύθερος να ψηφίσει όπως νομίζει.

Με αυτήν την έννοια θα μου επιτρέψετε να εισηγηθώ, από την πλευρά μου, την αναθεώρηση του άρθρου 57, επισημαίνοντας δύο διαδικαστικά θέματα και ένα θέμα ουσίας.

Σε ό,τι αφορά τα διαδικαστικά θέματα, πρώτα πρώτα τίθεται ένα μείζον ζήτημα: Το ζήτημα του πώς ήρθε αυτό το θέμα στην Ολομέλεια της Βουλής.

Σας θυμίζω ότι ούτε στην πρώτη φάση ετέθη ούτε στη δεύτερη, δηλαδή κατά τη διάρκεια των συζητήσεων ενώπιον της αρμόδιας Επιτροπής. Το πρώτο ετέθη ενώπιον της νυν Ολομέλειας.

Κύριε Εισηγητά της Πλειοψηφίας, σας θυμίζω το εξής: Διαβάστε τη διατύπωση του άρθρου 57, όπως ακριβώς την υιοθετήσαμε, κατά ευρεία μάλιστα πλειοψηφία, στην αρμόδια Επιτροπή. Τη φιλοσοφία της φαντάζομαι την καταλαβαίνετε. Η φιλοσοφία της διάταξης, όπως είναι, υπονοεί τα εξής: Ο Βουλευτής επιτρέπεται να ασκεί επαγγελματικές δραστηριότητες, εκτός από εκείνες που το Σύνταγμα απαγορεύει. Αυτή ήταν η λογική την οποία υιοθετήσαμε. Και έρχεστε ενώπιον της Ολομέλειας και εισάγετε την ακριβώς την αντίστροφη λογική.

Και εγώ διερωτώμαι -γιατί δεν μας διαβάσατε κάποιο κείμενο- πώς δίνει αυτή η παράγραφος που θα προσθέσετε με όλο το υπόλοιπο κείμενο; Δηλαδή πώς είναι δυνατόν σε τέσσερις παραγράφους στο άρθρο 57 να λέτε τι απαγορεύεται να κάνει ο Βουλευτής, άρα τα υπόλοιπα επιτρέπονται και προσθέτετε μια διάταξη η οποία μας λέει ούτε λίγο ούτε πολύ ότι όλα απαγορεύονται. Τι είδους νομοτεχνική κατάστρωση είναι αυτή, εμείς δεν την κατανοούμε προφανώς δε δεν την κατανοείτε κι εσείς. Εκτός αν προσθέτετε μια παράγραφο η οποία όμως είναι εντελώς αντιφατική με τα προηγούμενα και άρα θα πρέπει να αλλάξετε όλο το άρθρο.

Ενώπιον αυτού έχετε κάνει κάτι το οποίο έρχεται σε πλήρη αντίθεση με αυτό που διευκρινίσαμε ήδη διαδικαστικά εδώ. Ενώ συμφωνήσαμε ότι υπάρχει ένα συγκεκριμένο κείμενο, αυτό της

Επιτροπής. Και επ' αυτού μπορούν να υπάρξουν τροπολογίες, οι οποίες θα έπρεπε να έχουν έρθει πριν από την έναρξη της συζήτησης για να είναι εμπρόθεσμες, ξαφνικά, ενώ έχει αρχίσει η συζήτηση, εσείς εισάγετε μια τροπολογία που στην ουσία αναιρεί πλήρως το περιεχόμενο της αναθεώρησης του άρθρου 57.

Κάτω από αυτήν τη λογική ή δεν θα πρέπει να τη συζητήσουμε καθόλου, εάν είμαστε συνεπείς με αυτά που είπαμε, ή θα πρέπει να δεχθούμε από εδώ και πέρα ότι και οι συνάδελφοι εκπροσώπων μπορούν να φέρουν τροπολογίες. Και μιλάω για την τροπολογία των εβδομήντα δύο συναδέλφων της Νέας Δημοκρατίας, σχετικά με το κώλυμα το οποίο υπάρχει στην περίπτωση κατά την οποία έχουμε νομάρχη που επιθυμεί να είναι υποψήφιος Βουλευτής.

Πρέπει λοιπόν από εδώ και πέρα, εάν συζητήσουμε την πρότασή σας με τη μορφή που την έχετε, να αλλάξουμε και τη θεώρηση των πραγμάτων, σε ό,τι αφορά τη συζήτηση των τροπολογιών.

Το δεύτερο είναι πάλι ένα διαδικαστικό ζήτημα το οποίο ετέθη προηγουμένως από τον κ. Κουβέλη και θα το επαναλάβω κι εγώ. Θα συμπληρώσω αυτό που είπε ο κ. Κουβέλης.

Είπε προηγουμένως ο κ. Κουβέλης -και πολύ σωστά- ότι άλλα είχαμε πει στην πρώτη φάση της αναθεώρησης και άλλα λέτε τώρα. Επσήμανε ο κ. Βενιζέλος λέγοντας: "Μα, δεν έχετε δει τι λέει το άρθρο 110; Η πρώτη φάση είναι εκείνη που καθορίζει το πλαίσιο των αναθεωρητέων διατάξεων και στη δεύτερη φάση είμαστε απολύτως ελεύθεροι να καθορίσουμε το περιεχόμενο το οποίο προσδίδουμε". Γραμματικά έτσι είναι. Να θυμίσω όμως στον κ. Βενιζέλο ότι όταν μιλάμε για εφαρμογή και εφαρμογή των κανόνων δικαίου, έχει τεράστια σημασία ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόσαμε τη σχετική διάταξη.

Θα σας θυμίσω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι το μείζον το οποίο επιδίωξαμε στην πρώτη φάση αναθεώρησης του Συντάγματος, ήταν η συναίνεση. Και πράγματι είναι πρωτόγνωρο αυτό που επετεύχθη. Για πρώτη φορά στη συνταγματική μας ιστορία γίνεται ή επιχειρείται μια αναθεώρηση με σωστούς όρους, δηλαδή με τους όρους που το ίδιο το Σύνταγμα προβλέπει, η οποία είναι τόσο ευρεία -92 άρθρα, 115 διατάξεις περίπου- και γίνεται με τέτοια συναίνεση.

Ξέρετε όμως, κύριε Εισηγητά της Πλειοψηφίας, γιατί επιτύχαμε τη συναίνεση αυτή; Ποιος ο λόγος που επετεύχθη η συναίνεση; Είναι γιατί δεν περιοριστήκαμε στην πρώτη φάση να πούμε ότι αυτές οι διατάξεις αναθεωρούνται, αλλά δώσαμε και το στίγμα ως προς το πού πηγαίνει η συγκεκριμένη αναθεώρηση. Γι' αυτό ακριβώς επιτύχαμε αυτή τη συναίνεση. Εάν δεν είχε τεθεί το πού πηγαίνει η αναθεώρηση, τι σκοπεύουμε να κάνουμε, έχετε την εντύπωση, κύριοι συνάδελφοι της Πλειοψηφίας -εσείς που φαίνεται ότι οι περισσότεροι είστε υπέρ αυτού του ασυμβίβαστου- ότι θα είχαμε επιτύχει τις ίδιες πλειοψηφίες; Το πιστεύετε; Αν πραγματικά και στην Επιτροπή ακόμα είχε τεθεί αυτό το ζήτημα, θα μπορούσε να έχει αναθεωρηθεί το άρθρο 57 με ευρεία πλειοψηφία;

Και παραμένει το απλό ερώτημα: Γιατί δεν ετέθη, αν όχι στην πρώτη φάση, τουλάχιστον στην Επιτροπή; Τι είναι εκείνο το οποίο επέδρασε στο μεταξύ χρονικό διάστημα;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Παυλόπουλε, μου επιτρέπετε μια διακοπή;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι, κύριε Βενιζέλο, θα μου επιτρέψετε να μην τη δεχτώ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Αν είναι έτσι, θα αναρωτιέστε ρητορικά και όχι ουσιαστικά.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι, δεν αναρωτιέμαι ρητορικά. Τα ερωτήματα αυτά ό,τι και να μου απαντήσετε είναι αναπάντητα. Γιατί ένας Εισηγητής της Πλειοψηφίας δεν μπορεί να έρχεται μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα και να λέει: "Εγώ τώρα το σκέφθηκα, το συζήτησα με το ΚΤΕ του ΠΑΣΟΚ και το έφερα εδώ. Η αναθεώρηση γίνεται μεταξύ όλων και η συναίνεση επιζητείται μεταξύ όλων των Βουλευτών. Δεν είναι η αναθεώρηση θέμα του τι αποφάσισε το ΚΤΕ ΠΑΣΟΚ στο συγκεκριμένο ζήτημα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Επιτρέπετε μια διακοπή για να πάρετε μια απάντηση;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Κύριε Υπουργέ, δεν δέχεται τη διακοπή.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι, δεν θα δεχθώ τη διακοπή.

Θα πω λοιπόν και πάλι ότι ναι μεν γραμματικά το άρθρο 110 επιτρέπει στη δεύτερη φάση η αναθεώρηση να γίνεται όπως επιθυμεί η δεύτερη αναθεωρητική Βουλή. Ο τρόπος όμως που λειτουργήσαμε για να επιτύχουμε τη μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση ήταν πολύ διαφορετικός. Και τώρα αιφνιδιαζεται η Βουλή. Και οφείλω να σας πω ότι υπάρχει μια ανίερη εκμετάλλευση της Πλειοψηφίας, που επιτεύχθηκε στην πρώτη φάση, μ' ένα εντελώς διαφορετικό καθεστώς από εκείνο για το οποίο μιλάμε τώρα.

Είναι πρωτοφανές και το τονίζω. Δεν είναι μια απλή μεταβολή, είναι πλήρης ανατροπή της λογικής της αναθεώρησης του άρθρου 57. Αλλιώς αλλιώς προτεινόταν η αναθεώρηση, αλλιώς προτείνεται αυτήν τη στιγμή. Υπάρχει πλήρης ανατροπή -το τονίζω για πολλοστή φορά- και αυτό συνιστά τροχονέδη σε ό,τι αφορά τη συναίνεση την οποία επιζητούμε εδώ.

Έχει συμβεί και με άλλα άρθρα. Το ίδιο συνέβη και με την έννοια του "βασικού μετόχου" στο άρθρο 14 και 15 του Συντάγματος. Το ίδιο συμβαίνει και εδώ. Αυτό δείχνει από την πλευρά της κυβερνητικής Πλειοψηφίας ή τουλάχιστον από την πλευρά του κύριου εισηγητή ότι στόχος δεν είναι να επιτευχθούν συναίνεσεις. Αν σκοπός ήταν να επιτευχθεί η συναίνεση...

(Ομιλίες, θόρυβος)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Κύριε Παυλόπουλε, συγγνώμη για τη διακοπή.

Κύριοι συνάδελφοι, αν συζητούμε ανά ζεύγη -όπως κάνουν πολλοί- δεν υπάρχει περίπτωση να διεξαγάγουμε ομαλά εδώ τη συζήτηση. Ανά ζεύγη συζητάτε μεταξύ πτερύγων, εντός των πτερύγων, μεταξύ πτερύγων και υπουργικών εδράνων. Δεν μπορεί να γίνει έτσι η συζήτηση για ένα θέμα το οποίο, όπως φαίνεται μας απασχολεί όλους. Παρακαλώ λίγο την υπομονή σας.

Συνεχίστε, κύριε Παυλόπουλε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Μα, τι εννοείτε, ότι δεν παρακολουθούμε τον κύριο Παυλόπουλο;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Πάντως το ανά ζεύγη σημαίνει, κύριε Πρόεδρε, επειδή συμβαίνει κυρίως από την πλευρά του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ότι μάλλον βρίσκει εύφορο έδαφος ο προβληματισμός που έχουμε αναπτύξει.

Τονίζω για μιαν ακόμη φορά συνοψίζοντας όσα είπα ότι και με τον τρόπο με τον οποίον προτάθηκε η αλλαγή του περιεχομένου του άρθρου 57 συνιστά ανατροπή των όσων συμφωνήσαμε σχετικά με τις τροπολογίες. Αλλά αποτελεί και αιφνιδιασμό της Βουλής και φαινομενική της πλειοψηφίας που επιτεύχθηκε.

Και έρχομαι στην ουσία. Σας διαβεβαιώ ότι δεν με διακατέχει κανενός είδους φανατισμός πάνω στο γεγονός των θέσεων τις οποίες εγώ στηρίζω. Και την αντίθετη άποψη σέβομαι και δεν διεκδικώ την εξ αποκαλύψεως αλήθεια. Θα σας πω, όμως, ευθέως για ποιο λόγο θεωρώ ότι το ασυμβίβαστο, με τον τρόπο μάλιστα με τον οποίο έρχεται, εκθέτει και τον πολιτικό κόσμο και το ίδιο το Κοινοβούλιο.

Πρώτα-πρώτα αυτό το ασυμβίβαστο αποτελεί -και αυτό δεν μπορεί να το αμφισβητήσει κανείς- ένα σοβαρότατο αντικίνητρο για να μπαίνουν στο χώρο της πολιτικής άνθρωποι οι οποίοι έχουν επιτύχει στον επαγγελματικό στίβο. Εγώ θα ρωτήσω τους περισσότερους από εσάς, κύριοι συνάδελφοι της Πλειοψηφίας, οι οποίοι είχατε μια πετυχημένη σταδιοδρομία προηγουμένως. Αν σας έλεγαν ότι όχι όταν θα γίνετε Υπουργοί, όταν θα γίνετε απλοί Βουλευτές -γιατί θα έρθω στο επιχείρημα του κ. Βενιζέλου- δεν θα ασκήσετε καμία επαγγελματική δραστηριότητα, παρά μόνο μετά, όταν θα φύγετε από Βουλευτές, τι θα κάνατε; Θα μπαίνατε με την ίδια άνεση στο χώρο της πολιτικής με την οποία μπαίνατε σήμερα; Εγώ πιστεύω πως όχι. Και βεβαίως σε καμία περίπτωση δεν μπορώ να φανταστώ ότι η ύπαρξη ενός χρόνου μεταβατικού στη συνέχεια, για να επανενταχθεί στον επαγγελματικό στίβο κάποιος και στην επιστημονική δραστηριότητα, ισοφαρίζει...

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Κύριε Παυλόπουλε, δεν εί-

μαστε παραβατικά άτομα για να...

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Τονίζω ότι σε καμιά περίπτωση αυτό το οποίο λέγεται περί μεταβατικής περιόδου, δεν μπορεί να ισοφαρίσει τα προβλήματα τα οποία υπάρχουν εξαιτίας του ασυμβίβαστου. Από 'δω και πέρα να το ξέρετε, αν θεοπιστεί αυτή η διάταξη, είναι σαν να απευθυνόμαστε σε όλους εκείνους που έχουν επιτύχει στο χώρο της κοινωνίας και να τους λέμε ότι ο πολιτικός κόσμος μάλλον δεν σας χρειάζεται. Αυτό θέλουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι;

Ελέγχθη προηγουμένως από τον κύριο Εισηγητή της Πλειοψηφίας ότι "μα ξέρετε, όποιος γίνεται Υπουργός, δεν έχει ασυμβίβαστο;". Βεβαίως και έχει ασυμβίβαστο και ορθώς υπάρχει το ασυμβίβαστο. Και είναι αδιανόητο να είσαι Υπουργός, Υπουργός ή και Γενικός Γραμματέας Υπουργείου και να ασκείς επαγγελματική δραστηριότητα. Αλλά βεβαίως είναι πολύ διαφορετικό αυτό που αποδέχεται και από πλευράς χρονικής διάρκειας και από πλευράς απόφασης που παίρνεις όταν γίνεσαι Υπουργός απ' όταν μπαίνεις στη Βουλή.

Είναι εντελώς διαφορετικά πράγματα. Άλλη η μια απόφαση η οποία σημαίνει ότι αποδέχομαι να μω στο χώρο της πολιτικής, αλλά θα ασκώ και την επαγγελματική μου δραστηριότητα και διαφορετική η άλλη, η οποία προϋποθέτει ότι παίρνεις μια δεύτερη απόφαση επέκεινα, για την οποία βεβαίως εκ των προτέρων ξέρεις ότι δεν συμβιβάζεται.

Δεν μπορείς να παίρνεις αποφάσεις οι οποίες σχετίζονται με την πολιτική ζωή του Τόπου και της δημόσιας ζωής και να ασκείς επαγγελματική δραστηριότητα. Ο Βουλευτής όμως, εκτός από το να ασκεί κοινοβουλευτικό έλεγχο και να μετέχει στο νομοθετικό έργο, δεν παίρνει άλλες αποφάσεις.

Το δεύτερο το οποίο θα ήθελα να πω, είναι γιατί φοβόμαστε άραγε ο Βουλευτής να ασκεί καθήκοντα λελογισμένως; Γιατί το να υπάρχουν περιορισμοί, το αντιλαμβάνομαι. Εκείνο που δεν καταλαβαίνω όμως είναι ο απόλυτος περιορισμός. Τι φοβόμαστε; Ο Βουλευτής ο οποίος ασκεί μια επαγγελματική δραστηριότητα με συγκεκριμένους κανόνες, γνωρίζει από μέσα τη κοινωνία, παίρνει τα μηνύματα μέσα από την κοινωνία. Τι φοβόμαστε; Μήπως δεν μπορεί να ασκήσει τα καθήκοντά του;

Και εδώ έρχομαι σε ένα κρίσιμο θέμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Πρώτα πρώτα διευκρινίζω ότι είμαι σαφώς διατεθειμένος να δεχθώ ότι μπορεί και πρέπει να υπάρχουν περιορισμοί, τους οποίους ο νόμος θα καθορίσει. Αλλά, βεβαίως, το απόλυτο ασυμβίβαστο έχει το εξής, το οποίο εγώ δεν μπορώ να το διανοηθώ στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Μας λέει: "Πώς θα ασκήσει τα καθήκοντά του ο Βουλευτής, όταν ασκεί την επαγγελματική του δραστηριότητα;". Πέραν του ότι θα είναι περιορισμένη η επαγγελματική του δραστηριότητα, σας το λέω ευθέως: Πόσους από μας περιόρισε η επαγγελματική δραστηριότητα από το να ασκήσουμε τα καθήκοντά μας; Στο κάτω κάτω όλοι κρινόμαστε από τον Ελληνικό Λαό και από τον Κανονισμό της Βουλής. Όσοι από εμάς είναι επιληψιμονες του καθήκοντος, θα κριθούν και γι' αυτό.

Αλλά ας αγγίξουμε την ουσία, ας βάλουμε το δάκτυλο επί τον τύπο των ήλων. Όσοι από εμάς εδώ ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα, τους έχετε δει πολλές φορές να είναι μακριά από το Κοινοβούλιο; Και έχετε δει πολλούς συναδέλφους οι οποίοι δεν ασκούν...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Γιατί είναι στην Αθήνα, κύριε Παυλόπουλε. Να λέμε και την αλήθεια κάποτε. Άλλο είναι επαγγελματίας Βουλευτής Αθηνών και άλλο στην επαρχία.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Όταν έρθει η σειρά σας, κύριε Ανθόπουλε, ελάτε να τα πείτε. Όταν θα μιλήσετε, κύριε Ανθόπουλε...

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Παρακαλώ, να μη γράφεται καμία διακοπή. Αλλιώς δεν μπορούμε να κάνουμε ομαλή συζήτηση. Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ξέρω ότι υπάρχουν πολλοί συνάδελφοι στην επαρχία, οι οποίοι κάνουν τη δουλειά τους και είναι εδώ μια χαρά. Και μάλιστα ασκούν και κοινοβουλευτική εκπροσώπηση. Ας μην είμαστε στο σημείο αυτό υποκριτές. Ξέρουμε όλοι τι συμβαίνει. Γνωρίζουμε όλοι ότι δεν αποτελεί αντι-

κίνητρο, όταν υπάρχει συγκεκριμένος περιορισμός.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ : ...

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Μπορεί να ασκεί τα καθήκοντά του ο Βουλευτής, το γνωρίζετε πολύ καλά.

Και βεβαίως είναι και κάτι άλλο, ο Βουλευτής που ασκεί επάγγελμα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Ολοκληρώστε, κύριε Παυλόπουλε.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, να με αφήσετε να τελειώσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Δεν δέχτηκα καμιά διακοπή. Εγώ σας διέκοψα για μισό λεπτό και θα σας το κρατήσω. Ολοκληρώστε λοιπόν, σας παρακαλώ.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Τονίζω και κάτι άλλο. Ο Βουλευτής ο οποίος εργάζεται και ο οποίος το κοινολογεί, είναι τοις πάσι γνωστός για το τι κάνει. Ελέγχεται π.χ. για το ποιες υποθέσεις διεκπεραιώνει και επομένως είναι ανοικτός στην κριτική.

Τι φοβόμαστε; Γιατί άραγε στην περίπτωση αυτή εκείνος που εργάζεται στο φως της ημέρας είναι περισσότερο εκτεθειμένος στη διαπλοκή από εκείνον, που δεν κάνει τίποτε άλλο και αφήνει να πλανιούνται πάνω του οι όποιες υποψίες για τον τρόπο με τον οποίο ζει;

Να είμαστε στο σημείο αυτό ειλικρινείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Ίσα ίσα το ασυμβίβαστο είναι εκείνο, το οποίο θα δημιουργήσει τα περισσότερα προβλήματα και θα δώσει την αίσθηση ότι εμείς οι ίδιοι δένουμε τα χέρια μας απέναντι στις έξωθεν δεσμεύσεις και στους εξωθεσμικούς παράγοντες.

Γι' αυτό σας προτείνω να δεχθούμε μία και μόνη διάταξη συμπληρωματική του άρθρου 57, όπως ισχύει σήμερα και που είναι μέσα στη λογική του άρθρου 57: 'Ότι νόμος εφ' απαξ εκδιδόμενος θα ορίσει και άλλα καθήκοντα πέραν εκείνων που περιγράφει το άρθρο 57, τα οποία δεν είναι συμβατά με τα καθήκοντα του Βουλευτή. Αυτό θα είναι μέσα στο πλαίσιο της λογικής του άρθρου 57, όπως το αναθεωρήσαμε.

Αυτό το οποίο πάει να γίνει ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Ολοκληρώστε, κύριε Παυλόπουλε.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: ... -και θα παρακαλούσα πολύ τον κύριο εισηγητή να μας δώσει και το τέλος και ποια διατύπωση προτείνει. Είναι πλήρης η αλλαγή πλεύσης και επομένως η ανατροπή και βεβαίως της συμφωνίας που έγινε εδώ και στην πρώτη φάση και στη δεύτερη φάση ενώπιον της επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Ευχαριστώ, κύριε Παυλόπουλε, τελειώσατε.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, το λόγο για μία μικρή παρέμβαση.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κύριε Πρόεδρε, το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, το λόγο επί του Κανονισμού ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Κύριε συνάδελφε, δεν παίρνετε το λόγο με το έτσι θέλω επί του Κανονισμού και επομένως παραβιάζετε τον Κανονισμό που επικαλείσθε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Επιτέλους, οι Υπουργοί και οι Εκπρόσωποι να σεβαστούν και τους Βουλευτές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Καλώς. Γι' αυτό είδατε ότι το Προεδρείο είναι αυστηρό στην τήρηση των χρόνων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Εγώ θα πρότεινα να σηκωθούμε να φύγουμε. Μονοπωλείται η συζήτηση από δέκα ανθρώπους ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Δεν έχετε το λόγο, κύριε Δασκαλάκη. Γνωρίζετε ότι ομιλείτε παρά τον Κανονισμό. Τέλος.

Κύριε Κολοζώφ, έχετε ζητήσει το λόγο, αλλά θέλει να κάνει πριν μία παρέμβαση ενός λεπτού ο κ. Βενιζέλος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Θα απαντά σε όλους ο Υπουργός τελικά;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Παρακαλώ, κύριε Δασκαλάκη, φθάνει...

Ορίστε, κύριε Βενιζέλο, έχετε το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Επειδή, κύριε Πρόεδρε, ο κ. Παυλόπουλος δεν δέχθηκε να τον διακόψω, ενώ αναφέρθηκε κατά κόρον σε πρόταση του εισηγητή της Πλειοψηφίας ή σε πρόταση δική μου ονομαστικά -το ίδιο έκανε και ο κ. Κουβέλης- ήθελα να κάνω μία μόνο διευκρίνιση.

Οι Βουλευτές όλων των κομμάτων και όλα τα κόμματα της Αντιπολίτευσης έχουν επιμείνει από την αρχή της αναθεωρητικής διαδικασίας στο γεγονός πως οι Βουλευτές είναι αδέσμευτοι συνειδησιακά στη διαδικασία αναθεώρησης και πως σε κάθε περίπτωση η Ζ' Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων δεν μπορεί να τεθεί υπό διαδικαστική κηδεμονία.

Λοιπόν, η απάντηση στο πώς και πότε προέκυψε η πρόταση για το επαγγελματικό ασυμβίβαστο είναι αυτή. Η πρόταση προκύπτει μέσα από τη σαφή και έντονη βούληση της μεγάλης πλειοψηφίας της παρούσας Βουλής. Και η παρούσα Βουλή δεν μπορεί να ακυρωθεί διαδικαστικά, δεν μπορεί να τεθεί υπό κηδεμονία ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Καλώς, κύριε Υπουργέ.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Θα το δούμε στην ψηφοφορία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Θα δείτε πόσο μεγάλη είναι η πλειοψηφία και πόσο διακομματική είναι η πλειοψηφία αυτή και θα καταλάβετε από πού προέκυψε η πρόταση.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Αφήστε το να αποδειχθεί και θα καταλάβετε από πού προέρχεται.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Φάνηκε από τα χειροκροτήματα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας): Το λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος, κ. Κολοζώφ.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πήρα το λόγο για να αναφερθώ στο άρθρο 57 και πρόθεσή μου ήταν να μιλήσω και στο άρθρο 63, αλλά από τη στιγμή που το απέσυρε ο κύριος Υπουργός νομίζω ότι δεν έχει νόημα να το συζητάμε ...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν αποσύρθηκε όλο το άρθρο 63.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: ... δεδομένου ότι σχετικά με τα κωλύματα ο ειδικός αγορητής του κόμματός μας νομίζει ότι διεξοδικά εξέθεσε το θέμα και με βρίσκει απολύτως σύμφωνο με ό,τι πρότεινε.

Πήρα όμως το λόγο γιατί το άρθρο 57 προκάλεσε πάρα πολύ μεγάλη συζήτηση όχι τόσο για το συνολικό περιεχόμενό του όσο για το θέμα του ασυμβίβαστου Βουλευτού και επαγγέλματος. Αν θέλετε, το κόμμα μας είναι αυτό που λιγότερο θα είχε κάποιο ενδιαφέρον να ασχοληθεί με το θέμα αυτό, δεδομένου ότι και στην εσωτερική του λειτουργία, αλλά και σε ό,τι αφορά τη βουλευτική δραστηριότητα ουσιαστικά εφαρμόζει το ασυμβίβαστο, χωρίς φυσικά και αυτό να είναι πουθενά καταγεγραμμένο στους κανόνες λειτουργίας του κόμματός μας.

Εκείνο το οποίο μας κάνει να σκεπτόμαστε ότι ένας Βουλευτής, ένας εκπρόσωπος του λαού -όχι μόνο Βουλευτής, αλλά και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση- θα πρέπει να αφιερώνει μεγάλο μέρος της δραστηριότητάς του για να αντιμετωπίζει τα λαϊκά προβλήματα, είναι γιατί από την πείρα μας, για τη δραστηριότητα αυτή δεν επαρκούν ούτε είκοσι τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο, για να ασκηθούν αυτά τα καθήκοντα.

Αυτό είναι γεγονός και από εκεί και πέρα, ο κάθε Βουλευτής το εκτιμά για τον εαυτό του, εκτιμά τις δραστηριότητές του, τι μπορεί να κάνει, τι δεν μπορεί να κάνει και σε τελευταία ανάλυση, θα κριθεί από τον ίδιο το λαό, από το εκλογικό σώμα, κατά πόσο μπόρεσε να ανταποκριθεί σ' αυτήν την αποστολή του.

Θα ήταν επομένως πολύ φυσικό εμείς να ταχθούμε, πρώτοι μάλιστα, υπέρ του ασυμβίβαστου, αν θέλετε για να σας δυσκολέψουμε κιόλας. Δεν το κάνουμε, γιατί πιστεύουμε ότι τέτοιου είδους ζητήματα δεν μπορούν να λυθούν με συνταγματικές διαδικασίες. Δεν είναι δυνατόν, γιατί έχουμε μία κοινωνία που λειτουργεί, μια κοινωνία που απ' όλες τις εκφάνσεις της φαίνεται ότι θέλει να στείλει, απαιτεί να στείλει τους εκπρόσωπους της στο ελληνικό Κοινοβούλιο, εφόσον αυτό την εκφράζει πολιτικά.

Πέρα απ' αυτό θα έπρεπε να είναι και φιλοδοξία όλων μας οι καλύτεροι να έρχονται εδώ, αν όντως αυτός είναι ο ναός της δημοκρατίας σ' αυτήν τη χώρα.

Υπάρχουν και άλλα ζητήματα που έχουν σχέση με τη λειτουργία της κοινωνίας μας. Είναι δυνατόν να αποκόβει κανείς ένα πολιτικό άνθρωπο από τις ρίζες του; Είναι δυνατόν να ξεκόβεται από τις κοινωνικές δραστηριότητες, από τις οποίες και αντλεί τη δυνατότητα να κρίνει, να δράσει, να στηρίξει την α' ή τη β' άποψη, να προσεγγίσει με τον άλφα ή βήτα τρόπο τα ζητήματα της κοινωνίας;

Πιστεύω ότι θα είναι μεγάλο λάθος αν η Κυβέρνηση προχωρήσει στο να βάλει στο Σύνταγμα αυτό το ασυμβίβαστο. Κι όχι μόνο θα είναι λάθος, αλλά θα το βρίσκουμε συνέχεια μπροστά μας. Δεν προλάβαμε ακόμα να το διατυπώσουμε και είδατε πόσες φορές άλλαξε τη διατύπωση ο κύριος Υπουργός. Στην τελευταία του διατύπωση ουσιαστικά ανοίγει ένα πολύ μεγάλο παράθυρο εξαιρέσεων. Ακούγοντας και τον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας άρχισε να γίνεται ήδη η φωτογράφιση αυτών, οι οποίοι θα εξαιρεθούν από το ασυμβίβαστο. Είναι δυνατόν;

Ωραία, κύριε Υπουργέ, φέρτε μας ένα κατάλογο των προσωπικοτήτων, των επαγγελματιών που θα εξαιρεθούν για να το βάσουμε και αυτό στο Σύνταγμα.

Είναι δυνατόν;

Κοιτάτε πού καταλήγεται. Ενώ μιλάτε για το ασυμβίβαστο οποιουδήποτε επαγγέλματος, συνεχίζετε: "Νόμος ορίζει τις δραστηριότητες που για πολιτικούς, επιστημονικούς, καλλιτεχνικούς ή άλλους συναφείς λόγους είναι συμβατές με το ...".

Τι σημαίνει "πολιτικούς λόγους", κύριε Υπουργέ; Τι σημαίνει "καλλιτεχνικούς λόγους", κύριε Υπουργέ; Τι σημαίνουν όλα αυτά; Μπορείτε να μας εξηγήσετε να το καταλάβουμε κι εμείς; Το βάζετε έτσι στο Σύνταγμα;

Εμείς νομίζουμε ότι αυτά μπορούν να διευθετηθούν συγκεκριμένα με το νόμο, εφόσον υπάρχει αναγκαιότητα. Και υπάρχει αναγκαιότητα να μπουν όριο, να μπουν ασυμβίβαστο, αλλά δεν μπορούν αυτά να είναι στο Σύνταγμα και ο καθένας ύστερα να τα ερμηνεύει όπως θέλει.

Ρώτησε ο ειδικός αγορητής του κόμματός μας αν συμπεριλαμβάνεται το επάγγελμα του αγρότη.

Του αγρότη γενικά ή του αγρότη που προσφέρει στην εθνική οικονομία με κάποια ιδιαίτερη δραστηριότητα; Του αγρότη του φτωχού ή του αγρότη που έχει πολλά στρέμματα;

Πιστεύω ότι αυτή η ρύθμιση δεν έχει καμία σχέση με την πραγματικότητα που αντιμετωπίζουμε σαν Κοινοβούλιο. Έχει να κάνει με ρυθμίσεις που μόνον ο κύριος Υπουργός και το κόμμα του ξέρει. Δεν έχει να κάνει με τις δυσκολίες που όντως υπάρχουν. Μάλιστα εδώ ειπώθηκε από την επαρχία, εγώ πιστεύω και σε άλλες περιπτώσεις. Όταν είναι μικροεπαγγελματίας, όπου και αν είναι δεν μπορεί να τα βγάλει πέρα. Φυσικά αν έχει μεγάλο γραφείο, αν έχει μεγάλη επιχείρηση και μάλιστα με μετοχικό κεφάλαιο, τρέχα-γύρευε αν είναι ή δεν είναι ιδιοκτήτης ή εάν ασκεί ή δεν ασκεί το επάγγελμά του. Εάν ήμασταν ειλικρινείς και θέλαμε πραγματικά να προστατεύσουμε αυτό το Κοινοβούλιο από όλα αυτά που αφήνονται να εννοηθούν και που στην πραγματικότητα επιβεβαιώνουν στην κοινή γνώμη την εντύπωση ότι οι διεφθαρμένοι βρίσκονται οι περισσότεροι εδώ μέσα, τότε θα έπρεπε ο Βουλευτής να ζει μόνο από τη βουλευτική αποζημίωση. Πρέπει να παραιτηθούν από τα εισοδήματα που έχουν -όσοι έχουν εισοδήματα- γιατί όσοι έχουν εισοδήματα δεν έχουν ανάγκη να ασκήσουν κάποιο συγκεκριμένο επάγγελμα. Το εισόδημά τους αβγατίζει. Και μη μου πείτε ότι δεν ασχολείται κάποιος ώρες με το εισόδημά του και με τους συμβούλους του που διαχειρίζονται την περιουσία του.

Πιστεύω ότι υπάρχει μεγάλη δόση προσχηματικής αντιμετώπισης των ζητημάτων και δεν θα μας βγει σε καλό. Δεν θα μας βγει σε καλό και θα γελοιοποιηθούμε και εμείς και ο συνταγματικός νομοθέτης που είμαστε εμείς, όταν μεθαύριο θα πάμε να νομοθετήσουμε και θα έρθει ο νομοθέτης να εξαιρεί ένα-ένα τα επαγγέλματα, διότι αυτό θα γίνει στην πραγματικότητα.

Δεν μπορεί να περιοριστεί σε ατομικό επίπεδο. Γιατί θα έρθει ο γιατρός και θα πεί εγώ ασκώ κοινωνικό έργο, πώς θα με αποκόψεις; Πώς θα μου το επιβάλλεις αυτό; Και θα τον εξαιρέσεις.

Μεγάλος επιστήμονας. Ο ένας μετά τον άλλον θα αρχίσουν, γελοιοποιώντας με αυτόν τον τρόπο αυτήν την προσπάθεια που πάμε να κάνουμε σήμερα.

Θα ήθελα ακόμη να σημειώσω ένα άλλο ασυμβίβαστο σχετικά με την ιδιοκτησία, την ιδιότητα ιδιοκτήτη εταίρου, βασικού μετόχου. Το συζητήσαμε σε άλλη περίπτωση το ζήτημα αυτό. Εάν δεν υπάρχει δυνατότητα να καθορισθεί το πρόσωπο που έχει τις μετοχές αναρωτιέμαι πώς θα βγει αυτό το ασυμβίβαστο. Μπορείτε να μου πείτε πώς θα βγει αυτό το ασυμβίβαστο; Πώς είναι δυνατόν να καθορισθεί εάν εγώ έχω μετοχές οι οποίες είναι ανώνυμες;

Αυτός ο όρος, βασικός μέτοχος, που εφευρέθηκε, νομίζω ότι κολλάει παντού και μας δημιουργεί προβλήματα. Νομίζω ότι θα πρέπει στην αρχή εκεί που μιλάμε γι' αυτά τα ζητήματα να μιλάμε καθαρά. Οι μετοχές πρέπει να είναι ονομαστικές και να φθάνουν μέχρι το φυσικό πρόσωπο. Διαφορετικά δεν μπορεί κανένας να προχωρήσει σε αυτά τα ζητήματα.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, διαμαρτύρονται και ιδιαίτερα διαμαρτύρεται ο εισηγητής της Πλειοψηφίας, γιατί ο Τύπος σε πολλά δημοσιεύματά του αφήνει να εννοηθεί ότι ετοιμάζονται μεγάλες αυξήσεις στη βουλευτική αποζημίωση.

Είναι γεγονός ότι δυσφορεί, δυσφορούμε και εμείς, δυσφορούν όλοι όταν τα ζητήματα αντιμετωπίζονται με αυτόν τον τρόπο. Όμως δίνουμε αυτό το δικαίωμα όταν εισάγουμε σε συζήτηση του Συντάγματος ένα τέτοιο θέμα μ' αυτόν τον τρόπο που έχει εισαχθεί με το άρθρο 63, που ευτυχώς αποσύρθηκε από τον εισηγητή της Πλειοψηφίας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν αποσύρθηκε όλο.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Εγώ κατάλαβα ότι αποσύρθηκε το άρθρο 63.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Η πρώτη περίπτωση της παραγράφου 1.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Επομένως ισχύει αυτό που είπα και προηγούμενως.

Εγώ θα έλεγα να το αποσύρει όλο το άρθρο 63, να μείνει όπως ήταν προηγούμενως, έτσι ώστε να μην αφήνουμε περιθώρια για σχολιασμούς τέτοιους αλλά και στην πραγματικότητα δεν νομίζω ότι θα μας λύσει και κανένα ουσιαστικό ζήτημα όσον αφορά αυτήν τη δραστηριότητα των Βουλευτών. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊφνας): Ο επίτιμος Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας κ. Μητσotάκης έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα άρθρα που συζητούμε σήμερα προκαλούν ευλόγως το ενδιαφέρον, όχι μόνο του Κοινοβουλίου αλλά και της ευρύτερης κοινής γνώμης. Είναι λογικό και φυσικό να υπάρχουν αντίθετες απόψεις μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα. Και το πρώτο πράγμα που θα πρέπει να επιχειρήσουμε είναι να συζητήσουμε εδώ μέσα ψύχραιμα χωρίς προσωπικές ανταγκλήσεις στην προσπάθεια να βρούμε το καλύτερο.

Αναγκάζομαι να κάνω αυτήν την παρατήρηση, γιατί αντιλαμβάνομαι μια διάχυτη νευρική κατάσταση στην ατμόσφαιρα απόψε. Στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος κάναμε μια πολύ καλή δουλειά και στα άρθρα αυτά και κατά βάση μείναμε σύμφωνοι. Και η τάση η οποία επικράτησε ήταν τα κωλύματα εκλογής να τα περιορίσουμε και να τα κάνουμε κατά το δυνατόν συγκεκριμένα, διότι αδιαμφισβήτητα τα δικαστήρια είχαν προχωρήσει περισσότερο απ' όση έπρεπε και είχαν δώσει την εντύπωση ότι έβγαλαν αντιφατικές πολλές φορές αποφάσεις. Για να μη φέρουμε και τη νομολογία σε δύσκολη θέση έπρεπε να κάνουμε το Σύνταγμα όσο μπορούμε πιο συγκεκριμένο και από την άλλη μεριά πράγματι τα ασυμβίβαστα για το Βουλευτή πλέον όταν έχει εκλεγεί να τα κάνουμε αυστηρότερα. Στο κείμενο που υποβάλλεται περίπου έχουμε σε όλα συμφωνήσει.

Ήρθε μια καινούργια πρόταση η οποία ήρθε στην Ολομέλεια κατευθείαν, χωρίς να περάσει από την επιτροπή, χωρίς να συζητηθεί όταν συζητούσαμε στην άλλη Βουλή την αναθεώρηση. Χωρίς να συζητηθεί στην επιτροπή, ήρθε κατευθείαν στην Ολομέλεια. Σπεύδω να διευκρινίσω ότι κατά τη δική μου άποψη, την έχω εκθέσει επανειλημμένως, δεν υπάρχει κανένα απολύτως διαδικαστικό πρόβλημα. Διότι εγώ πιστεύω ότι σ' αυτήν την Αίθουσα, αυτήν την τελευταία ώρα, η πλειοψηφία της Βουλής, ό-

πως θα διαμορφωθεί έχει ασφαλώς το δικαίωμα να κάνει το Σύνταγμα σύμφωνα με τη δική της άποψη. Και δεν πρέπει να βάλουμε διαδικαστικά, στεγανά ή εμπόδια, προσκόμματα.

Κατά συνέπεια δεν επικαλούμαι κανέναν τέτοιο λόγο, ούτε πολύ περισσότερο ότι δεν συνεζητήθη στην προηγούμενη Βουλή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγώ στην προηγούμενη Βουλή είχα διατυπώσει μια “επαναστατική” πρόταση να συμφωνήσουμε όλοι ότι η επόμενη Βουλή, δηλαδή η παρούσα, θα ήταν αναθεωρητική και θα μπορούσε να αναθεωρήσει όλα τα άρθρα του Συντάγματος πλην των θεμελιωδών. Δεν έγινε δεκτή η άποψη αυτή. Αλλά πρέπει να πούμε ότι όταν ψηφίζαμε την αναθεώρηση, ψηφίζαμε πολλές φορές -και το λέω αυτό απαντώντας στην παρατήρηση του κ. Παυλόπουλου- με διαφορετική κατεύθυνση, δηλαδή συμφωνήσαμε ότι θα αναθεωρηθεί ένα άρθρο, αλλά οι μισοί θέλαμε προς τη μια κατεύθυνση και οι άλλοι προς την αντίθετη.

Εγώ τουλάχιστον δεν εψήφισα με δεδομένο ότι θα έχουμε Πλειοψηφία αντίπαλη. Ψηφίζαμε όλοι με την κρυφή ελπίδα ότι θα έχουμε και τη δική μας πλειοψηφία για να κάνε και χρήση του 180, ώστε να μπορεί να αλλάξει το Σύνταγμα με την απλή πλειοψηφία. Δεν χρειάζεται να τα πω αναλυτικότερα, νομίζω ότι τα πράγματα αυτά είναι τελειώς ξεκάθαρα.

Αλλά ας μιλούμε στο θέμα της ουσίας. Εγώ, αγαπητοί συνάδελφοι -και το είπα από την πρώτη ώρα- είμαι απόλυτα και σκληρότατα αντίθετος προς αυτήν τη διάταξη. Νομίζω ότι θίγει τα θεμέλια του πολιτεύματός μας του κοινοβουλευτικού όπως έχει διαμορφωθεί ιστορικά και κοινωνικά σε αυτή τη χώρα, την Ελλάδα. Πιστεύω ότι ο Βουλευτής δεν μπορεί να είναι επαγγελματίας Βουλευτής. Και δεν γίνεται και να γίνει και επαγγελματίας. Αυτή την αχάριστη κουβέντα για την αποζημίωση τη βουλευτική εγώ πάντα είχα το θάρρος δημόσια και απέναντι όλων των καπλών των διαφόρων, εύκολων τιμητών, να πω ότι ο Βουλευτής είναι αυτήν την ώρα ήρωας, διότι υπηρετεί το λαό και δεν ανταποκρίνεται η αποζημίωση που παίρνει στις πραγματικές του ανάγκες.

Ποιος μπορεί να αμφισβητήσει ότι ο Βουλευτής, ιδίως ο επαρχιώτης, δεν μπορεί να ζήσει και να ασκήσει το λειτουργημά του και να ασκήσει τα καθήκοντά του και να ζήσει αξιοπρεπώς με τη σημερινή βουλευτική αποζημίωση, με όσα παίρνει. Και να μην έχουμε κανένα κόμπλεξ -εγώ δεν έχω κανένα απολύτως- να λέμε ότι πρέπει να αμείβεται ο Βουλευτής όπως πρέπει. Αλλά επειδή αυτό δεν γίνεται, στην πράξη δεν πραγματοποιείται, ο Βουλευτής μπορεί να έχει παράλληλα επάγγελμα. Και έπειτα, όταν θα μπει στην πολιτική, είναι ήδη στις περισσότερες περιπτώσεις φτασμένος, έχει διαμορφώσει μία επαγγελματική υπόσταση. Και πρέπει να θέλουμε να μπαίνουν στην πολιτική άνθρωποι, οι οποίοι προηγούμενως να έχουν δημιουργήσει στη ζωή τους κάτι, να έχουν κάτι να δείξουν επαγγελματικά και κοινωνικά. Να μην μπαίνουν ελέω κόμματος ή ελέω οικογενείας ή ελέω ονόματος. Για να γίνει αυτό το πράγμα πρέπει ο Βουλευτής να μπορεί να ασκεί παράλληλα επάγγελμα.

Εγώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προσωπικά επέλεξα στη μακρά πολιτική μου διαδρομή να μην ασκήσω το επάγγελμα του δικηγόρου, καίτοι ήμουν δικηγόρος, πλην μίας ελαχίστης περιόδου στην οποία συνέβη να μην είμαι Βουλευτής. Αλλά αυτό δεν μπορώ να πω ότι πρέπει να γίνει κανόνας σε καμία απολύτως περίπτωση. Διότι δεν σας αποκρύπτω καθόλου ότι εάν βρισκόμουν στην ανάγκη να πρέπει να εργασθώ για να συντηρήσω την οικογένειά μου και να παραμείνω ταυτόχρονα ελεύθερος και ανεξάρτητος πολιτικός, χωρίς να με δεσμεύει τίποτα, ούτε στον ευρύτερο χώρο ούτε στον κομματικό χώρο, δεν θα είχα καμία δυσκολία να κάνω επάγγελμα. Θα έκανα επάγγελμα. Και πρέπει ο Βουλευτής και με την έννοια αυτή να είναι αδέσμευτος απέναντι όλων. Και είναι μία εγγύηση το επάγγελμά του. Καταξιωμένοι επαγγελματίες μπήκαν στη Βουλή αυτή και διέπρεψαν και έγιναν και Υπουργοί, αν θέλετε. Για τους Υπουργούς το πράγμα είναι τελειώς διαφορετικό. Βουλευτής μπορεί να είσαι μακρές τετραετίες. Υπουργός συνήθως στην Ελλάδα δεν μπορείς να είσαι επ’άπειρον, θα είσαι μία περίοδο και μετά μπορεί να επανέλθεις. Ρυθμίζεις τα προβλήματά σου και επιτέλους επιλέγεις. Δεν

είναι επιχείρημα ότι επειδή μπορεί να γίνεις Υπουργός και όταν θα γίνεις Υπουργός θα εγκαταλείψεις το επάγγελμά σου, πρέπει να το εγκαταλείψεις από πρωτότερα. Διαπρεπείς γιατροί, ερευνητές, μεγάλοι καθηγητές, δικηγόροι διαπρεπείς, μπήκαν στο Κοινοβούλιο, έγιναν και Υπουργοί της Δικαιοσύνης ενδεχομένως. Γιατί θα έπρεπε αυτοί οι άνθρωποι να μην έχουν ασκήσει επάγγελμα; Διότι αν έχουν μπει νωρίς στην πολιτική, χωρίς να έχουν ασκήσει επάγγελμα, δεν θα έχουν κανέναν είδους καταξίωση και δεν θα έχουν καμιά σιγουριά. Ο Βουλευτής πρέπει να είναι ανεξάρτητος. Και την ανεξαρτησία του Βουλευτού την εξασφαλίζει περισσότερο από οτιδήποτε άλλο η δυνατότητα να ασκήσει επάγγελμα.

Και θα σας πω και κάτι άλλο: Αν η διάταξη αυτή είναι τελειώς ανεφάρμοστη θ’ αναγκαστούμε -και συμφωνώ απόλυτα με τον κ. Κολοζώφ, ο οποίος το είπε πρωτότερα- να προχωρήσουμε σε σειρά εξαιρέσεων. Δεν μπορεί να μην αφήσουμε εξαιρέσεις. Και οι εξαιρέσεις τελικά θα γίνουν κανόνες. Και θα γελοιοποιηθούμε πλήρως.

Ο νόμος βεβαίως μπορεί και πρέπει να ορίζει σε ορισμένες περιπτώσεις περιορισμούς στην άσκηση του επαγγέλματος. Σ’ αυτό πάλι θα μου επιτρέψετε να πω ότι ήμουν ο πρώτος ο οποίος το έκανε. Και ως Πρωθυπουργός η κυβέρνηση μου εισηγήθηκε με δική μου προτροπή, με νόμο, ο οποίος ρύθμιζε την άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος. Το δέχομαι και πρέπει να γίνει, αλλά δεν είναι ανάγκη να το πει το Σύνταγμα. Αν όμως αποφασίσει να το πει το Σύνταγμα, ας το πει επιτέλους, αλλά να το πει από την αρχή, ότι δηλαδή “νόμος δύναται να ορίσει”. Και στην περίπτωση αυτή εγώ επιμένω απόλυτα, διότι το Σύνταγμα και οι αποφάσεις μας πρέπει να είναι τίμιες. Δεν μπορούμε να αιφνιδιάσουμε κανέναν την τελευταία στιγμή. Και πάλι ο νόμος αυτός να ισχύσει μετά από τις επόμενες εκλογές. Καθένας να κάνει το λογαριασμό του, να ξέρει τι επαγγελματικούς περιορισμούς θα έχει και από κει και πέρα ας αποφασίσει αν θέλει ή όχι να πολιτεύεται.

Γι’ αυτό εγώ, κύριοι συνάδελφοι, κάνω έκκληση προς την Κυβέρνηση να μην επιμείνει. Τις συνέπειες αυτής της απόφασης, αν τυχόν την πάρουμε, θα τις εισπράξουμε αργότερα. Θα είναι μακροχρόνιες.

Εγώ αντιλαμβάνομαι ότι μέσα εδώ στο Κοινοβούλιο κινδυνεύει να δημιουργηθεί ένα είδος συνδικαλιστικής αντίληψης. Γιατί δηλαδή ο ένας να μπορεί να εργάζεται και ο άλλος να μην εργάζεται; Και αναζητούμε κατά κάποιον τρόπο την ισοπέδωση. Η συνδικαλιστική αντίληψη δεν επιτρέπεται να επηρεάσει καθόλου τα πνεύματα εδώ μέσα. Πρέπει να το δούμε με γνώμονα το γενικότερο συμφέρον της πολιτικής μας ζωής. Και το γενικότερο συμφέρον είναι η ποιότητα των πολιτικών και η απόλυτη ανεξαρτησία τους. Με συγχωρείτε που γίνομαι μονότονος και το επαναλαμβάνω, αλλά νομίζω ότι αυτό στην ουσία είναι το πρόβλημα της πολιτικής μας ζωής: Να έχουμε ανθρώπους όρθιους, οι οποίοι δεν θα κύπτουν ενώπιον ουδενός, ενώπιον καμιάς εξουσίας, παραεξουσίας ούτε κομματικής εξουσίας για να μπορεί αυτό το Κοινοβούλιο να έχει ελεύθερους ανθρώπους, οι οποίοι ελεύθερα να βουλευούνται όπως ήθελαν οι πατέρες μας, οι οποίοι έφτιαξαν το κοινοβουλευτικό μας πολίτευμα.

Και θα αναφέρω ακόμα και μερικά επί μέρους θέματα σύντομα: Το πρώτο είναι για τους νομάρχες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πρέπει κι εδώ να το δούμε το πράγμα σωστά. Εγώ αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχουν Βουλευτές, οι οποίοι ενοχλούνται από το γεγονός ότι ο νομάρχης έχει μια προνομιακή θέση και επωφελούμενος της προνομιακής θέσης μπορεί να εκλεγεί την άλλη φορά Βουλευτής. Δεν επιτρέπεται αυτό να επηρεάσει καθόλου τις απόψεις μας. Δεν επιτρέπεται αυτό ν’ αποτελεί εμπόδιο σε καμία απολύτως περίπτωση.

Λέμε ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί το φυτώριο για την πολιτική. Θέλουμε να ωθήσουμε ανθρώπους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Για τους δημάρχους δεν τολμούμε να το πούμε. Το έχουμε πάρει απόφαση. Οι νομάρχες που είναι σχετικώς καινούριοι -είναι Β’ βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης- πρέπει να μπουν σε περιορισμό; Αυτό δεν είναι σωστό, κύριοι συνάδελφοι. Και οι νομάρχες πρέπει να έχουν το δικαίωμα να πολιτεύονται εφόσον εγκαίρως παραιτηθούν. Εγώ είμαι αντίθετος και προς τη μεσαία-

α ρύθμιση, την οποία προτείνει η Κυβέρνηση και ακόμα περισσότερο αντίθετος προς την ακραία ρύθμιση, η οποία απαγορεύει και στη συνέχεια να είναι υποψήφιος.

Τέλος, θα ήθελα να θίξω ένα τρίτο θέμα, το οποίο είχα την ευκαιρία να αναφέρω και στην επιτροπή και να το πω με δυο λόγια πρωτύτερα διακόπτοντας έναν ομιλητή επί του Βήματος: Κάνω τη διακρίση, κύριοι συνάδελφοι, μεταξύ του γραπτού λόγου, της εφημερίδας και των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης.

Όταν συζητούσαμε, κύριε Βενιζέλο, στην επιτροπή θα ενθυμείστε ότι ξεκινήσαμε από μία τελείως εσφαλμένη αντίληψη. Ξεκινήσαμε από την αντίληψη ότι θα εξισώσουμε τον γραπτό Τύπο, ο οποίος παραδοσιακά είναι απόλυτα ελεύθερος, με τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, για τα οποία όλοι επιμέναμε και δεχόμαστε από την αρχή ότι εκεί επιβάλλεται και επιτρέπεται η ρυθμιστική επέμβαση του κράτους. Μην εξομοιώσετε τις δύο περιπτώσεις. Δηλαδή ο Βουλευτής ασφαλώς πρέπει να έχει περιορισμούς στα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης και σε ό,τι αφορά στην ιδιοκτησία και σε ό,τι αφορά στην εργασία του σ' αυτά.

Δεν πρέπει, όμως, να έχει περιορισμούς σε ό,τι αφορά το γραπτό Τύπο, ιδίως, εάν θέλετε, ο Βουλευτής της επαρχίας. Υπάρχουν παραδοσιακές ελληνικές εφημερίδες οι οποίες από πολλές γενιές εκδίδονται από οικογένειες που κάνουν ταυτόχρονα και πολιτική.

Θα μου επιτρέψετε να σας πω ότι εγώ προσωπικά, ο τρίτος στη σειρά, ο γιος μου είναι ο τέταρτος, τέσσερις γενιές βγάζουμε τον "ΚΗΡΥΚΑ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ", μία εφημερίδα την οποία εξέδωσε πρώτα ο παππούς μου και στη συνέχεια ο Ελευθέριος Βενιζέλος. Γιατί δηλαδή δεν θα πρέπει ο γιος μου εάν αργότερα θέλει να πολιτευθεί, να παραμείνει και ιδιοκτήτης της εφημερίδας αυτής, η οποία αποτελεί οικογενειακή ιδιοκτησία; Δεν νομίζω ότι αυτό αποτελεί κάτι το οποίο πρέπει με το Σύνταγμα να απαγορευθεί.

Γι' αυτό προτείνω η διάκριση να γίνει. Και το αναφέρω αυτό ως ένα απλό παράδειγμα. Γενικότερα δεν μπορούμε σε καμία περίπτωση το γραπτό Τύπο, για τον οποίον παραδοσιακά υπάρχει απόλυτη ελευθερία, να τον εξομοιώσουμε με τα ηλεκτρονικά μέσα, στα οποία είναι ανάγκη να υπάρχουν ρυθμίσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτά ήταν τα όσα εγώ ήθελα να πω. Θα ήθελα να ελπίζω ότι η Κυβέρνηση θα σκεφθεί το θέμα της επαγγελματικής απασχόλησης των Βουλευτών ωριμότερα και δεν θα βιαστεί να πάρει απόφαση. Και θέλω να ελπίζω ότι και η πλειοψηφία της Βουλής, βραδέως ίσως, θα ωριμάσει σε μία άποψη.

Θέλω, όμως, προτού κατέβω από το Βήμα, κύριε Υπουργέ, για εσάς κυρίως, αλλά και για το Προεδρείο, να πω και κάτι άλλο τελευταίο. Πώς θα αποφασίσουμε πάνω σε αυτό το θέμα; Είναι προφανές ότι πρέπει να αποφασίσουμε με ειδική ψηφοφορία, η οποία θα προηγηθεί της ψήφου επί του άρθρου. Διότι εάν προσθέσετε αυτήν την προσθήκη στο άρθρο ολόκληρο, το οποίο εμείς θέλουμε να ψηφίσουμε, θα μας αναγκάσετε ενδεχομένως, στρεβλώνοντας την άποψή μας για το σύνολο του άρθρου, να ψηφίσουμε αντίθετα. Είναι περίπτωση που από τον Κανονισμό επιβάλλεται να ψηφίσουμε χωριστά.

Ας εξαντλήσουμε τη συζήτηση, ας αφήσουμε το χρόνο να δουλέψει. Νομίζω ότι η πάροδος των ημερών μας βοηθά, ώστε ηρεμότερα και σωστότερα να κρίνουμε τα πράγματα. Ας ετοιμαστούμε να έχουμε μία ψηφοφορία η οποία εγώ τουλάχιστον θέλω να ελπίζω, αντίθετα με ό,τι άκουσα πρωτύτερα να λέγεται, ότι η πλειοψηφία της Βουλής δεν θα εγκρίνει αυτό το οποίο θα αποτελέσει στρέβλωση στην πολιτική πορεία του τόπου και βαρύτατη ζημία για την πολιτική μας ζωή.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γείτονας) : Ο Υπουργός Επικρατείας κ. Μιλτιάδης Παπαϊωάννου έχει το λόγο.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ (Υπουργός Επικρατείας) : Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να ξεκινήσω και εγώ με αυτό που είπε ο κ. Μητσotάκης. Νομίζω ότι πρέπει να ξεφύγουμε από το θέμα το διαδικαστικό. Έχει απαντηθεί στην προηγούμενη αναθεωρητική Βουλή και σήμερα. Νομίζω ότι η Νέα Δημοκρατία και κυρίως ο Κοινοβουλευτικός της Εκπρόσωπος, κάνουν λάθος όταν θέτουν αυτό το ζήτημα, γίνεται έτσι ε-

νας πλήρης αποπροσανατολισμός από μία ουσιαστική συζήτηση, που πρέπει να γίνει εδώ. Μία συζήτηση, κύριε Μητσotάκη, που θα οδηγήσει τη Βουλή, τον κάθε Βουλευτή χωριστά, ελεύθερα και αδέσμευτα, να απαντήσει και σε αυτό το ζήτημα. Δεν είναι θέμα κυβερνητικής απόφασης ή κατεύθυνσης.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ**)

Το θέμα του ασυμβίβαστου, που μας έχει βρει σε αντίθετες πλευρές, θα είναι εκείνο το οποίο θα πρέπει να αποτελέσει βασικά το αντικείμενο της σημερινής μας συζήτησης.

Εγώ, όμως, θέλω να μείνω λίγο και στα θέματα των κωλυμάτων.

Κύριοι συνάδελφοι, είναι λογικό εδώ κάθε ένας να έχει τις δικές του θέσεις, τη δική του κοσμοθεωρία, τις δικές του εμπειρίες. Είμαι από εκείνους που πιστεύουν ότι οι διατάξεις της παραγράφου 3, του άρθρου 56 του Συντάγματος είναι ιστορικά επιβαρημένες. Είναι ιστορικά επιβαρημένες όχι μόνο γιατί στην αφετηρία τους δεν ήταν σωστές, δηλαδή όταν έγινε το Σύνταγμα του 1975, αλλά γιατί το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο μέχρι σήμερα έχει εκδόσει και αντιφατικές αποφάσεις και πολλές φορές δεν έλειψε η υπερβολή στην ερμηνεία των σχετικών διατάξεων, άλλωστε και οι όροι του προεκλογικού αγώνα έχουν αλλάξει.

Τότε το κύριο μέλημα ήταν το πώς θα έχουμε μία αμερόληπτη Δημόσια Διοίκηση, όχι ότι και σήμερα δεν είναι αυτό ένα κρίσιμο σημείο. Αλλά όταν ο επηρεασμός των ψηφοφόρων γίνεται πλέον με τόσα άλλα μέσα, οικονομικά, τηλεόραση -δεν θέλω να πάω παραπέρα- νομίζω, ότι οι όροι πλέον εκείνοι έχουν εκλείψει.

Προσωπικά θα ήθελα το δικαίωμα του εκλέγεσθαι να είναι απεριόριστο, όπως είναι το δικαίωμα του εκλέγειν. Και βέβαια να υπάρχει ένα σταθερό χρονικό σημείο, οι δεκαοκτώ μήνες, ο ένας χρόνος πριν από τη λήξη της θητείας που ο κάθε υποψήφιος θα πρέπει να παραιτείται από όποιο δημόσιο λειτουργήμα ή αξίωμα έχει.

Όμως, καταλήξαμε σε ένα συμβιβασμό. Θεωρώ ότι αυτός ο συμβιβασμός εξασφαλίζει τη μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση και έτσι πρέπει να πάμε. Διατηρώ και εγώ τις επιφυλάξεις μου για το θέμα των νομαρχών. Είμαι από εκείνους που πιστεύουν ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση, το συνδυαστικό κίνημα είναι χώροι μέσα στους οποίους ο κάθε πολίτης μπορεί να αναπτύσσει τη δραστηριότητά του και αυτό εάν θέλετε να αποτελεί πρόκριμα σε σχέση με την παραπέρα πορεία του.

Προτιμώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μία τέτοια κοινωνική διεργασία, μία τέτοια επιλογή των πολιτών. Και φυσικά, δεν προτιμώ τα είδωλα μιας κοινωνικής πραγματικότητας που διαμορφώνονται κάτω από τη συγκυρία ή κάτω από άλλες καταστάσεις. Δεν θέλω να αναφερθώ περισσότερο εδώ.

Έρχομαι τώρα στο δεύτερο μεγάλο και κρίσιμο θέμα, στο θέμα του επαγγελματικού ασυμβίβαστου. Κατ' αρχήν είμαι από εκείνους που δεν μπορούν να κατανοήσουν το φανατισμό, την πόλωση που έχει αναπτυχθεί ανάμεσά μας γύρω από αυτό το θέμα. Ο καθένας ξεκινάει με τη δική του αφετηρία και με τις δικές του σκέψεις.

Προσωπικά πιστεύω ότι η θεσμοθέτηση του επαγγελματικού ασυμβίβαστου μαζί με όλα τα άλλα αποτελούν μέρος ενός πακέτου μέτρων, που έχουν να κάνουν με την αναβάθμιση της πολιτικής με ένα άλλο πόθεν έσχες, που έχουν να κάνουν με επαγγελματικό διορισμό του θέματος της ασυλίας, με τα θέματα των εκλογικών δαπανών, με όλα όσα σήμερα απαιτεί ο Έλληνας πολίτης, ο ελληνικός λαός ώστε να αποτελέσουν αφετηρία μιας άλλης στάσης ζωής των πολιτικών σε σχέση με την αξιοπιστία συνολικά του πολιτικού συστήματος. Ο καθένας, όπως είπα, έχει τις δικές του εμπειρίες. Οι δικές μου εμπειρίες μπορεί να είναι μικρές, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουν να κάνουν με το πώς ένας Βουλευτής μπορεί να είναι ταυτόχρονα και δικηγόρος. Ζούμε πράγματα και καταστάσεις στην Αθήνα και στην επαρχία. Θέλω να πω ότι η γυναίκα του Καίσαρα πρέπει να είναι αλλά και να φαίνεται τίμια.

Πόσες φορές, όχι μόνο πολίτες που είναι στα δικαστήρια, αλλά και συνάδελφοι δικηγόροι δεν απευθύνθηκαν σε Βουλευτές δικηγόρους ως δεύτερη υπεράσπιση, υποστήριξη μιας υπόθε-

σης, γιατί τέτοια έλεγαν στους πελάτες τους ή έτσι το εξελάμβαναν εκείνοι ότι θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη δικαιοσύνη προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Εάν σε σας συμβαίνει είναι άλλο θέμα.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ (Υπουργός Επικρατείας): Όλοι μπορούμε να καταθέσουμε εμπειρίες.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Παρακαλώ μη διακόπτετε.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ (Υπουργός Επικρατείας): Υπάρχει ένα κρίσιμο ζήτημα σήμερα ότι πρέπει να στείλουμε ένα μήνυμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προς την κοινωνία ότι δεν επιτρέπεται να ασκείται επαγγελματική δραστηριότητα. Είναι αυτό που είπε και ο εισηγητής μας ο κ. Βενιζέλος.

Σήμερα, κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, που κυρίως εσείς φωνάζετε, είσατε στην Αντιπολίτευση.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Γιατί εσείς τρώτε επί είκοσι χρόνια.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ (Υπουργός Επικρατείας): Δεν θα σας παρακολουθήσω, κύριε συνάδελφε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Σας παρακαλώ, κύριε Ανδρεουλάκο!

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ (Υπουργός Επικρατείας): Και θα σας πω γιατί αμέσως μετά. Γιατί είναι φανερό και αυτονόητο ότι με βάση το κοινοβουλευτικό μας πολίτευμα, ποιος από τους Βουλευτές επειδή ακριβώς θέλει να έχει την επαγγελματική του δραστηριότητα, αν κληθεί να γίνει Υπουργός, θα πει δεν θα γίνω Υπουργός και θα παραμείνω Βουλευτής;

Και ρωτώ, γιατί δεν μπορούμε να στείλουμε ένα μήνυμα στην ελληνική κοινωνία ότι το λειτούργημα του Βουλευτή είναι ισάξιο με το λειτούργημα του Υπουργού, σήμερα μάλιστα που ο πολιτικός κόσμος βάλλεται;

Πιστεύω ότι αν ρωτήσουμε τους πολίτες που μας εξέλεξαν που εξέλεξαν όλους μας, μας εξέλεξαν λόγω της κοινωνικής μας καταξίωσης. Είναι έτσι μεγάλο λάθος να λέμε ότι δεν θα εκλεγούν οι κοινωνικά ή επιστημονικά καταξιωμένοι. Όλοι θέλουν να υπηρετήσουν από αυτό εδώ το Βήμα τον ελληνικό λαό, την άλλη μέρα οι πολίτες μας θέλουν αποκλειστικά και αν όχι αποκλειστικά, κυρίως Βουλευτές.

Έτσι, συντάσσομαι με την άποψη που λέει “διεύρυνση των ασυμβιβάστων” και είναι κρίμα ότι αυτή η θέση, που ο καθένας μας είχε, αποδυναμώθηκε, γιατί συνδέθηκε και από τον εισηγητή της Μειοψηφίας κ. Βαρβιτσιώτη με τη βουλευτική αποζημίωση, αλλά και από πολλούς συναδέλφους, που θέλοντας να υποστηρίξουν την άποψή τους, τη συνέδεσαν με την μεγάλη αύξηση της αποζημίωσης των Βουλευτών.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΔΡΑΚΤΑΣ: (Δεν ακούστηκε)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Παρακαλώ, μη διακόπτετε.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ (Υπουργός Επικρατείας): Αυτό δεν το είπε κανένας. Κρίμα που επιμένετε και υποβαθμίζετε την όλη μας πολιτική και θεσμική λειτουργία.

Υπάρχει ζήτημα; Είμαι από εκείνους που υποστηρίζουν ότι υπάρχει ζήτημα σε σχέση με τη βουλευτική αποζημίωση και κυρίως με τις δαπάνες των Βουλευτών. Δεν μπορούμε να κρυβόμαστε. Να τελειώσει αυτή η διαδικασία, να μην συνδεθεί σε καμία περίπτωση με το θέμα που συζητάμε σήμερα. Ελεύθερα και αβίαστα ο καθένας να καταθέσει τις απόψεις του και με πρωτοβουλία του Προέδρου της Βουλής, μόλις τελειώσει αυτή η διαδικασία, να συζητήσουμε το θέμα γενικά εδώ. Ποιο είναι, γιατί διαφορετικά θα έχουμε διαπράξει μεγάλο λάθος.

Κύριοι συνάδελφοι, με ταμπέλες, “διαπλεκόμενοι”, όσοι υποστηρίζουν αυτήν την άποψη, “υπηρετούν την οικονομική олигархία” κ.ο.κ., όταν θα έρθει η κρίσιμη ψηφοφορία θα είσατε εσείς οι εκτεθειμένοι, κύριε Ανδρεουλάκο και κύριε Μαρκογιαννάκη, γιατί ξέρετε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συναδέλφων μας τάσσεται υπέρ του επαγγελματικού ασυμβίβαστου.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Εσείς πότε ασκήσατε το επαγγελματικό δικηγορικό; Έχετε ένσημα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Παρακαλώ, μη

διακόπτετε, κύριε Ανδρεουλάκο. Ανδρεουλάκος, Μαρκογιαννάκης, Αδρακτάς, παρακαλώ χαμηλότεροι τόνοι.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ (Υπουργός Επικρατείας): :

Σε όσους έχουν αυτήν την άποψη να ρίχνετε λάσπη, γιατί μέσα σ’ αυτήν την λάσπη εσείς θα κολλήσετε και όσοι φωνασκείτε. Με τις φωνές δεν θα επιβάλετε τις απόψεις σας. Από και και πέρα, πρέπει να ακουστούν οι θέσεις και τα επιχειρήματα.

Άρα λυπάμαι που εξακολουθείτε να κινείστε με αυτήν τη λογική. Καταθέστε τα επιχειρήματα, για να πείσετε τον καθένα από εμάς να υποστηρίξει μια άλλη άποψη.

Είναι κρίμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το γεγονός ότι ο Δικηγορικός Σύλλογος της Αθήνας, ενώ υπήρχε τόσα χρόνια το πρόβλημα βρήκε πριν από δύο μέρες να φέρει μια συμβιβαστική λύση, λες και το θέμα αφορά μόνο τους δικηγόρους, ότι δηλαδή οι δικηγόροι μπορούν να πάνε στο Συμβούλιο της Επικρατείας, στον Άρειο Πάγο ή στο Ελεγκτικό Συνέδριο και όχι σε άλλα δικαστήρια. Λες και το θέμα είναι εκεί και όχι στη διαμεσολάβηση ή την αξιοποίηση με τον α’ ή β’ τρόπο του ρόλου του Βουλευτή για κάτι περαιτέρω.

Προχωρώ. Υπάρχει θέμα. Ο καθένας έχει τις απόψεις του. Η πρόταση όπως έρχεται από τον εισηγητή της Πλειοψηφίας προβλέπει εξαιρέσεις σε σχέση με το ασυμβίβαστο. Θα ήθελα οι εξαιρέσεις να δίνονται από τον Πρόεδρο της Βουλής. Θα ήταν μια ευελιξία η οποία θα απαντούσε στα προβλήματα με μια χαλαρή σχέση και με μια εξειδίκευση. Σε κάθε περίπτωση θεωρώ λάθος να περιορίσουμε τις εξαιρέσεις μόνο για “πολιτικούς, καλλιτεχνικούς ή άλλους λόγους”. Θέλω να πιστεύω ότι μέχρι το πέρας της συζήτησης, θα βρεθεί η λύση εκείνη, η οποία θα δίνει ουσιαστική απάντηση στο πρόβλημα.

Ένα άλλο κρίσιμο ζήτημα το οποίο μας ταλάνισε, μας ταλαιπώρησε, ήταν ο χρόνος έναρξης ισχύος της σχετικής διάταξης. Υποστήριξα από την πρώτη στιγμή και υποστηρίζω ότι σήμερα υπάρχει μια δεδομένη κατάσταση. Σήμερα υπάρχει μια συγκεκριμένη σύνθεση της Βουλής, ως αποτέλεσμα της λαϊκής επιλογής. Σήμερα υπάρχουν ανάμεσά μας συνάδελφοί μας γιατί γνωρίζουν αυτούς τους κανόνες του παιχνιδιού. Γι’ αυτό υποστήριξα από την πρώτη στιγμή ότι το ασυμβίβαστο πρέπει να ισχύσει από την επόμενη Βουλή. Αυτή είναι η θέση μου. Επειδή όμως υπάρχουν άλλα επιχειρήματα, άλλες απόψεις τις οποίες έχω μάθει να σεβόμαι, αν η πλειοψηφία τοποθετείται σε μια άλλη κατεύθυνση, είναι αυτονόητο ότι θα στηρίξω τη διάταξη γιατί προέχει να καθιερωθεί το ασυμβίβαστο, να περάσει όπως είπα από την αρχή ένα μήνυμα προς την ελληνική κοινωνία.

Οι διατάξεις είναι καινοτόμες, είναι μεγάλες. Ο καθένας μας στην αφετηρία του μπορεί να έχει τις σκέψεις του ή να έχει τις θέσεις του. Θα κριθούν στην ιστορική τους διαδρομή, θα κριθούν στην πρακτική τους εφαρμογή. Όλα αυτά όμως εξαρτώνται από εμάς τους ίδιους. Αν από την πρώτη στιγμή συνεχίσουμε να να συνδέουμε με ιδιοτελείς σκέψεις ή με τον τρόπο που κάποιιοι συνάδελφοι, ελάχιστοι ευτυχώς, αντιμετώπισαν το ζήτημα με οξύτητα και με πόλωση, τότε θα έχουμε προσφέρει μια αρνητική υπηρεσία στην αρχή. Η αρχή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι το ήμισυ το παντός.

Έτσι, λοιπόν, με σεβασμό στις σκέψεις του καθενός από τους συναδέλφους για ένα τόσο κρίσιμο ζήτημα όπως και για όλα τα ζητήματα, παρακαλώ να συνεχίσει η συζήτηση σε αυτό το κλίμα και να αποφασίσουμε ό,τι είναι το καλύτερο. Και ας έχουμε πάντα μια αρχή: Όταν οι πολλοί έχουν άδικο, οι πολλοί έχουν δίκιο. Αυτή είναι η αρχή της δημοκρατίας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο κ. Ευάγγελος Γιαννόπουλος έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξέρετε ότι προσωπικά το θέμα δεν με ενδιαφέρει για δύο λόγους. Αναγνωρίζετε όλοι ότι έκανα δεκατρία χρόνια Υπουργός και τελών εν αναστολή και οκτώ χρόνια Βουλευτής και δεν πήγα ποτέ στα δικαστήρια. Μια φορά πήγα να σώσω ένα δημοσιογράφο από τέσσερα χρόνια καταδίκης στο Κορωπί χωρίς η έφεση να έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα σε υποθέση Τύπου. Τα τέσσερα χρόνια αθώωση.

Όμως εδώ θα θέσω ένα ερώτημα σοβαρό: Ποιος από σας

που είστε υπέρ του ασυμβίβαστου αν σας κάνω μια ερώτηση για την κοινοβουλευτική ιστορία του τόπου όποτε θέλετε θα μου απαντήσετε; Ποιος; Βγήκατε νεότεροι, νεοσσοί άλλοι εδώ πέρα να μας κάνετε μάθημα; Τι Βουλή θέλετε; Να αποκλείσετε τους επιστήμονες, τις διακεκριμένες προσωπικότητες; Πώς μπήκαμε όλοι εδώ μέσα, κύριοι συνάδελφοι; Κάτι είμαστε. Ε, τι βλέπτε λοιπόν; Πώς εφευρέθη αυτό το σύστημα; Και δεν είναι πολιτική γραμμή του ΠΑΣΟΚ δεν είναι του ΚΤΕ. Μαζεύτηκαν τριάντα, σαράντα. Ήταν ο Γιαννόπουλος εκεί; Ήταν ο Υπουργός της Δικαιοσύνης επί τριάντα χρόνια και Υπουργός της Κυβερνήσεως Σημίτη επί τεσσεράμισι χρόνια, που με τον Βενιζέλο στην πρώτη, στη δεύτερη φάση είχαμε κάνει τις εισηγήσεις εδώ; Στραβοπατήσαμε πουθενά; Πώς ξεπετάχτηκε αυτό το θέμα και γιατί; Τι ανάγκασε τον νυν Υπουργό του Πολιτισμού, ως εισηγητή του Συντάγματος, να εισφέρει αυτό το θέμα και να μας διαιρέσει εδώ μέσα; Και είναι καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου.

Έχω να σας πω ότι σε κανένα κράτος του κόσμου δεν ισχύει αυτή η διάταξη. Η Αγγλία είναι η κοιτίδα του κοινοβουλευτισμού. Για ρωτήστε εκεί, πρώην Πρωθυπουργοί, και νυν Βουλευτές του Αγγλικού Κοινοβουλίου έφυγαν. Όχι οι εν ενεργεία βέβαια Υπουργοί και το ορίζει και αυτό το Σύνταγμα, γιατί επηρεάζει υποτίθεται ο Υπουργός. Αλλά το Βουλευτή πώς θα τον απογομνώνεις από ένα τιμητικό αξίωμα που φέρνει σε όλη του τη ζωή και τον πετάς με ψευδολογίες, με ψευδοεπιχειρήματα, με αναφορές στην κοινωνία;

Ποια κοινωνία Μιλτιάδη; Λογαριάσατε ορισμένοι ποτέ την κοινωνία; Ή τα βρήκατε έτοιμα; Αγωνιστήκατε μέσα στο ΠΑΣΟΚ; Βλάκες είμαστε εμείς που ολόκληρη ζωή κοιτάξαμε πώς να βάλουμε τα σωστά;

Ήμουν ο Υπουργός της Δικαιοσύνης και εισηγητής ο Βενιζέλος και τα πήγαμε μια χαρά και στις δύο φάσεις. Άλλη θέση τη μια μέρα, άλλη τη δεύτερη, άλλη την τρίτη, άλλη την τέταρτη, άλλη την πέμπτη. Άλλη μου είπε χθες, άλλα άκουσα στο ραδιόφωνο. Και τώρα ξανά από την αρχή.

Κύριοι συνάδελφοι, δεν πρόκειται να αφήσουμε το θέμα έτσι. Θα πάτε εγκαλούμενοι στο Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, γιατί αποτελεί προσβολή της προσωπικότητας του πολίτη να μην έχει δικαίωμα να μπει στη Βουλή, διότι κάποιες νομοθεσίες λόγω επαγγέλματος δε του το επιτρέπουν.

Πώς γεννήθηκε αυτό το θέμα; Δεν μου το εξήγησε ο κ. Βενιζέλος με τον οποίο είχα αγαστή συνεργασία. Και ήδη εξεδόθη "διαζύγιο" χωρίς βέβαια να τον πάρω στο κυνήγι.

(Γέλωτες- Χειροκροτήματα)

Πώς θα απολογηθεί ο καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου όταν πάει εγκαλούμενος στο Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με τη Σύμβαση της Ρώμης, με τον Καταστατικό Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, με τον ΟΑΣΑ, με τη Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της 12 Δεκεμβρίου του 1948, όταν εκεί βγήκαμε να διακηρύξουμε, να διαλαλήσουμε και να επεκτείνουμε όλη τη διδασκαλία στον ελληνικό λαό για τα δικαιώματά του;

Είναι ένα θέμα για το οποίο θα μιλήσω για δύο τρία λεπτά για να δείτε και τις "κοτσάνες" κάποιας εποχής. Έχετε ακούσει εσείς οι παλαιότεροι τους "στηλίτες"; Ξέρετε τι ήταν οι "στηλίτες"; Να σας πω. Κάποτε ο Τζουμπές, ο Βούλγαρης ο οποίος δεν λογάριζε τίποτα, ανάγκασε την αντιπολίτευση να μην μετέχει στη Βουλή, να αποσυράζει από τη Βουλή και να μην ψηφίζει τα δωδεκατημόρια. Τότε κάθε μήνας ψηφίζονταν χωριστά για να πληρωθούν οι μισθοί κ.λ.π και οι Βουλευτές απείχαν.

Ενώ ήταν επτά οι καθηγητές του πανεπιστημίου ένας εξ εκείνων, ο πατέρας του Συνταγματικού Δικαίου, ο Νικόλαος Σαρίπολος, τι γνωμάτευσε; Είπε: "Νόμιμη η απόφαση της Βουλής". Ποια νόμιμη; "Δεν λαμβάνεται υπόψη η ολότητα των Βουλευτών, οι οποίοι πρέπει να υπολογίζονται για να προκύψει η απαρτία, αλλά οι παρόντες". Και βγάζει μια γνωμοδότηση. Τον παραλαμβάνουν οι άλλοι έξι και τον κάνουν "τελατίνη".

Οι Βουλευτές δε που εφίφισαν είδαν τα ονόματά τους σε μια στήλη, τους είπαν "στηλίτες" και τους έφτυσε ο κόσμος, γιατί παραβίασαν το Σύνταγμα.

Εδώ θα δώσετε τα ονόματά σας εσείς που χειροκροτείτε,

χθεςνοι εισελθόντες μέσα στη Βουλή, χωρίς να έχετε ιδέα από την κοινοβουλευτική ιστορία του τόπου; Ερώτησα τέσσερις-πέντε από εσάς εάν έχετε διαβάσει κανένα τέτοιο κείμενο και κανείς δεν ήξερε να μου απαντήσει και θα κάνετε μάθημα εδώ, όταν σε ολόκληρη τη ζωή του ελληνικού κράτους με τους εμφύλιους σπαραγμούς, με τις διαιρέσεις, με τους διχασμούς του '15 και '17, με τις συμφορές πέρασαν από εδώ διακεκριμένες προσωπικότητες του δημοσίου και κοινοβουλευτικού βίου; Σεμνύνοντο την εποχή εκείνη και οι Βουλευτές που ξεπλήρωναν τέτοια καθήκοντα, αλλά και ο λαός, γιατί είχε τέτοιους πράγματα-τι εκλεκτούς εκπροσώπους.

Ερχόμαστε σήμερα εδώ αναπάντεχα, στα καλά καθούμενα, χωρίς να υπάρχει από πουθενά κάποια αιτία -δεν ξέρω ποιος το ενεπνεύσθη -εγώ ξέρω την πραγματική αιτία- αλλά ντρέπομαι να την πω...

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Πείτε τα όλα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Σας παρακαλώ.

Και ερχόμαστε σήμερα να μου "ξεφουρνίσει" ο Βενιζέλος αυτά, ενώ άλλα μου έλεγε χθες το βράδυ, να είμαι ήσυχος, γιατί θα πιέσει για την επόμενη Βουλή; Να πει, όμως, ότι νόμος θέλει ορίσει εκείνα τα βοηθήματα, τα οποία πρέπει να δοθούν στους Βουλευτές, οι οποίοι εάν τυχόν χάσουν τις εκλογές και γυρίσουν πίσω, θα βρούνε κλειστά τα ρημάδια και κανείς πελάτης δεν θα πάει να τους βρει, μιας και οι πελάτες θα έχουν κάνει φτερά από τα γραφεία. Όταν έγινε Υπουργός, κύριοι συνάδελφοι, είχα στο γραφείο μου έξι συνεργάτες. Τους είπα: "Κρατήστε το γραφείο. Υποθέσεις έχουμε πολλές, μπορείτε να βγάλετε τέσσερα και πέντα χρόνια". Δεν βαριέστε! Όλες οι δικογραφίες αφαιρέθηκαν από το γραφείο. Φύγαν όλοι. Ήθελαν το Γιαννόπουλο. Ξεύρει ο Νταλιάνας. Αλλού ο τρίτος, αλλού ο πέμπτος. Μια κυρία πανέξυπνη, άριστη δικηγόρος, που ήταν και διευθύντρια του γραφείου μου πήγε να δικηγορήσει στη Μύκονο και έχει θησαυρίσει εκεί εκ του γεγονότος ότι ήταν καλή δικηγόρος. Δεν είχε βέβαια καμία σχέση με την πολιτική.

Θέλω να πω δε, τι θα κάνουμε με τους γιατρούς; Θα αφήσουμε τους μουσουργούς έξω, τους ανθρώπους της επιστήμης, της τέχνης και του πολιτισμού, τα ινδάλματα, τα αγγαίσματα της ελληνικής κοινωνίας, της ελληνικής δόξας και της ελληνικής φυλής έξω, για να έρθει εδώ ο άλφα, ο βήτα, ο γάμα νομιζοντας ότι εδώ θα διαπρέψει;

Σας κάνω έκκληση, κύριοι συνάδελφοι, να πετάξετε αυτό το έκτρωμα από το Σύνταγμα. Εγώ θέλω να σώσω και το Βαγγέλη Βενιζέλο, για να μην του μείνει διεθνές κοουσούρι ότι καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου απεμπόλησε τα συνταγματικά δικαιώματα των Ελλήνων, ενώ κανείς δεν έχει δικαίωμα να τους τα αφαιρέσει. Θα πάμε στην Επιτροπή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο δικαστήριο του Στρασβούργου την υπόθεση. Δεν θα την αφήσουμε έτσι, είμαι δεν είμαι στη Βουλή. Δεν με ενδιαφέρει ούτε με ενδιαφέρει προσωπικά. Δεν μπορώ όμως να μην υπηρετήσω την πατρίδα, έστω και την τελευταία στιγμή, σε ένα σοβαρό θέμα, που έτυχε σήμερα να έρθει μπροστά μας.

Διετέλεσα Υπουργός Δικαιοσύνης. Τα έχω ζήσει, τα έχω διδάξει. Μετ' ολίγον θα βγει η ιστορία του ελληνικού δικαίου από το 570 π.Χ. μέχρι σήμερα, από την αρχαία Ελλάδα για το πόσα έχουν γίνει σε βάρος της δικαιοσύνης.

Και ξέρετε ότι κάποτε δεν καταργήθηκαν μόνο οι δικαστικοί υπάλληλοι και οι δικαστές. Καταργήθηκαν και ολόκληρα δικαστήρια από τη φαυλότητα. Ακόμα, κάποτε, όταν αναθεματίστηκε ο Βενιζέλος στο Πεδίο του Άρεως και μετά έγινε κυβερνήτης, απέλυσε ενενήντα τρεις δικαστές και διόρισε ενενήντα τρεις καινούριους. Μετά ήρθε η Κυβέρνηση του Γούναρη, έδιωξε τους Βενιζελικούς και επανέφερε τους παλιούς. "Μας πήρε ο διάβολος και μας σήκωσε από τη φαγωμάρα και από την όλη συμπεριφορά ημών των Ελλήνων".

Πονάω ακούγοντας εκείνους που έχουν μια εμπειρία σε αυτά τα θέματα και φοβόμαστε για το πού θα πέσουμε. Έχει δικίο και το Κομμουνιστικό Κόμμα και ο Συνασπισμός και τα μικρά κόμματα, έχω δικίο και εγώ και δεν έχει δικίο ο Βενιζέλος. Σας ευχαριστώ πολύ που με ακούσατε και θέλω να έρθετε στη θέση μου.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο κ. Λοβέρδος έ-
χει το λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, να αλ-
λάσουμε για λίγο θέμα. Από την ενότητα που σήμερα καλούμε-
θα να αναθεωρήσουμε, σταθήκαμε υπερβολικά στα θέματα που
αφορούν το επαγγελματικό του άρθρου 57. Όμως σήμερα συ-
ζητάμε και το άρθρο 63, που κακώς το υποτιμάμε. Κακώς, κατά
τη γνώμη μου, ο γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας σκέπτεται,
εν όψει αντιδράσεων που έχουν ακουστεί στην Επιτροπή για την
Αναθεώρηση του Συντάγματος και στον Τύπο, να αποσύρει κά-
ποιες από τις διατάξεις, που διατύπωσε η επιτροπή.

Ο κ. Βενιζέλος είπε πως θα κρατήσει από την πρώτη παρά-
γραφο του άρθρου 63 τη δεύτερη περίπτωση, η οποία κατά κά-
ποιον τρόπο εξελιγμένα διαμορφώνει την αποζημίωση, τις δα-
πάνες και τις ατέλειές μας και την ανάγκη ενίσχυσης του ρόλου
μας μέσα και έξω από τη Βουλή. Και αποσύρει εκείνες τις δια-
τάξεις, που αφορούν το πρωτόκολλο. Δηλαδή τη δεύτερη πα-
ράγραφο του άρθρου 63. Αποσύρει και την πρώτη περίπτωση
της πρώτης παραγράφου, που αφορά τη δική μας θέση έναντι
των φορέων του διοικητικού συστήματος της χώρας, εναντί-
ων των νομικών προσώπων, οι οποίοι οφείλουν να σέβονται το Βου-
λευτή.

Ήδη από τις αρχές του 20ου αιώνα έχει διαπιστωθεί μέσα α-
πό πολιτιολογικές σκέψεις ότι τα Κοινοβούλια έχουν χάσει την
πολιτική δύναμή τους έναντι των εκτελεστικών εξουσιών. Αυτά
δεν είναι σκέψεις και πολιτικές απόψεις του τέλους του 20ου
αιώνα.

Αυτά έχουν διαμορφωθεί και στην Ελλάδα από τις αρχές του
20ου αιώνα. Το 1906 το πρώτο σχετικό σύγγραμμα του Ηλία Ζέ-
γκελη “για το εν Ελλάδι κρατούν κοινοβουλευτικό δίκαιον”, ό-
που εκεί αξιολογείται ως υποβαθμισμένος ο ρόλος της Βουλής.

Σε όλο το κοινοβουλευτικό πολίτευμα αυτό είναι κανόνας, εί-
ναι σταθερά. Πού διαφέρουν οι Έλληνες Βουλευτές σε σχέση
με τους Βουλευτές άλλων κρατών της Ευρώπης, που είναι κοι-
νοβουλευτικά; Μα ως προς τη λειτουργική τους υποβάθμιση. Ε-
άν δούμε τη δουλειά που κάνει εδώ ένας Βουλευτής, παράγο-
ντας νομοθετικό έργο και ασκώντας κοινοβουλευτικό έλεγχο ή
τη δουλειά που καλείται να κάνει σε πολιτικό και επικοινωνιακό
επίπεδο εκτός Βουλής, θα αντιληφθούμε, αν μάλιστα συγκρί-
νουμε τη θέση μας με την αντίστοιχη θέση ενός Γάλλου ή ενός
Άγγλου ή Γερμανού συναδέλφου, θα αντιληφθούμε λοιπόν ότι
κατ’ ουσίαν δεν μπορούμε να ασκήσουμε ούτε κοινοβουλευτικό
έργο ούτε νομοθετικό έργο ούτε στις περιφέρειες μας ή στη
χώρα με επάρκεια να απευθυνθούμε, με τον πολιτικό μας λόγο.
Άρα, ενώ μπορεί να μην υπάρχει δυνατότητα πολιτικής αναβάθ-
μισης της Βουλής, υπάρχει όμως δυνατότητα λειτουργικής ανα-
βάθμισης του Βουλευτή.

Ζω επί έντεκα μήνες τώρα τις φιλότιμες προσπάθειες του ε-
πιστημονικού συμβουλίου της Βουλής, που καλείται να γνωμο-
δοτεί πάνω στο σύνολο των σχεδίων νόμων. Και είμαστε εδώ
Βουλευτές ειδικοί, εν πάση περιπτώσει, σε ορισμένους τομείς,
αλλά ουδείς παντογνώστης βρίσκεται στην Αίθουσα, διότι του
21ου αιώνα τις σκέψεις, τις γνώσεις και τις πληροφορίες ένας
άνθρωπος δεν μπορεί να τις κατέχει.

Ποια είναι όμως η επιστημονική στήριξη βάσει της οποίας ερ-
γαζόμαστε ατομικώς, όχι δηλαδή ενταγμένοι στις συλλογικότη-
τες της Βουλής; Καμιά. Ποια είναι η δυνατότητα που έχουμε;
Μα αποκλειστικά, με μια πενιχρή αμοιβή, να έχουμε, ακούστε, έ-
ναν πτυχιούχο μετακλητό συνεργάτη. Αυτά δηλώνουν κατ’ ου-
σίαν αδυναμία λειτουργίας. Δεν είναι δυνατό να λειτουργήσεις
σε τομείς που δεν γνωρίζεις, ή και σε αυτούς που γνωρίζεις, χω-
ρίς την επιστημονική συνδρομή που πρέπει ατομικά ο Βουλευ-
τής να έχει. Δεν είναι δυνατό να μην μπορούμε να δώσουμε α-
ξιοπρεπή και εκκυστική αμοιβή σε έναν π.χ. κάτοχο διδακτορι-
κής διατριβής, που θα μας βοηθήσει επιστημονικά. Δεν είναι δυ-
νατό να λειτουργήσουμε κοινοβουλευτικά ασκώντας νομοθετι-
κό έργο, ή ελέγχοντας την κυβέρνηση μα, και στην πολιτική μας
δουλειά στις περιφέρειές μας, ως έχουν σήμερα τα πράγματα.

Το άρθρο 63, όπως είναι σήμερα, καθορίζοντας αποζημίωση,
δαπάνες και ατέλειες μπορούσε να είναι χρήσιμο σε εποχές πα-
λαιές. Σήμερα δεν μπορεί να μας βοηθήσει δίνοντας την κατάλ-

ληλη εντολή προς τον κοινό νομοθέτη, και καλώς το γενικό ειση-
γητή να κρατήσει το άρθρο 63, όπως το πρότεινε η επιτροπή,
ως προς την πρώτη του παράγραφο. Ίσως θα μπορούσε η πρώ-
τη περίπτωση να έχει μια διαφορετική διατύπωση για να μη
χλευάζουν κάποιοι δήθεν ισχυροί τη διάταξη, που λέει ότι οι
Βουλευτές για την άσκηση του λειτουργήματός τους απολαμ-
βάνουν της προσήκουσας τιμής, σεβασμού κλπ. Θα μπορούσε
να λέει “οι Βουλευτές για την άσκηση του λειτουργήματός τους
διευκολύνονται από όλες τις δημοσίες αρχές”. Είναι μια σκέψη,
αλλά μπορεί να υπάρξει και καλύτερη. Αν αυτά δεν συμβούν, αν
δεν δώσει κατεύθυνση το άρθρο 63, όπως η επιτροπή το έδω-
σε, στον κοινό νομοθέτη αύριο να ενισχύσει τη λειτουργικότητα
καθενός Βουλευτή, τότε κάθε κοινωνική ανισότητα που εξατο-
μικεύεται μέσα στο νομοθετικό σώμα, θα συνεχίσει να μετατρέ-
πεται σε εφόδιο για τον ισχυρό και σε μειονέκτημα για τον μη ι-
σχυρό κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Με λόγους πιο
απλούς, ένας Βουλευτής σήμερα αρκεί να τρέχει με είκοσι χι-
λιόμετρα, αν όλα τα έχει εξαιτίας της κοινωνικής του θέσης, για
να είναι στην ίδια ευθεία με έναν άλλο που επειδή εργάζεται μό-
νο με τις δικές του δυνάμεις πρέπει να τρέχει με διακόσια χιλιό-
μετρα Αυτή λοιπόν η κατάσταση θα συνεχιστεί. Τέτοιου είδους
κατεύθυνση και τέτοιου είδους ερμηνεία χωρίς λαϊκισμούς και
χωρίς αντιπαραθέσεις και χωρίς εικόνα συνεχιζακή, που η συ-
ζήτηση για το ασυμβίβαστο καμία φορά έχει δώσει προς τα έξω
μέχρι στιγμής, χωρίς τέτοιου είδους συμπεριφορές πρέπει, λοι-
πόν από την επομένη της αναθεώρησης του Συντάγματος να
κοιτάξουμε τη λειτουργικότητά μας εδώ. Αυτά ως προς το άρ-
θρο 63, που καθιερώνει μια εγγύηση θεσμού, ως προς τη λει-
τουργικότητα της Βουλής.

Κάποιες λίγες σκέψεις για το άρθρο 56 παράγραφος 3 σχετι-
κά με τα κωλύματα εκλογιμότητας.

Ειπώθηκε από όσους Βουλευτές ανέβηκαν ήδη στο Βήμα, ό-
τι το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, το δικαστήριο που έχει κληθεί
να κρίνει κατά το Σύνταγμα τα κωλύματα εκλογιμότητας, έχει
κάνει, τουλάχιστον από τη δεκαετία του 1980 και μετά, διασταλ-
τική ερμηνεία του άρθρου 56, παρ. 3. Και αυτό αντί της οφειλό-
μενης συσταλτικής ερμηνείας, στο βαθμό που δια των κωλυμά-
των του άρθρου αυτού μειώνεται το παθητικό εκλογικό δικαίω-
μα, το δικαίωμα του εκλέγεσθαι.

Ερχόμαστε σήμερα να αφαιρέσουμε όλες τις υπερβολές,
που κατέστησαν βέβαια υπερβολές τις τελευταίες δεκαετίες, τα
τελευταία χρόνια. Δεν ήταν υπερβολές όταν το Σύνταγμα θεπί-
στηκε το 1975 ή δεν ήταν υπερβολές τα περασμένα χρόνια ε-
πειδή και το Σύνταγμα του 1952 και τα παλαιότερα είχαν παρό-
μοιες διατάξεις.

Θέλουμε να μην επαναληφθούν αποφάσεις, όπως η απόφα-
ση 20/2000 του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου, που αφορούσε
το Βουλευτή κ. Κουτσούκο.

Το λέω αυτό χωρίς να θέλω να θίγω κανέναν. Το λέω αυτό έ-
χοντας υπόψιν, ότι πέραν της νομικής φύσης του όλου προβλή-
ματος στις εκλογικές περιφέρειες κάνουν λόγο για Βουλευτές
του νομού και για Βουλευτές του νόμου. Και πολλές φορές αυ-
τό το λένε αδικώς, γιατί υπήρχε δικαιολογημένο κώλυμα στο
πρόσωπο κάποιου, που μεταχειριζόμενος τις θέσεις που κατεί-
χε στο δημόσιο κατάφερε να εκλεγεί.

Πρέπει ωστόσο να φύγουμε από εκεί, πρέπει να μειώσουμε
την εμβέλεια του άρθρου 56, παράγραφος 3, διότι ο Βουλευτής
για να επιτελέσει το έργο του πρέπει να εκλέγεται μεταξύ πολ-
λών που επιθυμούν να συμμετάσχουν στην πολιτική. Και για να
υπάρχουν αυτοί οι πολλοί που επιθυμούν, πρέπει τα εμπόδια
για την είσοδο στην πολιτική να απομειωθούν. Και ορθώς τα α-
πομειώνουμε.

Προσθέτω μόνο μια λέξη, η οποία ίσως είναι χρήσιμη στο δι-
καστή που θα ελέγξει ενστάσεις από την επόμενη εκλογική δια-
δικασία: Ότι η επιθυμία των Βουλευτών που ψηφίζουμε το νέο
άρθρο 56, παράγραφος 3, είναι να ερμηνευθεί το άρθρο αυτό
με τρόπο συσταλτικό. Ο δικαστής θα παραλάβει τις απαγορεύ-
σεις του άρθρου 56, παράγραφος 3, λόγους χάριν ως προς το
γενικό διευθυντή ενός Υπουργείου και δεν θα κοιτάξει να ται-
ριάζει τις ιδιότητες αυτού του γενικού διευθυντή και σε άλλα
πρόσωπα με ενδεχομένως παρεμφερείς ιδιότητες. Θα προσέξει

ότι μιλάμε στο άρθρο 56, παράγραφος 3, για προϊστάμενο υπηρεσιακών μονάδων σε επίπεδο γενικής διεύθυνσης ή διεύθυνσης. Δεν μπορεί, επίσης με τον ίδιο τρόπο να θεωρήσει πως έχει κώλυμα εκλογιμότητας ένας γιατρός, διευθυντής παραδείγματος χάριν μίας μονάδας που απασχολεί έναν υπάλληλο, που έχει έναν υφιστάμενο. Αυτή η υπηρεσία δεν είναι υπηρεσία που αντιστοιχεί με μια διεύθυνση, καθ' ότως ο υπαλληλικός κώδικας την καθορίζει.

Μια-δύο ιδέες επί του άρθρου 56, παράγραφος 3, προσπαθώ να δώσω, για να απευθύνω ένα μήνυμα ότι έτσι όπως διαμορφώνουμε το άρθρο 56, παράγραφος 3, το διαμορφώνουμε για να διευκολύνουμε την πολιτική συμμετοχή, για να αντιμετωπίσουμε τις κομματικές γραφειοκρατίες που υπάρχουν, για να αντιμετωπίσουμε την Εκτελεστική Εξουσία, η οποία όντας ισχυρότερη δημιουργεί και εμπόδια γι' αυτούς οι οποίοι θέλουν να μπουν στην πολιτική από την κοινωνία ή από τις θέσεις εκείνες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή και του δημοσίου που δεν έχουν κώλυμα εκλογιμότητας.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεπτός): Κύριοι συνάδελφοι, θερμή παράκληση να μην υπερβαίνουμε, το χρόνο διότι είναι πολλοί συνάδελφοι που πρέπει να μιλήσουν!

Ο κ. Νασιώκας έχει το λόγο.

ΕΚΤΟΡΑΣ ΝΑΣΙΩΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με τα άρθρα 56, 57 και 63 που σήμερα συζητούμε στο Σύνταγμα, έχουμε τον πυρήνα του status των Βουλευτών, του Βουλευτή που εκπροσωπεί το έθνος και τον ελληνικό λαό όπως είπε ο εισηγητής, που εκπροσωπεί το πολιτικό σύστημα με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Και βεβαίως, εκπροσωπώντας το λαό, θέλει και προσπαθεί - και εγώ πιστεύω ότι το κάνει - και στέκεται όρθιος κόντρα στην αυξανόμενη και γιγαντούμενη οικονομική εξουσία κόντρα στην καταλυτική επικοινωνιακή εξουσία μέσα από την πιεστική πολλές φορές κομματική λειτουργία και βεβαίως την πιεστική εκτελεστική εξουσία για την οποία θα έχουμε χρόνο να μιλήσουμε στην επόμενη ενότητα όταν θα μιλάμε για τη Βουλή, τη λειτουργία του Βουλευτή στη Βουλή, τη δυνατότητα, που θα έχει όχι απλώς να ελέγχει την Κυβέρνηση, αλλά κυρίως για να νομοθετεί.

Και βεβαίως εγώ ένας νέος Βουλευτής, θέλω να σταθώ, ξεπερνώντας σ' αυτή τη φάση του λόγου μου τα άρθρα 56 και 57 και κυρίως το 57 για το οποίο έγινε τόσος λόγος εδώ, για το πώς βλέπω το ρόλο του Βουλευτή, πώς βλέπω δηλαδή το δικό μου ρόλο εδώ μέσα. Γιατί ξέρω, ιστορικά ξέρω το Βουλευτή που έφυγε, το Βουλευτή παράγοντα, το Βουλευτή που ασκούσε και ένα είδος διοίκησης εκτελεστικής εξουσίας, διαχειριζόταν πολλές φορές, κυρίως ο κυβερνητικός Βουλευτής και ένα κομμάτι της Δημόσιας Διοίκησης και επιλαμβάνετο κάθε περιστατικό ακόμη και αν αυτό ξεπερνούσε ή άγγιζε τα όρια της νομιμότητας. Και υπάρχει το αμίμητο εκείνο του παλαιού Βουλευτή, του παλαιού Υπουργού, που έστειλε το δικό του άνθρωπο να γίνει αστυνομικός και τον διόριζε απευθείας τότε. Και όταν του είπε ο Διοικητής του Τμήματος, μα, δεν φτάνει τον μέτρησα και είναι πολύ κοντός, η απάντηση ήταν απλή, μα, δεν σου τον έστειλα να τον μετρήσεις, σου τον έστειλα να τον ντύσεις!

Αυτός, λοιπόν, είναι ένας ρόλος που πέρασε και υπάρχει ένας καινούργιος ρόλος, το status των Βουλευτών, στα αναπτυσσόμενα, στα ώριμα κοινοβουλευτικά συστήματα, τα ιστορικά. Και είμαστε και εμείς κάπου ενδιάμεσα σε ένα μεταβατικό στάδιο που στη συνείδηση του κόσμου ίσως ούτε καταξιωθήκαμε ούτε φύγαμε πολύ από τον παλιό ρόλο του Βουλευτή.

Είμαστε εμείς που θέλουμε να έχουμε ουσιαστική παρουσία στο Κοινοβούλιο, συμμετοχή δηλαδή ουσιαστική στη νομοθετική και στον έλεγχο της Κυβέρνησης. Είμαστε εμείς που θέλουμε να έχουμε άμεση επαφή με τους ανθρώπους, που μας έστειλαν εδώ τους οποίους και εκπροσωπούμε και άρα θέλουμε να τους εκπροσωπήσουμε στην ουσία. Θέλουμε δηλαδή να έχουμε πολιτική σχέση ιδιαίτερα αν μιλάμε για Βουλευτές που εκλέγονται στην επαρχία. Θέλουμε να έχουμε μία αμφίδρομη ενημέρωση, ισότιμη και αν είναι δυνατόν να έχουμε και καταλυτική

δράση στην ενημέρωση και στον προγραμματισμό για την ανάπτυξη των περιοχών.

Και όλα αυτά χωρίς να έχει ξεκαθαρίσει και το πλαίσιο των σχέσεων με τα περιφερειακά όργανα, τα οποία περιφερειακά όργανα κάθε ημέρα αποκτούν όλο και περισσότερη εξουσία - και καλώς γίνεται - αλλά που δεν μπορούν να βρουν την ισορροπία μαζί με τους εκπροσώπους του Κοινοβουλίου στην προσπάθεια προγραμματισμού για την ανάπτυξη στην περιφέρεια.

Και βεβαίως λογοδοτούν οι Βουλευτές επί παντός επιστητού, για τις παραλείψεις του δημάρχου, μέχρι και τις παραλείψεις και κάποιου φορέα που έχει ιδιωτικές ρίζες. Όπου και αν περάσετε και συζητήσετε ιδιαίτερα ο Βουλευτής ακούει τα πάντα από όλους, κρίνεται για όλα και πρέπει να απαντήσει για όλα. Και όταν επιθετικά θα βγει και θα εξηγήσει πώς είναι αυτός ο καινούριος ρόλος αυτό το δικαίωμα πρέπει να το κατακτήσει. Αλλά για να το κατακτήσει πρέπει να έχει κύρος και πρέπει να έχει αξιοπιστία. Και σίγουρα δεν κερδίζεται το κύρος και η αξιοπιστία μέσα από την αλλαγή του 63, που κατά τη δική μου άποψη χρειάζεται να υπάρχει σαν κατεύθυνση. Κερδίζεται από την καθημερινή μας πρακτική και λειτουργία από τη ζωή μας μέσα και έξω από το Κοινοβούλιο, κυρίως όμως εδώ που είναι ο ναός της δημοκρατίας και μας παρακολουθούν.

Και είδαν σήμερα μία αντιπαράθεση, μία συνεχιζόμενη συνδικαλιστική αντιπαράθεση μεταξύ των Βουλευτών, για ένα θέμα το οποίο δεν αφορά ουσιαστικά τον κόσμο, κατά τη δική μου άποψη, γιατί θα έρθω σε αυτό. Φαίνεται δείξαμε στον κόσμο ότι αφορά εμάς και ως εκ τούτου στα μάτια του δεν ανεβαίνουμε.

Ξέρετε και κάτι ακόμη που εγώ το λέω πάντα και εδώ και στην περιφέρεια μου όταν μιλάω και οπουδήποτε μου δοθεί ο λόγος; Κατά τη δική μου άποψη ο πολιτικός κόσμος είναι πολύ ψηλά, πάντως είναι πολύ ψηλότερα από εκεί που τον έχει η συνείδηση του κόσμου. Και ίσως πολλές φορές έχουμε και εμείς ευθύνη γιατί δεν πείσαμε τον κόσμο ότι είμαστε ψηλότερα και πρέπει αυτό να το αποδεικνύουμε κάθε ημέρα και είναι ένα δύσκολο θέμα. Το status, λοιπόν, του Κοινοβουλίου είναι έτσι σήμερα.

Δεν υπάρχει, λοιπόν, Βουλευτής παράγοντας, υπάρχει Βουλευτής εκπρόσωπος του λαού που τον εκπροσωπεί με συνείδηση και παλεύει κάθε στιγμή μέσα από αντίξοες συνθήκες και μέσα από προϋποθέσεις, που δεν είναι επαρκείς ούτε επιστημονικές αλλά ούτε άλλες για να αντεπεξέλθει στο ρόλο του. Και ας δούμε σ' αυτό το status, γι' αυτόν το Βουλευτή που συζητάμε σήμερα, πώς θα ανοίξει το παιχνίδι και θα ανανεώνεται -λόγος ουσιαστικής προόδου και ύπαρξης, χωρίς ανανέωση δεν μπορεί να προχωρήσει κανένα σώμα-πώς θα έρχονται οι καλύτεροι, πώς θα λειτουργούν καλύτερα και πώς θα βοηθούν αυτήν τη χώρα να πάει μπροστά.

Εγώ είμαι απ' αυτούς που πιστεύουν ότι καλώς αναθεωρείται το άρθρο 56 όπως αναθεωρείται. Ξεκαθαρισμένα απόλυτα τα ελάχιστα κωλύματα, έτσι που να τελειώσει αυτό το μεγάλο θέμα της νομολογίας, που κατά το δοκούν άλλοι έμεναν Βουλευτές, ενώ είχαν κώλυμα και άλλοι έχαναν την έδρα, ενώ ουσιαστικά ήταν σε καλύτερη νομική θέση από τον προηγούμενο που παρέμεινε.

Εδώ υπάρχουν τρεις κατηγορίες. Πρώτον, όλοι όσοι, εφόσον δεν είναι διευθυντές και εφόσον δεν είναι μετακλητοί υπάλληλοι, κατέχουν οποιαδήποτε άλλη θέση, -αυτό το προδιαγράφει και βεβαίως εφόσον δεν είναι μέλη σε ανεξάρτητες αρχές -αφήνω και τους νομάρχες- παραιτούνται με την προκήρυξη των εκλογών, εκλέγονται Βουλευτές, αν αποτύχουν επανέρχονται αμέσως στη θέση τους και όταν αποτύχουν κάποτε, επανέρχονται στη θέση τους. Αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα, πρώτο και ξεκάθαρο.

Δεύτερον, όλοι αυτοί της άλλης κατηγορίας που ανέφερα πριν πρέπει να παραιτηθούν δεκαοκτώ μήνες πριν από το θεσμικό χρόνο των εκλογών. Έτσι είναι ξεκάθαρο το παιχνίδι. Και μπορεί να είναι και εν ενεργεία διευθυντές και γενικοί ή ειδικοί γραμματείς και οι εκλογές να γίνουν σε δυόμισι χρόνια και δεν έχουν κανένα κώλυμα. Και αυτό είναι ξεκάθαρο.

Πάμε και στο τρίτο, για το νομάρχη, για το οποίο εγώ διατηρώ την ένστασή μου. Δεν πιστεύω ότι πρέπει να ξεχωρίσουμε την περίπτωση από εκείνη του δημάρχου. Καθόλου μάλιστα. Εί-

μαι απ' αυτούς που πιστεύουν ότι τα κόμματα -το ΠΑ.ΣΟ.Κ. παραδείγματος χάρι- το έχει θεσπίσει και ελπίζω να το τηρεί πάντοτε- δεν πρέπει αυτόν που θα επιλέξουν για νομάρχη να τον στείλουν και Βουλευτή εκείνη την περίοδο. Πρέπει να τον αναγκάσουν να παραμείνει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Το κόμμα μπορεί να το κάνει, όχι το Σύνταγμα.

ΕΚΤΟΡΑΣ ΝΑΣΙΩΚΑΣ: Το κόμμα λέω κι εγώ, κύριε Πρόεδρε. Κι εγώ πιστεύω ότι το κόμμα πρέπει να το κάνει. Είναι σωστό γιατί δείχνουμε εμείς εδώ ένα φόβο για το πώς θα διατηρήσουμε τα κεκτημένα μας, πώς εμείς θα επανεκλεγούμε και όχι κάποιοι άλλοι. Τα κόμματα πρέπει να λύσουν αυτά τα θέματα κι έχουν και πολλά άλλα να λύσουν.

Έρχομαι στο τελευταίο θέμα, στο άρθρο 57. Καλώς το άρθρο 56 αναθεωρείται, ώστε να ελαχιστοποιηθούν και να ξεκαθαριστούν τα κωλύματα. Καλώς αναθεωρείται και το άρθρο 57, ώστε να πάμε προς το απόλυτο ασυμβίβαστο.

Πριν πω τη θέση μου, θέλω να πω δύο πράγματα. Το πρώτο: Δεν θεωρώ το άρθρο αυτό, όπως τελικά αναθεωρείται τόσο σημαντικό ώστε να μας διχάσει, ώστε να γίνει κυρίαρχο στην κοινωνία.

Δεύτερον: Προσωπικά, παρ' όλο που προέρχομαι από τον ιδιωτικό τομέα -ασκούσα επάγγελμα γιατρού και λένε πετυχημένου- χωρίς να υπάρχουν κανένα κώλυμα, κανένα ασυμβίβαστο, λίγες μέρες πριν ορκιστώ Βουλευτής έκλεισα το ιατρείο μου και ουσιαστικά και τυπικά, με κάθε τρόπο. Γιατί είμαι απ' αυτούς που πιστεύουν ότι είκοσι τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο και τριακόσιες εξήντα πέντε ημέρες το χρόνο δεν φτάνουν να ασχοληθώ με τα καθήκοντα του Βουλευτή και τις υποχρεώσεις μου ως εκπροσώπου του λαού που ανέλαβα οικειοθελώς.

Πιστεύω και κάτι ακόμη ότι για να θελήσει κάποιος να έρθει στη Βουλή, πρέπει να υπάρχει μια προϋπόθεση: Πρέπει να καταξιωθεί κοινωνικά και επαγγελματικά πρώτα, να δώσει δείγματα γραφής στην κοινωνία και μετά να ζητήσει από αυτήν να τον εκλέξει και να τον στείλει στη Βουλή. Όταν όμως τον στείλει στη Βουλή, πρέπει να αναστέλλεται η επαγγελματική του δραστηριότητα. Δεν μπορώ εγώ να πηγαίνω στη Λάρισα και να κάνω το γιατρό. Δεν μπορώ να το κάνω και να παίρνω λεφτά. Δεν γίνεται.

Πρέπει όμως να ψηφιστεί ο νόμος και να δώσει εκείνο το περίγραμμα όλων αυτών των δραστηριοτήτων, που μπορούν να έχουν οι Βουλευτές, που δεν θα έχει να κάνει με την επαγγελματική, δηλαδή την οικονομική τους σχέση. Δεν μπορώ να φανταστώ ένα Βουλευτή, νομικό παραδείγματος χάρι ή γιατρό, να είναι γιατρός ή νομικός ή οικονομικός σύμβουλος ενός μεγάλου οικονομικού τραπεζιού, το οποίο παρεμβαίνει πολλαπλώς και μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Δεν μπορώ γιατί αυτό δεν λειτουργεί παιδευτικά και σωστά, κύριε Πρόεδρε, προς την κοινωνία.

Και θα πω και κάτι ακόμη. Όλοι αυτοί που θα έρθουν να ζητήσουν τη δική μας συνδρομή, του Βουλευτού, του μέλλοντα Υπουργού Δικαιοσύνης, του Υπουργού Δικαιοσύνης που προυπήρξε, έρχονται καλοπροαίρετα.

Κλείνοντας, λέω ότι δέχομαι τη θέση των συναδέλφων που εκλέχτηκαν σε αυτήν τη Βουλή με αυτές τις συνθήκες και θα ήθελα να ισχύσει το ασυμβίβαστο από την άλλη Βουλή.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο κ. Χρυσανθακόπουλος έχει το λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα κωλύματα, τα ασυμβίβαστα, η θέση του Βουλευτή στα τρία άρθρα του Συντάγματος, που συζητάμε, μας αφορούν. Κατά συνέπεια, πρέπει να κάνουμε την αυτοκριτική μας πριν συζητήσουμε και πούμε τη γνώμη μας για το Σύνταγμα, το οποίο είναι ο καταστατικός χάρτης και αποτελεί ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο νομοθετούμε. Γιατί αυτό είναι το καθήκον μας, να νομοθετούμε.

Η αυτοκριτική μας, ως Βουλευτές, αρχικά είναι ότι δεν εκτελούμε τα καθήκοντά μας -το ξέρει ο ελληνικός λαός και γι' αυτό επικρατεί ένα κλίμα αναξιοπιστίας- γιατί είμαστε δέσμιοι της λογικής. Η μία πλευρά νομιμοποιεί τυφλά τα πεπραγμένα της ε-

κτελεστικής εξουσίας και η άλλη πλευρά μηδενίζει τα πάντα, για να αρνηθεί το έργο το οποίο παράγει η Κυβέρνηση. Αυτή είναι η αλήθεια. Η άλλη πτυχή έχει να κάνει με την ελάσσονα σημασία που έχει αποκτήσει πλέον ο Βουλευτής, ως ιδιότητα, ότι τέλος πάντων, δεν αποτελεί και κάτι ιδιαίτερα σημαντικό και με αυξημένο κύρος στην κοινωνία. Γι' αυτό το άρθρο 63 μπορεί να αποσύρθηκε σαν πρόταση, αλλά ξέρετε όλοι καλά σ' αυτήν την Αίθουσα ότι δεν υπάρχει ο προσήκων σεβασμός...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κακώς έχει αποσυρθεί, διότι προβλέπει μια εγγύηση θεσμού.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Κακώς αποσύρθηκε. Γιατί κάποιοι δεν ήθελαν ο Βουλευτής να έχει αυξημένο ρόλο, γιατί διαμορφώθηκαν και νέα θεσμικά δεδομένα με την αποκέντρωση, στην οποία ο Βουλευτής εμφανίζεται απέναντι στον τοπικό κυβερνήτη κάπως ανταγωνιστικός μερικές φορές. Αυτό είναι ένα ζήτημα. Κακώς δεν πιάσαμε την ουσία και κακώς και η μια πλευρά και η άλλη βρήκαν θέμα να κάνουν αντιπαράθεση με το Βενιζέλο στο ζήτημα. Κακώς. Κακώς το απέσυρε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ: Δεν το απέσυρε. Είπε ότι μπορεί να το αποσύρει.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Να το επαναφέρει, να το ψηφίσουμε, γιατί πρέπει να ισχύουν κανόνες, να υπάρχει ένα πλαίσιο κανονιστικό πάνω στο οποίο θα λειτουργεί ο Βουλευτής, όταν παρουσιάζεται απέναντι στις λεγόμενες αρχές και δίπλα τους.

Στο άλλο σκέλος, που αφορά τα κωλύματα, η γενιά μου χόρτασε να βλέπει όσους έχουν εξουσία μέσα από το κράτος, κρατικοδίαιτους, να στελεχώνουν στη συνέχεια το Υπουργείο. Και αυτή είναι η αλήθεια, γιατί μέσω της Βουλής πάνε στο Υπουργείο γρήγορα. Το είχαν υπηρετήσει από άλλη θέση πιο πριν. Αυτή είναι αλήθεια και το αναμφισβήτητο γεγονός.

Τα κωλύματα έχουν ιδιαίτερη σημασία. Δεν τα συζητάμε πρώτη φορά το 2000. Από το 1911 η Αναθεωρητική Βουλή ήταν σαφέστατη σε αυτά τα ζητήματα, ευκρινέστατη και πλούσια σε διάλογο και μάλιστα πρυτάνευε το αξίωμα: στη σύγκρουση του ιδιωτικού με το εθνικό συμφέρον, θα υπερισχύει το εθνικό συμφέρον και θα πρέπει να μην υπάρχει η παραμικρή υπόνοια ότι εμείς συζητούμε σήμερα για τα συμφέροντά μας. Γιατί, αλήθεια, σε αυτήν την Αίθουσα ποιος εκπροσωπεί επιτέλους την αστική τάξη; Κανένας δεν τολμάει να το πει. Δεν υπάρχει εδώ κανένας που να βγαίνει στα ίσια, όπως στην αρχαία Ελλάδα, και να πει "εγώ είμαι ο γνήσιος εκφραστής αυτής της κοινωνικής ομάδας;" Δεν τολμάει να το πει γιατί υποκρίνεται. Εμφανίζεται, όμως, ως καταξιωμένος επαγγελματικά. Γιατί το μεσαίο κόμμα της αστικής τάξης, ο Συνασπισμός, αυτό είπε. Οι καταξιωμένοι επαγγελματίες να μπαίνουν στη Βουλή. Κάποιος μάλιστα είπε αν οι πέντε αγρότες που έχουμε εδώ μέσα θα ασκούν επάγγελμα. Μα, αυτοί είναι αρχηγοί οικογενειακής εκμετάλλευσης. Το επάγγελμα μπορεί να το κάνει οποιοσδήποτε της οικογένειας. Δεν υπάρχει ζήτημα. Και μάλιστα κάποιοι λένε "ο χειρουργός δεν θα χειρουργήσει;" Όταν πηγαίνει σε ένα Υπουργείο και κάθεται δέκα χρόνια Υπουργός, δεν τον έπιασε η καίλα τότε θα χειρουργήσει; Τότε ασκεί καλύτερο λειτουργήμα από του Βουλευτή για να θέλει να κάνει χειρουργείο; Δεν τον πιάνει η επισημοποιημένη αγωνία τι γίνεται με την έρευνα και γιατί δεν πήγε να κάνει κάποια δουλειά επαγγελματικού χαρακτήρα;

(Χειροκροτήματα)

Νομίζω, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι εδώ, στη σύγκρουση συμφερόντων, αναδείχθηκε σήμερα το κυρίαρχο ζήτημα της Βουλής, που εμφανίστηκε και στη πράξη.

Να αλλάξουμε τον Κανονισμό. Θα μιλάνε τελευταίοι οι Υπουργοί, οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι και όλοι όσοι τρώνε το χρόνο πριν από τους Βουλευτές, για να μιλάει και ο Βουλευτής.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Τρεις ώρες συζήτησης και έχουν μιλήσει μόνο δύο. Θα έπρεπε να είχαμε φύγει όλοι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Και θέλατε, κύριε συνάδελφε, να φύγετε και γρήγορα.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι στο θέμα των ασυμβιβάστων υπάρχει το εξής: Κάποιος που κάνει καλά τη δουλειά του και αξιολογείται

ως πολίτης, έρχεται στη Βουλή. Εκλεγόμαστε ως πολίτες και όχι ως επαγγελματίες. Αν ήταν να κάνουμε αναλογική των επαγγελματιών, θα είχαμε Βουλή των συντεχνιών και όπως διόριζαν και τα φασιστικά κόμματα, ανά Μουσολίνι, τους διορίζουμε ανά κατηγορία.

Ειπώθηκε εδώ ότι αν κάποιος είναι ανεπάγγελτος ή πολύ πλούσιος θα έρχεται στη Βουλή. Ρωτάω το εξής: Σε μια τάξη ο αριστεύσας μαθητής είναι ο πλουσιότερος ή ο φτωχότερος; Είναι ο επιμελέστερος. Και εδώ εκπροσωπούμε πολιτικές συνειδήσεις. Αλλά δεν επιχειρηματολογούν σε αυτήν τη διάσταση όσοι παίρνουν το λόγο, γιατί ακριβώς εκπροσωπούν συμφέροντα.

Δεν υπέγραψε ο κ. Παυλόπουλος ασμένως, για "ΤΟ ΒΗΜΑ", αν θα καταφέρει να εκδοθεί και ημερήσιο ή όχι εδώ μέσα, μαζί με το συνάδελφό μου τον κ. Χυτήρη; Τότε τον κατήγγειλε κανείς για διαπλεκόμενο; Κανείς, γιατί είμαστε καλόπιστοι, αγαπητοί συνάδελφοι, αλλά δεν τρώμε κουτόχορτο και σαφώς δεν μπορούμε να γίνουμε θύματα μιας συλλογικής υποκρισίας ότι νομιμοποιούμαστε εδώ να παίζουμε το κρυφτούλι και στα μεγάλα ζητήματα να ισχύει παρασκήνιο. Όχι. Οι Βουλευτές και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν έχει βάλει θέμα πειθαρχίας, άσχετα αν για να ομογενοποιήσει τις απόψεις του κάνει εξαντλητικές συνελεύσεις των Βουλευτών του και συζητούμε περισσότερο, μια και έχουμε την ευθύνη να περάσουν κάποιες αλλαγές στο Σύνταγμα και να μην ακυρωθεί η μεταρρύθμιση, η οποία είναι επιβεβλημένη και ουσιώδης.

Έτσι, λοιπόν, αγαπητοί φίλοι, ως κήρυκες ιδεών και εκφραστές συνειδήσεων είμαστε εδώ και θα πρέπει, για να δώσουμε μια ουσιαστική απάντηση στο ζήτημα, να τολμήσουμε και να εφαρμόσουμε το συντομότερο. Δεν μπορεί να ψηφίζουμε όλοι το ασυμβίβαστο, αλλά για την επόμενη Βουλή. Δηλαδή ψηφίζουμε εμείς για τους άλλους; Φροντίζουμε για τον εαυτό μας; Και ποιον από τους πολίτες θα πείσουμε ότι αυτό δεν είναι μέγιστη ιδιότητα; Τα καλά και τα συμφέροντα δεν μπορούν να αποτελούν το κριτήριο.

Σέβομαι και τη διαφορετική άποψη, αλλά μην τολμήσει κανείς και ξαναπεί από αυτό το Βήμα τη λέξη "ανεπάγγελτος", γιατί θα αρχίσω να τρέχω -δεν το έχω κάνει ποτέ στη ζωή μου- να βρω τα κιτπια του να δω σε πόσες μυστικές εταιρείες είναι εμφανής εταίρος και πού. Γιατί πολλοί τέτοιοι είναι σ'αυτήν την Αίθουσα. Και αν θέλετε να προχωρήσουμε στη δημοκρατία και να τη διασφαλίσουμε θα πρέπει τη διακομματική -απ' όλα τα κόμματα- συμπαράταξη συμφερόντων να τη στηλιτεύσουμε, να την υπερκεράσουμε και να την ακυρώσουμε, για να υπάρχει και το άρθρο 60 του Συντάγματος, όπου ο Βουλευτής έχει ελεύθερη γνώμη και δεν είναι υποχείριος των σκοπιμοτήτων οιοδήποτε μυστικού του καθοδηγητή και οιασδήποτε σύμπραξης σε επίπεδο εξουσίας.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι οι αλλαγές τις οποίες από κοινού συζητούμε πρέπει να γίνουν τα μέγιστα αποδεκτές, γιατί στα κωλύματα πρέπει να τα προσδιορίσουμε. Σήμερα που ο Βουλευτής -και πολύ σωστά- παύει να είναι μεσίτης, ενδοιάμεσος του αδύναμου πολίτη και του ισχυρού κράτους, παύει δηλαδή αυτή η μεσιτεία η οποία στην Τουρκία λέγεται "μπαξίσι" ή εδώ λέγεται "πολιτική δόξα", για άλλους είναι πολιτικό χρήμα, για άλλους είναι και οικονομικός αφανής εταίρος -όπως τόνισα- από τη στιγμή που εδώ ο Βουλευτής είναι νομοθέτης, δεν μπορεί στο Σύνταγμα να μη νομοθετεί και κατά συνείδηση, αλλά και εκπροσωπώντας την πραγματική του υπόσταση και συνείδηση, την οποία διαμορφώνει μέσα από το χώρο από τον οποίο προέρχεται.

Εγώ πιστεύω ότι στα μεν κωλύματα πολύ σωστά υπάρχουν προϋποθέσεις και προσδιορίζονται, αλλά οι σύμβουλοι των Υπουργών, του Πρωθυπουργού κλπ., κακώς δεν συμπεριλαμβάνονται στα κωλύματα, γιατί πολλοί από αυτούς ασκούν μεγαλύτερη εξουσία από τους Υπουργούς και αυτή είναι μια σκληρή αλήθεια.

Αυτά θα πρέπει να συμπεριληφθούν και ως στενοχωρηθούν κάποιοι, αλλά για το πώς θα εκλεγεί ξανά κάποιος Βουλευτής, δεν πιστεύω ότι θα ξαναεκλεγεί γιατί ο ελληνικός λαός είναι ώριμος, άσχετα αν αιφνιδιάζεται από τα μέσα ενημέρωσης και καμιά φορά συναισθηματικά παρασύρεται σε επιλογές.

Κάποιος πρέπει να είναι μάχιμος πολίτης για να εκλεγεί Βουλευτής. Και όταν δεν έχει παρουσία, προσωπική σχέση, βιωματική σχέση να μεταφέρει το δυσάρεστο πολλές φορές για τις εξουσίες μήνυμα του λαού, δεν μπορεί να πράξει ορθώς το καθήκον του.

Σε αυτή, λοιπόν, την κατεύθυνση, θα το δούμε και στην πράξη, οι διακόσιοι πενήντα που θα ψηφίσουν για το ασυμβίβαστο, θα δώσουν απάντηση σε αυτούς που λασπολογούν. Και για τα κωλύματα, πιστεύω ότι θα ψηφιστεί ομόφωνα και παρακαλώ τον Υπουργό έστω και απόντα να προσθέσει και...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού) : Εδώ είμαι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ : Υπουργέ μου συγγνώμη, σας σέβομαι γιατί λειτουργείτε και σαν απλός Βουλευτής. Πιστεύω ότι καταλάβατε από τη θέση που βρίσκεστε εκεί τι είπα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού) : Πρωτίστως Βουλευτές είμαστε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ : Σας ευχαριστώ που το τονίζετε. Οι σύμβουλοι, λοιπόν, και των Υπουργών και του Πρωθυπουργού θα μπουν στα κωλύματα. Όσοι μάλιστα μπαίνουν στο Επικρατείας, θα πρέπει να είναι επικρατέστατοι στην κοινωνία και όχι μεταξύ μας γνωστοί.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός) : Παρακαλώ να καταγραφούν τα χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες.

Ο κ. Μάνος έχει το λόγο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ : Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, φοβούμαι ότι είναι η τρίτη φορά, κατά την οποία αισθάνομαι αρκετά μόνος σε αυτήν την Αίθουσα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ : Φταίει το όνομα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ : Πάλι μόνος;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ : Δεν πειράζει αυτό. Πρέπει να σας πω ότι φιλοσοφικά είμαι αντίθετος και με τα κωλύματα και με το ασυμβίβαστο. Φαντάζομαι ότι θα συνειδητοποιείτε όλοι σας ότι για να είναι κάποιος Βουλευτής πρέπει να περιληφθεί στα ψηφοδέλτια κάποιου κόμματος και για να εκλεγεί πρέπει να ψηφιστεί από το λαό.

Τώρα, λοιπόν, τι προσπαθούμε να κάνουμε; Να υποκαταστήσουμε το κόμμα, το οποίο μάλιστα με την πλειοψηφία σας, γιατί εγώ ήμουν αντίθετος με αυτό, το χρηματοδοτούμε αφειδώς; Λέμε, λοιπόν, ότι το κόμμα δεν είναι σε θέση να κάνει σωστές επιλογές, δεν ξέρει να προστατευτεί από εκείνους που θα επωφελούνται τάχατες του βουλευτικού αξιώματος για να πιάνουν δουλειές απέξω, αλλά θα το βάλουμε στο Σύνταγμα;

Το επόμενο ερώτημα είναι: Η λαϊκή κυριαρχία που μπαίνει σε αυτό το παιχνίδι; Στο λαό που ψήφισε αυτόν το Βουλευτή και πολλές φορές τον ξαναψήφισε, θα του πούμε τώρα "λαέ, δεν επιτρέπεται να κάνει αυτήν την επιλογή, διότι ο Βουλευτής αυτός ασκεί και επάγγελμα". Μα, δικαίωμα του λαού δεν είναι να τον επιλέξει;

Και επανέρχομαι στο πρώτο ερώτημα. Το κόμμα, όταν αποφασίζει να βάλει κάποιον στο ψηφοδέλτιο, δεν μπορεί εκείνη την ώρα να του πει "άκουσε, αγαπητέ μου, δεν θα ασκείς επάγγελμα". Δεν μπορεί να το πει αυτό; Ή δεν μπορεί να αποφασίσει τι είναι σωστό;

ΛΑΖΑΡΟΣ ΛΩΤΙΔΗΣ : Πρέπει να το πει;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ : Αν θέλει, να το πει. Εγώ λέω όχι. Λέω ότι είναι ελεύθερο κάθε κόμμα να κάνει ό,τι νομίζει. Αν για παράδειγμα το ΠΑΣΟΚ πιστεύει ότι οι Βουλευτές του δεν πρέπει να ασκούν επάγγελμα, γιατί δεν το δηλώνει και λέει ότι εφεξής κανένας υποψήφιος δεν θα ασκεί επάγγελμα;

Νομίζω ότι πήγε να πει κάτι τέτοιο για τους νομάρχες. Είπε δηλαδή το ίδιο το ΠΑ.ΣΟ.Κ., χωρίς να του επιβάλλεται αυτό από κάποια νομοθετική ρύθμιση ότι "εγώ δεν θα βάζω υποψηφίους που είναι νομάρχες".

Γιατί πρέπει να κάνουμε συνταγματικές ρυθμίσεις; Σας το είπα ο εισηγητής της Πλειοψηφίας, αλλά ίσως πέρασε έτσι ελαφρώς απαρατήρητο, ότι οι διατάξεις αυτές που πάμε να βάλουμε στο Σύνταγμα είναι συνταγματικά πρωτοφανείς ότι δεν υπάρχουν σε κανένα άλλο Σύνταγμα. Τι είναι αυτές οι πρωτοτυ-

πίες, λοιπόν; Τι προσπαθούμε να κάνουμε;

Σας δηλώνω -γι' αυτό λέω ότι είμαι φιλοσοφικά αντίθετος- ότι δεν θεωρώ ότι πρέπει το Σύνταγμα να υποκαταστήσει τα κόμματα και δεν δέχομαι ότι το Σύνταγμα μπορεί να βάλει περιορισμούς στη λαϊκή κυριαρχία. Εάν, επαναλαμβάνω, ο λαός επιθυμεί να ψηφίζει Βουλευτή, που ασκεί παράλληλα επάγγελμα, δικαίωμά του είναι. Δεν θα του το απαγορεύσουμε εμείς.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ (Υπουργός Επικρατείας): Μα, προεκλογικά....

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Αφού το κόμμα είναι στη μέση. Το κόμμα που τον βάζει, κύριε Υπουργέ, στα ψηφοδέλτιά του να ξεκαθαρίσει τη θέση του. Δεν μπορεί κανένας -και χάρη στον εκλογικό νόμο- υποψήφιος σήμερα να είναι ανεξάρτητος. Του το έχετε απαγορεύσει αυτό.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ (Υπουργός Επικρατείας): Κύριε Μάνο, με συγχωρείτε. Για αναστολή επαγγέλματος μιλάμε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Επαναλαμβάνω ότι η αναστολή επαγγέλματος, την οποία με πονηρό τρόπο έχει εισαγάγει η Πλειοψηφία αυτήν τη στιγμή, αφορά στην πραγματικότητα εκείνους που εργάζονται στο δημόσιο τομέα. Αυτούς, μάλιστα, τους διευκολύνει με τη νέα ρύθμιση το Σύνταγμα. Λέει, δηλαδή, ότι αυτός που είναι στο δημόσιο τομέα και γίνεται Βουλευτής ή είναι υποψήφιος Βουλευτής, μετά γυρνάει αμέσως στη θέση του. Μα, στον ιδιωτικό τομέα αυτά δεν γίνονται. Εάν κάποιος είναι ιδιωτικός υπάλληλος και πει στην επιχείρησή του: "Ακούστε, φεύγω για τρεις μήνες για να είμαι υποψήφιος", δεν είναι πουθενά γραμμένο ότι η επιχείρηση θα τον ξαναπάρει. Αυτά όλα είναι καμώματα, επαναλαμβάνω, για να καταστήσουμε τη Βουλή μια προέκταση του ευρύτερου δημόσιου τομέα και είναι πρόσθετος λόγος για τον οποίο δεν μου αρέσουν ούτε το άρθρο 56 ούτε το άρθρο 57. Σας σημειώνω -για να είμαι ξεκάθαρος- ότι ούτε όπως είναι μου αρέσουν. Επαναλαμβάνω δηλαδή ότι, κατά την άποψή μου, δεν έπρεπε στο Σύνταγμα να έχουμε κωλύματα, ούτε ασυμβίβαστα. Θα μπορούσε, ενδεχομένως, να υπάρχει μια γενική παραπεμπτική διάταξη σε κάποιο νόμο που να ρυθμίζει -ίσως- κάποια λεπτομέρεια.

Τώρα για εκείνους από εσάς που δεν πείθονται από αυτά και επιμένετε ντε και καλά να τα ψηφίσετε, θα ήθελα να σας επισημάνω ότι βρισκόμαστε τελείως απαράδεκτη την ειδική ρύθμιση για τους νομάρχες. Δηλαδή διαδηλώνει η Βουλή ότι φοβάται τον ανταγωνισμό από τους νομάρχες, διότι σ' αυτό βέβαια κατατείνουν όλες αυτές οι ρυθμίσεις: πώς θα περιοριστεί ο ανταγωνισμός γι' αυτούς που είναι ήδη Βουλευτές. Δεν είναι ωραία πράγματα αυτά, κύριοι συνάδελφοι, και κατά τη γνώμη μου δεν έπρεπε να υπάρχουν καθόλου.

Είναι αυτονόητο -το γνωρίζετε, το έχω πει πολλές φορές και άλλωστε το διακρίνετε- ότι θεωρώ τελείως απαράδεκτη τη ρύθμιση για το επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Νομίζω ότι είναι μια θεσμικά, αν μπορεί να το πω έτσι, ανεύθυνη επιλογή, η οποία στη διάρκεια του χρόνου θα δημιουργήσει συνθήκες πολύ δυσάρεστες για το Κοινοβούλιο. Στο Κοινοβούλιο θα αρχίσουν να προσέρχονται όλο και λιγότερο καλοί. Έτσι νομίζω ότι θα συμβεί στο μέλλον. Δεν νομίζω ότι θα επηρεάσει τόσο πολύ το παρόν Κοινοβούλιο ή το αμέσως επόμενο, αλλά θα αρχίσει σταδιακά να υποβαθμίζει το Κοινοβούλιο. Θα ήθελα πάντως, εφόσον επιμένετε στην προτεινόμενη διατύπωση του άρθρου 57 να επισημάνω ότι και εδώ έχουν εμφολωθεί απίστευτες υπερβολές. Με την ίδια λογική που είχε μπει στην αρχή -θυμάσαστε- ο μέτοχος στα μέσα ενημέρωσης -και ίσως το υπενόησε αυτό ο κ. Μητσοτάκης πριν- εδώ έχει μπει μέτοχος του 1%. Όταν κάποιος έχει 1% σε μια επιχείρηση, για παράδειγμα, ένας είναι μέτοχος, συνεταιρός σε ένα κυλικείο το οποίο προσφέρει πάστες στο Υπουργείο, αυτός έχει κώλυμα να είναι Βουλευτής. Αυτά λέει η διάταξη αυτή. Και ρώτησα: γιατί είναι αυτό έτσι; Μα, -λέει- θα ανοίξουμε νέα συζήτηση τώρα για τα ασυμβίβαστα και περί βασικού μετόχου; Και προκειμένου να μην ανοίξουμε νέα συζήτηση αφήνουμε πράγματα στο Σύνταγμα, για τα οποία θα τραβάμε τα μαλλιά μας ύστερα από λίγο καιρό ή θα καταστήσουν το Σύνταγμα απολύτως ανεφάρμοστο και νέο κουρελόχαρτο.

Επίσης, θέλω να συγχάρω τον κύριο Υπουργό Πολιτισμού και

εισηγητή του ΠΑΣΟΚ που απέσυρε τη διάταξη, που καθόριζε το πρωτόκολλο που θα τηρείται για τους Βουλευτές στις εορτές. Άλλη μια συνταγματικά πρωτοφανής διάταξη. Να καθορίζονται δηλαδή συνταγματικά τα ζητήματα του πρωτοκόλλου. Δεν νομίζω ότι ήταν ωραία ρύθμιση αυτή.

Στο άρθρο 63 η διατύπωση σε ό,τι αφορά την αποζημίωση των Βουλευτών, είναι κάπως σαφέστερη από την προηγούμενη και κατά τούτο ίσως χρήσιμη.

Το ίδιο θα μπορούσα να πω από πλευράς σαφήνειας, μολονότι διαφωνώ με το περιεχόμενο, για το άρθρο 56. Διαφωνώ με το περιεχόμενο, αλλά είναι σαφέστερη η διάταξη από εκείνη, που είχαμε μέχρι τώρα.

Με αυτά, θέλω να υποδηλώσω ότι θα καταψηφίσω τις αλλαγές στα άρθρα 56 και 57. Θα προτιμούσα να μην έχουμε καθόλου αυτά τα άρθρα, παρά μόνο μια απλή διάταξη, που να παραπέμπει σε νόμο. Πάντως θα προτιμούσα, από το να τα αλλάξουν, να μείνουν όπως είναι.

Ευχαριστώ πολύ, κύριοι συνάδελφοι.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός) : Ο κ. Κουρουμπλής έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ : Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η μοναξιά οδήγησε τον κ. Μάνο στη φιλοσοφία, αλλά σε μια ελλειμματική φιλοσοφία, γιατί προσωπικά εκτιμώ ότι ο λαός στέλνει έναν πολιτικό στη Βουλή για να παράγει πολιτική και όχι να παράγει πλούτο.

Συζητούμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα ένα πελώριο πολιτικό θέμα, που έχει να κάνει με τη σωστή λειτουργία των θεσμών. Μετά τη συζήτηση των άρθρων 14 και 15 που αφορούσε τα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης, το άρθρο 29 που αφορούσε τα πολιτικά κόμματα, συζητούμε σήμερα αυτό που έχει να κάνει με το ρόλο του Βουλευτή ως πολίτη, ως ανθρώπου, ως πολιτικού και ως θεσμού και οφείλουμε με ειλικρίνεια να προσεγγίσουμε αυτό το πολύ μεγάλο ζήτημα, αν θέλουμε πραγματικά αυτό που λέμε "ναός της δημοκρατίας" να μη βρίσκεται σε μια διαδικασία απαξίας και απραξίας. Μόνο αν πραγματικά αποφλοιώσουμε τη σημερινή πραγματικότητα, που διαμορφώνεται και μορφοποιείται με βάση τα νέα δεδομένα άσκησης της κεντρικής εξουσίας, της παραχώρησης μεγάλων αρμοδιοτήτων σε άλλους θεσμούς, όπως είναι η Τοπική Αυτοδιοίκηση, η περιφερειακή διοίκηση, θα μπορέσουμε να συζητήσουμε με νηφαλιότητα, ψυχραιμία και ειλικρίνεια.

Δεν θα ασχοληθώ ιδιαίτερα με το άρθρο 56. Βεβαίως με προβληματίζει και εμένα, εφόσον βάζουμε μια σειρά από κωλύματα, να αφήνουμε κάποια κωλύματα που έχουν να κάνουν με το ρόλο των συμβούλων. Σε μια εποχή όπου η στήριξη των οικονομικών συμφερόντων και η προώθηση των Μαζικών Μέσων Ενημέρωσης παίζουν καταλυτικό ρόλο στα ζητήματα της πολιτικής, δεν ξέρω πόσο αναγκαίο είναι να βάλουμε κωλύματα. Ωστόσο, εφόσον βάζουμε κάποια κωλύματα, πρέπει να έχουν και μια ισότητα για να μη διαμορφώνουν διαφορετικές μεταχειρίσεις.

Έρχομαι στο άρθρο 57:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ένας βαθύτατος προβληματισμός διακατέχει όλες τις πτέρυγες και διαμορφώνονται διαφορετικοί συσχετισμοί έξω από την κομματική οριοθέτηση. Αναπτύχθηκε λοιπόν, ένας προβληματισμός, αν πραγματικά πρέπει να καθιερωθεί το ασυμβίβαστο ή δεν πρέπει. Οφείλουμε πρώτα να πούμε ειλικρινά αν υπάρχει στο μεγαλύτερο ποσοστό των συναδέλφων ασυμβίβαστο εκ των πραγμάτων, εκ του νόμου. Οι περισσότεροι συνάδελφοι δημόσιοι υπάλληλοι, οι δικαστικοί, οι στρατιωτικοί και μια σειρά άλλων ειδικοτήτων συνάδελφοι εκ του νόμου δεν μπορούν να ασκούν το επάγγελμα.

Πολλοί λίγοι συνάδελφοι, καθηγητές ασκούν το επάγγελμα, ελεύθεροι επαγγελματίες, ιδιαίτερα υποψήφιοι Βουλευτές των Αθηνών.

Είναι δυνατόν, κύριε Παυλόπουλε -όπως θα γνωρίζετε πολύ καλά- ένας δικηγόρος της επαρχίας να ασκήσει επάγγελμα; Το λέω σε σας που είστε κατά του αθέμιτου ανταγωνισμού. Είναι δυνατόν κάποιος Βουλευτής να μπορεί να είναι δικηγόρος στο Αγρίνιο ή στις Σέρρες και να ασκεί το επάγγελμα;

Θα πρέπει να θυμηθείτε τι είχε συμβεί με το μακαρίτη, τον α-

είμνηστο Παπασπύρου, ο οποίος επί πενήντα θεμάτων στο Πρωτοδικείο Λειβαδιάς, τα σαράντα οκτώ ήταν του Παπασπύρου και όλος ο δικηγορικός κόσμος του νομού αυτού ήταν εναντίον του Παπασπύρου.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ : Γι' αυτό έβγαине πρώτος;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ : Το πώς έβγαине πρώτος είναι ένα άλλο θέμα. Και σε αυτό μπορούμε να συζητήσουμε το ρόλο των διαπλεκομένων, εάν θέλετε να μιλήσουμε για τον ρόλο των διαπλεκομένων και πώς γίνονται οι διαπλοκές. Διότι, όταν ο πολίτης αποφασίζει να γίνει πολιτικός, θα υπηρετήσει τη συνείδησή του και την υπόθεση που λέγεται παραγωγή πολιτικής. Είναι ψευδεπίγραφο το επιχείρημα ότι κάποιος δεν το γνώριζαν. Όσοι έχουν αποφασίσει να πολιτευθούν γνωρίζουν ότι θα έχουν και κάποιο επιτόκιο αυτής της επιλογής τους. Διότι, εάν θεωρήσουμε ότι εγνωρίζαν ότι θα μπορούσαν να ασκούν και το ένα και το άλλο, εγώ προσωπικά εκτιμώ ότι δεν αποφάσισαν να υπηρετήσουν με ειλικρίνεια και με πάθος αυτήν την υπόθεση που λέγεται πολιτική και που έχει να κάνει με την υπεράσπιση των συμφερόντων του ελληνικού λαού.

Οφείλουμε να πούμε, κύριοι συνάδελφοι, ότι ο εισηγητής της Πλειοψηφίας υπήρξε κάποτε και Βουλευτής και δεν άσκησε το επάγγελμα. Και είναι διαφορετικός ο ρόλος των ανθρώπων, οι οποίοι είχαν την δυνατότητα να το ασκήσουν και δεν το άσκησαν και είναι διαφορετικός ο ρόλος των πολιτικών, οι οποίοι έρχονται εδώ να υπερασπιστούν την επαγγελματική τους πορεία και την επαγγελματική τους δραστηριότητα, υποβαθμίζοντας ουσιαστικά αυτό που λέγεται παραγωγή πολιτικού λόγου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ακούστηκαν όμως βαρύτατοι χαρακτηρισμοί από τηλεοπτικά παράθυρα, χαρακτηρισμοί που δεν τιμούν ανθρώπους που πρέπει να σέβονται και την άλλη άποψη. Εγώ σέβομαι τον προβληματισμό τους, ακόμα και αυτών που είχαν το δικαίωμα και άσκησαν το επάγγελμα παράλληλα με την πολιτική τους δραστηριότητα, ωστόσο δεν τους παρέχεται κανένα δικαίωμα που χαρακτηρίζουν συναδέλφους τους ως ανεπάγγελτους. Γιατί ασκούσαμε το επάγγελμα μέχρι τη στιγμή που γίναμε Βουλευτές.

Εγώ ήμουν δικηγόρος και μπορώ να σας δείξω και τη φορολογική μου δήλωση, όταν ασκούσα το επάγγελμα του δικηγόρου. Τα λέω αυτά για να καταλάβουμε πώς πρέπει να μιλούμε μεταξύ μας. Δεν πρέπει με κανένα τρόπο ο ένας να υποτιμά τον άλλον, χαρακτηρίζοντάς τον ανεπάγγελο. Όλοι οι συνάδελφοι ήλθαν στο Κοινοβούλιο και τιμήθηκαν με αυτό το ανώτατο αξίωμα από τον ελληνικό λαό, γιατί ήταν καταξιωμένοι στη ζωή της κοινωνίας που ζούσαν. Ο Ανδρέας Καραγκούνης, ο πρώην συνάδελφος της Νέας Δημοκρατίας, δεν ήταν ένας καταξιωμένος επιστήμονας στην περιοχή του, όταν έγινε πολιτικός και αποφάσισε να μην ασκήσει το ιατρικό λειτούργημα; Αυτός ο άνθρωπος ήταν ανεπάγγελος;

Και άλλοι συνάδελφοι από τα άλλα κόμματα πραγματικά τιμήθηκαν από τον ελληνικό λαό και ήλθαν στο Κοινοβούλιο, γιατί δεν εξυπηρετούσαν μεγάλα συμφέροντα. Οι περισσότεροι δεν ήταν ούτε από τζάκια ούτε υιοθετημένοι και χειραφετημένοι από μεγάλα συμφέροντα. Επίσης δεν είχαν την προβολή των Μαζικών Μέσων Ενημέρωσης. Ήταν παιδιά του ελληνικού λαού που δούλεψαν στον τόπο τους, δραστηριοποιήθηκαν και τους τίμησε ο ελληνικός λαός.

Είναι προσβολή της λαϊκής βούλησης και περιφρόνηση, όταν μιλάτε με τέτοιο τρόπο επιτιμητικό, ιδιαίτερα κάποιου συνάδελφου της Νέας Δημοκρατίας, για συναδέλφους σας και του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Νέας Δημοκρατίας, λέγοντας ότι είναι ανεπάγγελοι.

Πώς τους τίμησε ο ελληνικός λαός; Ποιος τους έδωσε αυτήν τη δυνατότητα να είναι σήμερα στο ελληνικό Κοινοβούλιο και να το τιμούν με την προσπαθεια, γιατί πραγματικά αποφάσισαν να υπηρετήσουν την πολιτική και τη συνείδησή τους και όχι το επαγγελματί τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχουν πάρα πολλές απαιτήσεις στα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται, τα οποία και αληθοφανή είναι και ψευδεπίγραφα και υποκριτικά. Αν αυτοί οι κύριοι...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ : Ποιοι κύριοι;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ : Οι κύριοι συνάδελφοι.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ : Πείτε ποιοι.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ : Οι κύριοι συνάδελφοι.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ : Το "κύριοι" έχει άλλη έννοια.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ : Γιατί; Οι κύριοι είπα.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ : Μην κάνετε μάθημα από του Βήματος. Το "κύριοι" είναι απαξιωτικό.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ : Κύριε Ανδρεουλάκο, συγγνώμη, οι κύριοι συνάδελφοι. Τους σέβομαι. Τη λέξη αυτή να τη θυμάσθε και εσείς, κύριε Ανδρεουλάκο, όταν μιλάτε...

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ : Δεν έθιξα κανέναν.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ : Άλλοι συνάδελφοί σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός) : Έχουν ειπωθεί πολλά απαξιωτικά εδώ, το κύριο είναι το καλύτερο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ : Εγώ σέβομαι.

Οι κύριοι συνάδελφοι, λοιπόν -αν τους καλούσε ο εκάστοτε πρωθυπουργός να αναλάβουν ένα υπουργικό αξίωμα, θα του έθεταν όρο ότι θα πρέπει να υπάρξει η μεταβατική περίοδος; Ωστόσο η πρόταση του εισηγητού της Πλειοψηφίας δίνει και αυτήν την ευχέρεια να προετοιμαστούν οι συνάδελφοι αυτοί, ώστε πραγματικά να τους δοθεί αυτή η δυνατότητα να προσδιορίσουν τις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις.

Κλείνω με το άρθρο 63: Κύριοι συνάδελφοι, ξέρετε τι βιώνουν οι Βουλευτές; Προσωπικά δεν το έχω βιώσει, γιατί έφθασα εδώ μέσα από σκληρούς αγώνες και δεν επιτρέπω σε κανέναν είτε δήμαρχο είτε οποιονδήποτε πολίτη να με περιθωριοποιήσει. Όμως, ξέρετε τι συνέβη στην πατρίδα μου την Αμφιλοχία με ένα νέο Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας σε μία εθνική εορτή; Ρωτήστε τον, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, που είστε εναντίον της διάταξης που απαιτεί το σεβασμό του Βουλευτή απ' όλες αυτές τις διάφορες εξουσίες, που αναπτύσσονται σε διάφορα επίπεδα.

Βέβαια πρέπει να μιλήσουμε και για τις υποστηρικτικές υπηρεσίες που έχει ο Βουλευτής. Έχουμε τις ίδιες υπηρεσίες, κύριοι συνάδελφοι, και τις ίδιες δυνατότητες όλοι οι Βουλευτές; Υπάρχει δηλαδή η δημιουργία του αυτού σημείου εκκίνησης όλων των Βουλευτών για να είμαστε παραγωγικοί και συμμετοχικοί στο ελληνικό Κοινοβούλιο; Ή κάποιοι επειδή έχουν ακριβώς αυτές τις δυνατότητες, γιατί η επαγγελματική τους δραστηριότητα τους το παρέχει, έχουν τη δυνατότητα να συμβουλευούνται επιστημονικές διαφόρων κατηγοριών και ειδικοτήτων τους οποίους χρησιμοποιούν για να μπορούν να έχουν άποψη στο Κοινοβούλιο;

Επιτέλους θα πρέπει η ελληνική Βουλή, να παίξει ένα ρόλο, γιατί ο ελληνικός λαός θέλει το Βουλευτή σε υψηλή θέση και θα παρακαλέσω παρεπιμπτόντως τον Πρόεδρο της Βουλής, αυτήν την εποχή που μας δίνονται τα εκκαθαριστικά σημειώματα, να δοθούν στη δημοσιότητα, για να καταλάβει ο ελληνικός λαός ότι του καλλιεργούν μία σύγχυση ότι ο Βουλευτής έχει εισόδημα τριών και τεσσάρων εκατομμυρίων.

Πρέπει να συζητήσουμε το θέμα των υποστηρικτικών υπηρεσιών για να μπορεί ο κάθε Βουλευτής από εκεί και πέρα, έχοντας τέτοιου είδους υπηρεσίες στήριξης και υποστήριξης, να γίνει και παραγωγικός και συμμετοχικός στο ελληνικό Κοινοβούλιο για να αναβαθμίσουμε την ποιότητα του παραγόμενου πολιτικού λόγου και του παραγόμενου νομοθετικού έργου.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός) : Ο κ. Δασκαλάκης έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ : Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διαπιστώνω -και πώς αλλιώς θα γινόταν, φαίνεται ότι είναι ανάγκη- ότι υπάρχει μια ευρύτατη συμφωνία θεσμοθέτησης κλυμάτων, τα οποία βέβαια σε ένα βαθμό μειώνονται σε σχέση με το Σύνταγμα, το οποίο ισχύει σήμερα και το οποίο αναθεωρούμε.

Ξεκίνησα έτσι, διότι πίστη μου είναι -ανεξάρτητα αν αυτό είναι ανέφικτο- ότι δεν χρειάζονται κωλύματα. Γιατί οι σημερινές νέες συνθήκες, η μετατόπιση της οικονομικής δύναμης από το κράτος στους ιδιώτες, το έλλειμμα κανόνων στη λειτουργία των

Μ.Μ.Ε., οι νέες μορφές επικοινωνίας, μάρκετινγκ, διαφήμισης - και θα μπορούσε κανείς να απαριθμήσει μια σειρά άλλων δυνατοτήτων παρέμβασης στο εκλογικό σώμα και σε τελευταία ανάλυση επιρροής του- οδηγούν στο συμπέρασμα ότι αυτή η συζήτηση για τα κωλύματα τελικά είναι πολυτέλεια. Παρ' όλα αυτά οφείλουμε μιας και δεν γίνεται αλλιώς, να συζητήσουμε. Και έτσι συμμετέχω και εγώ σ' αυτήν τη συζήτηση.

Οι νέες διατάξεις πράγματι περιορίζουν τον αριθμό των κωλυμάτων. Μένουν όμως σε ένα μεγάλο βαθμό οι αδικίες, που δημιουργούνται από τη θεσμοθέτηση κωλυμάτων. Πράγματι ίσως είναι αναπόφευκτο αυτό, ίσως ο κομματικός ανταγωνισμός ή ο ανταγωνισμός στην προβολή προσώπων και χειριστών της υπόθεσης αναθεώρησης δεν άφησε περιθώρια αναζήτησης απαντήσεων και συμφωνίας, έτσι ώστε πράγματι να ξεπεραστούν μερικά υπαρκτά προβλήματα.

Θα αναφερθώ στα συγκεκριμένα κωλύματα, κύριοι συνάδελφοι και ασυμβίβαστα που θεωρώ ότι δεν μπορεί παρά να βρεθεί εκείνη η διατύπωση, ώστε να καταστούν οι σχετικές διατάξεις περισσότερο αντικειμενικές και δίκαιες.

Ο εισηγητής της Πλειοψηφίας όταν αναφέρθηκε στο άρθρο 56 και στα κωλύματα, λόγω πίεσης χρόνου δεν αναφέρθηκε ότι καταργείται το κώλυμα στους ανακλητούς υπαλλήλους στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι σύμβουλοι των Υπουργών. Νομίζω ότι θα συμφωνήσουμε όλοι ότι η εξέλιξη του ρόλου των συμβούλων άτυπα τους έχει καταστήσει εκτελεστικό όργανο σε υψηλότερο βαθμό, θα έλεγα. Διαχειρίζονται εξουσία πολιτική και σε κάποιες περιπτώσεις και οικονομική. Εξάλλου ζούμε κάθε μέρα παρεμβάσεις συμβούλων στην οικονομική ζωή του τόπου, παρεμβάσεις συμβούλων στην πολιτική ζωή του τόπου, δημόσιες παρεμβάσεις και άρα διαμορφώνουν από τη θέση τους άποψη στην κοινωνία και ενδεχόμενα συσχετισμούς.

Κατά συνέπεια είναι άκρως εκτελεστικό το έργο, που παράγουν στις περισσότερες περιπτώσεις. Και γι' αυτό ακριβώς διερρωτάται γιατί η εξαιρέση τους, κύριοι συνάδελφοι; Υπάρχει ένα επιχείρημα ανανέωσης. Αυτή η καραμέλα πια πιπιλίζεται από πάρα πολλές πλευρές, αλλά το επιχείρημα είναι έωλο, γιατί κατά την άποψή μου η απαραίτητη ανανέωση του πολιτικού προσωπικού πρέπει να προκύπτει μέσα από κοινωνικές και πολιτικές διεργασίες και από στελέχη που είναι δραστηριοποιημένα στους κοινωνικούς φορείς, στην παραγωγική διαδικασία, στην επιστήμη, στην τέχνη.

Δεν είναι θεμιτό, κατά την άποψή μου, να προκύπτει η ανανέωση μόνο από υπηρέτες του κράτους, τους περισσότερους από εμάς, που είμαστε κατά του κρατισμού, από λειτουργούς που τους κυριαρχεί μία αντίληψη ακριβώς γιατί εκεί πρωτοσταδιοδρόμησαν στα Υπουργεία και στο κράτος, που αυτή τη νοοτροπία την μεταφέρουν σε όλη τους τη ζωή και στην εφαρμογή των όποιων απόψεων κάθε φορά επιχειρούν να περάσουν.

Ήθελα να αναφερθώ ακόμη στο κώλυμα των νομαρχών, το οποίο πράγματι είναι δύσκολο κανείς να αποφασίσει γιατί φαίνεται ότι είναι άδικο για ένα αιρετό πρόσωπο. Όμως, η μεταφορά -και επειδή τη χειρίστηκα το θέμα των νομαρχών με το νόμο γιατί τότε ήμουν αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών και ο Υπουργός ο κ. Τσοχατζόπουλος ήταν αδιάθετος- πολιτικής και τεράστιας οικονομικής εξουσίας στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση προσδίδει στο Νομάρχη πέρα από το θεσμικό του ρόλο έντονα χαρακτηριστικά εκτελεστικής εξουσίας.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει η Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κα **ANNA ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ**)

Ποιος το αρνείται αυτό; Και ουσιαστικά είναι σε τελευταία ανάλυση εκτελεστικά όργανα, κατά το μεγαλύτερο μέρος άσκησης των καθηκόντων του.

Επιβάλλει, λοιπόν, σε μας όχι για λόγους ανταγωνιστικούς -εξάλλου μενάω τώρα, ευτυχώς, με τίμησε ο λαός της Β' Αθήνας και δεν έχω τέτοια προβλήματα- αλλά για λόγους προστασίας του θεσμού. Και η επιταγή που προκύπτει από τις ανάγκες της εμβάθυνσης της δημοκρατίας για αποκλειστικό προσανατολισμό του νομάρχη και της νομαρχίας στην εξυπηρέτηση των τοπικών συμφερόντων, στην αποτελεσματική διαχείριση των πόρων και στην εξασφάλιση της διαφάνειας, αυτά, λοιπόν, τα στοιχεία επιβάλλουν πράγματι, ο νομάρχης χωρίς μικροκομμα-

τικές και προσωπικές σκοπιμότητες, να υπηρετήσει αυτόν το θεσμό, το νέο θεσμό που ακόμα δεν έχει καταξιώθει όσο θα θέλαμε όλοι, τη νομαρχία. Γι' αυτό θα πρότεινα το κώλυμα τουλάχιστον να επεκταθεί δύο χρόνια μετά τη λήξη της θητείας του.

Τον τελευταίο καιρό, κύριοι συνάδελφοι, έχει αναδειχθεί ένα άλλο τρίτο μείζον θέμα, που αφορά στα ασυμβίβαστα και στο ασυμβίβαστο άσκησης επαγγέλματος με την ιδιότητα του Βουλευτή.

Δεν επιθυμώ πράγματι να ρίξω άλλο λάδι στη φωτιά, παρ' ό-τι νοιώθω και σήμερα προσβεβλημένος από τον εκπρόσωπο του Συνασπισμού και από τον κ. Προκόπη Παυλόπουλο και άλλους. Σέβομαι τις απόψεις τους, αλλά απορρίπτω την προσβλητική επιχειρηματολογία και στάση τους. Να έρθουν να μας πουν πόσοι από εδώ μέσα έχουν τριάντα χρόνια ένσημα, όπως λέει ο λαός, κυρία Πρόεδρε, για να δούμε ποιοι είναι ανεπαγγέλτοι και ποιοι επαγγελματίες και προκομμένοι και καταξιωμένοι.

Όμως ήλπιζα ότι σήμερα πολλοί από αυτούς τους συναδέλφους, τους αγαπητούς κατά τα άλλα, τους έγκριτους, θα ανασκεύαζαν όσα είχαν πει στα διάφορα ραδιόφωνα και στις διάφορες τηλεοράσεις. Το βουλευτικό αξίωμα, κύριοι συνάδελφοι, είναι λειτουργήμα και κατά τη γνώμη μου είναι ασυμβίβαστο να ασκεί λειτουργήμα και κερδοσκοπικό επάγγελμα. Ο λειτουργός οφείλει όχι μόνο να φαίνεται, αλλά και να είναι στην αποκλειστική υπηρεσία των εντολέων του, του λαού, του έθνους. Σκεφθείτε το περιεχόμενο του όρκου μας, πόσες φορές μπορεί να έρθει σε σύγκρουση με την επαγγελματική δεοντολογία, που πολλές φορές επικρατεί στους επαγγελματίες, για να δούμε τότε πώς απαξιώνεται ο Βουλευτής και πώς κατ' επέκταση απαξιώνεται και η Βουλή, που δεν είναι απρόσωπη, αποτελείται από ένα σύνολο Βουλευτών.

Κατά συνέπεια, μέσα στην περίοδο που διανύουμε, το συντομότερο δυνατόν πρέπει να ισχύσει ο νόμος.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Μισό λεπτό, κυρία Πρόεδρε. Και το ζητώ, για να διαμαρτυρηθώ, για να παραπονεθώ με την ευκαιρία του άρθρου 63. Είναι υποκρισία να μιλάμε για ένα άρθρο, που θα αναβαθμίζει το ρόλο του Βουλευτή, όταν σε τέσσερις ώρες συνεδρίασης έχουν μιλήσει μόνο τρεις Βουλευτές. Και αν με ακούει ο Πρόεδρος της Βουλής, έχει βασική ευθύνη. Δεν μπορεί να μιλάει ο εισηγητής, να μιλάει ο αντεισηγητής, να μιλάνε όσοι εντός εισαγωγικών θεωρούν τον εαυτό τους ή έχουν τοποθετήσει τον εαυτό τους σε μια τάξη προνομioύχων Βουλευτών και οι άλλοι να χειροκροτούν.

Είπα και το ξαναλέω, γι' αυτό λέω να με ακούσει ο Πρόεδρος της Βουλής ότι την επόμενη φορά εγώ και όσοι εκ των συναδέλφων επιθυμούμε θα αποχωρήσουμε από την Αίθουσα. Δεν μπορεί να υποβαθμίζεται άλλο αυτός ο Βουλευτής...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Κύριε Δασκαλάκη, τώρα όμως μιλάτε εις βάρος των επομένων Βουλευτών!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Τελειώνω, κυρία Πρόεδρε.

Είναι πράγματι λυπηρό να σπεκουλάρουν κάποιοι στην ανάγκη εξασφάλισης αξιοπρεπούς δυνατότητας, που οφείλει η πολιτεία στο Βουλευτή για την άσκηση των καθηκόντων του. Η δημοκρατία έχει κόστος, κύριοι συνάδελφοι. Αυτό το έλεγε ο αείμνηστος Αθανάσιος Τσαλδάρης. Κόστος προσωπικό, κόστος οικογενειακό, κόστος συλλογικό, κόστος οικονομικό. Ε, να τα αναλάβουμε επιτέλους, υπόψη αν θέλουμε να είμαστε εκπρόσωποι αυτοί του λαού. Και τα διλήμματα και οι απειλές για παραιτήσεις δεν νομίζω ότι μπορούν να μας αγγίζουν. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Δασκαλάκη.

Το λόγο έχει ο Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Γείτονας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οφείλω να πω στον προλαλήσαντα συνάδελφό μου κ. Δασκαλάκη ότι οι συζητήσεις στη Βουλή γίνονται κατά τον Κανονισμό. Αν θέλουμε να αλλάξουμε τον Κανονισμό και μπορούμε να τον αλλάξουμε μετά το Σύνταγμα, να τον αλλάξουμε. Αλλά οι συζητήσεις γίνονται με βάση τον

ισχύοντα Κανονισμό και όλοι οφείλουμε να τον σεβόμαστε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Τον Κανονισμό, τον οποίο εμείς φτιάχνουμε, πρέπει να τον εναφτιάξουμε.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Α' Αντιπρόεδρος της Βου - λής): Παρακαλώ! Έτσι προβλέπει ο Κανονισμός και το γνωρίζετε πολύ καλά. Μην συνεχίζετε, έχετε άδικο.

Λοιπόν, συζητούμε την αναθεώρηση των άρθρων 56 και 57 για τα κωλύματα, για τα ασυμβίβαστα.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι, ηρεμία!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Α' Αντιπρόεδρος της Βου - λής): Κυρία Πρόεδρε, τουλάχιστον να μου κρατήσετε το χρόνο.

Εγώ δεν θα αντρεξώ στη συνταγματική ιστορία, για το πώς και γιατί θεσπίστηκαν τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα. Μπορεί κανένας να πει συνοπτικά ότι τα μεν κωλύματα πρέπει να υπάρχουν, γιατί θέτουν φραγμούς στον αθέμιτο πολιτικό και εκλογικό ανταγωνισμό, με άλλα λόγια, εξασφαλίζουν ισοτιμία υποψηφίων. Πέρα απ' ότι μπορούν να εγγυώνται και την πολιτική ουδετερότητα ή αμεροληψία στη Δημόσια Διοίκηση και τον καλύτερο καταμερισμό των πολιτικών στελεχών.

Και επίσης για τα ασυμβίβαστα θα έλεγα ότι επιχειρούν φραγμό στην επιρροή του Βουλευτή κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του από τη σχέση του, ιδιαίτερα με οικονομικές λειτουργίες. Επίσης για τα ασυμβίβαστα θα έλεγα ότι αποτελούν πρόσθετο ορόσημο στην επιδίωξη οριοθέτησης της πολιτικής και της οικονομίας. Η συζήτηση στην αίθουσα ήταν έντονη και θα είναι και ζωηρή. Εγώ είμαι σύμφωνος με εκείνους τους προλαλήσαντες -βλέπω και τον κ. Μητσοτάκη- με την άποψή τους δηλαδή, που είπαν ότι θα πρέπει με νηφαλιότητα, με σοβαρότητα και ωριμότητα να δούμε αυτό το θέμα. Δεν αφορά εμάς ούτε τα "του οίκου μας". Αφορά το δημόσιο βίο, την ποιότητα και την προοπτική του. Γι' αυτό και πρέπει, χωρίς προσωπικές φορτίσεις, αντεγκλήσεις, με ελεύθερη συνείδηση, χωρίς υποταγή σε δημαγωγικές ή άλλες συγκυριακές σκοπιμότητες, να εξαντλήσουμε το θέμα, για να βρούμε αν γίνεται, τη χρυσή τομή, τον χρυσό κανόνα.

Προχωρούμε στην αναθεώρηση αυτή, γιατί είναι αναγκαίο να αναδιατυπωθούν οι διατάξεις. Γιατί σε όλη την περίοδο της ισχύος του Συντάγματος του '75 δεν παρείχαν ούτε πλήρη ασφάλεια δικαίου -εγώ είμαι παθών από αυτήν την υπόθεση- ούτε είχαν συνοχή, ισορροπία και συνέπεια.

Η έλλειψη σαφούς διατύπωσης στο συνταγματικό κείμενο οδήγησε τη νομολογία του εκλογοδικείου σε αποφάσεις, ήπια κρίθηκαν -χαρακτηρίστηκαν- από άλλους, υπερβολικές, εγώ λέω αυθαίρετες, που υπερέβησαν τα όρια, τα εσκαμμένα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Και αντιφατικές.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Α' Αντιπρόεδρος της Βου - λής): Βεβαίως και αντιφατικές. Έγινε ευρεία ερμηνεία του πνεύματος του συνταγματικού νομοθέτη και σε ορισμένες περιπτώσεις στην πράξη τα κενά του συνταγματικού κειμένου υποκαταστάθηκαν από "αυθεντικές" απόψεις δικαστών, που συν τοις άλλοις με τις αποφάσεις τους δημιούργησαν βάσιμες υποψίες για εξυπηρέτηση συγκυριακών σκοπιμοτήτων.

Και όσοι έχουν ενδιαφέρει στη νομολογία μπορούν αυτό να το μαρτυρήσουν. Λυπάμαι που το λέω, αλλά αφήσαμε στη νομολογία περιθώρια να αλλοιώσει ουσιαστικά τη λαϊκή βούληση, τη σύνθεση της Βουλής σε πολλές περιπτώσεις. Ιδιότητες τυπικές χωρίς καμιά επιρροή στο εκλογικό σώμα νομολογήθηκαν ως κωλύματα και οδήγησαν σε εκπτώσεις Βουλευτών. Και τουναντίον ιδιότητες με μεγάλη, ουσιαστική και αθέμιτη επιρροή στο εκλογικό σώμα κρίθηκαν αθώες κωλυμάτων.

Θέλετε παραδείγματα; Δεν είχε κώλυμα διοικητής οργανισμού με χιλιάδες γιατρούς και είχε ο υποδιοικητής ή είχε ένας γιατρός ενός αγροτικού ιατρείου. Δεν είχε κώλυμα διοικητής οργανισμού, ακόμα και τράπεζας, και είχε ένας συνδικαλιστής του δημοσίου. Αυτή ήταν η κατάσταση.

Η πρόταση που κατατέθηκε, την οποία συζητούμε, επιχειρεί πραγματικά να θεραπεύσει αδυναμίες και να επαναθεμελιώσει τα κωλύματα σε μια στέρεη βάση που την απαρτίζουν, πιστεύω

-αυτή είναι η στέρεη βάση- οι πραγματικές δυνατότητες επιρροής στο εκλογικό σώμα -μ' αυτό πρέπει να κριθούν τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα και όσον αφορά ιδιαίτερα στα ασυμβίβαστα επιπλέον και οι κίνδυνοι διαπλοκής του Βουλευτού με την οικονομική εξουσία.

Επί των διατυπώσεων αυτών θέλω να κάνω δύο παρατηρήσεις και θα έρθω μετά στο πολυσυζητημένο και αμφιλεγόμενο θέμα του γενικού επαγγελματικού κωλύματος.

Πρώτον, χρειάζεται οπωσδήποτε να γίνει ρητή αναφορά στην παράγραφο 1 του άρθρου 59 για τις ραδιοτηλεοπτικές επιχειρήσεις. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Και στο πεδίο των κωλυμάτων και των ασυμβίβαστων θα πρέπει με τις διατυπώσεις να ορίσουμε ρητά ότι εμπίπτουν σ' αυτά και η ύπαρξη τακτικής ή έκτακτης εκπροπής από υποψήφιο Βουλευτή και Βουλευτή ή παρένθετο πρόσωπο σε ραδιοτηλεοπτικά μέσα ανεξάρτητα, από την οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή οικονομική σχέση.

Δεύτερον, θέλω να πω ότι είναι σαφές ότι η λεπτομερής αναφορά των κωλυμάτων και ασυμβίβαστων είναι αναγκαία για την ασφάλεια του δικαίου. Δεν μπορεί όμως να περιπλοκιστούμε στο Σύνταγμα. Άλλωστε σε πολλά Συντάγματα αυτό ανατίθεται απευθείας στον κοινό νομοθέτη. Εμείς ιδιαίτερα -και το τονίζω αυτό για τις διατυπώσεις- δεν πρέπει ν' αφήσουμε στην κρίση του εκλογοδικείου δύο πράγματα, έτσι τα είδα στις διατυπώσεις των διατάξεων: Είτε τις "αντιστοιχίες" είτε τις "εξομοιώσεις" θέσεων και ιδιοτήτων. Θα πρέπει να γίνει σαφές ότι γι' αυτά εξουσιοδοτούμε τον κοινό νομοθέτη, και όχι την κρίση του εκλογοδικείου. Αλλιώς θα φτάσουμε να βαφτίσουμε "το κρέας ψάρι". Εμένα αποσπασμένο από μια ιδιωτική τράπεζα, με "βαφτίσανε, με τη νομολογία "έμισθο δημόσιο υπάλληλο". Αυτός ήταν ο τραγέλαφος των αποφάσεών τους πέραν της ουσίας, στην περίπτωση μου, ότι με τη θέση μου δεν είχα καμιά δυνατότητα επιρροής στο εκλογικό σώμα.

Τώρα έρχομαι στο τελευταίο θέμα, το γενικό επαγγελματικό κώλυμα. Προτείνεται ένα γενικό ασυμβίβαστο, πέρα από τα ασυμβίβαστα που έχουν καθοριστεί με την αρχική διατύπωση του άρθρου 57. Όπως είπα και στην αρχή, είναι ένα μεγάλο και αμφιλεγόμενο ζήτημα. Εγώ πριν πω τη θέση μου θέλω να κάνω τέσσερις επισημάνσεις:

Πρώτη επισήμανση: Η ιστορική παράδοση και οι κοινωνικές ανάγκες διαφοροποιούν τη ρύθμιση στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Κοινή κατεύθυνση είναι να μην υπάρχει γενικό επαγγελματικό ασυμβίβαστο.

Δεύτερη επισήμανση: Είναι γεγονός ότι η έκθεση σε υποψηφιότητα υποδηλώνει και μια συνειδητή επιλογή για την αφοσίωση στα κοινά και την αφιέρωση στην πολιτική λειτουργία. Άρα θεωρητικά και για λόγους αρχής θα μπορούσε να πει κανείς ότι ένας Βουλευτής μπορεί ν' ανταποκριθεί καλύτερα στο λειτουργήμα του όταν είναι απαλλαγμένος από οποιαδήποτε επαγγελματική απασχόληση.

Τρίτη επισήμανση: Το θέμα δεν είχε συζητηθεί στην προηγούμενη Βουλή. Και δεν είναι τυπικό ζήτημα. Δεν υπάρχει σίγουρα τυπικός λόγος για την συζήτηση και συμπερίληψή του, ξεκαθαρίστηκε άλλωστε αυτό το θέμα στη συζήτηση σήμερα. Υπάρχει όμως ένας ουσιαστικός λόγος, ότι δηλαδή ούτε η κοινή γνώμη, η κοινωνία, ασχολήθηκε μ' αυτό το θέμα ούτε Βουλευτές που έθεσαν υποψηφιότητα στις τελευταίες εκλογές είχαν υπόψη τους ότι μπορεί να γίνει μια τέτοια ρύθμιση. Πρέπει να το συνεκτιμήσουμε.

Και η τέταρτη επισήμανση και ουσιαστικότερη για μένα είναι η εξής: Είναι ενδεχόμενο, αν δεν προσέξουμε με μια τέτοια ρύθμιση, ν' αποθαρρύνουμε νέες υποψηφιότητες στο μέλλον που θα προτιμήσουν την επαγγελματική καριέρα με όση σιγουριά και αν έχει από την αβεβαιότητα της ανάμειξης στην πολιτική.

Άρα να κλείσουμε τις πόρτες σε νέους ανθρώπους ή ακόμα να προωθήσουμε υποψηφιότητες βολεμένων ή ανεπάγγελτων. Και μη μας πειράζει αυτή η λέξη. Εγώ έχω "ένσημα" και είναι γνωστό ότι είμαι πολιτικός μηχανικός και είναι γνωστό ότι δεν ασκώ το επάγγελμά μου από τότε που ασχολήθηκα ενεργά στην πολιτική. Αλλά δεν μπορεί να σκεφτόμαστε μόνο με τις ατομικές μας περιπτώσεις.

Εγώ τρομάζω αν επικρατήσει μια τέτοια αντίληψη στην κοινή

γνώμη ότι στη Βουλή πάνε μόνο όσοι δεν μπορούν να κάνουν επαγγελματίες ή δεν έχουν άλλη προοπτική. Ότι θα έχουμε ανεπάγγελτους, επαγγελματίες πολιτικούς στο μέλλον. Και πολύ χειρότερα ακόμα θα είναι ότι εάν δεν λάβουμε μέτρα και εγγυήσεις για την οικονομική αυτοδυναμία του Βουλευτή και την ομαλή επανοδό τους στην επαγγελματική ζωή. Τότε αυτό μπορεί να μας οδηγήσει σε Βουλευτές καλυπτόμενους από χορηγούς, σε Βουλευτές "υπό χορηγία".

Έτσι, με αυτές τις επισημάνσεις καταλήγω στη δική μου πρόταση. Η μια λύση είναι όπως προτάθηκε σήμερα. Να βάλουμε γενικό ασυμβίβαστο, και με νόμο να επιτρέψουμε ορισμένες επαγγελματικές δραστηριότητες με όλες τις αδυναμίες και κινδύνους που έχει αυτό. Εγώ προτιμώ όμως άλλη λύση και την προτείνω: Να αναθέσουμε στον κοινό νομοθέτη μέσα σε συγκεκριμένο χρόνο να προσδιορίσει επαγγελματικές δραστηριότητες που δεν συνάδουν με το βουλευτικό αξίωμα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Μη συμβατές.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ (Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Ναι, μη συμβατές. Καθώς επίσης και να ενθαρρύνουμε μέσα και από τη διατύπωση του σχετικού άρθρου του Συντάγματος, τον κοινό νομοθέτη να ρυθμίσει και την καθιέρωση σχετικών κανόνων δεοντολογίας στα κόμματα, τα οποία είναι θεσμοί κατά το Σύνταγμα. Αυτή νομίζω θα ήταν μια πρόταση, η οποία θα μπορούσε να έχει τη γενικότερη αποδοχή, είναι μια πρόταση η οποία μπορεί να μας δώσει και χρόνο και ευελιξία για να μην πάθουμε αυτό που συνήθως λέμε, η εσχάτη πλάνη να γίνει χείρων της πρώτης. Αυτή είναι η δική μου πρόταση.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Αννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Το λόγο έχει ο κ. Βλασσόπουλος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ανεβαίνω στο βήμα ειλικρινά πολύ προβληματισμένος για την εξέλιξη που πήρε μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα το πράγματι μεγάλο θέμα των επαγγελματικών ασυμβίβαστων του άρθρου 57. Πάθος και ένταση, αντί για νηφαλιότητα και ήρεμη σκέψη. Διχαστικό κλίμα, φόρτιση αντί για επιχειρήματα. Έτσι, την κατακτηθείσα και επιθυμητή συναίνεση στη διαδικασία της αναθεώρησης προσπαθούμε εμείς οι ίδιοι να την δυναμίσουμε.

Θα μου επιτρέψετε να καταθέσω τα δικά μου επιχειρήματα χωρίς πάθος και χωρίς φόβο και χωρίς βεβαίως να διεκδικώ το αλάθητο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο ισχύον Σύνταγμα του 1986 προβλέπονται συνταγματικά κωλύματα και κοινοβουλευτικά ασυμβίβαστα για την ανακήρυξη, την εκλογή και την έκπτωση των Βουλευτών, άρθρα 56, 57. Τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα έχουν τεθεί για να υπάρχει ίση μεταχείριση, ίσες ευκαιρίες και ίση πρόσβαση των υποψηφίων στο εκλογικό σώμα και η αποφυγή του άμεσου ή του έμμεσου επηρεασμού και της χειραγώγησης του εκλογικού σώματος, για να μην ασκείται ανταγωνιστική επιρροή και αθέμιτος ανταγωνισμός. Τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα επίσης έχουν θεσπισθεί ως απαγορευτικά στοιχεία της συμμετοχής του Βουλευτή σε εταιρείες ή επιχειρήσεις που συναλλάσσονται οικονομικά με το δημόσιο.

Τα συνταγματικά όμως κωλύματα και τα ασυμβίβαστα του ισχύοντος συντάγματος έχουν ξεπεραστεί από τις τρέχουσες κοινωνικές και τεχνολογικές εξελίξεις, έχουν ξεπεραστεί από την ίδια τη ζωή.

Η υπό εξέλιξη αναθεωρητική πρωτοβουλία σκοπεύει πράγματι στη διασφάλιση εγγυήσεων διαφάνειας στο δημόσιο βίο και επιχειρεί να το επιτύχει με την επέκταση των οικονομικών ασυμβιβάστων, με τις ρήτρες διαφάνειας που προστίθενται στα άρθρα 14, 15 και τέλος, με τον έλεγχο των λειτουργικών και εκλογικών δαπανών των κομμάτων καθώς και των εκλογικών δαπανών των Βουλευτών, των υποψηφίων Βουλευτών και των υποψηφίων στην τοπική Αυτοδιοίκηση όλων των βαθμών, άρθρο 29.

Η υπό εξέλιξη αναθεώρηση ενδιαφέρεται εξίσου για την αναβάθμιση του πολιτικού και θεσμικού ρόλου του Βουλευτή και κατ'επέκταση του κύρους του Κοινοβουλίου και βεβαίως, για την αναστροφή της διαδεδομένης και σκόπιμα καλλιεργούμενης απαξιωτικής και αφοριστικής αντίληψης για την πολιτική και

τους πολιτικούς.

Στο σημείο αυτό τίθεται ευθέως το ερώτημα η επιχειρούμενη επέκταση των επαγγελματικών ασυμβιβάστων επιτυγχάνει αυτήν την αναγκαία αναβάθμιση του ρόλου του Βουλευτή και του κύρους του Κοινοβουλίου; Απέναντι σ' αυτό το ερώτημα στέκομαι με σκεπτικισμό και προβληματισμό.

Τα υποστηρικτικά επιχειρήματα αυτής της άποψης, που είναι πράγματι ισχυρά, κινούνται στη λογική: πώς και τώρα ισχύουν ασυμβίβαστα σε διάφορα επαγγέλματα και με την αναθεώρηση επεκτείνονται τα οικονομικά ασυμβίβαστα και τίθενται ρήτρες διαφάνειας. Πώς ο Βουλευτής απερίσπαστος από τις επαγγελματικές του ενασχολήσεις θα αφοσιωθεί αποκλειστικά με το κοινοβουλευτικό του λειτουργήμα, τις αυξημένες, πράγματι, κοινοβουλευτικές του υποχρεώσεις και την ουσιαστική άσκηση του θεσμικού του ρόλου, τόσο σε εθνικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Πώς η επέκταση των ασυμβιβάστων θα συνοδεύει από ανταποδοτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες, που θα διασφαλίσουν το στοιχειώδες κύρος του βουλευτικού αξιώματος. Πώς ουδείς δύναται "δυσιν κυριοίς δουλεύειν" και πώς η ενασχόληση με την πολιτική αποτελεί επιλογή και "μεράκι" του καθενός.

Απέναντι, όμως, σ' αυτά τα επιχειρήματα υπάρχουν τα εξίσου ισχυρά, και κατά την άποψή μου ισχυρότερα: Υπάρχει ισχυρότερη δικαιοπολιτική αιτιολόγηση. Αναφέρομαι συνοπτικά. 1) Το δικαίωμα της εργασίας είναι αναφαίρετο και προστατεύεται από το κράτος, άρθρο 22 παράγραφος 1 του Συντάγματος. Θέλω να έχω το δικαίωμα να εργάζομαι και να εργάζομαι όταν και εφόσον θελήσω εγώ. 2) Το ασυμβίβαστο δεν ισχύει σε καμιά χώρα του κόσμου. Εθνικώς δικαίω ισχύει σε κάποιες χώρες, όπως για παράδειγμα στην Αυστραλία και στην Αγγλία. 3) Ο δικαιοδικαστικός τρόπος εισαγωγής της διάταξης με τη μορφή τροπολογίας έχει αποτελέσει θέμα αμφισβήτησης. 4) Δεν προκύπτει από πουθενά πώς η καθιέρωση του ασυμβιβάστου θα συμβάλει στην καλύτερη λειτουργία του Κοινοβουλίου και πώς η κακή λειτουργία της Βουλής οφείλεται στην απουσία των Βουλευτών που ασκούν επάγγελμα. Όπως δεν προκύπτει από πουθενά ότι οι ασκούντες επάγγελμα Βουλευτές δεν διακρίνονται από συνέπεια απέναντι στις κοινοβουλευτικές τους υποχρεώσεις. Ο μόνος αρμόδιος κριτής εξάλλου, για το κοινοβουλευτικό έργο του Βουλευτή είναι ο λαός, που τον κρίνει θετικά ή αρνητικά σε κάθε εκλογική αναμέτρηση. 5) Υπάρχει, κίνδυνος κάποιοι Βουλευτές να συνεχίσουν να ασκούν τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες υπό καθεστώς αδιαφάνειας. 6) Τίθεται θέμα αναδρομικότητας της διάταξης με ηθικές, πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις τόσο για τον αιφνιδιαζόμενο πολίτη όσο και για τον ίδιο το Βουλευτή που υφίσταται τις συνέπειες μιας συνταγματικής διάταξης, που θεσπίζεται εκ των υστέρων. Τίθεται θέμα ανατροπής της λαϊκής ετυμολογίας. 7) Υπάρχει κίνδυνος να υπάρξει απορροχή από φτασμένους επαγγελματίες και επιστήμονες να συμμετάσχουν στα πολιτικά δρώμενα, γιατί η δήλωση αποδοχής του βουλευτικού αξιώματος συνιστά εκ των πραγμάτων και υπεύθυνη δήλωση στην κοινωνία πως εγκαταλείπουν το επάγγελμα. Ο ίδιος όμως ή και μεγαλύτερος κίνδυνος υπάρχει για τους νέους επαγγελματίες που αγωνίζονται να πετύχουν την επαγγελματική και κοινωνική τους καταξίωση. Έτσι αναπτύσσεται έντονος και εύλογος προβληματισμός μήπως η πρόταση αυτή οδηγήσει στη συνταγματική κατοχύρωση του επαγγελματία πολιτικού, στην επαγγελματικοποίηση και τελικά στην ιδιωτικοποίηση της πολιτικής. Αντί δηλαδή να μπαίνουν στην πολιτική φτασμένοι επαγγελματίες με κοινωνική εμβέλεια, προβολή και κοινωνική καταξίωση καταλήγουμε στους κατ' επάγγελμα πολιτικούς. Έτι περαιτέρω διαφαίνεται ο κίνδυνος να διολισθήσουμε στο μέλλον σε ένα ποδηγετούμενο και ελεγχόμενο Κοινοβούλιο, να διολισθήσουμε σε ένα Κοινοβούλιο που ο Βουλευτής θα ασκεί "επιτακτική εντολή" και όχι την από το Σύνταγμα κατοχυρωμένη, "ελεύθερη εντολή" ως εκπρόσωπος του λαού και του έθνους. Και τότε θα συρρικνωθεί ή αν θέλετε θα πάει περίπατο η λαϊκή κυριαρχία. Και τότε υπάρχει ο κίνδυνος να υπάρξει στρέβλωση του κοινοβουλευτικού μας πολιτεύματος.

Κυρίες Υπουργέ, πράγματι η θωράκιση και η ιδεολογική πολι-

τική και ηθική επαναθεμελίωση της δημοκρατίας απαιτεί μια σειρά από μέτρα που αφορούν τη σχέση και τα όρια μεταξύ της πολιτικής, της οικονομικής, της δικαστικής και της επικοινωνιακής εξουσίας. Μέτρα τα οποία θεσπίζονται και διαλαμβάνονται στην υπό εξέλιξη αναθεώρηση.

Δεν είμαι όμως καθόλου βέβαιος πώς η επέκταση των επαγγελματικών ασυμβιβάστων θα βοηθήσει και θα συμβάλει περισσότερο. Αν παρά ταύτα ο κύριος Υπουργός είναι αποφασισμένος να προχωρήσει στη θέσπιση των επαγγελματικών ασυμβιβάστων, ας προβλέψει να τα καθορίσει ο κοινός νομοθέτης, ας προβλέψει στο νόμο να τεθούν και κανόνες και περιορισμοί. Αν παρά ταύτα είναι πεπεισμένος και αποφασισμένος ο Υπουργός να θεσπίσει επαγγελματικά κώλυμα, τουλάχιστον να δεχθεί να ισχύσουν από την επόμενη βουλευτική περίοδο.

Τέλος, στο υπό αναθεώρηση άρθρο 63 προβλέπεται πώς η αναβάθμιση της βουλευτικής λειτουργίας θα συνδυαστεί και θα συνδεθεί με την αύξηση της βουλευτικής αποζημίωσης και των υποστηρικτικών παροχών στους Βουλευτές. Αυτό βέβαια θα γίνει στο μέλλον με απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής. Δημιουργείται έτσι μεγάλος προβληματισμός και πρόδηλο το ερώτημα: Γιατί τα επαγγελματικά ασυμβίβαστα να μην ισχύσουν τότε, όταν θα εφαρμοστούν τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 63; Διαλαμβανόμενα που σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει ηθικό έρρεσμα και ηθική νομιμοποίηση να ισχύσουν σύντομα, να ισχύουν τώρα.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Η κα Κανελλή έχει το λόγο.

ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Η όλη φιλοσοφία αυτής της αναθεώρησης του Συντάγματος εμπεριέχει σε πολύ περισσότερα άρθρα και όχι μόνο σ' αυτά τα τρία που συζητούμε σήμερα μια ολόκληρη διαφορετική προσέγγιση και φιλοσοφία της πολιτικής. Το έχουμε δει και στο άρθρο 14 και στο άρθρο 15 και στο άρθρο 28 και στο άρθρο 5 και σε άλλα άρθρα και σε επικείμενα, τα οποία θα κουβεντιάσουμε εδώ.

Θα ήθελα να είμαι λίγο κυνική. Γενικεύσαμε στο άρθρο 56 ένα κώλυμα εκλογιμότητας. Αλλού το στενεύουμε και αλλού το διαπλάτνουμε. Όσον αφορά τους υπηρετούντες στις Ένοπλες Δυνάμεις, θα μας απαντήσει κάποιος, αν είναι στην πρόθεση του Συντάγματος να καθορίζει και τους οπλίτες; Θα είναι και οι οπλίτες; Και τότε θα γνωρίζουν οι υπηρετούντες τη θητεία τους, αν θα συμπέσουν με εκλογές; Εκτός αν θεωρήσουμε ότι δεσμευόμαστε στο Σύνταγμα, πράγμα που σε όλη τη Μεταπολίτευση δεν έχει καταδειχθεί, στην εξάντληση της τετραετίας. Ουδέποτε έχει συμβεί αυτό μέχρι στιγμής με σπάνιες εξαιρέσεις. Ζητούμε μια διευκρίνιση.

Λέτε να αυξήσουμε τη βουλευτική αποζημίωση. Έχω την εντύπωση ότι θα καταστεί υπερβολικά δύσκολο να πείσουμε τον οποιονδήποτε, με τη συκοφάντηση που έχει υποστεί αυτή η διαδικασία, όχι άδικη εν πολλοίς σε ό,τι αφορά την κριτική ότι δικαιούμαστε περισσότερων χρημάτων. Θα ήθελα να σταθώ εδώ.

Το Κομμουνιστικό Κόμμα ούτως ή άλλως με αυτήν τη διαδικασία της αστικής δημοκρατίας έχει θεωρητικώς, πρακτικώς, ουσιαστικώς και πολιτικώς τα λιγότερα προβλήματα σε ό,τι αφορά τα επαγγελματικά στελέχη. Και το γνωρίζετε πολύ καλά και δεν χρειάζεται να το αναλύσω.

Να μείνω στο ασυμβίβαστο. Το ασυμβίβαστο γεννά μια σειρά από παραλογισμούς και δεν καταλαβαίνω γιατί αυτοί πρέπει να περάσουν μέσα στο Σύνταγμα.

Να αναφέρω ένα παράδειγμα και να ξεκινήσω από το επάγγελμά μου, για να γίνει και σαφέστερο. Ένας δημοσιογράφος επαγγελματίας δεν θα μπορεί να κατέλθει στον πολιτικό στίβο, διότι θα εμπίπτει στα ασυμβίβαστα που προβλέπουμε εδώ. Θαυμάσια! Έχει δύο δυνατότητες: Να εξυπηρετηθεί ο εργοδότης, διότι ο οποιοσδήποτε εξ ημών που δεν είναι δημοσιογράφος μπορεί να αρθρογραφεί συστηματικά, πράγμα το οποίο συμβαίνει και να μην αμείβεται. Ξέρετε, συνάδελφοι, οι εργοδότες θα είναι πανευτυχείς. Θα σας παίρνουν αμισθί έναντι, ποιος ξέρει ποιων προβολών, να τους γεμίζετε τις λευκές σελίδες. Θα

αντιποιείσθε το δικαίωμα και το επάγγελμα του δημοσιογράφου, θαυμάσια.

Εγώ τι θα κάμω άμα μου το απαγορεύσετε με το Σύνταγμα; Κάτι πάρα πολύ απλό. Να σας πω τι θα κάμω: μια ανώνυμη εταιρεία και θα κάνω κλινική. Θα πάρω όλους τους γιατρούς -δεν μου το απαγορεύετε αυτό- και θα γίνω επιχειρηματίας κλινικάρχης. Θα μπορώ να το κάνω αυτό. Μάλιστα μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα ανοίξω δέκα κλινικές και θα τις ανοίξω σε ολόκληρη την Ευρώπη. Θα προσλάβω τους συναδέλφους που θα έχουν το ασυμβίβαστο ή που δεν θα έχουν το ασυμβίβαστο και θα επιλέξουν να μείνουν γιατροί. Θαυμάσια! Δεν θα έχω κανένα απολύτως κώλυμα.

Μιλάτε για τα Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης. Θα σας πω κάτι καταπληκτικό. Εάν κάποιος ανοίξει ένα portal αύριο το πρωί και μπορεί να έχει τη δυνατότητα να παράγει την εικόνα του προσωπικά μέσα στο Internet, δεν θα έχει απολύτως κανένα κώλυμα. Θα ανοίξει ένα portal ή θα ανοίξει κάτι προσφιλέστερο. Το έχουν κάνει άλλοι πιο πετυχημένα: αστρολόγοι, ιδιοκτήτες παροχής εντελώς προσωπικών υπηρεσιών με το 090. Ούτε αυτός θα έχει κώλυμα. Θαυμάσια!

Υπάρχει και μια άλλη λύση για τις γυναίκες: Να γίνουν παιδοποιητικές μηχανές παραγωγής Βουλευτών ετών δεκαοκτώ, είκοσι ανεπάγγελτους, χωρίς καμία είσοδο και καμμία κοινωνική εμπειρία. Δεν θα έχουν κανένα κώλυμα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΕΒΟΓΙΑΝΝΗΣ: Αυτά που λέτε είναι προσβλητικά...

ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ: Σας παρακαλώ πάρα πολύ να τελειώσω, αγαπητέ συνάδελφε. Να περιμένετε.

Υπάρχει ένας παραλογισμός στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται συνταγματικά. Υπάρχει μια Κυβέρνηση που έχει αποφασίσει να συρρικνώνει τον κρατικό και το δημόσιο τομέα. Από τα πράγματα έχει κάνει την επιλογή της ελεύθερης αγοράς. Οτιδήποτε εμπίπτει στη φιλοσοφία της ελεύθερης αγοράς, ανώνυμες εταιρείες, μετοχές, χίλια δυο άλλα πράγματα, δεν αποτελούν κώλυμα παρά μόνο όταν σχετίζονται εμμέσως ή αμέσως με το δημόσιο, δηλαδή με όλο και λιγότερο πράγματα.

Ξέρετε, βαίνουμε σε μια κατοχύρωση ασυμβιβάστου, η οποία είναι αντίστοιχη με το ερασιτεχνικό και επαγγελματικό ποδόσφαιρο και μετά θα μιλάμε για σήψη, για διαφθορά και θα ερχόμαστε να νομοθετούμε.

Μιλάμε, επίσης, για το ασυμβίβαστο με μια Κυβέρνηση και με μια Αντιπολίτευση που συμφωνεί με τη διαδικασία της ελεύθερης αγοράς που σημαίνει ότι -προσέξτε το- πρέπει να είναι προσωπικές οι μετοχές. Ποιες μετοχές; Θα ψάχνουμε το βασικό μέτοχο των ανωνύμων εταιρειών που είναι ήδη στο Χρηματιστήριο;

Θα σας πω ένα πρόβλημα που δημιουργείται και δεν είναι βεβαίως πρόβλημα της κας Παπαρήγα και του Κ.Κ.Ε. Αύριο το πρωί με βάση την ελεύθερη αγορά εάν η Νέα Δημοκρατία αποφασίσει να βγάλει κομματικό φύλλο ή το ΠΑ.ΣΟ.Κ. αποφασίσει να βγάλει κομματική εφημερίδα ή ένα κομματικό κανάλι ή ένα κομματικό ραδιόφωνο, πρέπει να είναι προσωπικές οι μετοχές. Ποιος, λοιπόν, θα πάρει τις μετοχές; Ο κ. Καραμανλής και ο κ. Σημίτης. Μα απαγορεύεται, θα έχουν ασυμβίβαστο, δεν μπορούν.

Ομως, αν δεν είναι προσωπικές οι μετοχές δεν μπορείτε να έχετε κομματικό κανάλι. Τι θα κάνετε; Θα καταφύγετε στον τρίτο. Αυτό είναι καταπληκτικό. Δεν θα μπορεί το Κομμουνιστικό Κόμμα να έχει κομματικό όργανο, εάν δεν είναι προσωποποιημένες οι μετοχές. Αλλά εάν είναι προσωποποιημένες οι μετοχές, θα έχει κώλυμα αυτός που για λογαριασμό του κόμματος και όχι για ίδιο όφελος έχει τις μετοχές στο όνομά του για να είναι σαφές ότι είναι κομματικό.

Έπειτα μέσα σε αυτήν την υποκρισία θα δημιουργήσουμε και το καταπληκτικό πράγμα, ειδικά στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, που είναι το ψευδώνυμο. Έχετε κουραστεί να βλέπετε άρθρα ειδικών συνεργατών. Ποιος σας είπε, λοιπόν, ότι η νομιμοποίηση της υποκρισίας κάτω από το τραπέζι συνιστά εξυγίανση της πολιτικής ζωής; Θα έρθουν άνθρωποι εδώ, οι οποίοι θα έχουν ενδεχομένως εξασφαλισμένα αδήλωτα, πλην όμως μη προβλεπόμενα από εδώ, τα προς το ζην. Κανείς μας δεν θα μπορεί

να τα ελέγξει, εφόσον δεν θα σχετίζονται με το δημόσιο και τα κωλύματα που προβλέπονται εδώ, θα πολιτεύονται και θα νομοθετούν υπέρ όλων των υπολοίπων και των δικαιωμάτων τους.

Αγαπητοί συνάδελφοι, εάν έχουμε δεχθεί στη διαδικασία της ελεύθερης αγοράς -εμείς δεν την έχουμε δεχθεί, εσείς την έχετε δεχθεί- την οιονεί εκπαίδευση, την οιονεί αλλαγή εργασίας με την κατάργηση των δικαιωμάτων της εργασίας και την υποχρέωση θα έχουμε συνεχώς ανθρώπους που θα αλλάζουν επαγγέλματα υποχρεωτικά για να επιζήσουν. Θα τους δεσμεύσουμε με το Σύνταγμα και ως προς τα κωλύματα εκλογιμότητας και ως προς το ασυμβίβαστο.

Ήρα θα είναι δέσμοι της δυνατότητας να επιζήσουν με βάση εάν θα συμπίπτουν ή όχι. Ξέρετε τι θα κάνουμε; Θα αποθαρρύνουμε τους πάντες από την πολιτική, οι οποίοι θα έχουν μια κάποια υπόσταση, που θα είναι για κάποιο λόγο γνωστοί σε ένα χώρο.

Και κυρίως δεν θα εμπιστευόμαστε τη λαϊκή βούληση, το λαϊκό κριτήριο, τη λαϊκή κυριαρχία και εξουσία. Δηλαδή θα στενεύει ολοένα και περισσότερο η δεξαμενή από την οποία κάποιος θα αρύεται τον εκπρόσωπό του. Κατά τα άλλα διευρύνουμε τη λαϊκή κυριαρχία. Πώς τη διευρύνουμε; Δεν θα μπορούσε το Σύνταγμα μας να λέει ότι νόμος ορίζει τα ασυμβίβαστα τουλάχιστον; Πώς ξέρουμε ποια θα είναι τα ασυμβίβαστα μετά από τέσσερα χρόνια; Ποιος γνωρίζει τι μορφή θα πάρει το ηλεκτρονικό εμπόριο; Άμα μπει ο ηλεκτρονικός έμπορος σε κάθε σπίτι θα έχει πολύ μεγαλύτερη επιρροή μαζικού μέσου από οποιοδήποτε που θα εμφανίζεται μια φορά το μήνα κάπου. Πώς μπορείτε να τα προβλέψετε αυτά;

Αντιθέτως θα δημιουργήσετε μία κατηγορία επαγγελματιών της πολιτικής οι οποίοι θα σταδιοδρομούν και θα ασκούν επάγγελμα με την προοπτική της εξασφάλισης όλων όσα χρειάζονται, ώστε όταν πέσουν πάνω στο συνταγματικώς προβλεπόμενο κώλυμα να έχουν εξασφαλίσει και τους πόρους εκ των προτέρων και την επαναφορά στο επάγγελμα, όπως οι δημόσιοι υπάλληλοι. Στους δημοσίους υπαλλήλους θα εμπιστευόμαστε μέρος του κρατικού τομέα, της δουλειάς τους, θα τους κρίνουμε, θα τους εξευτελίζουμε, θα είναι υποψήφιοι και μετά δεν θα μπορούν να γυρίσουν στη δουλειά τους. Πότε θα γυρίζουν; Όταν μας εξυπηρετούν ως δημόσιοι υπάλληλοι είναι πολύ καλοί. Όταν πολιτεύονται αγχρησούνται. Μα, είναι τιμωρία η πολιτική; Και η ψήφος τι θα είναι; Τιμωρική; Διευκρινιστική των ιδιοτήτων; Με ποια κριτήρια; Ταξικά, οικονομικά; Μα, ολόκληρο το ζήτημα είναι ταξικό.

Οι έχοντες και κατέχοντες τη δυνατότητα δεν χρειάζεται να εξεύρουν φανερούς χορηγούς. Θα τους εξεύρουν μυστικώς. Θα φτιάξουν εταιρείες. Το επιχειρείν κατοχυρώνεται σε αυτό το Σύνταγμα. Άρα θα κατοχυρωθεί και το επιχειρείν την πολιτική. Το παράγειν πολιτική δεν θα διασφαλιστεί.

Τη φιλοσοφία αυτήν θα τη βρείτε στο άρθρο που καθορίζει το πρωτόκολλο. Είναι πρωτοφανές να λέμε στους ψηφοφόρους μας -οι κομμουνιστές Βουλευτές το κάνουν σε όλη την Ελλάδα και όχι μόνο με την στενή έννοια της περιφέρειας- ότι ρυθμίζουμε τα του πρωτοκόλλου, δηλαδή πού θα καθήμεθα, ποίαν σειράν θα έχουμε. Αυτά γινόντουσαν πριν από τριακόσια χρόνια. Γίνεται Αναθεώρηση του Συντάγματος για να καθοριστεί το πρωτόκολλο του σεβασμού απέναντι στο Βουλευτή; Εάν φθάσαμε στο σημείο να ρυθμίζουμε τα ασυμβίβαστα με τη λογική της καθιέρωσης ενός πρωτοκόλλου πολύ φοβάμαι ότι μετατρέπουμε τη Βουλή στα σιγά και σταθερά με δεσμευτικά συνταγματικώς χρονικά κωλύματα σε μία Βουλή ιδιότυπων λόρδων.

Έχω την εντύπωση ότι αυτό δεν διευρύνει ούτε τη λαϊκή κυριαρχία, ούτε τη δημοκρατία. Τη συρρικνώνει επικίνδυνα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα) : Ο κ. Κοντογιάννης έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ : Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι κατανοητό η συζήτηση των τριών συγκεκριμένων άρθρων να έχει δημιουργήσει ένα κλίμα έντασης γιατί τόσο τα κωλύματα όσο και τα ασυμβίβαστα των Βουλευτών συνδέονται με προσωπικές φορτίσεις, με προσωπικά βιώματα και καταστάσεις ή και ακόμα με προσωπικές θεωρήσεις της πολιτικής μας ζωής. Είναι σεβαστές αυτές οι απόψεις όποιες και εάν είναι και

όποια και εάν είναι η αφετηρία τους.

Πιστεύω όμως ότι η συζήτηση πρέπει να κρατηθεί μέσα σε πλαίσια νηφαλιότητας και υπευθυνότητας. Πρέπει να γίνει αφετηρία μιας συνολικής προσπάθειας όλων μας για να ανατρέψουμε την πορεία απαξίωσης της πολιτικής και των πολιτικών, διότι όλοι μας έχουμε εμπλακεί και όλοι αιτιώμεθα τους άλλους. Πιστεύω όμως ότι τις περισσότερες φορές αφετηρία είναι η προσωπική μας διαφορά και η αδυναμία σεβασμού κανόνων που προάγουν το πολιτικό σύστημα και τις πολιτικές μας εξελίξεις.

Και πολλά τέτοια στοιχεία απαξίωσης της πολιτικής και των πολιτικών έχουν ήδη ακουστεί και φοβάμαι ότι θα ακουστούν και στην πορεία της συζήτησης αν δεν υπάρξει η νηφάλια προσέγγιση του προβλήματος. Προβλημα υπάρχει και στα τρία επίπεδα που συζητάμε. Κατ'αρχήν σε επίπεδο κωλυμάτων, πολλές φορές δημιουργείται η εντύπωση ότι επιχειρούμε να αποκλείσουμε κάποιον μελλοντικό μας πολιτικό αντίπαλο και είναι λάθος. Τα κωλύματα που προβλέπονταν από το άρθρο που είναι υπό αναθεώρηση, αλλά και αυτά τα οποία έχουμε κατά κάποιον τρόπο αποφασίσει ότι πρέπει να εξακολουθούν να ισχύουν, πιστεύω ότι αναφέρονται σε άλλες προγενέστερες εποχές. Οι όροι της εκλογικής αναμέτρησης έχουν αλλάξει και αυτό πρέπει να το αποτυπώσουμε στο νέο άρθρο, που θα διατυπώσουμε. Είναι σωστή ως αφετηρία η αρχή ότι τα κωλύματα πρέπει να περιοριστούν, πρέπει να συρρικνωθούν. Εγώ πιστεύω ότι πρέπει να εξαφανιστούν. Πρέπει οι πόρτες για να μπει κάποιος στην πολιτική να είναι παντελώς ανοικτές και να μην παραγνωρίσουμε ούτε τις ευθύνες των κομματικών ηγεσιών και των κομματικών οργάνων που επιλέγουν τους υποψηφίους, ούτε και σε τελευταία ανάλυση τις ευθύνες των πολιτών, της κοινωνίας που επιλέγει τους όποιους εκπροσώπους που γνωρίζει ή οφείλει να γνωρίζει και το ποιον τους και το επίπεδό τους και τις δυνατότητές τους, εφόσον τους επιλέγει.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι η είσοδος στην πολιτική πρέπει να είναι ελεύθερη και πρέπει να μπουν κάποιιοι περιορισμοί μόνο για εκείνη την κατηγορία των ενδιαφερομένων, που έχουν ασκήσει διοίκηση. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνω τους γενικούς γραμματείς, τους διοικητές οργανισμών και τους νομάρχες και αυτό όχι με στόχο να αποτραπεί η είσοδος αυτών των προσώπων στην πολιτική, αλλά με στόχο να αφοσιωθούν με επάρκεια και αποτελεσματικότητα στην άσκηση του καθήκοντός τους. Αν κάποιος λειτουργεί ως νομάρχης ή ως διοικητής με στόχο πώς θα εκλεγεί στις επόμενες εκλογές, είναι φυσικό και φανερό ότι δεν μπορεί να ανταποκριθεί. Γι'αυτό και πιστεύω ότι όλες αυτές οι προϋποθέσεις που τίθενται όπως η παραίτηση πριν από ορισμένους μήνες, δεν μπορούν να εφαρμοστούν γιατί κανένας δεν ξέρει πότε λήγει η τετραετία. Πρέπει να αναπληρωθεί με έναν απλό κανόνα ότι δεν μπορεί να είναι υποψήφιος κάποιος που διετέλεσε νομάρχης ή διοικητής στις επόμενες εκλογές από τη λήξη της θητείας του ή από την παραίτησή του. Απλή και καθαρή διατύπωση.

Το δεύτερο θέμα, των ασυμβίβαστων: Πιστεύω ότι έχοντας όλοι βιώσει λίγο ή πολύ την πραγματικότητα του βουλευτικού λειτουργήματος και αξιώματος, που είναι πράγματι τις περισσότερες φορές οδυνηρή -θα σας διανείμω μέχρι το τέλος της συζήτησης ένα άρθρο από ένα διακεκριμένο δημοσιογράφο τον Παύλο το Τσίμα, που έχει γραφεί πριν από ένα-δύο χρόνια, για το τι σημαίνει να είσαι Βουλευτής- και θεωρώ ότι είναι ευκαιρία η συζήτηση αυτή να γίνει αφετηρία για την αναβάθμιση του ρόλου και του έργου του Έλληνα Βουλευτή. Και πρέπει να γίνει σαφές ότι δεν μιλάμε για κάποιο επάγγελμα. Δεν υπάρχουν Βουλευτές επαγγελματίες από την στιγμή που εκλέγονται από τον ελληνικό λαό. Κι αν κοιταχούμε μεταξύ μας, θα δούμε από το 1974 μέχρι σήμερα πόσο μεγάλες είναι οι ανανεώσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας που σε κάθε εκλογική αναμέτρηση ο ίδιος ο ελληνικός λαός επιφέρει. Δεν μπορούμε συνεπώς να λέμε ότι το βουλευτικό αξίωμα είναι επάγγελμα. Και πρέπει να καταλάβουμε ότι μιλώντας για το ρόλο και το πλαίσιο δεν αναφερόμαστε σε συγκεκριμένα πρόσωπα, αλλά μιλάμε για θεσμούς που πρέπει να κατοχυρώσουμε και να εξασφαλίσουμε την αποτελεσματική λειτουργία τους πέρα από προσωπικές καταστά-

σεις, την αποτελεσματική και αξιοπρεπή άσκησή τους, χάριν της δημοκρατίας και του κοινοβουλευτισμού και όχι χάριν κάποιας συντεχνίας, διότι τέτοια συντεχνία δεν υπάρχει. Και μερικές φορές αν δίνουμε αυτήν την εντύπωση, είναι το βασικό λάθος το οποίο διαπράττουμε.

Το πρώτο που πρέπει να καταλάβουμε είναι ότι έχει αλλάξει ο ρόλος του Βουλευτή, γιατί πολλές φορές λειτουργούμε με τις εμπειρίες του παρελθόντος. Και στο παρελθόν πράγματι πρέπει να παραδεχθούμε ότι για να εκλεγείς Βουλευτής τουλάχιστον στα κόμματα τα αστικά, όχι τα αριστερά, οφείλεις να συμμετάσχεις υποχρεωτικά στο σύστημα των πελατειακών σχέσεων. Όλοι το έχουμε υπηρετήσει, άλλος πολύ άλλος λίγο. Αυτός ο ρόλος έχει τελειώσει πλέον είτε μας αρέσει είτε όχι είτε μας βολεύει είτε όχι. Και έχει τελειώσει, γιατί έχουν αλλάξει οι συνθήκες γύρω μας. Η σωστή πορεία αποκέντρωσης, ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο νέος θεσμός της αιρετής Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, μας οδηγούν στη διαπίστωση ότι οι Βουλευτές έμειναν χωρίς ρόλο. Πρέπει, λοιπόν, να αλλάξει ο ρόλος και ο ρόλος μας από διαμεσολαβητές στις σχέσεις πολιτών και κράτους ή πολιτών και Κυβέρνησης πρέπει να γίνει ρόλος εγγυητών της σωστής, δίκαιης, διαφανούς και αποτελεσματικής λειτουργίας του κράτους. Πρέπει να προσπασούμε ακριβώς αυτές τις αξίες που σήμερα η κοινωνία απαιτεί από όλους μας. Και αυτό μπορεί να γίνει τόσο με την άσκηση του νομοθετικού μας ρόλου και έργου όσο και με την άσκηση του κοινοβουλευτικού μας ελέγχου. Γι' αυτό και η αναθεώρηση συνδέεται οπωσδήποτε με την αλλαγή της διάταξης που αναφέρεται στο κοινοβουλευτικό έργο που πρέπει πλέον να γίνεται σε μεγάλη έκταση στις Διαρκείς Επιτροπές, όπου ο ρόλος και η παρουσία του Βουλευτή και η συμμετοχή του είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτό που έχουμε βιώσει όλα αυτά τα χρόνια στις Ολομέλειες.

Έρχομαι πέρα από το ρόλο στη θέση του Βουλευτή. Είναι επάγγελμα το βουλευτικό αξίωμα; Απάντηση ήδη. Δεν είναι επάγγελμα, όμως απαιτεί επαγγελματική αφοσίωση. Διότι δεν υπηρετείς μόνο το αξίωμά σου στη Βουλή, που πρέπει κατ'εξοχήν να σε απασχολεί, αλλά οφείλεις ταυτόχρονα να εκπληρώνεις τις υποχρεώσεις σου προς την εκλογική σου περιφέρεια και προς το κόμμα το οποίο σε εξέλεξε.

Μη μου πείτε ότι υπάρχουν υπεράνθρωποι που μπορούν να ανταποκριθούν με επάρκεια σε αυτές τις υποχρεώσεις ασκώντας παράλληλα και επάγγελμα. Δεν υπάρχουν. Και ξέρουμε όλοι ότι de facto και στην ελληνική Βουλή ελάχιστοι είναι εκείνοι οι οποίοι ασκούν ταυτόχρονα επάγγελμα και το βουλευτικό λειτουργήμα. Τότε θα μου πείτε, γιατί είναι η συνταγματική ρύθμιση αναγκαία. Πράγματι θεωρώ ότι δεν θα έπρεπε να κατοχυρώσουμε συνταγματικά αυτό το ασυμβίβαστο. Θα αρκούσε αν όλα τα άλλα λειτουργούσαν στην πράξη. Δεν λειτουργούν, όμως. Γι' αυτό θεωρώ τη συνταγματική ρύθμιση αναγκαία ως δεσμευτική υποχρέωση αναβάθμισης της θέσης του Βουλευτή με στόχο την ανταπόκρισή του με επάρκεια και αξιοπρέπεια στα καθήκοντά του. Αλλά για να γίνει η ρύθμιση αυτή αποτελεσματική, πρέπει να καταλάβουμε ότι συνδέεται υποχρεωτικά πρώτον με την αναμόρφωση της βουλευτικής ασυλίας και του πόθεν έσχες, τα οποία πρέπει να γίνουν ουσιαστικά και να προσαρμοστούν στις σημερινές εξελίξεις. Συνδέεται, όμως, περισσότερο με το εκλογικό σύστημα, με την κατάργηση του σταυρού και την καθιέρωση μονοεδρικών ή μικρών περιφερειών.

Όσο μικρότερη είναι η εκλογική περιφέρεια, τόσο μικρότερη είναι η εξάρτησή του Βουλευτή από οικονομικά συμφέροντα και μέσα ενημέρωσης. Το αντίθετο συμβαίνει όσο η περιφέρεια μεγαλώνει και αυτό είναι μία βασική διαπίστωση.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Και λίστα να βάλουμε; **ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ:** Ναι, έχω ταχθεί υπέρ του γερμανικού συστήματος, κύριε συνάδελφε. Το σύστημα που ισχύει σήμερα εξήντηλεσε το βίο του. Είναι πρόβλημα λειτουργίας του Κοινοβουλίου...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Κύριε Κοντογιαννόπουλε, δεν μπορείτε να αναπτύξετε άλλο το θέμα διότι έχετε εξαντλήσει το χρόνο σας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Τελειώνω.

Υποστηρίζω εδώ και δέκα χρόνια επίσης την καθιέρωση α-

συμβίβαστου ανάμεσα στο υπουργικό αξίωμα και στο Βουλευτή όπως συμβαίνει στη Γαλλία.

Και τέλος πρέπει συνταγματικά να περιοριστούν τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου σε μάξιμουμ είκοσι πέντε. Δε χρειαζόμαστε κυβερνήσεις σαράντα ή πενήντα Υπουργών με αποτέλεσμα το 1/3 της κοινοβουλευτικής ομάδας να λειτουργεί ως Υπουργοί και Βουλευτές ταυτόχρονα, το άλλο 1/3 να λειτουργεί ως εν δυνάμει Υπουργοί και το άλλο 1/3 ως δυσαρεστημένοι μη υπουργοποιηθέντες. Αυτή είναι η ανωμαλία του πολιτικού μας συστήματος.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Το λόγο έχει ο κ. Γκούσκος.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νιώθω ικανοποίηση που επικράτησε σήμερα σκεπτικισμός από την πλευρά του γενικού εισηγητή σχετικά για το αν πρέπει ή όχι να υπάρξει η διατύπωση της παραγράφου 1 του άρθρου 63. Τούτο δε διότι ο σεβασμός -αυτό ισχύει και ατομικά για τον καθένα από μας ως πολίτη αυτής της κοινωνίας και βεβαίως με την ιδιότητα του Βουλευτή που αυτήν τη στιγμή έχουμε την τιμή να φέρουμε- δεν απονέμεται. Ο σεβασμός κατακτάται και σε ατομικό επίπεδο αλλά και ως προς την ιδιότητά μας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Μπορεί όμως και να αξιώνεται.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Ο σεβασμός αξιώνεται αλλά αξιώνεται συνταγματικά με το ρόλο που το Σύνταγμα σου εναποθέτει. Και αυτό το ρόλο καλούμαστε να αποκαταστήσουμε και όχι να αναβαθμίσουμε ή να ξανακατακτήσουμε και έτσι ο σεβασμός θα είναι δεδομένος. Και εμείς θα είμεθα κατώτεροι σ' αυτή τη Βουλή αν δεν αποκαταστήσουμε την ευρυμnia των τριών εξουσιών που όπως γνωρίζουμε πολλά χρόνια τώρα έχει σημαντικά διαταραχτεί. Διότι ο Βουλευτής κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι ανάμεσα στις συμπληγάδες το μien της διογκούμενης και καλώς διαρκώς εξουσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, το δε της κυβερνητικής πλεονεξίας, ανεξαρτήτως ποιας κυβερνήσεως -εννοώ διαχρονικά- κυβερνά τον τόπο.

Υπ' αυτές, λοιπόν, τις συνθήκες πώς θα φέρουμε στους ώμους μας το μείζον χρέος που έχουμε για να λειτουργήσει η δημοκρατία κι όχι μόνον η διεκπεραίωση της νομοθετικής πρωτοβουλίας της Κυβερνήσεως. Να περάσει στα χέρια μας η νομοθετική πρωτοβουλία όπως αξιώνει και μας εμπιστεύεται το Σύνταγμα και να περάσει στα χέρια μας ο έλεγχος της κυβερνητικής συμπεριφοράς.

Αυτά τα δύο μείζονα καθήκοντα οφείλουμε αφού τα επωμιστήκαμε με την ευκαιρία της αναθεωρήσεως του Συντάγματος να τα φέρουμε σε πέρας.

Η διατύπωση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να χαιρούμε του σεβασμού των κρατικών αρχών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ιδιωτικού δικαίου, των ΟΤΑ κλπ. είναι απαράδεκτη. Όχι. Αν θέλουμε πράγματι να περάσουμε στο Σύνταγμα την υλοποίηση του αξιούμενου σεβασμού ας περάσουμε την περίφραση ότι υποχρεούται η Κυβέρνηση, τα μέλη της Κυβέρνησης και οποιαδήποτε κρατική αρχή σε άμεση και πλήρη συνεργασία με το Βουλευτή. Αυτήν την αυτονόητη υποχρέωση δυστυχώς είμαστε στη δυσάρεστη θέση ακόμα να τη ζητάμε διότι είναι η-θικό αίτημα και δεν είναι κατάκτηση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Αυτό κατακτάται, δεν παραχωρείται.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Συμφωνώ απόλυτα με τον κύριο Πρόεδρο, γι' αυτό το θέτω σαν σκέψη και όχι σαν αίτημα. Εγώ δεν θα ήθελα ούτε αυτό να μπει. Είναι θέμα του πώς εννοεί ο καθένας το ρόλο του, πώς τον επιδιώκει και πώς τον υλοποιεί. Εμένα προσωπικά -και νομίζω σε πολλούς από εμάς- ούτε αυτό μου χρειάζεται.

Και στο κάτω, κάτω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τέτοια διάταξη δεν υπήρξε ποτέ σε κανένα Σύνταγμα, ούτε ελληνικό, ούτε ευρωπαϊκό, από όσα γνωρίζω. Τέτοια διάταξη δεν έχουν χρειαστεί τα μέλη της Κυβέρνησης ούτε και οι δικαστές, προκειμένου να κατοχυρώσουν το αυτονόητο κύρος που έχουν. Άρα, λοιπόν, γιατί ο Βουλευτής;

Ελπίζω, λοιπόν, ότι τελικά αυτή η διάταξη θα αποσυρθεί. Θα ήταν ντροπή εάν εμείς καλούμασταν να την ψηφίσουμε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Όλη; Και την περίπτωση β';

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Τη συγκεκριμένη διάταξη της προτάσεως που ανέφερα, κύριε συνάδελφε, αυτή μόνο εννοώ.

Έρχομαι τώρα σε ένα άλλο θέμα το οποίο κατέστη μείζον, εκείνο του άρθρου 57, του λεγόμενου ασυμβίβαστου. Κύριοι συνάδελφοι, το ασυμβίβαστο θα πρέπει να το θεσμοθετήσουμε. Και θα πρέπει να το θεσμοθετήσουμε, διότι είμαστε υποχρεωμένοι πρώτα να γνωρίζουμε ένα πλήθος από αντικείμενα που δεν τα γνωρίζουμε. Δεν μπορεί ο Βουλευτής μέσα στο χάος της σημερινής ασκήσεως της νομοθετικής εξουσίας, της πολυνομίας και της πανσπερμίας των τεράστιων προβλημάτων -που δεν αφορούν μόνο τη χώρα μας, αλλά όλο τον κόσμο και εμείς είμαστε υποχρεωμένοι να πάρουμε θέση- εάν δεν σκύψει και εάν δεν κατακτήσει μία συνολική εποπτεία αυτών των ζητημάτων, να έχει άποψη.

Αυτή, λοιπόν, τη θεώρηση, εάν πράγματι θέλουμε να τη φέρουμε ψηλά και να μας τιμά -είτε είναι σωστή είτε είναι λαθεμένη- πρέπει να την κατακτήσουμε μέσα από τη δική μας προσέγγιση, μέσα από τη δική μας μελέτη και μόχθο. Γι' αυτό και μόνο δεν επαρκεί ο χρόνος.

Δεν είναι όμως μόνο αυτό, δηλαδή η κατάρκτηση της γνώσης. Είναι και η συμμετοχή. Εάν πράγματι πρέπει -και πρέπει, διότι αυτό επιτάσσει το Σύνταγμα και εδώ δεν χρειάζεται καμία αναθεώρηση- να περιέλθει η νομοθετική πρωτοβουλία στο Βουλευτή, δηλαδή σε εμάς όλους, στη Βουλή, τότε ποιος προλαβαίνει και ποιος μπορεί να ασχοληθεί με κάτι πιο σημαντικό από αυτό, πέραν και έξω από αυτό; Αυτό είναι ικανό να αναλώσει και να σκαβώσει όλο το χρόνο μας.

Κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι μόνο αυτά. Οφείλουμε να ελέγξουμε. Και για να μπορέσουμε να το κάνουμε για οποιαδήποτε αρχή και για την εκάστοτε κυβέρνηση, θα πρέπει να γνωρίζουμε τα αντικείμενα και θα πρέπει να αποκαταστήσουμε την ισορροπία μεταξύ νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας. Δεν είναι δυνατόν η Βουλή να καλείται προς διεκπεραίωση αποφάσεων άλλων, που σε κάθε περίπτωση της ανήκουν από το Σύνταγμα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε συνάδελφε, μπορώ να πω κάτι;

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Υπάρχει μία παρεξήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ο χρόνος σας, κύριε Γκούσκο, να ξέρετε ότι θα τρέχει και δεν θα σας δοθεί ανοχή.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Το ξέρω, κυρία Πρόεδρε, αλλά προς χάρη του κ. Λοβέρδου το κάνω με όλη μου την καρδιά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Υπάρχει πάντως μία παρεξήγηση. Ο κ. Βενιζέλος απέσυρε τελικώς, όπως ο ίδιος με πληροφόρησε, όλο το 63. Συνεπώς με αυτά που λέτε και από αυτά που είπαν και άλλοι συνάδελφοι, υπάρχει πλειοψηφία που ζητά την επαναφορά τουλάχιστον της δεύτερης περίπτωσης, της πρώτης παραγράφου.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Απ' ό,τι κατάλαβα ο κ. Βενιζέλος -επειδή και εγώ τον άκουσα- εξέφρασε τη βούληση απόσυρσης αυτής της διατάξεως. Μετά από τον κ. Βενιζέλο όμως εκφράσατε εσείς αντίθετη άποψη υπέρ της διατήρησης της διατάξεως. Και σ' αυτήν τη σύγκυση είμαι υποχρεωμένος να τοποθετηθώ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Γκούσκο, όλοι μας είμαστε υπέρ της διατήρησης της δεύτερης περιπτώσεως της παραγράφου 1, ως εγγύησης θεσμού.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Όχι όλοι.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Κοιτάξετε, ακούω με προσοχή τη διόρθωση του κυρίου Προέδρου, που λέει όχι όλοι. Και επειδή διαπίστωσα και εγώ αυτήν τη σύγκυση...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Όχι όλοι;

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Επιτρέψτε μου τώρα, γιατί πράγματι...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Κύριε Γκούσκο, ο χρόνος σας τρέχει -σας προειδοποιώ και πάλι- και ανοχή δεν υπάρχει πια.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Μη μου καταναλώσετε και εσείς, έστω και ελάχιστο χρόνο.

Επανερχομαι λοιπόν στο άρθρο 57. Είναι άλλο πράγμα το να

είναι κανείς καλός επαγγελματίας πριν γίνει Βουλευτής και άλλο πράγμα το να μείνει καλός επαγγελματίας και παράλληλα Βουλευτής. Βέβαια θα πρέπει να μουν στη Βουλή οι πετυχημένοι στον κλάδο τους. Θα πρέπει κανείς να δίνει εξετάσεις στην κοινωνία για να μπορεί να διεκδικήσει την εμπιστοσύνη των συμπολιτών του. Έτσι είναι.

Από εκεί και ύστερα όμως, όταν εκλεγόμαστε, εκλεγόμαστε για να είμαστε επιτυχημένοι Βουλευτές, για να αφοσιωθούμε σ' αυτό το συγκεκριμένο που είναι το υπέρτατο καθήκον, το υπέρτατο χρέος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Και αν έχει πρόβλημα επιβίωσης ο Βουλευτής, τι θα κάνει;

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Εάν έχει πρόβλημα επιβίωσης ο Βουλευτής, αυτό πρέπει να λυθεί μέσα από την αντιμετώπιση με θάρρος και ευθύτητα του οικονομικού ζητήματος. Θα μου επιτρέψετε όμως να πω και να επιμείνω ότι αυτό δεν πρέπει να συνδεθεί με το άρθρο 57.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Δεν λύεται. Το ξέρετε ότι δεν λύεται.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Θα είναι ολέθριο εάν συνδυαστεί η οικονομική αναβάθμιση του Βουλευτή με το ασυμβίβαστο του άρθρου 57. Θα γίνει αντικείμενο περαιτέρω διασυρμού της ιδιότητας του Βουλευτή.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Βεβαίως.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Καταλήγω λέγοντας, ότι συμφωνώ ότι θα πρέπει να υπάρξει ένας χρόνος προσαρμογής σ' αυτό το νέο θεσμό και θα είναι λάθος να καταληφθούν εξ απήνης συνάδελφοι οι οποίοι μπήκαν στην πολιτική με συγκεκριμένους όρους του παιχνιδιού. Θα είναι εν πάση περιπτώσει αδόκιμο να πούμε εμείς "σώνει και καλά" ότι θα ισχύσει από σήμερα. Γι' αυτό ο χρόνος πρέπει να μελετηθεί έτσι ώστε ουδείς να υποχρεωθεί σε παραίτηση λόγω του αδιεξόδου στο οποίο θα περιέλθει.

Επίσης, θέλω να τελειώσω με τούτο: Κύριοι συνάδελφοι, ειπώθηκαν πολλά σχετικά για την ελευθερία του Βουλευτή εάν δεν είναι ταυτόχρονα δήθεν και ελεύθερος επαγγελματίας. Θα μου επιτρέψετε να έχω ισχυρή διαφωνία. Η ελευθερία συνειδησης είναι θέμα αποκλειστικά και μόνο της προσωπικής στάσης του καθενός μας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή).

Μισό λεπτό θα μου επιτρέψετε, κυρία Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Μόνο μισό, κύριε Γκούσκο.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ: Η ελευθερία της συνειδησης δεν εξαρτάται από το εάν έχουμε παράλληλα άλλο βιοποριστικό επάγγελμα. Πέραν, λοιπόν, των πολλών επιχειρημάτων που θα μπορούσα να καταθέσω και εγώ ως επαγγελματίας -και δεν έχω κανένα απολύτως πρόβλημα να εκθέσω μία αντίθεση προς τα συμφέροντά μου επιχειρηματολογία, με καθαρό πρόσωπο το λέω- καταλήγω ότι η ελευθερία της συνειδησης δεν ελέγχεται, εάν εμείς δεν επιτρέψουμε να ελεγχθεί.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Κύριοι συνάδελφοι, στο εξής πρέπει να τηρούμε ακριβώς το δεκάλεπτο, διότι είναι αδύνατον να εξαντληθεί ο κατάλογος των εγγεγραμμένων.

Το λόγο έχει ο κ. Λιντζέρης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΙΝΤΖΕΡΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, συζητάμε σήμερα τα άρθρα 56 και 57 του Συντάγματος. Η σημερινή συζήτηση αποτελεί μια από τις κορυφαίες στιγμές της αναθεώρησης, ακριβώς γιατί αφορά το status της Βουλής. Αφορά τη σύνθεση του Κοινοβουλίου των επόμενων χρόνων, από την οποία θα εκπορευθεί η κοινοβουλευτική και η νομοθετική πραγματικότητα. Γι' αυτό είναι πολύ σημαντική. Θα έλεγα ότι τα δύο αυτά άρθρα είναι συγκοινωνούντα και περιγράφουν τους όρους και τις προϋποθέσεις της πολιτικής εκπροσώπησης στο Κοινοβούλιο.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, στην ομιλία μου για το άρθρο 86 είχα πει πως οι ιδιότητες αποφασιστικής σημασίας για τους πολιτικούς είναι το πάθος, το αίσθημα ευθύνης και η αίσθηση

του μέτρου. Σήμερα θέλω να προσθέσω και μία ακόμη ιδιότητα: την προβλεπτικότητα. Γιατί οι συνέπειες ενός μέτρου και μάλιστα συνταγματικού και οι πολιτικοκοινωνικές ανακατατάξεις που προκαλεί γίνονται ορατές στο μέλλον.

Οφείλω να τονίσω ότι οι θέσεις που θα εκφράσω είναι απαλλαγμένες από την αλαζονεία της πληρότητας και από την ύβρη της συναίσθησης ότι κατέχουν την απόλυτη αλήθεια. Οι κοινές ή συγκλίνουσες θέσεις των εισηγητών των δύο μεγάλων κομμάτων δεν μπορούν να δράσουν σε εμένα σαν προκρούστης για να ακρωτηριάσουν σκέψεις και απόψεις που οφείλω να καταθέσω στην Εθνική Αντιπροσωπεία και στον ελληνικό λαό, τμήμα του οποίου τιμήθηκε να εκπροσωπώ. Άλλωστε, το να γίνεις από όλους αρεστός μπορεί να είναι επιθυμητό, αλλά είναι συγχρόνως και ανέφικτο.

Έρχομαι κατά πρώτο στο ασυμβίβαστο. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το θέμα ετέθη αιφνιδιαστικά από τους εισηγητές των δύο μεγάλων κομμάτων στην εναρκτήρια συνεδρίαση της αναθεώρησης, χωρίς προηγουμένως να έχει απασχολήσει τις εργασίες της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος.

Είναι κατά τη γνώμη μου -τη γνώμη ενός γιατρού και όχι συνταγματολόγου- εκτός κατεύθυνσης και στερείται ιστορικού ερείσματος, αφού σύμφωνα με το άρθρο 110, παράγραφος 2 δεν προκύπτει από κανένα σημείο της Επιτροπής Αναθεώρησης της προηγούμενης Βουλής.

Βεβαίως τελούσε υπό αναθεώρηση το άρθρο 57. Όμως, πιθανά δεν αναφέρεται η έννοια του ασυμβιβάστου, ούτε κατ' υποψίαν.

Το θέμα δεν είναι βεβαίως προσωπικό, ούτε αφορά μόνο την παρούσα Βουλή. Η πολιτική διάσταση των άρθρων 56 και 57 προκύπτει από την απάντηση στα πιο κάτω ερωτήματα.

Τι είδους πολιτική εκπροσώπηση επιθυμούμε στο Κοινοβούλιο;

Είναι το αξίωμα του Βουλευτή επάγγελμα, αλλά συγχρόνως το λειτουργήμα του Βουλευτή συνάδει με οποιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα;

Είναι, εν τέλει, η πολιτική επάγγελμα;

Θίγεται ή όχι ο αντιπροσωπευτικός χαρακτήρας του πολιτεύματος με τον περιορισμό των προσώπων που μπορούν να εκπροσωπήσουν το λαό;

Έχουν ακουστεί πολλές απόψεις με αξιόπιστα επιχειρήματα, θα έλεγα, εκατέρωθεν. Θα εκθέσω επιγραμματικά τις δικές μου.

Είναι βαθιά πολιτική και ιδεολογική μου θέση ότι ο Βουλευτής κατέχει ένα τιμητικό αξίωμα και μάλιστα προσωρινό. Δεν είναι επάγγελμα. Ο Βουλευτής είναι εκπρόσωπος του λαού στα πλαίσια της αντιπροσωπευτικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Οφείλει να ασκεί τα καθήκοντά του με ευσυνειδησία και συστηματικότητα, που μπορεί να τον οδηγήσει σε αναγκαστική αποκοπή από το επάγγελμά του. Αλλά αυτό είναι προϊόν επιλογής και όχι συνταγματικού καλύμματος. Άλλωστε μοναδικός κριτής της δράσης και της αποτελεσματικότητας του Βουλευτή και της επάρκειάς του στην άσκηση των καθηκόντων του, είναι ο ελληνικός λαός και η ετυμηγορία του.

Δεύτερον, ο Βουλευτής πρέπει, πριν απ' όλα, να είναι καταξιωμένος στη συνείδηση των εν δυνάμει ψηφοφόρων του. Μεταξύ των διαφόρων παραγόντων -όχι μόνο αυτός βεβαίως- που οδηγούν στην καταξίωση, εξέχουσα θέση έχει και η επαγγελματική καταξίωση, που αποδεικνύει ότι δεν είναι παρασιτικό όν, αλλά δημιουργικό. Η εργασία δεν αποτελεί μόνο μέσο βιοπορισμού, είναι φορέας και δημιουργός κοινωνικών σχέσεων. Είναι δίαυλος εκπομπής, αλλά και λήψης μηνυμάτων από την κοινωνία. Είναι ένας τρόπος κατανόησης των αναγκών της, των ρυθμών αλλαγής και συγχρόνως πηγή γνώσης όλων των συναφών προβλημάτων.

Η εργασία, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, αποτρέπει την επαγγελματικοποίηση του Βουλευτή, η οποία με τη σειρά της είναι δυνατόν να οδηγήσει σε γραφειοκρατικού τύπου αυτονομία του βουλευτικού Σώματος, έναντι της κοινωνίας που αντιπροσωπεύει.

Θα έρθω στο άρθρο 56 παράγραφος 3, που οφείλει να διευκρινιστεί, γιατί κατά τη δική μου την ανάγνωση και κατά τη δική μου εκτίμηση στην ουσία, με τις έκτακτες εκλογές, αίρονται ό-

λα τα κωλύματα εκλογιμότητας, γιατί ο νομοθέτης στη συγκεκριμένη ρύθμιση αναφέρει ότι όλα τα κωλύματα ισχύουν δεκαοκτώ μήνες πριν το τέλος της λήξης της τετραετούς βουλευτικής περιόδου και δεν αναφέρεται καθόλου στο χρόνο των εκλογών. Και βεβαίως θέτει κανείς το ερώτημα: Αν οι εκλογές, δηλαδή, γίνουν ένα ή ενάμιση χρόνο πριν από τη λήξη της θητείας, δεν ισχύει κανένα ασυμβίβαστο; Πρέπει αυτό να διευκρινιστεί, γιατί η πολιτική πραγματικότητα μας λέει ότι στην Ελλάδα σπάνια γίνονται εκλογές στο τέλος της βουλευτικής περιόδου.

Θέλω να πω -όχι πως υπάρχει κάποιο ειδικό πρόβλημα, όχι πως και αυτό δεν είναι θεμιτό- για την ελάττωση των κωλυμάτων εκλογιμότητας, που όταν τα πρωτοέβαλε ο συνταγματικός νομοθέτης, τα έβαλε, εκτός των άλλων λόγων και για να υπάρξει μία ισοτιμία στην εκλογική μάχη και στον εκλογικό αγώνα, με την έννοια ότι κάποιος που με το α' ή β' τρόπο ασκούσε εξουσία, ασκούσε πολιτική εξουσία και κατά μείζονα λόγο ασκούσε οικονομική εξουσία μέσω του κράτους, δεν θα έπρεπε να είναι υποψήφιος, αν δεν τηρούνταν κάποιες προϋποθέσεις. Βλέπω, ότι στη συγκεκριμένη διάταξη δεν δίδεται μεγάλη προσοχή πάνω σε αυτό το θέμα, με αποτέλεσμα να θεσμοθετούμε τη διευκόλυνση μίας συγκεκριμένης διαδρομής, με τρεις ενδιάμεσους σταθμούς: κόμμα - διοίκηση - Βουλή.

Αυτό δεν το λέω με την έννοια ότι είναι ή αθέμιτο ή λάθος, αλλά δεν μπορεί να γίνεται σε βάρος των άλλων κατηγοριών επρωσώπων. Και το λέω αυτό γιατί παράλληλα έρχεται το ασυμβίβαστο να δράσει αποτρεπτικά στη διάθεση δοκιμασμένων και επιτυχημένων στην κοινωνία στελεχών, για την είσοδό τους στην πολιτική.

Νομίζω πως μέλημα κάθε δημοκρατικής πολιτείας είναι η αντανάκλαση της κοινωνίας στην πολιτική και η διασφάλιση όρων αντιπροσωπευτικότητας και ισοτιμίας.

Έτσι κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εκτιμώ πως θα υπάρχει πλέον μια σαφής ανισοτιμία μεταξύ κομματικών και κρατικών στελεχών αφ' ενός και κοινωνικών και επιστημονικών αφ' ετέρου.

Φοβάμαι πως οδηγούμαστε σε μια κατηγορία κατά όπως έλεγε και ο Μαξ Βέμπερ "διαθέσιμων" να εκπροσωπούν το λαό. Νομίζω όμως πως το ζητούμενο θα ήταν πώς η πολιτεία θα προσέλκυε καταξιωμένα επαγγελματίες, κοινωνικά και επιστημονικά πρόσωπα και πώς συγχρόνως θα απωθούσε άτομα που βλέπουν την πολιτική σαν σίγουρο και προσοδοφόρο επάγγελμα. Άλλωστε θα πρέπει να έχουμε μια πειστική απάντηση κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διότι η επιχειρούμενη συνταγματική ρύθμιση, εξ' όσων γνωρίζω, είναι πρωτοφανής.

Σε κανένα Σύνταγμα της Ευρώπης δεν περιλαμβάνεται με τέτοια απολυτότητα τέτοια διάταξη.

Βεβαίως, υπάρχουν δραστηριότητες και επαγγέλματα που είναι ασυμβίβαστα με το αξίωμα του Βουλευτή. Αυτά όμως περιλαμβάνονται στο ισχύον Σύνταγμα ή αν δεν περιλαμβάνονται μπορούν να ρυθμιστούν νομοθετικά.

Θα μπορούσε κανείς να επεκτείνει το ασυμβίβαστο προς την κατεύθυνση αυτή, θα ήταν όμως λάθος -κατά τη δική μου τη γνώμη- αν ρητά γενικεύσει το ασυμβίβαστο μεταξύ Βουλευτή και οποιασδήποτε επαγγελματικής δραστηριότητας.

Τέλος, για να κλείσω σεβόμενος απολύτως το χρόνο, θέλω να επισημάνω ότι ακόμα και αν ψηφιστεί τέτοιο άρθρο θα ήταν αδιανόητο να ισχύσει από αυτή τη Βουλή. Πουθενά οι νόμοι δεν ισχύουν αιφνιδιαστικά και μάλιστα όταν ανατρέπεται η συνταγματική τάξη. Ο κάθε πολίτης έχει δικαίωμα να γνωρίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις λειτουργίας του πολιτεύματος. Δεν μπορεί οι κανόνες να αλλάζουν στη διαδρομή κατά το δοκούν, έστω και της πλειοψηφίας. Οι κανόνες που ισχύσαν στις πρόσφατες εκλογές, οφείλουν να ισχύουν μέχρι την εκπνοή της παρούσας Βουλής. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα) : Το λόγο έχει ο κ. Σπύρου.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΣΠΥΡΟΥ : Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παίρνω το λόγο στην Εθνική Αντιπροσωπεία προκειμένου να επιχειρηματολογήσω και να δικαιολογήσω σχετικά με την τροποποίηση του άρθρου 57 του Συντάγματος, το οποίο αιφνιδιαστικά μπήκε

στην Ολομέλεια της Βουλής, που σχετίζεται με το αξίωμα του Βουλευτή και την άσκηση επαγγέλματος, για να δικαιολογήσω όχι αν πρέπει να ασκεί επάγγελμα ο Βουλευτής ή όχι, αλλά αν ο Βουλευτής μπορεί να εκφράζει ελεύθερα και κατά συνείδηση τη γνώμη του, που είναι απόσταγμα και συνισταμένη της λαϊκής εντολής, την οποία και υπηρετεί για το καλό του τόπου και των πολιτών.

Πότε, κύριοι συνάδελφοι, ένας Βουλευτής είναι ελεύθερος; Όταν δεν απορρίπτει τον εαυτό του που είναι ταυτισμένος με το επάγγελμά του, για το οποίο από τα πρώτα του βήματα, μετά την αυτογνωσία του, απέκτησε γνώσεις και εμπειρίες που του έδωσαν τη δυνατότητα να εξασφαλίζει πόρους για να ζήσει, αλλά παράλληλα να προσφέρει τις υπηρεσίες του μέσα από τη τέχνη ή το επάγγελμά του ή το λειτούργημά του που ασκεί, ώστε να είναι ένα χρήσιμο κύτταρο μιας συγκροτημένης κοινωνίας. Παράλληλα αναπτύσσει και καλλιεργεί τα ψυχικά του και πνευματικά του προσόντα και τα εντάσσει και τα πειθαρχεί και τα ιεραρχεί κατά τρόπο που η ελευθερία του, το όφελός του, το κέρδος του, ακόμα και οι γνώσεις του διαχέονται επ' ωφελεία και των άλλων συνανθρώπων του χωρίς διάκριση.

Η επιχειρηματολογία, λοιπόν, του εισηγητού της Πλειοψηφίας προσβάλλει τη νοημοσύνη μου και στρεβλώνει την πραγματικότητα όταν λέει ότι ο αυτοποριζόμενος Βουλευτής μέσα από την εργασία του είναι περισσότερο ευάλωτος σε εργασίες αδιαφάνειας και διαπλοκής και δεν ανταποκρίνεται στα κοινοβουλευτικά του καθήκοντα.

Και είναι λάθος να λέει ότι ας ισχύει το ασυμβίβαστο για πολλούς. Άρα η επέκταση του ασυμβίβαστου είναι μικρή όταν, κύριοι συνάδελφοι, στη σημερινή Βουλή υπάρχουν ογδόντα πέντε δικηγόροι, σαράντα οκτώ γιατροί, σαράντα πέντε μηχανικοί, είκοσι πέντε οικονομολόγοι, τριάντα πέντε εκπαιδευτικοί και πολλοί επαγγελματίες, που επιβεβαιώνει ότι η πλειοψηφία των Βουλευτών ασκούν επάγγελμα, ανεξάρτητα αν το μειώνουν ή το αναστελλουν μόνοι τους, αλλά δεν τους το επιβάλλει κανείς και δεν υπάρχει προφανώς επιταγή συνταγματική.

Γνωρίζετε ακόμη ότι εκατόν δέκα Βουλευτές από την τελευταία εκλογική αναμέτρηση δεν εξελέγησαν. Αυτοί οι άνθρωποι, εάν στρέψαν στο επάγγελμά τους για να μπορέσουν να ζήσουν δεν υπήρχε καμία πρόβλεψη- και αυτοί οι άνθρωποι αν αυτήν τη στιγμή δεν δηλώσουν ότι δεν θα ξαναπολιτευθούν δεν μπορούν να έχουν και πελατεία ανάλογη στο επάγγελμα το οποίο ασκούν, γιατί είναι γνωστό ότι θα αποχωρήσουν ξανά και θα είναι ασυμβίβαστο το επάγγελμά τους. Μέσα από αυτήν τη σχέση, λοιπόν, και πάλι στην κοινωνία ο μελλοντικός πολιτικός αυτοπροσδιορίζεται και αναγνωρίζεται από τους συμπολίτες του και επιλέγεται και αναδεικνύεται ως ο καταλληλότερος, ο πιο έμπιστος, ο πιο ικανός ενδεχομένως. Και αυτό γιατί τον γνώρισαν οι πολίτες και τον αναγνώρισαν, τον συναναστράφηκαν, τον δοκίμασαν ότι είναι ένας μέσα από αυτούς. Ο πολιτικός είναι γέννημα της ίδιας της κοινωνίας. Το κύρος, λοιπόν, και η αξιοπιστία του Βουλευτή ισχυροποιούνται όταν δεν υπάρχει ανακολουθία λόγων και έργων και μάλιστα προεκλογικών. Αυτό κρίνει περισσότερο τον Βουλευτή και όχι αν ασκεί επάγγελμα.

Η άσκηση τώρα του επαγγέλματος κατά την βουλευτική περίοδο πρέπει να επαφίεται στην επιλογή του ίδιου του Βουλευτή, αφού αποτελεί στοιχείο της ιδιοσυστασίας του και ισχυρή παράμετρο της επικοινωνίας του με τους πολίτες, μολονότι η πλειοψηφία -πιστεύω- των Βουλευτών περιορίζουν σταδιακά την εργασία τους μέχρι αναστολής, ιδιαίτερα οι προερχόμενοι από την περιφέρεια λόγω φόρτου υποχρεώσεων, που έχουν σχέση με το πολυσχιδές λειτούργημα του Βουλευτού, αλλά διατηρούν την ευχέρεια χρήσης αυτού του δικαιώματος και αυτή η ευχέρεια είναι ελευθερία. Και εν κατακλείδι ο μόνος αρμόδιος κριτής για την ποιότητα του βουλευτικού έργου είναι ο ίδιος ο λαός, ο οποίος συχνά ερωτά τι κάνει ο τάδε Βουλευτής, είναι καθηγητής-ακόμα και για τον Πρωθυπουργό ρωτούν και γνωρίζουν ότι ήταν καθηγητής- είναι δικηγόρος, είναι γιατρός, είναι συνδικαλιστής, είναι επαγγελματίας; Ακόμα ο λαός ρωτάει: Έχει δουλέψει ποτέ στη ζωή του; Έχει ασφαλιστικές εισφορές, για να μπορέσει να κατανοήσει τα προβλήματα που βιώνει η πλειοψηφία των Ελλήνων πολιτών;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η προοπτική βίαιης αναστολής του επαγγέλματος μετά την εκλογή αποθαρρύνει καταξιωμένους επαγγελματίες και επιστήμονες να εισέλθουν στην πολιτική, γιατί και προ της εκλογής αποθαρρύνει τους πολίτες να τους πλησιάσουν και να τους χρησιμοποιήσουν, με το αιτιολογικό ότι μετά την εκλογή τους ενδεχομένως δεν θα ξαναδουλέψουν. Αλλά και μετά από μία εκλογική αποτυχία, η επανένταξη στο επάγγελμα είναι πολύ δύσκολη, γιατί θα δημιουργεί πάντα τον κίνδυνο επανεκλογής του πρώην Βουλευτή και έτσι θα έχει νέα διακοπή της εργασίας του, εκτός και εάν δηλώσει ή αναγκαστεί να δηλώσει ότι δεν πρόκειται να ξαναπολιτευθεί. Έτσι οδηγούμαστε στην προοπτική να ασχοληθούν με την πολιτική οι ανεπάγγελτοι, αυτοί που σπούδασαν ενδεχομένως πολιτικές επιστήμες, οι γόνιμοι πολιτικών οικογενειών ή οι οικονομικά ισχυροί, που δεν χρειάστηκε ή δεν θα χρειαστεί ποτέ να δουλέψουν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σημερινή παθογένεια του πολιτικού μας συστήματος είναι η επιχειρούμενη εξάρτηση, υποταγή και παρέμβαση της οικονομικής εξουσίας στην πολιτική εξουσία, δηλαδή, στην ίδια τη λαϊκή κυριαρχία. Δεν θα αναλύσω το θέμα αυτό, εξάλλου έχουν γίνει μαραθώνιες συζητήσεις στο χώρο αυτό. Ασφάλεια όμως και ανάχωμα σε αυτήν την απειλή είναι η ανεξαρτησία του Βουλευτή, που δεν εξασφαλίζεται παρά μόνο με την οικονομική του αυτοτέλεια, αίσθημα που του εξασφαλίζει η εργασία του. Το μέγεθος της οικονομικής αυτοτέλειας μπορεί να μην είναι πάντοτε μεγάλο, αλλά τον καθιστά ικανό να στέκεται όρθιος, να νιώθει ελεύθερος, να νιώθει ότι δεν εξαρτάται από κανέναν.

Το ερώτημα, λοιπόν, που μπαίνει είναι: Θέλουμε Βουλή ανεπάγγελη και συνταξιούχων; Θέλουμε Βουλή λόρδων που είναι οικονομικά ισχυροί ή θέλουμε επαγγελματίες πολιτικούς ξεκομμένους από τα προβλήματα της κοινωνίας μας; Η πολιτική και το βουλευτικό αξίωμα είναι λειτούργημα, είναι δόσιμο ψυχής, είναι δοκιμασία αντοχής. Και θα κλείσω, κύριοι συνάδελφοι, με το εξής: Κάποτε ο πάνσοφος Σωκράτης συζητώντας με έναν πολιτικό τον ρώτησε: "Τι είναι πολιτική;" Και ο πολιτικός του απάντησε: "τέχνη και επιστήμη και εμπειρία μαζί".

Ο φιλόσοφος τον ξαναρωτάει: "Δηλαδή αν θέλω να γράψω ένα ποίημα, να αρχιτεκτονίσω ένα ναό, να σκαλίσω ένα άγαλμα, να γράψω ένα θεατρικό έργο, θα πάω στον πολιτικό;" "Όχι βέβαια"- του απαντά- "θα πας στον ποιητή, στον αρχιτέκτονα, στο συγγραφέα".

Και τον ξαναρωτά ο Σωκράτης: "Αν θέλω να λύσω ένα πρόβλημα, να επισκευάσω μια γέφυρα, να γιατρέψω έναν άρρωστο ή να ρυθμίσω μια νομική διαφορά, θα πάω στον πολιτικό;" "Όχι βέβαια στον πολιτικό, θα πας στον μαθηματικό, στο μηχανικό, στο δικηγόρο, στο γιατρό". "Αν θελήσω να φτιάξω τα κεραμίδια, τα υδραυλικά του σπιτιού μου, να αρμέξω ακόμη τα ζώα μου, ή να κλαδέψω τα δένδρα μου, θα πάω στον πολιτικό;" "Μα, το Θεό!" του λέει ο πολιτικός "θα πας στον κεραμιδοποιό, στον υδραυλικό, στον κηπουρό, στον τυροκόμο".

Και του απαντά ο πάνσοφος Σωκράτης: "Ρε μπαγάσα, δεν σε βρίσκω πουθενά, ούτε στην τέχνη ούτε στην επιστήμη ούτε στα επαγγέλματα. Ξέρεις τι είσαι; Ένα μικρό τίποτα που πουθενά δεν ανήκει και υπάρχουν παντού. Γι' αυτό και είσαι ανυπόλογος και γι' αυτό λειτουργείς ανεύθυνα. Γι' αυτό και ονομάζεσαι εξουσία, ουχί εκ της ουσίας, αλλά εκτός ουσίας ζωής". Αυτά είπε ο πάνσοφος των ανθρώπων. Και επειδή δεν επιθυμώ να είμαι ούτε "μπαγάσας" ούτε "ανυπόλογος" ούτε ξεκομμένος από την ουσία...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Έννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Έτσι δεν μπορεί να το είπε βέβαια ο Σωκράτης, κύριε Σπίρου.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΣΠΥΡΟΥ: Είναι ελεύθερη μετάφραση, κυρία Πρόεδρε.

Θεωρώ ότι το δικαίωμα στην εργασία, κύριοι συνάδελφοι, είναι συστατικό της ελευθερίας μου. Είναι συστατικό της λαϊκής κυριαρχίας, συστατικό της ίδιας της δημοκρατίας. Χρειάζεται, λοιπόν, όχι συνταγματική ρύθμιση, αλλά νομοθετική ρύθμιση που θα ρυθμίζει δράσεις που δεν συμβιβάζονται ενδεχομένως με το βουλευτικό αξίωμα, με στόχο όχι να στερήσουν την ανεξαρτησία και την ελευθερία του Βουλευτή, αλλά να του αναβαθμίσουν το ρόλο του και να τον θωρακίσουν, προκειμένου να αντα-

ποκρίνεται στο λειτουργήμα του.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη Ψαρούδα): Ο κ. Μελάς έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΕΛΑΣ: Κυρία Πρόεδρε, μου δημιουργεί απορίες και ερωτηματικά ο τρόπος με τον οποίο ήρθε να περιληφθεί στην αναθεώρηση του Συντάγματος η πρόταση, η διάταξη που αναφέρεται στην απαγόρευση των Βουλευτών για άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος, έστω και αν ισχυρίζεται ο κ. Βενιζέλος αλλά και άλλοι νομικοί ότι είναι νομότυπος.

Μου δημιουργεί απορίες και ερωτηματικά, γιατί ήρθε κατ' ευθείαν στην Ολομέλεια της Βουλής, χωρίς καν να έχει συζητηθεί στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος ή, να έχει τεθεί ως θέμα στην προηγούμενη Βουλή.

Νομίζω ότι για ένα τέτοιο μείζον θέμα που αφορά όλους τους Βουλευτές, -ο καθένας έχει την τοποθέτησή του- αλλά και ολόκληρο τον ελληνικό λαό, θα έπρεπε να είχε συζητηθεί εκτενώς στην επιτροπή. Το θέμα εφάνη μέχρι τώρα ότι μας αγγίζει όλους.

Η τοποθέτηση του καθενός και θα έλεγα η έντονη τοποθέτηση του καθενός και η στήριξη των δικών του θέσεων αποδεικνύει ότι είναι ένα θέμα που απασχολεί πολύ όλους τους Βουλευτές. Και γίνεται αυτή η τοποθέτηση χωρίς κομματική χειραγώγηση, χωρίς κομματικές διαχωριστικές γραμμές. Σήμερα οι διαχωριστικές γραμμές είναι οριζόντιες και όχι κάθετες.

Ακόμη θέλω να τονίσω, ότι μου δημιουργεί εντύπωση ότι ήρθε στη Βουλή μετά από σύμφωνη γνώμη των δυο εισηγητών, της Πλειοψηφίας, αλλά και ημών της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Αυτό τουλάχιστον...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Πώς είναι σύμφωνη η γνώμη; Έτσι το καταλάβατε;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΕΛΑΣ: Κύριε Βαρβιτσιώτη, αυτό συζητείται μεταξύ όλων των Βουλευτών. Αυτό έχει περάσει μεταξύ όλων των Βουλευτών. Ήρθε ως μια σύμφωνη γνώμη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Το τι συζητείται, είναι αδιάφορο, εσείς δεν αντιληφθήκατε αν το αντιληφθήκατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Κύριε Βαρβιτσιώτη, σας παρακαλώ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΕΛΑΣ: Ήλθε ως μία σύμφωνη γνώμη. Δεν είναι μόνο προσωπική μου άποψη, είναι άποψη όλων των Βουλευτών.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Εσείς τη λέτε. Δεν τη λέει κανένας άλλος.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΕΛΑΣ: Η συμφωνία, λοιπόν, αυτή -όποια κι αν έγινε- επετεύχθη εν αγνοία των κοινοβουλευτικών ομάδων. Εφάνη πως η συμφωνία αυτή κλειστήκε, πίσω από την κουρτίνα. Εφάνη ωσάν να θέλει να εξυπηρετήσει αυτή η διάταξη κάποιους στόχους και κάποιους σκοπούς. Και αμέσως άρχισε να διαχέεται η εντύπωση ότι εφαρμόζεται αυτή η διάταξη για να μείνουν δήθεν οι Βουλευτές απερίσπαστοι στο κοινοβουλευτικό τους έργο. Γιατί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι Βουλευτές; Ερωτώ γιατί; Μήπως έχει γίνει καμία στατιστική και έχει δείξει ότι οι Βουλευτές, οι οποίοι ασκούν και ελεύθερο επάγγελμα, έχουν μειωμένη απόδοση στην κοινοβουλευτική τους δραστηριότητα; Έχουν ελαττωμένο κοινοβουλευτικό έργο;

Πιστεύω απόλυτα ότι όσοι έχουν μάθει να εργάζονται στη ζωή τους, εργάζονται παντού. Εργάζονται και αποδίδουν και στην εργασία τους, αλλά και στο Κοινοβούλιο. Εξάλλου ο ελληνικός λαός κρίνει τους Βουλευτές κάθε τέσσερα χρόνια ή όταν γίνονται εκλογές, γιατί δεν γίνονται πάντοτε κάθε τέσσερα χρόνια. Κρίνει τη δραστηριότητά τους, κρίνει την αποτελεσματικότητά τους, τη συμπεριφορά τους και τους επιδοκιμάζει ή τους αποδοκιμάζει, τους ξαναστέλνει ή όχι στη Βουλή.

Με τη διάταξη αυτή πάμε να πρωτοτυπήσουμε σε όλη την Ευρώπη, γιατί σε κανένα άλλο Κοινοβούλιο -ελέγχθη αυτό- δεν ισχύει το ασυμβίβαστο. Ούτε στην Αγγλία ούτε στη Γερμανία ούτε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δεν ισχύει να μην μπορεί ο Βουλευτής να ασκεί και το επάγγελμά του.

Μου κάνει επίσης ιδιαίτερη εντύπωση ότι μια τόσο σημαντική διάταξη που μπορεί -και λέω μπορεί- στο μέλλον να φανεί ότι

δημιουργεί πολλά προβλήματα, που μπορεί ακόμη να φανεί ότι συμβάλλει στην πτώση του επιπέδου του Κοινοβουλίου, μπαίνει κατ' ευθείαν στο Σύνταγμα και όχι σε νόμο. Έτσι η οποία αλλαγή κριθεί επιβεβλημένη στο μέλλον, δεν θα μπορεί να γίνει παρά σε μια άλλη αναθεωρητική Βουλή, μετά από πολλά χρόνια, είκοσι και τριάντα, ενώ εάν έμπαινε σε ένα νόμο θα μπορούσαν να γίνουν στο άμεσο μέλλον όποιες βελτιώσεις εφαινότο στην πορεία ότι εχρειάζοντο. Φαντασθείτε πόσοι επιτυχημένοι ελεύθεροι επαγγελματίες στο μέλλον, καταξιωμένοι στην κοινωνία, θα εμποδιστούν να μπουν στην πολιτική ζωή. Θα αποτελέσει ή όχι αυτό αντικίνητρο σε καταξιωμένους επαγγελματίες, αφού η εκλογή τους θα τους κόψει κάθε γέφυρα αμέσως με το επάγγελμά τους; Και δεν κόβει κανείς απότομα κάθε επαφή, κάθε επικοινωνία, κάθε δραστηριότητα με τη δουλειά του, κάθε γέφυρα, αν θέλετε, όταν μέσα απ' αυτό έχει καταξιωθεί, όταν μέσα απ' αυτό έχει ανέβει τα σκαλοπάτια της κοινωνίας. Έτσι υπάρχει ο κίνδυνος στο μέλλον η Βουλή να γίνει πτωχότερη από άξιους και ικανούς Βουλευτές.

Φυσικά, για να λέμε την αλήθεια και σήμερα ο κάθε Βουλευτής ή όποιοι Βουλευτές ασκούν επάγγελμα μετά την εκλογή τους ελαττώνουν κατά πολύ την επαγγελματική τους δραστηριότητα. Όπως περιορίζει ο κάθε Βουλευτής κατά πολύ και την προσωπική του και την οικογενειακή του ζωή, όμως θέλει να κρατά μια γέφυρα με το επάγγελμά του.

Προσωπικά θα σας πω -και συγχωρείστε το μου- ότι δεν έχει καμία σχέση η σημερινή επαγγελματική μου δραστηριότητα με τη δραστηριότητα που είχα τη δεκαετία του '80. Ήταν τελείως διαφορετική αυτή και τελείως η σημερινή. Όμως, θέλω να έχω αυτήν τη γέφυρα της επικοινωνίας. Θέλω να χειροκράω έστω μια φορά το μήνα ή να βλέπω δέκα αρρώστους την εβδομάδα.

Φοβάμαι ότι με τη διάταξη αυτή, οι Βουλευτές του μέλλοντος -και είναι πολύ σοβαρό το θέμα- θα πρέπει να ανήκουν ή στην οικονομική ολιγαρχία ή να είναι οικονομικά ανεξάρτητοι ή συνταξιούχοι, ενώ όπως σας είπα θα εμποδιστούν πάρα πολλοί καταξιωμένοι και αυτοδημιούργητοι επιχειρηματίες και επιστήμονες να μπουν στη Βουλή.

Μου κάνει ακόμη ιδιαίτερη εντύπωση ότι προτείνεται αυτή η διάταξη σε μια περίοδο που η διαπλοκή και η επιρροή γενικά των οικονομικών κέντρων εξουσίας στη πολιτική και κοινωνική ζωή συζητείται και κατακρίνεται έντονα.

Με τη διάταξη αυτή δεν κάνουμε τίποτε, άλλο παρά να ελαττώνουμε τις όποιες αντιστάσεις των Βουλευτών στα οικονομικά κέντρα εξουσίας. Μήπως, λοιπόν με την ψήφιση της διάταξης αυτής συμβάλλουμε, έστω και κατ' ελάχιστο θα πω, να γίνουμε οι Βουλευτές στο μέλλον εξαρτήματα των οικονομικών κέντρων εξουσίας; Τι θα κάνει ο Βουλευτής, όταν δεν επανεκλεγεί και έχει πολλά χρόνια να ασκήσει το επάγγελμά του; Πώς θα εργασθεί; Πώς θα ξαναμπει στην αγορά εργασίας; Πώς θα ξαναδουλέψει; Πώς θα ζήσει την οικογενειακή του; Πιστεύω πως θα είναι εκτεθειμένος απέναντι στην κοινωνία.

Τελειώνοντας θέλω να τονίσω ότι ο λαός σήμερα, αλλά και πάντοτε, θέλει Βουλευτές που να έχουν μπει στην αγορά εργασίας, θέλει Βουλευτές που να έχουν τρέξει, που να έχουν ιδρώσει για το επιούσιο. Θέλει Βουλευτές σαν και αυτούς που εργάζονται, διότι πιστεύει ότι ο Βουλευτής που έχει ιδρώσει, που έχει εργαστεί αντιλαμβάνεται καλύτερα και αυτούς που ζητούν εργασία, αλλά και αυτούς που εργάζονται. Αισθάνεται ότι έτσι αντιλαμβάνεται ο Βουλευτής περισσότερο τα δικά του προβλήματα. Ευχαριστώ κυρία Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ο κ. Ρεγκούζας έχει το λόγο.

ΑΔΑΜ ΡΕΓΚΟΥΖΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ευτυχώς στη συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος τα κόμματα αφήνουν τους Βουλευτές να λειτουργήσουν με τη συνειδηση, γι' αυτό βλέπουμε να καταγράφεται αυτή η πολυσπερμία απόψεων. Αυτό είναι πραγματικά η μεγαλύτερη ομορφιά της δημοκρατίας.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Να το αντιγράψουμε αυτό σε κάθε νομοσχέδιο.

ΑΔΑΜ ΡΕΓΚΟΥΖΑΣ: Ακριβώς.

‘Ερχομαι όμως στις αναθεωρητέες διατάξεις και αναφέρομαι πρώτα στο άρθρο 56. Πράγματι γίνονται κάποιες βελτιώσεις, ωστόσο όμως, επειδή ακριβώς τα κωλύματα εκλογιμότητας ερμηνεύονται στενά από τους δικαστές και όχι με την ευρεία έννοια, η περιγραφή θεωρώ ότι είναι ελλειμματική, σε ό,τι αφορά την αρμοδιότητα των υπηρεσιών, για τις οποίες αναφερόμαστε, μέσα είτε αυτό αφορά γενικούς διευθυντές είτε απλούς διευθυντές. Το ένα είναι αυτό.

Το δεύτερο είναι το εξής: Δεν μπορώ να καταλάβω, γιατί οι υποψήφιοι δημόσιοι υπάλληλοι θα πρέπει να παραιτούνται πριν εκλεγούν Βουλευτές, -δηλαδή όταν θα είναι υποψήφιοι Βουλευτές- από τη θέση τους, ενώ υπάλληλοι του ευρύτερου δημόσιου τομέα, ΔΕΗ, ΟΤΕ, Ολυμπιακή μέχρι τώρα, που είχαν και έχουν το δημόσιο χαρακτήρα, δεν παραιτούνται από τη θέση τους. Με μια απλή άδεια, είτε κανονικών αποδοχών -κανονική άδεια- είτε άνευ αποδοχών, μπορεί να είναι υποψήφιοι και εφόσον εκλεγούν βεβαίως, πριν την ανακήρυξή τους πρέπει να υποβάλουν στη συνέχεια την παραίτησή τους. Δεν μπορώ να καταλάβω, λοιπόν, γιατί πρέπει οι δημόσιοι υπάλληλοι να παραιτούνται, αφού διορθώνεται αυτό που υπήρχε μέχρι σήμερα η επαναφορά είναι άμεση και όχι μετά από ένα χρόνο.

Επίσης η διαφωνία μου είναι απόλυτη στο θέμα των νομαρχών. Δεν μπορώ να διανοηθώ αιρετή θέση να αποτελεί κώλυμα εκλογιμότητας. Με την ίδια λογική δηλαδή, θα έπρεπε να αποτελεί κώλυμα και η εκλογή των Υπουργών και η εκλογή αυτού του ίδιου του Πρωθυπουργού.

Επηρεάζουν από τη θέση τους τα πράγματα και επομένως έπρεπε να έχουν κώλυμα εκλογιμότητας. Το πρόβλημα δεν πρέπει να μπει εδώ στο Σύνταγμα, πρέπει να μπει στις αρχές και στις καταστατικές διαδικασίες που έχουν τα κόμματα. Εκείνοι είναι αρμόδιοι φορείς στη λειτουργία του πολιτεύματος για να προσδιορίσουν εάν κάποιος νομάρχης θα πρέπει να μπει υποψήφιος μετά την άμεση παραίτησή του και εάν πράγματι κατά το χρόνο άσκησης των καθηκόντων του προσπαθούσε να επηρεάσει τους πολίτες δι’ αυτόν.

Εγώ πάντως, δεν πρόκειται να ψηφίσω αυτήν τη διάταξη. Το δήλωσα και στη συζήτηση επί της αρχής, το δηλώνω και σήμερα.

‘Ερχομαι τώρα στο άρθρο 57. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγώ πάντως ανήκω στην κατηγορία όχι των ανεπαγγέλτων. Και πριν έρθω στη Βουλή, κουβαλάω μερικές δεκαετίες από ένσημα πίσω μου. Επομένως, μακριά όλες αυτές οι απαξιωτικές αναφορές συναδέλφων απόψε εδώ για συναδέλφους Βουλευτές, που μίλησαν με έναν απαξιωτικό τρόπο για ανθρώπους που είναι και επαγγελματικά καταξιωμένοι και βεβαίως είναι και κοινωνικά καταξιωμένοι αφού ήρθαν στο Κοινοβούλιο.

Θεωρώ δεδομένο ότι ένας ο οποίος επιλέγει την κοινωνική καταξίωση, δεν μπορεί ταυτοχρόνως και κατ’ ανάγκη να έχει και την οικονομική καταξίωση. Γνωρίζω ότι στις μέρες μας η οικονομική καταξίωση, επειδή επηρεάζει τους πολίτες ακυρώνει την κοινωνική καταξίωση.

‘Όμως, δεν μπορώ να δεχθώ και κάτι άλλο. Τη θεσμική εξίσωση που επιχειρείται από ορισμένες πλευρές, ότι ο θεσμός του Κοινοβουλίου είναι κάτι αντίστοιχο με μια σωματειακή λειτουργία που συμμετέχει κάποιος πολίτης. Εκεί, έχει το επάγγελμά του και δραστηριοποιείται επαγγελματικά, εδώ έρχεται και πρέπει να αφοσιωθεί. ‘Όποιος δεν βλέπει το επάγγελμα του Βουλευτή ως λειτουργήμα, δεν πρέπει να το επιλέξει. Η όποια στεροπασχόληση στο λειτουργήμα, είναι εις βάρος του λειτουργήματος. Μη γελιόμαστε.

Ακούγονται αναφορές: “εμείς αν δεν έχουμε επάγγελμα θα γίνουμε υποχείρια των διαπλεκομένων”. Το αντίθετο συμβαίνει, κύριοι συνάδελφοι. Να μην υπάρχει τόση μεγάλη υποκρισία. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι εκείνοι που βρίσκονται στις άκρες της διαπλοκής συνήθως είναι άνθρωποι που έχουν επηρεασμό και προσπαθούν κάθε φορά να διαφεντεύσουν τις τύχες και των συναδέλφων που λειτουργούν μέσα στα κόμματα. ‘Αρα, λοιπόν, δεν κινδυνεύουμε να κάνουμε επαγγελματίες Βουλευτές. Και επίσης, οι αναφορές εκείνες που συνδυάζονται με την αναβάθμιση του ρόλου του Βουλευτή, κυρίως στο επίπεδο το οικονομικό είναι πονηρές. Είναι λάσπη πραγματικά. Γιατί, εάν πράγματι εί-

ναι έτσι, εγώ, ως επαρχιώτης Βουλευτής, από τη βουλευτική αποζημίωση λειτουργώ και ζω την οικογένειά μου. Εκείνος ο συνάδελφος που σήμερα δεν έχει ανάγκη αυτά τα χρήματα, λειτουργεί το γραφείο του από την επαγγελματική του δραστηριότητα, μη ερχόμενος όμως πάντα στη Βουλή και ας λένε κάποιοι ότι δεν το παραμελούν το επάγγελμα, όταν κάνουν παράλληλα και επάγγελμα. Γιατί ο χειρουργός παραδείγματος χάριν θα πάει στο χειρουργείο το πρωί. Δεν θα έρθει στη Βουλή, δεν θα ασχοληθεί με τη Βουλή. Ο δικηγόρος θα κοιτάξει να ετοιμάσει τις δικογραφίες ή να κάνει ακόμα και τις επαφές.

Ταυτόχρονα θα έλεγα και κάτι ακόμη. Η πολιτική ιδιότητα εμπεριέχει και επαγγελματική υπεραξία σε κάποια από τα επαγγέλματα. Πραγματικά είχα διαμορφώσει μια άποψη. Είμαι υπέρ του ασυμβίβαστου. ‘Όμως, από τις αιτιάσεις ορισμένων συναδέλφων καλοπροαίρετα μου δημιουργήθηκε η άποψη ότι πράγματι υπάρχουν και ορισμένες ακραίες περιπτώσεις. Η συμπεριφορά ορισμένων συναδέλφων μέσα στην Αίθουσα απόψε που δημιουργήσαν μια πρόσκαιρη και επιφανειακή συντεχνία, με γυρίζει προς τα πίσω και λέω να γίνει μια σκληρή ρύθμιση από το Σύνταγμα για να μην επιτρέψει σε κάποιους να το παίζουν αυτοί που θα διαφεντεύουν τους υπόλοιπους διαφεντευομένους.

Επίσης, μια λύση στα κωλύματα, στο ασυμβίβαστο θα μπορούσε να δοθεί μέσω της πρόβλεψης, για μεν τα πρωσοποπαγή επαγγέλματα να τα προβλέψει επακριβώς η ρύθμιση μέσα στο Σύνταγμα, για τα υπόλοιπα, να τα αφήσει στην απόκτηση της εμπορικής ιδιότητας. Για να μην είναι ακραία, δηλαδή για να μην μπορεί ο Βουλευτής να αποκτήσει την εμπορική ιδιότητα κατ’ επάγγελμα -σύμφωνα με τον εμπορικό νόμο- και βέβαια να μπορεί να συμμετέχει ως μέλος μιας ανώνυμης εταιρείας χωρίς να έχει το δικαίωμα να συμμετέχει, όμως, στη διοίκηση της εταιρείας ή να είναι διευθύνων σύμβουλος αυτής της εταιρείας.

Αυτή είναι πάρεργος ασχολία που συμμετέχει χωρίς να συμμετέχει στην ίδια την επιχείρηση ο Βουλευτής. Μπορεί να κάνουμε τέτοιες προβλέψεις. ‘Όμως, την ακρόωση εξ υπαρχής και την απαξία για τους υπόλοιπους Βουλευτές ότι τάχα θα κάνουμε έναν επαγγελματισμό και θα φέρουμε αγράμματους ή μη επιστήμονες, αυτά δεν μπορώ να δεχθώ ότι πρέπει να μπουν μέσα σ’ αυτήν την Αίθουσα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ : Δεν το είπε κανείς αυτό.

ΑΔΑΜ ΡΕΓΚΟΥΖΑΣ : Ειπώθηκαν, κύριε Παναγιωτόπουλε, και δεν μπορώ να δεχθώ να ακούγονται τέτοιες κουβέντες εδώ πέρα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ : ‘Όλοι σας εκτιμούμε και σας αγαπούμε. Δεν το είπε κανείς.

ΑΔΑΜ ΡΕΓΚΟΥΖΑΣ : Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά μου δεν είναι διαπραγματεύσιμα. Ασφαλώς με προσδιορίζουν ως ολοκληρωμένη προσωπικότητα, ασφαλώς με βαθμολογεί ο ελληνικός λαός και ειδικότερα οι συμπολίτες μας που με έχουν στείλει εδώ πέρα, όμως δεν δέχομαι την απαξία που επιχειρείται από ορισμένες πλευρές σ’ αυτό το θέμα.

Σε ό,τι αφορά το διαδικαστικό χαρακτήρα της συζήτησης, εγώ συμφωνώ απολύτως με τον κ. Βενιζέλο. Έδωσε μια σαφή απάντηση που απεικονίζει την πραγματικότητα. Αλίμονο αν η Βουλή λειτουργεί μέσα σε κλισέ. Αλίμονο αν οι κοινοβουλευτικές επιτροπές που συζητούν ένα νομοσχέδιο και έρχεται στην Ολομέλεια της Βουλής είναι και πανάκεια αυτή η συζήτηση και δεν επιτρέπεται να γίνει συζήτηση σ’ αυτήν την Αίθουσα. Ασφαλώς διαμορφώνονται και μέσα στην Ολομέλεια οι απόψεις και όσο περισσότερο διαμορφώνονται μέσα σ’ αυτήν την Αίθουσα, τόσο πιο καλά λειτουργεί για μένα η δημοκρατία. ‘Αρα, λοιπόν, ούτε και αυτό το επιχείρημα ισχύει.

Κάποιος ομιλητής μου έδωσε την εντύπωση ότι υπάρχουν κάποιοι Βουλευτές εδώ, υπάρχουν και κάποια βουλευτάκια, να το πω έτσι. Αυτές οι αναφορές, κύριοι συνάδελφοι, δεν αναβαθμίζουν ούτε το ρόλο του Βουλευτή ούτε τη λειτουργία του πολιτικού συστήματος.

Και έρχομαι στο τελευταίο άρθρο το 63. Εμένα με βρίσκει διαφωνούντα η απόλειψη αυτών των διευκρινίσεων που είχε κάνει αρχικά ο κ. Βενιζέλος και δεν συμφωνώ με την άποψη που εκφράστηκε από την κ. Κανέλλη ότι αυτές οι αναφορές είναι τυ-

πολατρεία και τίποτα περισσότερο που εκθέτουν τους Βουλευτές. Δεν συμφωνώ. Θα πρέπει να δώσουμε το στίγμα προς τους Έλληνες πολίτες ότι ο Βουλευτής δεν είναι ο ανυπόληπτος πολίτης έτσι όπως έχει καταντήσει σήμερα και ταυτόχρονα θα πρέπει να του εξασφαλίζουμε χωρίς να συνδυάζεται με τη ρύθμιση που συζητάμε, την απρόσκοπτη λειτουργία κατά την άσκηση του επαγγέλματός του, όχι δίνοντάς του χρήματα, όχι εξαγοράζοντάς τον, αλλά δημιουργώντας τις υποδομές εκείνες που μπορούν να λειτουργήσουν καλύτερα για τον εαυτό του, αλλά κυρίως για την καλύτερη απόδοση του έργου, στην προσπάθεια λύσης των προβλημάτων των Ελλήνων Βουλευτών. Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ : Μπορεί να κάνει μια διευκρίνιση ο κύριος Υπουργός αν αποσύρεται το άρθρο 63;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού) : Επειδή ρωτάει τόσο ευγενικά ο κ.Τζέκης, πρέπει να του πω ότι είπα στην αγόρευσή μου ότι αν πρόκειται εδώ να γίνει μια πλειοδοσία "γενναιοκτησίας", ότι δεν χρειάζονται οι Βουλευτές τέτοιου είδους εγγυήσεις, να μείνει ως έχει στο ισχύον Σύνταγμα το άρθρο 63. Η πρότασή μου είναι να μείνει ως έχει το άρθρο 63 στο ισχύον Σύνταγμα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΠΙΝΑΣ : Επειδή το είπε ο Χ αυτός...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα) : Υπήρξε σαφής ο κύριος Υπουργός. Τώρα δεν θα κάνουμε συζήτηση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού) : Κάνετε λάθος, δεν το είπε ο Χ το είπε ο εισηγητής της Πλειοψηφίας...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΠΙΝΑΣ : Εδώ είμαστε ισότιμοι όλοι και εκφραζόμαστε κατά συνείδηση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού) : Εκτιμώ όπως ξέρετε ιδιαίτερα τη γνώμη σας και συμφωνώ ότι ο καθένας εκφράζεται κατά συνείδηση. Όλοι όμως και ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας και ο εισηγητής του Κομμουνιστικού Κόμματος και του Συνασπισμού, για να μην επικαλεστώ άλλα παραδείγματα, έστω λέγοντας την προσωπική τους γνώμη, κάνουν αυτού του είδους την άνετη προσέγγιση του θέματος και λένε, "δεν χρειαζόμαστε τέτοιου είδους προστασία", εμένα μου περισσεύει. Δεν ανήκω σ'αυτούς που χρειάζονται το άρθρο 63, αλλά πιστεύω ότι θεσμικά θα το χρειαζόταν η Βουλή. Αν θεωρούμε ότι αρκεί η ισχύουσα διατύπωση να μείνει η ισχύουσα διατύπωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα) : Εδόθησαν οι εισηγήσεις αυτήν τη στιγμή. Θα επανέλθουμε στο θέμα.

Ο κ. Κακλαμάνης έχει το λόγο.

ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ : Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αισθάνομαι λίγο προνομιακά όχι λόγω της άδειας Αίθουσας υπό την έννοια ότι και για τα δύο θέματα και για το θέμα του ασυμβίβαστου των νομαρχών -αλλά και του ασυμβίβαστου επαγγέλματος και βουλευτικού αξιώματος- για όλους εμάς που εκλεγόμαστε στην Α' Αθηνών ή τη Β' Αθηνών, δεν έχει καμία σημασία το ποιος είναι νομάρχης και το πώς πολιτεύεται. Είναι αυτονόητο και έτσι μπορώ να μιλήσω πιο ψυχρά για το θέμα και διότι εγώ το ασυμβίβαστο το έχω εφαρμόσει στη ζωή μου μόλις ορκίστηκα γιατρός. Και σαν πολίτης δεν ήσκησα ποτέ ιδιωτικό επάγγελμα και σαν Βουλευτής βεβαίως δεν ήσκησα ποτέ ιδιωτικό επάγγελμα. Έτσι μπορώ να το δω πολύ πιο ψυχρά και πιο αντικειμενικά από πολλούς άλλους.

Κατ'αρχήν πρέπει να πω ότι σήμερα ο κ. Βενιζέλος με εξέπληξε ευχάριστα τη μία φορά, παρ'ότι είναι προς τιμήν του ότι είναι εδώ συνεχώς και δεν είναι όπως άλλοι συνάδελφοί του Υπουργοί, που όταν τελειώσει ο χρόνος της τηλεθέας του δελτίου ειδήσεων, αποχωρούν και αφήνουν τους Υφυπουργούς εδώ. Και το δεύτερο είναι ότι δεν τον είδα μαχητικό στην υπεράσπιση του άρθρου. Και άρχισα να ψάχνω τώρα, ακούγοντας τους συναδέλφους του ΠΑ.ΣΟ.Κ. να δω ποιος ήταν ο εμπνευστής της εισήγησης προς τον κ. Σημίτη. Γιατί σίγουρα, κύριε Υπουργέ, δεν είστε εσείς, εκεί έχω καταλήξει. Έτσι διαισθανόμενος με αυτά που άκουσα και αποκλείοντας και μερικούς συναδέλφους που ανήκουν στο μη εκσυγχρονιστικό ΠΑ.ΣΟ.Κ. -άρα δεν είναι και πολύ ευήκοα τα ώτα του κ. Σημίτη προς αυτούς- λίγο πάω προς την πλευρά του συναδέλφου κ. Γκούσκου, ο οποίος δεν εί-

ναι στην Αίθουσα. Αλλά αυτό έτσι για ιστορικούς λόγους το λέω.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Δεν είναι κακό, το είπα έτσι, για ιστορικούς λόγους ...

Κύριοι συνάδελφοι, ακούστε να δείτε κάποιο άλλο παράξενο: Δεν μπορούμε να επικαλούμεθα την Ευρώπη όπου μας συμφέρει και όπου δεν μας συμφέρει να την ξεχνάμε. Ξέρετε ποια δύο κράτη στην Ευρώπη είχαν ασυμβίβαστο; Γιατί τώρα έχει μόνο το ένα. Αυτά που κατά κύριο λόγο ξέσπασαν τα μεγάλα πολιτικά σκάνδαλα: Η Ιταλία, "καθαρά χέρια" η γνωστή ιστορία, το κατήργησε τώρα το ασυμβίβαστο, διότι εκεί δεν ήταν μέσω Συντάγματος, ήταν διά νόμου και το Βέλγιο με το γνωστό επίσης σκάνδαλο του σοσιαλιστικού κόμματος, γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ κλπ., το οποίο το διατηρεί ακόμα, βεβαίως με μισθούς που καλύτερα να μη σας τους πω. Ανοίξτε την ιστοσελίδα για να τους δείτε, 3.700.000 οι Ιταλοί. Και βεβαίως επίσης για ιστορικούς λόγους -και δεν θέλω να θεωρηθεί πολιτική αιχμή στους συναδέλφους του Κομμουνιστικού Κόμματος- ασυμβίβαστο είχαν και όλα τα κοινοβούλια των κρατών του υπαρκτού σοσιαλισμού.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ)

Δεν άκουσα αυτά να τα επικαλούνται οι συνάδελφοι στην επιχειρηματολογία τους. Ξέρετε εγώ ποτέ στράφηκα εναντίον του ασυμβίβαστου και λέω ότι ο Βουλευτής πρέπει αν μπορεί και αν θέλει δουλεύει; Θα σας πω, είναι προσωπική η αναφορά, κύριοι συνάδελφοι. Πρώτον, διότι βλέπω ότι αν είχα μία τετραμελή οικογένεια -εγώ δεν έχω προσωπική οικογένεια- δεν θα μπορούσα να ανταπεξέλθω οικονομικά. Και δεύτερον, ξέρετε πότε; Στις τελευταίες εκλογές όταν γυρνώντας στο σπίτι μου ένα βράδυ, από ένα πατέρα που ήταν 91 έτους και μία μητέρα 80 ετών, βρήκα πάνω στο μαξιλάρι μου ένα βιβλιάριο το οποίο ήταν στο όνομά τους και στο όνομά μου με 10.000.000 δραχμές και ένα γράμμα ανορθόγραφο -γιατί δεν είναι γραμματισμένοι- που μου ευχόταν καλή επιτυχία. Γιατί ήξεραν ότι δεν είχα, εκτός από κάποια χρήματα που είχα βάλει στην άκρη κατά τη θητεία μου στο Ευρωκοινοβούλιο. Και εκεί είπα ότι δεν θα πρέπει να είμαι εναντίον αυτών των συναδέλφων που λένε ότι πρέπει να δουλεύουν. Διότι εγώ "είχα την τύχη" να έχω δύο γονείς μέσους αστούς, που μου έδωσαν λεφτά και την "ατυχία" να μην έχω προσωπική οικογένεια. Αυτά πρέπει να τα σκέφτονται όσοι έρχονται, βγάζουν τους λόγους εδώ, αποχωρούν βέβαια μετά, δεν τους ενδιαφέρει να ακούσουν την αντιεπιχειρηματολογία.

Και ξέρετε και κάτι άλλο; Μου έχει κάνει φοβερή εντύπωση και από μερικούς που άκουσα, λίγους απόψε, αλλά άλλους που έχω δει και έχω ακούσει στα "παράθυρα" και στα ραδιόφωνα, που φανατικά ήταν υπέρ του ασυμβίβαστου και κατά σύμπτωση, κύριοι συνάδελφοι, είναι αυτοί που είχαν τα πολυτελή εκλογικά κέντρα στην οδό Πανεπιστημίου. Τώρα πώς συμβιβάζεται εκείνο το πανάκριβο εκλογικό κέντρο και ταυτόχρονα υπέρ του ασυμβίβαστου της μη εργασίας, εξηγείστε το εσείς, κύριοι συνάδελφοι.

Θέλω επίσης να σας πω και κάτι άλλο και αυτό δεν είναι αιχμή. Το πρώτο ήταν αιχμή. Το λέω ευθέως. Κάποιοι νομίμως διά της επαγγελματικής τους ιδιότητας απέκτησαν μεγάλη περιουσία. Παραδείγματος χάρη, αν ήταν εδώ ο φίλος μου ο Παναγιώτης Φασούλας -λόγω "γαβροσύνης" πάντα θα είμαι υπέρ του- θα ήθελα να του κάνω μία ερώτηση: Αν πριν πέντε χρόνια που απόλυτα νόμιμα παίζοντας επαγγελματικό μπάσκετ έπαιρνε διακόςια (200.000.000) με τριακόσια εκατομμύρια (300.000.000) το χρόνο, θα τα άφηνε για να έλθει να πάρει τα δεκαπέντε εκατομμύρια (15.000.000) το χρόνο μέσα στο ελληνικό Κοινοβούλιο; Γιατί πρέπει να είμαστε ειλικρινείς όταν τοποθετούμεθα εδώ και να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους.

Και αν σήμερα λέμε ότι μέσα στο ελληνικό Κοινοβούλιο είναι τόσοι γιατροί και τόσοι δικηγόροι, μετά από λίγα χρόνια ξέρετε τι θα λέμε, κύριοι συνάδελφοι; Ότι θα είναι τόσοι πτυχιούχοι της Ιατρικής και τόσοι πτυχιούχοι της Νομικής. Γιατί γιατρός δεν γίνεται με το να πάρεις το πτυχίο. Γιατρός γίνεται όταν έχεις ασκήσει την ιατρική τουλάχιστον δέκα χρόνια. Και δικηγόρος δεν γίνεται με το να πάρεις το πτυχίο της Νομικής, αλλά

πρέπει να έχεις περάσει δέκα χρόνια από πρωτοδικεία, εφετεία και δεν ξέρω τι άλλο.

Αυτά είναι αλήθειες, κύριοι συνάδελφοι. Και είναι και λάθος μας διότι όχι μόνο απόψε, αλλά από την ημέρα που προέκυψε το θέμα χωριστήκαμε. Και οφείλω να πω -εγώ δεν θέλω να υπεισέλθω στα εσωκομματικά των άλλων κομμάτων- ότι στο δικό μας το κόμμα δεν τηρήθηκε η διαδικασία που έπρεπε να τηρηθεί. Και πρέπει να το πω ευθέως. Αυτά είναι θέματα που πρέπει να συζητούνται μέσα στις κοινοβουλευτικές ομάδες. Τι κάνατε εσείς ή τα άλλα κόμματα είναι δικό σας θέμα. Δεν θα κάνω εγώ κριτική στα δικά σας κόμματα. Εγώ θέλω να πω ότι στο δικό μας δεν έγινε. Το να γίνει εκ των υστέρων εμένα δεν με καλύπτει.

Αυτή είναι η πραγματικότητα. Και αυτός ήταν ένας επιπλέον λόγος που, αν θέλετε, έχω "θυμώσει" με τις εισηγήσεις που άκουσα -εκ μέρους των δύο εισηγητών εννοώ- γιατί από κει και πέρα ο κάθε συνάδελφος έχει το δικαίωμα να έχει την άποψή του και ν' αναγνωρίζει και στον άλλο συνάδελφο να έχει τη διαφορετική άποψη.

Θέλω επίσης να σας πω κάτι άλλο: Ξέρετε, δεν είμαστε ούτε όλοι πλούσιοι ούτε έχουμε όλοι πλούσιες οικογένειες. Τα ωραία λόγια είναι ωραία. Χωριστήκαμε σε δύο στρατόπεδα και μετά ψάχνουμε να βρούμε γιατί μας φτύνουν. Και είναι χρυσή ευκαιρία αν δεν επιμεινεί ο κύριος Υπουργός και δεχτεί τη συμβιβαστική πρόταση που την έκανε ο κ. Μητσοτάκης, ο κ. Γείτονας, ο κ. Κουβέλης, το Κομμουνιστικό Κόμμα, δηλαδή, διά νόμου να οριστούν ορισμένα ασυμβίβαστα.

Τότε ταυτόχρονα, κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να δεσμευτούμε όλοι, τουλάχιστον όσοι δεν έχουμε περάσει -και πιστεύω ότι είμαστε η συντριπτική πλειοψηφία των μελών αυτού του Κοινοβουλίου- από τα pay roll κανενός κ. Κυριακόπουλου, Προέδρου του ΣΕΒ, που βγήκε και είπε ότι πληρώνει Βουλευτές από όλα τα κόμματα. Και να βγούμε επιθετικά τότε όταν θα συζητάμε τα ορισμένα ασυμβίβαστα προς την κοινωνία και να πούμε γιατί πρέπει να είναι αξιοπρεπής απ' όλες τις πλευρές ο ρόλος του Βουλευτού.

ΚΟΣΜΑΣ ΣΦΥΡΙΟΥ: Γιατί δεν το κάνουμε σήμερα;

ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ: Μακάρι. Με υπερφαναγγίζετε. Μακάρι, αλλά βλέπω ότι σήμερα δυστυχώς έχουμε χωριστεί βλακωδώς σε δύο στρατόπεδα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΕΒΟΓΙΑΝΝΗΣ: Είναι λίγοι οι μεν και πάρα πολλοί οι δε.

ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ: Δεν είναι έτσι όπως τα λέτε, κύριε Λεβογιάννη. Θα το δείτε όταν έρθει η ώρα. Δεν είναι καθόλου έτσι όπως τα λέτε. Κι εξάλλου δεν είναι ποσοτικό το θέμα. Είναι ποιοτικό το θέμα σ' αυτές τις περιπτώσεις.

Σε ό,τι αφορά στους νομάρχες: Εγώ έχω προσυπογράψει -παρ'όλο που σας είπα προσωπικά ότι δεν με ενδιαφέρει- την "τροπολογία" διότι κανείς μας δεν ήξερε ότι υπάρχει και η διαδικασία σαν τα νομοσχέδια στο Σύνταγμα -τουλάχιστον οι μεσαιόι χρονολογικά και νεότεροι Βουλευτές δεν το ξέραμε- των συναδέλφων μου: Ο νομάρχης μετά το πέρας της θητείας του όχι στην αμέσως επόμενη, αλλά στη μεθεπόμενη Βουλή να έχει το δικαίωμα να είναι Βουλευτής. Και αυτό το ζείτε καλύτερα εσείς οι Βουλευτές της επαρχίας. Εμάς στην Αθήνα δεν μας ενδιαφέρει καθόλου. Και αυτό θα είναι και θέμα εισήγησης από τους Βουλευτές που το έχουμε υπογράψει στην προσεχή κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματός μας στις 12 Μαρτίου. Αν δεν περάσει στο Σύνταγμα, τουλάχιστον θα το περάσουμε σαν εσωτερική δέσμευση στο κόμμα μας διότι και αυτό έχει τη δική του αξία.

Τελειώνοντας επαναλαμβάνω ότι δεν πρέπει να χάσουμε την ευκαιρία -μακάρι, κύριοι συνάδελφοι, να γινόταν σήμερα αυτό που είπατε- όταν θα έρθει η ώρα εφόσον δεχτεί -δεν βλέπω να το δέχεται- ή εφόσον η Βουλή πειστεί και πάρει μια άλλη απόφαση όταν θα συζητάμε διά νόμου ποια είναι τα ορισμένα ασυμβίβαστα. Γιατί πράγματι υπάρχουν εκεί κάποιες περιπτώσεις και ήδη ισχύουν και σήμερα. Έμαθα από τον κ. Κουβέλη ότι δικηγόρος-Βουλευτής δεν μπορεί να πάει υπέρ εμπόρου ναρκωτικών. Ορθώς. Ή υπέρ υποθέσεων του δημοσίου. Ορθώς. Υπάρχουν και κάποιες άλλες επεκτάσεις. Τότε να μιλήσουμε ταυτόχρονα και ν' αφήσουμε τους φαρισαϊσμούς τουλάχιστον, επαναλαμβά-

νω, όσοι δεν έχουμε περάσει από τα pay roll κάποιων κυρίων -και πιστεύω ότι το 90% δεν έχει περάσει- και να μιλήσουμε για το ρόλο και την αξιοπρέπεια του Βουλευτή στην κοινωνία.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Κρεμαστινός έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΡΕΜΑΣΤΙΝΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πράγματι το θέμα της Βουλής, ο εκάστοτε ομιλητής να βρίσκεται στην ανάγκη να απολογείται διότι εργάζεται ή δεν εργάζεται για να τοποθετηθεί πάνω στο θέμα αυτό, δεν είναι καθόλου ευχάριστο.

Επίσης, το θέμα των μέσων ενημέρωσης και πολλών εφημερίδων που εμφανίζουν τους Βουλευτές αντιτιθέμενους με βάση το ότι αυτός εργάζεται και υποστηρίζει την άποψη ότι ο Βουλευτής πρέπει να εργάζεται, ενώ άλλος δεν εργάζεται και υποστηρίζει την άποψη ότι ο Βουλευτής δεν πρέπει να εργάζεται, που σημαίνει πόσα λεφτά κερδίζει ο ένας και πόσα ο άλλος, δεν είναι καθόλου ευχάριστο για τον κοινοβουλευτισμό. Και δεν είναι καθόλου ευχάριστη για το Κοινοβούλιο η συζήτηση αυτή με τον τρόπο που διεξάγεται σήμερα.

Εγώ είμαι υποχρεωμένος να διατυπώσω ορισμένες απορίες, πώς αυτό το αυτονόητο, δηλαδή, ο πλήρους και αποκλειστικής απασχολήσεως εργαζόμενος, δεν ισχύει και για τους Βουλευτές. Δηλαδή, αυτός που ασχολείται οκτώ ή δέκα ώρες με μία δουλειά είναι ασφαλώς καλύτερος από αυτόν που ασχολείται πέντε ώρες με την ίδια δουλειά. Αυτό είναι σαφές. Γιατί να μην ισχύει για τον Βουλευτή; Το ίδιο ερώτημα όμως μου έκανε εντύπωση ότι δεν το έχουν απαντήσει όλοι οι συνηγορούντες της Ευρώπης, γιατί το αυτονόητο έπρεπε να το έχουν περιλάβει στα Συντάγματά τους. Το ίδιο ερώτημα μου έκανε εντύπωση πως δεν το έχουν απαντήσει μέχρι σήμερα όλες οι δικές μας Βουλές και οι μέχρι σήμερα αναθεωρήσεις του Συντάγματος μας, όλοι οι μεγάλοι πολιτικοί μας. Δηλαδή, υπάρχει κανένας που θα μπορούσε να φανταστεί ότι οι Βουλευτές οι οποίοι θα είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχολήσεως θα είναι καλύτεροι απ' αυτούς που δουλεύουν λιγότερες ώρες; Αλλού λοιπόν βρίσκεται το πρόβλημα και η απάντησή του.

Το πρόβλημα βρίσκεται στο κεφάλαιο που λέγεται ανεξαρτησία του Βουλευτή και σ' αυτό που έθιξε ο φίλος και συνάδελφος κ. Κακλαμάνης προηγουμένως. Και το πρόβλημα της δημοκρατίας βρίσκεται στο κεφάλαιο ανεξαρτησία του Βουλευτή. Και ανεξαρτησία του Βουλευτή σίγουρα δεν μπορεί να υπάρχει με αποζημίωση σαν τη σημερινή. Διότι δεν είναι μόνο οι δαπάνες των εκλογών που έθιξαν οι προηγούμενοι ομιλητές. Δεν είναι μόνο οι κοινωνικές ανάγκες του καθενός. Δεν είναι η ίδια του η οικογένεια. Αντιλαμβάνεστε ότι το μεγάλο πρόβλημα που αντιμετωπίζει σήμερα η κοινωνία είναι πόσο ελεύθερος είναι ο Βουλευτής.

Θέλετε να πιθανολογήσω πώς περίπου θα είναι η Βουλή μετά από μερικά χρόνια; Εάν ένας Βουλευτής εκλεγεί σε ηλικία είκοσι πέντε έως τριάντα πέντε ετών και είναι υποχρεωμένος να απέχει του επαγγέλματός του, αυτός εάν εκλεγεί για μία ή δύο περιόδους, αποκλείεται να επανέλθει φυσιολογικά στη ζωή, διότι όλοι οι άλλοι συνάδελφοί του σ' αυτή τη δεκαετία έχουν προχωρήσει και εξελιχθεί επαγγελματικά με σιδήποτε και να ασχολούνται. Εάν είναι τριάντα πέντε έως σαράντα πέντε ετών, αυτός ο οποίος αρχίζει να ανεβαίνει επαγγελματικά και είναι επιτυχημένος, πώς θα του πείτε, έλα να γίνεις Βουλευτής και να σταματήσεις να εργάζεσαι μία τετραετία ή δύο τετραετίες; Άρα, ούτε αυτός θα έρθει.

Άρα, λοιπόν, το παραγωγικό στοιχείο που κοσμεί όλα τα Κοινοβούλια της Ευρώπης είκοσι πέντε έως σαράντα πέντε ετών από ποιους πρέπει να αποτελείται; Από αυτούς οι οποίοι τουλάχιστον δεν είναι πετυχημένοι στις εργασίες τους ή απ' αυτούς οι οποίοι έχουν πλήρη οικονομική ανεξαρτησία, δεν θα υποθέσω σιδήποτε άλλο που είναι πιο χειρότερο από αυτά και που αποτελεί φαλκίδευση της δημοκρατίας.

Με βάση αυτούς τους προβληματισμούς, είμαι υποχρεωμένος να απευθυνθώ προς όλους στο Κοινοβούλιο και να τους κα-

λέσω να προβληματιστούν γι' αυτήν τη διάταξη. Εάν τη δούμε σαν διάταξη περιστασιακή και πόσο συμφέρει τον καθένα προσωπικά, τότε είναι εύκολο να αντιληφθεί κανείς και το αποτέλεσμα. Θα πρέπει, όμως, να τη δούμε σαν διάταξη προοπτικής, σαν διάταξη μέλλοντος. Νομίζω ότι και ο φίλος μου Υπουργός, ο κ. Βενιζέλος θα πρέπει πάνω σ' αυτό το θέμα να προβληματιστεί, διότι όλοι θα κριθούμε εκ του αποτελέσματος.

Εάν αυτή η διάταξη του Συντάγματος υπερψηφιστεί, φαντάζεστε αν τα πράγματα δεν πάνε καλά, μια άλλη Βουλή να θελήσει να την αναθεωρήσει; Μα, από ποιους θα αποτελείται εκείνη η Βουλή; Από αυτούς που θα είναι ανασφαλείς. Είναι δυνατόν να γίνει ποτέ αναθεώρηση αυτού του άρθρου; Από ποιους θα γίνει αναθεώρηση; Η Βουλή με πλειοψηφία 2/3 (δύο τρίτων) πρέπει να το αναθεωρήσει. Αν η Βουλή έχει αυτή τη σύνθεση, πώς θα αναθεωρήσει αυτό το άρθρο στο μέλλον;

Τι θα ήταν πιο λογικό; Αυτό που ακολουθούν όλοι οι λαοί της Ευρώπης, δηλαδή, να γίνει με οποιονδήποτε τρόπο νομοθετική ρύθμιση, η οποία έχει το πλεονέκτημα να μπορεί η Βουλή να την αλλάξει εύκολα ή σχετικά εύκολα, αν βλέπει ότι τα πράγματα δεν πάνε καλά. Με τη νομοθετική ρύθμιση ερωτάται επιτέλους και ο λαός που καθορίζει με την ψήφο του την σύνθεση της Βουλής. Μη μου πείτε ότι ο λαός δεν γνωρίζει το Βουλευτή, που στέλνει στη Βουλή, τι ιδιότητα έχει, με τι ασχολείται και τον υπερψηφίζει ή τον καταψηφίζει. Μη μου πείτε ότι ο κόσμος δεν θα έρθει μετά από τέσσερα χρόνια να τον κρίνει ξανά και να τον απομακρύνει από τη Βουλή, αν κατά τη γνώμη του δεν λειτουργήσει σωστά.

Άρα, αυτές οι συνταγματικές διατάξεις δεν είναι μόνο προσωπικά θέματα, διότι τότε θα δεχόμουν ότι φορούν τον καθένα προσωπικά. Η συγκεκριμένη διάταξη αφορά ουσιαστικά το μέλλον του τόπου ή για να είμαι πιο ακριβολόγος, μπορεί να επηρεάσει το μέλλον του τόπου.

Κλείνοντας, θα ήθελα να πω ότι αν υπάρξει νομοθετική διάταξη τέτοια, ώστε πραγματικά να προσαρμόζει το Κοινοβούλιο, να συμβάλει στην αναβάθμιση του Βουλευτή, να συνηγορεί υπέρ του κοινωνικού του στάτους, εγώ είμαι διατεθειμένος να την ψηφίσω. Σαν συνταγματική όμως αναθεώρηση, με όλη την υπευθυνότητα που νομίζω ότι με διακρίνει, δεν μπορώ να την υπερψηφίσω.

Όσον αφορά το κοινωνικό στάτους του Βουλευτή, ας μην έχουμε αυταπάτες. Θα θυμίσω πως όταν γίνονταν πέρυσι οι γιορτές για την επέτειο της ενσωμάτωσης της Δωδεκανήσου, λίγο μετά την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας -το λέω αυτό, γιατί είναι εδώ και ο φίλος μου ο Κοσμάς Σφυρίου- στο τραπέζι του Προέδρου της Δημοκρατίας κάθονταν ο Γραμματέας του Υπουργείου Αιγαίου, ο Δήμαρχος, ο Νομάρχης, ο Περιφερειάρχης. Οι Βουλευτές του Νομού δεν κάθονταν στο τραπέζι του Προέδρου της Δημοκρατίας. Τότε χαριτολογώντας είπα εγώ το εξής: "Οι Βουλευτές δεν εκλέγουν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας; Ο Γενικός Γραμματέας τον εκλέγει"; Ποιο είναι το κύρος του θεσμού του Βουλευτή; Εάν χάσει ο Βουλευτής το κοινωνικό του στάτους και την προσωπικότητά του τότε παύει να λειτουργεί όπως τον θέλει το Σύνταγμα και ο λαός. Νομίζετε ότι οι Βουλευτές του μέλλοντος με αυτή την συνταγματική διάταξη θα λειτουργήσουν σε ένα αναβαθμισμένο Κοινοβούλιο; Εγώ είχα και έχω σαφή άποψη, γι' αυτό θεώρησα καθήκον μου ξεκάθαρα να τοποθετηθώ απόψε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Κοσμάς Σφυρίου έχει το λόγο.

ΚΟΣΜΑΣ ΣΦΥΡΙΟΥ: Αγαπητοί συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε, είναι γνωστό βέβαια ότι στο Σύνταγμα καθιερώνονται αρχές. Και συμφωνώ με αυτό που ανέφερε προηγουμένως ο συνάδελφος Δημήτριος Κρεμαστινός ότι δεν ψηφίζονται περιστασιακές διατάξεις. Με το Σύνταγμα καθιερώνονται αρχές. Θα ήθελα να προσεγγίσουμε το θέμα του άρθρου 57 που συζητούμε, ως ένα ζήτημα αρχής. Αν όλοι προσπαθήσουν να το αντιμετωπίσουμε στη συζήτηση που κάνουμε ως ζήτημα αρχής, άλλο αν συμφωνούμε με την α' άποψη ή με τη β' άποψη, νομίζω ότι θα μπορούσαμε να διεξαγάγουμε ένα διάλογο που θα συμβάλει τελικά στην αναβάθμιση και του Κοινοβουλίου ως θεμελιώδους θε-

σμού του δημοκρατικού μας πολιτεύματος και του ρόλου των Βουλευτών.

Ο καθένας από μας είναι φυσικό να αντλεί τις εμπειρίες και τα βιώματά του από την ίδια τη δική του πολιτική διαδρομή. Σε ό,τι με αφορά θεώρησα ζήτημα αρχής να μην ασκώ το επάγγελμα το οποίο ασκούσα επί χρόνια πριν εκλεγώ Βουλευτής. Ορισμένοι συνάδελφοι τάσσονται υπέρ της αρχής να ασκείται παράλληλα και το επάγγελμα καθ' ο χρόνος ασκούν το λειτούργημα του Βουλευτή. Σεβαστή η άποψη αυτή και έτσι πρέπει να κάνουμε τη συζήτησή μας, σεβόμενοι τα επιχειρήματα και τις απόψεις που εκφράζονται εκατέρωθεν.

Πρέπει επίσης να μας διακρίνει και η ειλικρίνεια. Όταν κάποιος έχει δικαίωμα από το ισχύον θεσμικό μας πλαίσιο, το Σύνταγμα, τους νόμους -δεν έχει κανέναν περιορισμό- να ασκεί το επάγγελμά του, και για λόγους αρχής δεν το ασκεί, είναι φυσικό ότι έχει σημαντικές οικονομικές απώλειες. Αν κάποιος ασκεί το επάγγελμα -και είναι δικαίωμά του για λόγους αρχής, όπως είπα προηγουμένως- έχει οικονομικά οφέλη παράλληλα με την απολαβή της βουλευτικής αποζημίωσης.

Επειδή είπαμε να αντιμετωπίσουμε το θέμα ως ζήτημα αρχής και να μιλήσουμε με ειλικρίνεια, δεν θα πρέπει να υποκρινόμαστε, αγαπητοί συνάδελφοι σε ό,τι αφορά τα ζητήματα ηθικής και πολιτικής τάξης που ανακύπτουν κατά την άσκηση ορισμένων τουλάχιστον επαγγελματιών από συναδέλφους μας Βουλευτές. Θα μιλήσω από τη δική μου εμπειρία, από το δικό μου επάγγελμα.

Εγώ ήμουν πριν εκλεγώ Βουλευτής, ελεύθερος επαγγελματίας πολιτικός μηχανικός. Δεν διανοήθηκα, κύριοι συνάδελφοι, σε μια επαγγελματική πόλη να έχω το γραφείο του πολιτικού μηχανικού με την επιρροή που θα μπορούσε να ασκεί ο Βουλευτής επί μακρό χρονικό διάστημα στην τοπική αγορά, να προσελκύει, δηλαδή, το σύνολο της πελατείας και πολλοί πολίτες έχοντας ζητήματα αμφίβολου νομιμότητας, να σπεύδουν στο γραφείο του πολιτικού μηχανικού. Ακόμη και ένας φάκελος που θα φεύγει από το γραφείο του πολιτικού μηχανικού καθ' όλα άρτιος θα πηγαίνει στο πολεοδομικό γραφείο και θα συνοδεύεται από ένα σωρό σχόλια θα ελέγχεται από ποιους; Από συναδέλφους μου πολιτικούς μηχανικούς πολλοί από τους οποίους ήταν και υποστηρικτές μου στις εκλογές; Και αυτό θα ήταν μια θέση ηθικής και πολιτικής τάξης απέναντι στην τοπική κοινωνία; Πιστεύω πως όχι.

Επομένως, για λόγους αρχής δεν άσκησα το επάγγελμα αυτά τα χρόνια και δεν μετάνιωσα γι' αυτό. Πολιτικά και ηθικά πιστεύω ότι έκανα σωστά. Απώλεια οικονομική μπορεί να είχα. Όταν όμως αποφασίζεις να ασχοληθείς με τα κοινά εννοείται ότι τα σταθμίζεις αυτά και ξέρεις ότι θα έχεις και θυσιές. Η εμπιστοσύνη των πολιτών εκφράστηκε. Σε ό,τι με αφορά εκφράστηκε επτά φορές. Δεν είναι μειονέκτημα ότι εκφράστηκε επτά φορές η εμπιστοσύνη των πολιτών, αλλά θεωρώ και το λέω με αγανάκτηση ότι είναι απαράδεκτο να έρχομαι μετά από τόσα χρόνια εδώ να ακούω υπαινιγμούς, γιατί σε αυτά τα χρόνια πορεύτηκα, κύριοι συνάδελφοι, χωρίς να χρειαστεί ούτε να καταφύγω σε χορηγίες ούτε σε διαπλοκές ή σε οτιδήποτε άλλο. Γι' αυτόν το λόγο με αγανάκτηση καταγγέλλω τέτοιου είδους υπαινιγμούς και δεν τους ανέχομαι. Με τον πιο επίσημο τρόπο από το Βήμα της Βουλής τους αποκρούω και μάλιστα με αγανάκτηση. Νομίζω ότι αυτό αφορά στο σύνολο ή τουλάχιστον σε μια πολύ μεγάλη πλειοψηφία των συναδέλφων. Συμφωνώ μ' αυτό που είπε ο κ. Νικήτας Κακλαμάνης προηγουμένως.

Θα σας πω ένα άλλο παράδειγμα, κύριοι συνάδελφοι, από τα προσωπικά μας βιώματα. Πριν από λίγα χρόνια στην περιοχή στην οποία εκλέγομαι, στα Δωδεκάνησα, έγινε ένα μεγάλο οικονομικό σκάνδαλο, που δεν έχει ξεκαθαριστεί ακόμη. Βγήκαν όλα τα πολιτικά κόμματα και πήραν θέση, καταγγέλλοντας το σκάνδαλο, καταγγέλλοντας τους πρωταγωνιστές του σκανδάλου. Μετά από λίγο καιρό διαπρεπείς συνάδελφοί μας από πολλές πτέρυγες της Βουλής εμφανίστηκαν ως υπερασπιστές των κύριων υπευθύνων του σκανδάλου στα δικαστήρια και τα πολιτικά κόμματα βρέθηκαν μπροστά σε μεγάλη αμηχανία. Δεν ανακύπτουν ζητήματα πολιτικής και ηθικής τάξης; Κατά την άποψή μου ανακύπτουν.

Ανέφερα αυτά τα παραδείγματα. Τουλάχιστον όσον αφορά στο επάγγελμα του πολιτικού μηχανικού και στο επάγγελμα του δικηγόρου μπορούμε να αναφέρουμε και πολλά άλλα, γιατί νομίζω ότι πρέπει να προσεγγίσουμε το θέμα όχι σαν να πηγαίνουμε να αντιμετωπίσουμε κάτι ευκαιριακά, αλλά ως ζήτημα αρχής.

Θα πω και κάτι ακόμη, το οποίο το θεωρώ απαραίτητο να ειπωθεί εδώ. Είναι μια συνειδητή επιλογή που κάνει ο καθένας μας όταν θέλει να ασχοληθεί με τα κοινά και πολύ περισσότερο όταν θέλει να θέσει υποψηφιότητα, να κριθεί από τους πολίτες και να εκλεγεί στο Κοινοβούλιο να ασκεί το λειτουργήμα του νομοθετών. Νομίζω ότι πρέπει να είναι συνειδητή και η επιλογή του να αναστέλει την άσκηση του επαγγέλματός του για λόγους αρχής ως εγγύηση διαφάνειας κατά την άσκηση του λειτουργήματος του νομοθετή.

Θα πρέπει να είναι σταθμός η συζήτηση που κάνουμε σήμερα για να προσεγγίσουμε το ζήτημα αυτό, δηλαδή της αναστολής του επαγγέλματος κατά την άσκηση του λειτουργήματος του νομοθετή ως εγγύηση ίσου βάρους με αυτήν που επιβάλλεται από το ισχύον θεσμικό μας πλαίσιο κατά την άσκηση του λειτουργήματος του διοικείν για όσους είναι Υπουργοί και Υφυπουργοί. Πιστεύω ότι με τη θέσπιση του γενικού επαγγελματικού ασυμβίβαστου προάγεται -την άποψή μου καταθέτω- η πολιτική ζωή. Κατά την άποψή μου θωρακίζεται ο ρόλος των λειτουργών του νομοθετή. Πράγματι, αυτό που είπα προηγουμένως ο κ. Νικήτας Κακλαμάνης, δεν μας εμποδίζει σήμερα να το κάνουμε και να βγούμε ενωμένοι ως μια γροθιά για να αποκρούσουμε όλους αυτούς τους υπαινιγμούς.

Πρέπει να το κάνουμε με πίστη σε αυτό που επιλέξαμε να κάνουμε και μας επέλεξε και ο λαός για να τον υπηρετούμε μέσα από το Κοινοβούλιο. Να αποτελέσει σταθμό στην αναβάθμιση του ρόλου του Βουλευτή, αφήνοντας πίσω όλα αυτά τα οποία αναφέρθηκαν περί χορηγιών, περί διαπλοκών, αφήνοντας πίσω το πελατειακό σύστημα που γνωρίσαμε μέχρι τώρα, αφήνοντας πίσω το φαύλο κύκλο της μικροπολιτικής. Πρέπει με αποφασιστικό τρόπο, με σταθμό αυτήν την αναθεώρηση του Συντάγματος να θεωρήσουμε, να πιστέψουμε όμως και να το πράξουμε ορατά και προβεβλημένα απέναντι στον ελληνικό λαό ότι αυτή ακριβώς η κατάσταση που περιέγραψα, δηλαδή οι πελατειακές σχέσεις, η μικροπολιτική, οι εξαρτήσεις που αναφέρθηκαν κατά καιρούς αποτελούν παρελθόν, για να κάνουμε εμείς οι ίδιοι το καθήκον μας σε ότι αφορά στην αναβάθμιση και του ρόλου του Βουλευτή ως λειτουργού, αλλά και του λειτουργήματος το οποίο αποτελεί το βασικό πυλώνα του δημοκρατικού μας πολιτεύματος, δηλαδή, τη λειτουργία του Κοινοβουλίου, στο επίπεδο το οποίο νομίζω ότι έχουμε χρέος να το παραδώσουμε στις επόμενες γενιές.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Βύζας έχει το λόγο.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ : Κύριε Πρόεδρε, να μου δώσετε το λόγο για να προτείνω κάτι, ώστε να έχουμε το "προνόμιο" να μιλήσουμε τρεις Δωδεκανήσιοι Βουλευτές μαζί;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης) : Κύριε Παυλίδη, έχω δώσει ήδη το λόγο στον κ. Βύζα οπότε ήδη έχει σπάσει το προνόμιο το οποίο ζητάτε.

Κύριε Βύζα, ορίστε, έχετε το λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΥΖΑΣ : Κύριε συνάδελφοι, προσωπικά δεν ασκώ το επάγγελμα του χειρούργου σχεδόν αμέσως με την εγγραφή μου στο ψηφοδέλτιο του κόμματος του νομού μου. Πιστεύω όμως ότι η ενεργός συμμετοχή μου στην πολιτική εξαρτάται πρώτον, από την επαγγελματική αναγνώριση και ωριμότητα, δεύτερον από την επαγγελματική καταξίωση, τρίτον από την οικονομική ανεξαρτησία μικρή, μέση ή μεγάλη αλλά πάντως τέτοια που να μην αποβαίνει σε βάρος της οικογένειας. Και το σημαντικότερο εξαρτάται από τη σύζυγο που να ανέχεται, ό,τι παράλογο και ανεπάντεχο συνεπάγεται η διακονία αυτού του τόσο δύσκολου αγχωτικού και προπαντός επίπονου λειτουργήματος.

Όλα τα παραπάνω συμπράττουν ούτως ώστε το κυρίως επάγγελμα να απαλλοτριώνεται αυτομάτως από την ιδιότητα του

Βουλευτή. Εν ονόματι όμως της φιλοδοξίας, της συμμετοχής στην ελεγκτική ή στην εκτελεστική δράση, νομίζω ότι οι πλείστοι σε αυτήν την Αίθουσα παραμένουμε ενεργοί πολιτικοί και "δούλοι" αυτής της επιστήμης μέχρι βαθέως γήρατος ή θανάτου. Πράγματι η διακονία της πολιτικής είναι η δράση, η συμμετοχή στα προβλήματα του τόπου, μια σαγήνη για όσους συγκινούνται από την κοινωνική συμμετοχή.

Παρ' όλα αυτά δεν πείθομαι ότι η επίσημη και συνταγματικά κατοχυρωμένη αποχή από το επάγγελμα προάγει την καλύτερη διακονία του βουλευτικού αξιώματος. Αντίθετα το επάγγελμα και ιδίως το ελεύθεριο και όταν ο διάκονός του είναι καταξιωμένος είναι πηγή πολιτικής και δράσης.

Σέβομαι όλα τα επαγγέλματα. Ιδιαίτερα όμως σέβομαι τα ελεύθερα, διότι η καταξίωσή τους χρειάζεται λειτουργό που έχει καταθέσει υψηλές και μακρόπρονες σπουδές και υψηλή τόλμη με ατομικές και κοινωνικές θυσίες για να δημιουργήσει τα όσα δημιουργήσει σε μία μακρά επιστημονική διαδρομή ώστε να του εμπιστευούνται άλλοι τη ζωή τους, άλλοι την περιουσία τους και άλλοι την προσωπική τους τιμή και αξιοπρέπεια.

Δε φωτογραφίζω επαγγέλματα. Αλλά οι πολίτες που είχαν την τόλμη να αναρτήσουν μία πινακίδα με το όνομά τους και την ιδιότητά τους και παράλληλα να συμμετέχουν στα κοινά είτε ως επαίοντες είτε ως ταγοί μιας επιστήμης δεν μπορεί συλλληβδην και με την ευκαιρία μιας συνταγματικής αναθεώρησης -δεν ξέρω εάν αυτή η τροπολογία χρειάζεται κάποιες ειδικές πλειοψηφίες- να αποκλείονται από την περαιτέρω πολιτική ή κοινωνική τους δράση.

Όμως, εάν η τροπολογία που συζητάμε σήμερα παρ' ελπίδα γίνει αποδεκτή προβλέπω ότι στις προσεχείς εκλογές θα έχουμε προβλήματα με την Τοπική και τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, διότι σύντομα θα προταθεί από αυτήν την Αίθουσα να υπάρχουν κωλύματα για το νομάρχη, για τους δημάρχους, αλλά και για τους συμβούλους. Υπάρχει και μία άλλη παράμετρος που δεν λαμβάνεται καθόλου υπόψη από τους κυρίως εισηγητές. Ας δεχθούμε ότι ο ελεύθερος επαγγελματίας που εκλέγεται Βουλευτής κλείνει το ιατρείο του ή το γραφείο του. Ο Βουλευτής εκλέγεται για μία περίοδο, η διάρκεια της οποίας είναι ασταθής τουλάχιστον στον τόπο μας.

Αν ο λαός απορρίψει την επανεκλογή του Βουλευτή, αναλογίζεσθε τις περιπέτειες του αποτυχόντος πια Βουλευτή επαγγελματία;

Πολλοί συνάδελφοι στην Αίθουσα αυτή πιστεύουν ότι η τροπολογία, αν γίνει δεκτή, θα συνοδευτεί από ανάλογες αυξήσεις της αποζημιώσεως. Νομίζω, έστω κι αν δοθεί μια μικρή αποζημίωση, θα είναι προκλητική και ειλικρινά θα μας αφήσει έκθετους και από μια άλλη έδρα του πρίσματος της κριτικής των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και των διαπλεκόμενων.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η προτεινόμενη τροπολογία, για την οποία έχω επιφυλάξεις, λόγω της σοβαρότητας της, αν εισάγεται σύμφωνα με τους κανόνες της Βουλής και του Συντάγματος, δεν θα πρέπει να μας δελεάσει ώστε να τη δεχθούμε. Προσωπικά δεν δέχομαι και οποιαδήποτε νομοθετική ρύθμιση.

Ας πούμε και λίγα για τα άρθρα 56 και 57. Σας δηλώνω ότι είμαι θύμα των άρθρων αυτών. Ήλθα πρώτος Βουλευτής και έχασα την έδρα για δήθεν κώλυμα. Έτσι έκρινε το εκλογοδικείο. Παρ' όλα αυτά δεν είμαι μνησικακος και προτείνω αυτά τα δύο άρθρα να φύγουν από το Σύνταγμά μας, γιατί δεν υπάρχουν στην Ευρώπη κωλύματα, αλλά ούτε και στην Αμερική. Και δεν νομίζω ότι στη σημερινή κοινωνία, ιδιαίτερα όπως είναι απαξιωμένη στη δική μας χώρα, έχει την επιρροή ο α' ή ο β' υποπροϊστάμενος ή προϊστάμενος. Ποιος Έλληνας σήμερα μπαίνει σε μια δημόσια επιχείρηση και λογαριάζει την ιεραρχία; Έχουν ισοπεδωθεί τα πάντα, με το μεγάλο μήνυμα "ο λαός στην εξουσία" τη δεκαετία του '80. Οι συνδικαλιστές έχουν το πάνω χέρι. Οι υπάλληλοι, οι υποδιευθυντές ή οι διευθυντές είναι τελείως ανίκανοι να επηρεάσουν το εκλογικό σώμα και να κερδίσουν με αυτόν τον τρόπο τις εκλογές. Θα πρέπει, λοιπόν, όλοι μας εδώ να σκεφθούμε τα δύο αυτά άρθρα. Θα πρέπει να εξοβελισθούν από το Σύνταγμά μας. Λέμε ότι είμαστε εκσυγχρονιστές. Λέμε ότι σκοπεύουμε κάτι το καλύτερο. Ας αρχίσουμε από το συνταγματικό χάρτη της χώρας. Αλλά αν παραμείνουν τα κωλύμα-

τα αυτά ή κι αν αυξηθούν τα κωλύματα... εγώ δεν βλέπω δικαιολογικά στην προσπάθεια άμβλυνσης του, δηλ. τα 3 χρόνια να τα κάνουμε 18 μήνες. Φυλακισμένος που πήγε στις φυλακές της Κασσάνδρας ο εν δυνάμει υποψήφιος πολίτης και ελάττωσε την ποινή του; Ας του δοθεί χάρη! Να μην υπάρχει, λοιπόν, κώλυμα εκλογιμότητας. Κι αν υπάρχουν τα κωλύματα, οι καθηγητές των Α.Ε.Ι., γιατί δεν έχουν κώλυμα; Για ποιο λόγο δεν έχουν κώλυμα; Δεν υπάρχει ισότης έναντι του Συντάγματος και του νόμου; Επειδή στο Σύνταγμα του '75 έγιναν κάποιες προτάσεις; Και γιατί να υπάρχει το ψηφοδέλτιο Επικρατείας; Δηλαδή τι προσφέρει το ψηφοδέλτιο της Επικρατείας; Και ποιοι είναι αυτοί που έρχονται σαν Βουλευτές Επικρατείας και δημιουργούν ένα σκαλοπάτι για την επόμενη εκλογή;

Ειλικρινά, αγαπητοί συνάδελφοι, όταν μπήκα στο Κοινοβούλιο είχα μεγάλη φιλοδοξία και όρεξη. Έχω μάλιστα μια φωτογραφία έξω με το γιό μου, που όταν ήταν μικρός μου είπε "μπάμπά τι είναι εδώ" και απάντησα "πιστεύω ότι σε μερικά χρόνια θα πάω μέσα". Δεν ικανοποιήθηκα όμως απ' αυτήν την Αίθουσα όπως ήθελα και έπρεπε τώρα να είμαι κορεσμένος.

Γι' αυτό, αγαπητοί συνάδελφοι, θα πρέπει όλοι μας να σκεφθούμε σοβαρά κάποια ουσιαστικά θέματα από τα άρθρα του Συντάγματος. Για το άρθρο 63, συμφωνώ ότι πρέπει να αναμορφωθεί, με το μεγάλο θράσος που απέκτησαν οι Τοπικές Αυτοδιοικήσεις στο βουλευτικό αξίωμα απαξιώθηκε και από αυτούς. Δεν ξέρω αν μπορούν να επουλωθούν τα τραύματα τα οποία υπέστη η βουλευτική ιδιότητα τα τελευταία είκοσι χρόνια.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Παυλίδης έχει το λόγο.

Τα Δωδεκάνησα είχαν την τιμητική τους σήμερα και είχε και την εύνοια της τύχης ο κ. Παυλίδης, που άλλαξε με τον κ. Ανδρεουλάκο.

Ορίστε, κύριε Παυλίδη, έχετε το λόγο.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αφού ευχαριστήσω τον Πρόεδρο για την αντικατάσταση που έκανε και μου δίνεται η ευκαιρία να μιλήσω μετά από δύο συναδέλφους από τα Δωδεκάνησα ώστε να κλείσει και ο κύκλος των παρόντων Δωδεκανησιών Βουλευτών, θέλω να σας πω το εξής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Δεν την έκανα εγώ την αντικατάσταση, ο κ. Ανδρεουλάκος την έκανε.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Έστω, ο κ. Ανδρεουλάκος.

Θέλω, λοιπόν να σας πω ότι το θέμα περί "ασυμβίβαστου" μεταξύ του λειτουργήματος του Βουλευτού και της ασκήσεως επαγγέλματος από το μέλος του Κοινοβουλίου, δεν είναι κάτι το νέο.

Στη θέση σας καθόταν επί χρόνια, κύριε Προεδρεύοντα, ο Παναγιώτης Σαλαμαλίκης, αν τον ενθυμούνται οι παλαιότεροι. Αντιπρόεδρος της Βουλής μας από την Αχαΐα, από το 1981 μέχρι το 1989 μέλος του Κοινοβουλίου. Όταν απεμακρύνθη από το Κοινοβούλιο, έγραψε ένα πολύ χρήσιμο βιβλίο υπό τον τίτλο: "Για ένα χρήσιμο Ελληνικό Κοινοβούλιο". Εκεί λοιπόν, αναφερόμενος σε διάφορα άλλα θέματα, μνημονεύει ότι "ήλθε η στιγμή που προτείνεται και το ασυμβίβαστο με την άσκηση οποιασδήποτε επαγγελματικής δραστηριότητας". Το βιβλίο δημοσιεύθηκε το 1996.

Το μνημονεύω απλώς για δύο λόγους: Πρώτον, γιατί ο συνάδελφος μας ο Παναγιώτης Σαλαμαλίκης υπήρξε πράγματι διακεκριμένο μέλος του Κοινοβουλίου και δεύτερον, διότι ήλθε στα χέρια μου κατά σύμπτωση μετά την επιστροφή μου από ένα ταξίδι πρόσφατο στις Ηνωμένες Πολιτείες, κατά την περίοδο μάλιστα που είχε φουντώσει το θέμα του "ασυμβίβαστου" και εδημοσιεύοντο πολλά και διάφορα.

Βρισκόμουν λοιπόν, φίλε, κύριε Λοβέρδο, στο γραφείο του Έλληνα Congressman, του Μπιλνράκη, καταγόμενου από την Κάλυμνο και του είπα: "Μάικ τι ισχύει σε σας". Δίνει εντολή σε έναν εκ των συνεργατών του και μου βγάζει στο INTERNET τα διάφορα, τα οποία φωτοτυπεί και τα έφερα για την παρούσα συζήτηση. Νομίζετε ότι μιλάμε για κάτι πρωτότυπο; Πάρα πολλά κοινοβούλια έχουν ασχοληθεί με το ζήτημα.

Έχω στα χέρια μου δημοσιεύματα της IPU, που έκανε μία έρευνα. Είναι η Διακοινοβουλευτική Ένωση. Θα τα δώσω στη Βε-

βλιοθήκη της Βουλής -να μην τα καταθέσω τώρα εδώ- για να δείτε σε πόσες χώρες υπάρχουν κανόνες που καθορίζουν ασυμβίβαστες δραστηριότητες των Βουλευτών και σε πόσες άλλες υπάρχει και το καθαρώς ασυμβίβαστο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι, δεν υπάρχουν!

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Τις έχω εδώ και θα τις δείτε. Και δεν είναι θέμα που να προκαλέσει αντιθέσεις. Εγώ μεταφέρω κάποιες πληροφορίες που συνέβη να τις αντλήσω από κείμενα. Ετέθησαν, λοιπόν, στα νομοθετικά σώματα των Ηνωμένων Πολιτειών ερωτήματα. Μπορούν να εργάζονται τα μέλη αυτών των δύο σωμάτων ή δεν μπορούν; Και η απάντηση είναι ότι δεν μπορούν.

Ετέθησαν, λοιπόν, θέματα: Οι δικηγόροι μπορούν να κάνουν το δικηγόρο; Και απεφάνθησαν και πέρασαν νόμους, τα λεγόμενα ethics. Απαγορεύεται να έχουν αμοιβές εκτός της αποζημιώσεως που προβλέπει ο Κανονισμός του Σώματος.

Έχω απέναντί μου διακεκριμένους συναδέλφους νομικούς, οι οποίοι θα γνωρίζουν το American Bar Association, το Δικηγορικό Σύλλογο της Αμερικής δηλαδή που ετοποθετήθη επί του θέματος ένγκαιρα, εν αντιθέσει προς το δικό μας, ο οποίος σήμερα, προφανώς λόγω των συζητήσεων που έχουν φουντώσει εξέφρασε μία άποψη. Εκεί τα μέλη του Συλλόγου δεν έχουν το δικαίωμα ούτε να παρίστανται σε υποθέσεις οι οποίες τους αποφέρουν έσοδα, ενόσω είναι μέλη του Σώματος. Απαγορεύεται δηλαδή να πηγαίνουν σε δικαστήριο, και να χειρίζονται υποθέσεις. Και καταγράφεται ποιες υποθέσεις.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ποιες υποθέσεις;

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Τις καταγράφει, είναι πολλές.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Να βάλουμε, λοιπόν, κανόνες και εμείς.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Εγώ τώρα, κύριε Παυλόπουλε, δεν μπορώ να σας διδάξω στο Κοινοβούλιο. Θέλω όμως να καταγραφούν αυτά που λέω. Δεν είναι κάτι το πρωτοφανές, ισχυρίζομαι, το "ασυμβίβαστο".

Ετέθη θέμα για τους εκπαιδευτικούς. Ζητήθηκε από κάποιον -την Ένωση Διδασκάλων- ένας κοινοβουλευτικός να γράψει ένα κείμενο που θα συμβάλλει στο να βελτιωθεί νομοθετικά το εκπαιδευτικό σύστημα. Το αποδίδω πολύ ελεύθερα. Και του έδωσα, λοιπόν, αυτή η Ένωση που τον το ανέθεσε δύο χιλιάδες δολάρια και απαντά: "Απαγορεύεται να τα εισπράξω".

Πάμε τώρα στους γιατρούς. Τα ερωτήματα τα δικά μας είναι και ερωτήματα άλλων. Εκεί, στις ΗΠΑ, εδόθησαν απαντήσεις που εθεωρήθησαν αναμφισβήτητες. Έχουμε λοιπόν έναν, ας τον πούμε νόμο, του 1989, "The Ethics Reform Act" ο οποίος επιβάλλει απαγορεύσεις στην άσκηση επαγγέλματος. Κάποια στιγμή λένε: Όλα αυτά τα επαγγέλματα απαγορεύονται; Έρχεται, λοιπόν, ένας γιατρός και λέει: Μπορώ να ασκήσω το επάγγελμα; Απευθύνονται, λοιπόν, σε ειδική επιτροπή "Committee on Standards of Official Conduct" και τους απαντά: Δεν θα εισπράττεις χρήμα for practising medicin. Δεν θα κάνεις το γιατρό επί αμοιβή.

Γεννήθηκαν και επόμενα ερωτήματα και απεφάνθη η αρμόδια επιτροπή ότι δεν μπορεί κανείς να δίδει νομικές συμβουλές -legal- δεν μπορείς να κάνεις το μεσίτη -real estate- δεν μπορείς να κάνεις το σύμβουλο -consultant- δεν μπορείς να κάνεις τον ασφαλιστή -insurance- δεν μπορείς να κάνεις τον αρχιτέκτονα, δεν μπορείς να κάνεις τον financial advisor.

Τι θέλω να σας πω; Δεν πρωτοτυπούμε.

ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ: Τα δικαιώματα ποια είναι των Βουλευτών στην Αμερική; Πέστε μας.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Είναι πολλά.

Ερωτά ο συνάδελφος κ. Κακλαμάνης και θα θίξω αυτό το θέμα.

ΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Τα "παίρνουνε" επίσημα εκεί οι Βουλευτές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Σας παρακαλώ, κύριε Γιαννόπουλε. Θα τον διαδεχθείτε στο Βήμα. Θα τα πείτε εσείς.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, δεν επιχειρώ να διδάξω. Μεταφέρω αυτά που πληροφορήθηκα. Και μπορώ να τα συμπληρώσω, μετά από το ερώτημα που έγινε από κάτω,

ότι βεβαίως εκεί η άσκηση του λειτουργήματος του μέλους των κοινοβουλευτικών σωμάτων γίνεται κατά τρόπο εντυπωσιακά άνετο.

Είμαι της απόψεως ότι πρέπει να προχωρήσουμε στο ασυμβίβαστο. Μου μετεδόθη εκεί και μία άλλη ιδέα. Ποια ιδέα, κύριε Καθηγητά; Όταν μας ψηφίζει ο λαός, μας ψηφίζει για δουλειά “πλήρους απασχόλησης”. Είναι μία ιδέα που εμένα τουλάχιστον με εβρίσκει σύμφωνο και γι’ αυτό, λοιπόν, και εγώ σας τη λέγω.

Μπορούμε να έχουμε οποιεσδήποτε απόψεις και είναι φυσικό. Δεν δέχομαι όμως την άποψη του αιφνιδιασμού καθόσον αφορά στην περί “ασυμβιβάστου” πρόταση. Συνάδελφοί μου νομικοί, το άρθρο περί του οποίου συζητούμε ότι θα προβλέψει το ασυμβίβαστο ανήκει στα αναθεωρητέα άρθρα. Το γνωρίζαμε προ των εκλογών της 9ης Απριλίου.

Αφού, λοιπόν, ανήκε στα αναθεωρητέα, πώς είχαμε τη βεβαιότητα ότι δεν θα μεταβάλει το λεγόμενο status των Βουλευτών;

Κατάληξη: Είμαι υπέρ του ασυμβιβάστου, αλλά παράλληλα είμαι υπέρ της γενναίας αποφάσεως να μας δοθεί η δυνατότητα να ασκήσουμε το έργο μας, έτσι όπως πρέπει να το ασκήσουμε. Όχι οικονομική ενίσχυση. Κύριε Κακλαμάνη, να κάνουμε και εμείς εδώ οργάνωση γραφείων με καλούς συνεργάτες, με καλό εξοπλισμό, με άνεση κινήσεων να συλλέξουμε πληροφορίες και προπάντων με τη δυνατότητα να συγκροτήσουμε κόμμα-τα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Τις οικογένειες τι θα τις κά-νομε;

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Το ερώτημα, τι θα κάνουμε τις οικογένειες. Ξέρετε, κύριοι συνάδελφοι, στα είκοσι και πλέον χρόνια που είμαι εδώ πόσους γνώρισα οι οποίοι δεν ήταν ούτε γιατροί ούτε δικηγόροι ούτε πολιτικοί μηχανικοί, δηλαδή εκ του επαγγέλματος που ασκούσαν προ της βουλευτίας των μη δυνάμενοι να εργαστούν εν όσω εγίνοντο Βουλευτές; Δεν είναι μόνο οι γιατροί και οι δικηγόροι. Κύριοι συνάδελφοι, επεβίωσαν, εξήσαν όπως μπορούσαν.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Οι έχοντες και κατέχοντες να περνάνε καλά!

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Και μακροήμερευσαν στο Κοινοβούλιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κύριε συνάδελφε, σας παρακαλώ, κλείστε!

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Τελειώνω.

Πολλοί συνάδελφοι εξ επαρχίας μη όντες γιατροί, μη όντες δικηγόροι, μη όντες μηχανικοί -λέω στην τύχη επαγγέλματα για τα οποία συνήθως μιλάμε που τα βλέπω εδώ τη λίστα των εγγραφέντων- και έζησαν, επεβίωσαν και χωρίς άσκηση του επαγγέλματος. Αν κάπου πρέπει να καταλήξουμε τώρα είναι: ασυμβίβαστο αλλά ενίσχυση υλικοτεχνική προπάντων και σε συμβούλους, συνεργάτες, για να ασκήσουμε τα καθήκοντά μας.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Καλώς, κύριε συνάδελφε.

Ο κ. Παναγιωτόπουλος έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου κατ’ αρχήν να εκφράσω τη θλίψη μου γιατί απόψε εμφανίζεται ένα Κοινοβούλιο διχασμένο. Συζητούμε ένα θέμα που κατά την κρίση του ομιλούντος -πιθανώς να κάνω λάθος και ρίξετε μου ευθύνες γι’ αυτό- αποπροσανατολίζει και την προσοχή των Βουλευτών και της κοινής γνώμης από ένα άλλο μεγάλο θέμα που υπολανθάνει της προσοχής όλων, αλλά βρίσκεται στο βάθος του μυαλού μας. Και εκεί δεν είμαστε διχασμένοι, εκεί συναντούμεθα.

Έπρεπε να συζητάμε για την αναβάθμιση του ρόλου του Βουλευτή, διότι η θέση του Βουλευτή σήμερα και σε επίπεδο μεταχείρισης θεσμικής και σε επίπεδο Κανονισμού και σε επίπεδο μέσων που του παρέχει η πολιτεία, είναι άθλια. Να θυμίσω και κάτι ακόμη. Λέμε, νομοθετεί ο Βουλευτής, νομοθετική εξουσία. Κάντε μια έρευνα να δείτε -και ενώπιόν μου αυτήν τη στιγμή είναι κατά πολύ εμπειρότεροι και αξιολογότεροι συνάδελφοι όλων των παρατάξεων- ότι ένα μεγάλο μέρος των κειμένων διατάξεων που εφαρμόζονται από την εκτελεστική εξουσία προέρχο-

νται από υπουργικές αποφάσεις. Το Κοινοβούλιο όταν και όπου νομοθετεί, νομοθετεί σε επίπεδο πλαισίων νόμων και έρχεται και το υποκαθιστά η εκτελεστική εξουσία με τις αποφάσεις αυτές. Και σ’ αυτό το ρόλο του νομοθετούντος οργάνου, και σ’ αυτό υποκαθιστάμεθα.

Αντί λοιπόν να συζητάμε συνολικά ...

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Κύριε Παναγιωτόπουλε...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε συνάδελφε, σας παρακαλώ. Σας σέβομαι και σας παρακαλώ μη με διακόπτετε.

Αντί, λοιπόν, να συζητάμε συνολικά για την αναβάθμιση του ρόλου του Βουλευτή και στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας να συζητήσουμε και για περιορισμούς, ερχόμαστε να υποκύψουμε σε ένα λαϊκισμό. Και δεν κατηγορώ τους συναδέλφους που έχουν διαφορετική άποψη και είναι υπέρ του ασυμβιβάστου. Τους σέβομαι αδιακρίτως πέρα από κόμματα, ιδεολογίες και παρατάξεις, αλλά ξέρω ότι και αυτοί στο βάθος του μυαλού τους έχουν το θέμα της αναβάθμισης του ρόλου του Βουλευτή.

Απόψε αποκαλύφθηκε το εξής: όσοι πίστευαν από τους συναδέλφους -και δικαίως- ότι η θέσπιση του ασυμβιβάστου θα οδηγήσει ή θα συνοδευόταν ταυτόχρονα από μέτρα αναβάθμισης της θέσεως του Βουλευτή, δηλαδή παροχή υλικοτεχνικών βοηθημάτων, απογοητεύτηκαν. Απογοητεύτηκαν πλέον, φαίνεται, όσοι έκλειναν πονηρά το μάτι σε Βουλευτές, λέγοντας “ψηφίστε το αυτό για να πάρετε αύξηση”. Γιατί τα περί γενναίας αυξήσεως ακούστηκαν από αυτό το Βήμα, άσχετα αν διορθώθηκαν στα Πρακτικά εν συνεχεία. Είτε ηθελημένα είτε αθέλητα, μας παραπλανούσαν. Εγώ πιστεύω αθέλητα. Η πόλωση, λοιπόν, δεν εξυπηρετεί.

Θα συμφωνήσω με τον κ. Σφυρίου -δεν έτυχε να γνωριστούμε περισσότερο, τον εκτιμώ εκ του μακρόθεν και δεν ανταλλάσσουμε ίσως και καλημέρα, γιατί έτυχε- διότι εξέφρασε τις απόψεις του με μία νηφαλιότητα, παρ’ όλο που διαφωνώ με το περιεχόμενό τους, η οποία, πιστεύω, πρέπει να μας παρακολουθεί.

Θα καλέσω τους συναδέλφους που είναι υπέρ του ασυμβιβάστου -εγώ είμαι κατά- θα καλέσω όλους μας να αποφύγουμε ακραίους χαρακτηρισμούς και ακραίες τοποθετήσεις. Ασφαλώς οι συνάδελφοι που είναι υπέρ του ασυμβιβάστου ούτε ανεπάγγελτοι είναι ούτε ευάλωτοι σε συμφέροντα. Δεν το είπε κανείς αυτό. Λέπει ο κ. Ρεγκούζας, ο αγαπητός μου φίλος και δεν το ακούει. Από την άλλη πλευρά, όμως, δεν δέχομαι να λέγεται σαν θέσφατο ότι Βουλευτής που ασκεί επάγγελμα είναι ασυνεπής στα καθήκοντά του στη Βουλή. Είναι λάθος. Να ελεγχθούμε όλοι και να δούμε πόσες ερωτήσεις έχει κάνει ο καθένας, σε πόσα νομοσχέδια ήταν εισηγητής και πόσες ενεργότερες παρουσίες έχει ο καθένας. Ας μην αδικούμε εαυτούς και αλλήλους, είναι λάθος.

Να πω και κάτι ακόμα: Μου έκανε εντύπωση, κύριε Βενιζέλο, ότι όταν ήλθε το θέμα των άρθρων 14 και 15 για το βασικό μέτοχο -και εκεί βρίσκεται ο κεντρικός πυρήνας της διαπλοκής, το αμαρτωλό τρίγωνο που λέει ο Καραμανλής, πολιτική εξουσία, οικονομική εξουσία, ιδιοκτησία ορισμένων Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας- υπαναχωρήσατε και είπατε ότι με νόμο θα ορίσετε τι σημαίνει βασικός μέτοχος. Γιατί, βεβαίως, αν δεν το φέρετε με νόμο και δεν ορίσετε το περιεχόμενο της εννοίας του βασικού μετόχου, ουσιαστικά η ρύθμιση, που θα περιληφθεί στο Σύνταγμα, είναι ανενεργός, είναι κενό γράμμα. Εκτιθέμεθα όλοι στα διαπλεκόμενα, ότι φοβόμαστε να τους αντιμετωπίσουμε. Και λέω: όταν είχατε την πρόνοια εκεί που δεν έπρεπε, γιατί δεν έχετε την πρόνοια να πάμε σε ένα νόμο, κύριε Σφυρίου; Μπορεί να τον ψηφίσω και εγώ αυτόν το νόμο, αν έχει πρώτο άρθρο ότι αναστέλλεται το επάγγελμα και αν έχει και ορισμένα άλλα άρθρα με τα οποία αναβαθμίζεται πραγματικά ο ρόλος του Βουλευτή, που ελεεινολογείται, του Βουλευτή που αναθεματίζεται αδικώς. Γιατί και εγώ πιστεύω ότι το 99% των συναδέλφων όλων των κομμάτων και όλων των παρατάξεων είναι τίμιοι άνθρωποι. Και αν βρισκόμαστε εδώ, βρισκόμαστε, πείτε το από ένα δημιουργικό ψώνιο, για να προσφέρουμε, να βοηθήσουμε σε κάτι. Και δεν μπορεί να ταυτιζόμαστε, ούτε και εσείς δεν πρέπει και δεν μπορεί να ταυτίζεστε με τα όποια προβλήματα, με τις όποιες ατέλειες και τις όποιες αβελτηρίες της εκάστοτε εκτελεστικής εξουσίας.

Να θυμίσω ακόμα, κύριε Πρόεδρε, ότι στη θέση που κάθεστε, κάθεται ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου και παράγων του πολιτεύματος Απόστολος Κακλαμάνης, ο οποίος, όπως πολύ σωστά μας θύμισε στην προχθεσινή συνέντευξή του στα "ΝΕΑ", μέχρι το 1981 ήταν από τους καλύτερους Βουλευτές του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και δικηγόρουσε. Το είπε ο ίδιος. Στη συνέχεια έγινε Υπουργός, ξαναδικηγόρησε -μεταφέρω τα λόγια του από τη συνέντευξή του στα "ΝΕΑ"- από το 1990 έως το 1993 και βεβαίως μετά ανέστειλε οριστικά την άσκηση επαγγέλματος, διότι ο άνθρωπος έγινε Πρόεδρος της Βουλής.

Επί της διαδικασίας: Θα πω πράγματα που αφορούν το κόμμα μας. Δεν ξέρω τι έγινε στο ΠΑΣΟΚ, αλλά στη Νέα Δημοκρατία δεν συζητήθηκε ποτέ, σε κανένα όργανο και κατά συνέπεια εγώ δεν θεωρώ ότι τα όσα είπε ο σεβαστός και αγαπητός μου εισηγητής κ. Γιάννης Βαρβιτσιώτης, εκφράζουν συνολικά τη Νέα Δημοκρατία. Εξίσου Νέα Δημοκρατία είμαστε και εμείς, ο Γιαννόπουλος, ο Τσίπρας, ο Μαρκογιαννάκης, ο Σπύρου, ο Κακλαμάνης, ο Καραμπίνας και ο Παυλόπουλος. Νέα Δημοκρατία είμαι και εγώ. Χωρίς να έχει συζητηθεί κάτι στα όργανα, δεν νομιμοποιείται κανείς να υποστηρίξει ότι εκφράζει και δεσμεύει το κόμμα. Αυτά τα λέω πάντα με σεβασμό και αγάπη.

Αλίμονο, αν πάμε στην καθιέρωση στην Ελλάδα του θεσμού του επαγγελματία Βουλευτή. Εγώ θα προτείνω μία σύνθεση.

Με σεβασμό, κύριε Σφυρίου, και στο ύψος και στο περιεχόμενο των όσων είπατε, αν θέλετε το εκλαμβάνω ως μέτρο συμπεριφοράς μας όλων -και αναφέρομαι σε εσάς, γιατί δεν είμαστε καν φίλοι- λέω ότι εάν ερχόταν το Σύνταγμα να πει -και διατυπώνω μία πρόταση και καταλήγω, κύριε Πρόεδρε- ότι με νόμο θεσπίζονται περιορισμοί στην άσκηση του επαγγέλματος του Βουλευτή, οι οποίοι είναι δυνατό να φθάσουν μέχρι της πλήρους αναστολής του -με τον ίδιο νόμο θεσπίζονται οι τυχόν εξαιρέσεις και ορίζονται παράλληλα τα βοηθήματα που πρέπει να παρέχονται στο Βουλευτή για να φέρει σε πέρας με επιτυχία την αποστολή που του ορίζει το Σύνταγμα- θα διαφωνούσατε σε κάτι τέτοιο; Νομίζω ότι μπορούμε να συμφωνήσουμε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Προσωπικώς συμφωνούμε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Μπορούμε να συμφωνήσουμε να υπερασπίσουμε την κοινή μας υπόθεση, να υπερασπίσουμε το κύρος του Βουλευτή, το οποίο αδικώς βάλλεται.

Πιστεύω ότι την αυριανή μέρα πρέπει να αναζητήσουμε συγκλίσεις και μπορούν να υπάρξουν συγκλίσεις. Αλίμονο αν μας παρασύρει το ένα άκρο ή το άλλο. Θα έχει κλυδωνισμούς και μέσα στα κόμματα. Δεν είναι δυνατό να αισθανόμαστε πολλοί συνάδελφοι ότι αιφνιδιαζόμαστε κατ' αυτόν τον τρόπο. Δεν είναι δυνατό να δίνεται η εντύπωση ότι μέσω του Συντάγματος επιχειρούν ορισμένοι να λύσουν μικρόψυχες, προσωπικές διαφορές. Δεν είναι δυνατό να εκτίθεται ο πολιτικός κόσμος κατ' αυτό τον τρόπο, είτε με το ένα επιχείρημα είτε με το άλλο.

Κλείνοντας θα κάνω μία έκκληση, να αναζητήσουμε και να βρούμε τη μέση οδό, την πλέον ενδεδειγμένη. Ο κ. Μητσotάκης μας την υπέδειξε με μία άριστη τοποθέτηση, ο κ. Γείτονας μας την υπέδειξε, από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ, καθώς και πολλοί άλλοι συνάδελφοι. Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Γιαννόπουλος έχει το λόγο.

Κύριε Τσίπρα, θα σας κάνω τη χάρη αυτήν τη φορά να είσθε ο πρώτος που θα μιλήσετε αύριο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, φαίνεται ότι εγώ κλείνω τη μαραθώνα αυτή συνεδρίαση σήμερα και θα ήθελα να πω ότι το Σύνταγμα, μετά το 1821, έλεγε πραγματικά ότι οι παραστάτες του έθνους δέουν να έχουν ιδιοκτησία γης. Τότε ήταν άλλες οι συνθήκες. Δεν υπήρχαν γιατροί, δεν υπήρχαν δικηγόροι, δεν υπήρχαν φοροτεχνικοί, λογιστές, κοινωνιολόγοι, καλλιτέχνες, συνδικαλιστές, διάφορες ομάδες εργαζομένων. Ήταν αυτοί που είχαν ένα στοιχείο. Ποιο ήταν το στοιχείο; Η ιδιοκτησία γης και οι νομάδες. Βεβαίως δεν μπορούσαν ποτέ να είναι εκπρόσωποι του έθνους οι νομαδικώς διαβιούντες. Γι' αυτό, λοιπόν, είχε μισό το στοιχείο τότε. Από το 1821 μέχρι το 2001 η ζωή άλλαξε. Άρα κάποια στοιχεία μπήκαν και αυτά τα στοιχεία βέβαια είναι αυτά τα οποία καθιερώνουν την ε-

παγγελματοσύνη του καθενός μας.

Είμαι υποχρεωμένος, προς αποκατάσταση της αλήθειας και προς άρση παρεξηγήσεων, επειδή στη Νέα Δημοκρατία δεν μπήκε κομματική πειθαρχία όσον αφορά τις αναθεωρητέες διατάξεις του Συντάγματος, να αναφέρω ότι έκανα ένα σχόλιο, πως ο εισηγητής μας εξέφρασε προσωπική άποψη και επομένως και μεν κατά τον Κανονισμό ήτο ο εισηγητής, κατ' ουσίαν όμως υπήρξε ένας απλός ομιλητής και αυτό βέβαια δεν μας δεσμεύει εμάς.

Μου δίνεται η αίσθηση, κύριε Υπουργέ, με αυτές τις οβιδικές μεταμορφώσεις που έχουμε ακούσει από τότε που κάνατε το ΚΤΕ, τη συνεδρίασή σας, αλλά και σήμερα ότι ως νομικός έχετε μία άποψη που μας έχετε βάλει σε μία ποινή αναστολής, 2003, Ιανουάριος, διά νόμου τελεσιδικώς τελειώνει η υπόθεση του ασυμβίβαστου.

Κύριοι συνάδελφοι, θα πρέπει να ξέρουμε ότι ο συνταγματικός νομοθέτης το 1975 διέθετε πείρα και γνώση, δύο αρετές που είχαν αποκτηθεί τότε από το χρόνο, ήταν κοντά σε γεγονότα εθνικά, ήταν μια βαθιά επιστημονική κατάρτιση που είχαν οι τότε συνταγματικοί νομοθέτες και ήταν σημαντικό ότι η βίωση της επτάχρονης δικτατορίας είχε δώσει μία άλλη ώθηση, ότι το πολίτευμά μας, το Σύνταγμά μας από το 1975 και μετά έπρεπε να είχε νέα στοιχεία.

Και αυτά τα νέα στοιχεία τα οποία είχε περιγράψει τότε ο Δημήτρης ο Τσάτσος και ο Μαγκάκης, ήταν ακριβώς στοιχεία τα οποία έδιναν κάποιες δυνατότητες στο άρθρο 56, παράγραφος 2, που ανέφερε πραγματικά ότι εξαιρούνται οι καθηγητές των πανεπιστημίων και θα μπορούσε να μην είναι ασυμβίβαστο το θέμα της εκλογιμότητάς τους.

Και πρέπει να ξέρετε, κύριε Υπουργέ, ότι ο νόμος θα όριζε τις αρμοδιότητες για τις οποίες θα ήταν σε αναστολή. Εγώ θα σας κάνω μία πρόταση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Δεν είναι ακριβές.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Εφόσον υπάρχει το άρθρο αυτό, τι μας λέτε;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Διαβάστε το.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Να σας το διαβάσω; Δώστε μου και το χρόνο κιόλας. "Νόμος ορίζει τον τρόπο της αναπλήρωσής τους. Κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου αναστέλλεται η άσκηση των αρμοδιοτήτων των σχετικών με την ιδιότητα του καθηγητή που εκλέχθηκε". Εσείς γνωρίζετε για ποιες αρμοδιότητες εκλεγήκατε;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Απολύτως.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Λοιπόν, επειδή τις γνωρίζετε, ορισμένες δεν τις ασκείτε. Και εγώ θα σας έλεγα το εξής, να φθάσουμε...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κάνετε λάθος. Δεν διαβάζετε τις διατάξεις. Το άρθρο 112 του Συντάγματος επέτρεπε στους Βουλευτές καθηγητές της πρώτης Βουλής μετά τη δικτατορία να ασκούν το διδακτικό τους έργο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Ερευνητικό, συγγραφικό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Άρα, σημαίνει ότι στις επόμενες Βουλές επιβάλλεται απόλυτη αναστολή.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι από απόλυτη αναστολή, δεν είναι σε απόλυτη αναστολή. Σε απόλυτη αναστολή είναι οι καθηγητές αυτοί, οι οποίοι δεν θέλουν να διδάξουν, να παρακολουθήσουν διατριβές, να κάνουν διδακτικό έργο. Και αν θέλετε να φθάσουμε σε πιο τολμηρή πρόταση, καταργείτε την παράγραφο 2, όπως καταργείται στους δημοσίους υπαλλήλους και να μην υπάρχει το θέμα αυτό του κωλύματος. Να μην το έχουμε και εμείς, όπως οι υπάλληλοι. Γιατί δεν φθάνετε σ' αυτήν την πρόταση που είναι ρηξικέλευθη, δυναμική και τουλάχιστον ταιριάζει με τα ανθρωπομετρικά σας στοιχεία; Προχωρήστε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Γιαννόπουλε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κύριε Υπουργέ, αν θέλετε να απαντήσετε μετά κλείνοντας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Απλώς, οφείλει να ξέρει ο κ. Γιαννόπουλος...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Έχω πάει δύο φορές στο εκλογικό και έχω και νομολογία και αν θέλετε να σας τη δώσω μετά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Αφού τα ξέρετε όλα, εντάξει. Θα σας απαντήσω αύριο τότε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Πιθανόν να χρειαστείτε και την ενημέρωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Πάντως είναι προτιμότερο στη συζήτηση να μην έχουμε πόλωση για να μπορεί να υπάρξει και σύνθεση, κύριε Γιαννόπουλε, γιατί περισσότερο συνδικαλιστικά στεκόμαστε εδώ μέσα, όλοι μας, και οι μεν και οι δε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Το συνδικαλισμό τον περάσαμε, κύριε Πρόεδρε, κάποτε και μακάρι οι συνδικαλιστές να είχαν τα συνδικαλιστικά μέτρα τα δικά μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ακούστε και εμένα που από Έδρας μπορώ να βλέπω το πώς συμπεριφερόμαστε όλοι μας ανεξαρτήτως κόμματος. Άρα, λοιπόν, ας χαμηλώσουμε τους τόνους για να υπάρξει σύνθεση και να μην υπάρχει πόλωση.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Αγαπητοί συνάδελφοι, σήμερα οι συνταγματολόγοι και εμείς οι Βουλευτές οι συνταγματολόγουντες, ευτυχώς όχι όλοι, φθάνουμε ενδεχομένως σε κάποιες ακρότητες. Η πολυτέλεια της δημοκρατίας, φαίνεται ότι μας δημιουργεί την αίσθηση ότι κάποιοι από όλους δεν χρειάζονται εδώ μέσα.

Πιθανόν να είμαστε περιττοί ή και υπεράριθμοι και βεβαίως αυτό εκπλήσσει πολλούς για το πως αυτή η τροπολογία για μένα, που χαρακτηρίστηκε απ' όλους τροπολογία, μπήκε έτσι αιφνιδιαστικά για να συζητηθεί, για να ζυμωθεί. Θυμίζει κάπως το "πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης", ένα τεράστιο κεφάλαιο που ζήσαμε και ζούμε στο Εθνικό Σύστημα Υγείας. Και βέβαια ακούστηκαν και πάρα πολλά θέματα εργασιακής φύσεως, που αυτά θα διαφοροποιηθούν.

Ακούστηκε ψιθυριστά ότι οι χειρουργοί κάθε τρεις-τέσσερις μήνες θα πηγαίνουν σε κάποιο νοσοκομείο να χειρουργούν, οι καλλιτέχνες θα εμφανίζονται -λέει- ανά τριετία στα Επιδαύρια. Εκεί τι, να σηκώνουν το χέρι που θα έχει πάθει αγκύλωση ή να κουνήσουν τον τράχηλο, που δεν θα έχουν εξοικειωθεί με τις διάφορες μμικρές κινήσεις που θα κάνουν; Οι μηχανικοί τι θα κάνουν, πού θα βρίσκονται αυτοί; Θα χτίζουν τίποτα δημόσια έργα από αυτά τα εγκαταλελειμμένα, από τα οποία έχουμε τόσα πολλά; Οι δικηγόροι πού θα βρίσκονται; Μια φορά -λέει- θα δικηγورούν. Αυτά τα ακούσαμε. Και πραγματικά είναι απορίας άξιον, αγαπητοί συνάδελφοι, διότι εγώ τη θεωρώ πολιτικά αντιδοντολογική αυτήν την τροπολογία που κατετέθη και είναι ένα πράγμα, το οποίο μας θίγει. Και μας θίγει, κάποιους από μας, τους λίγους, που ενδεχομένως εμείς να θεωρούμαστε ότι είμαστε το οικονομικό ανάχωμα των φιλοδοξιών και επιδιώξεων πολλών συνάδελφων. Αν είναι έτσι και εμείς δημιουργούμε το κώλυμα -διότι ακούστηκε και μη μου πείτε ότι δεν ακούστηκε και στο Περισύνλιο και μέσα στις συζητήσεις που έγιναν ότι θα αυξηθεί η βουλευτική αποζημίωση, και μάλιστα σήμερα, κύριε Υπουργέ, εσείς είπατε ότι "σαλαμοποιήθηκε" η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ. Είπατε ότι εν δυνάμει είναι κάποιοι Υπουργοί. Άρα, λοιπόν, τάξατε θώκους και άρα, λοιπόν, το ασυμβίβαστο τι τώρα, τι μετά από δέκα μήνες, αφού ο Υπουργός, ο Υφυπουργός δεν έχει το δικαίωμα να ασκήσει επάγγελμα. Το ομολογήσατε εσείς αυτό. Στους μισούς είπατε για χρήματα, οι άλλοι μισοί είναι εν δυνάμει, οι άλλοι κάπου θα βολευτούν, άρα λοιπόν είχαμε μια κοινή συναίνεση. Και ευτυχώς χαίρομαι, γιατί σήμερα, κύριε Υπουργέ, έπεσαν οι μάσκες. Αποκαλύψατε, και είναι προς τιμήν σας και είπατε ευθαρώς ότι δεν θα υπάρξει

καμία αύξηση της αποζημίωσης, διότι θα ήταν κραυγαλέα αυτή, θα μου επιτρέψετε να πω, η οικονομική φόρτιση του ελληνικού λαού προς χάριν των επαγγελματιζομένων κοινοβουλευτικών.

Και χαίρομαι γιατί ήταν και η πρόταση του κυρίου Προέδρου της Βουλής, του κ. Κακλαμάνη, που ακούσατε τις δηλώσεις που έκανε από τον κ. Παναγιωτόπουλο, και είναι προς τιμήν του που είπε: "εγώ δεν θα συνυπογράψω μία τέτοια οικονομική ασχημιά". Αυτό το λέω για κάποιους συνάδελφους, που πίστεψαν ενδεχομένως ότι κάτι θα συμβεί.

Και να κάνω μία πρόταση; Αν ήθελε κάτι συμβεί σε οικονομικό επίπεδο, εμείς τότε, εγώ προσωπικά, θα πω ότι αυτά θα τα διαθέσουμε για τη Βουλή των Ελλήνων και όχι να αποτελέσουν βιοποριστικό υλικό. Προνομιούχοι υποψήφιοι στις εκλογές θα είναι αυτοί, αγαπητοί συνάδελφοι, τα παιδιά των οικογενειών με πολιτική παράδοση και πλούτο, θα είναι αυτοί οι νέοι που θα βάλουν σαν στόχο προκοπή. Και θα σας πω εκείνο το χαρακτηριστικό: Τη μία κόρη του Μεταξά την είχε πάρει ο καθηγητής Ματζούφας και έγινε καθηγήτης ο Ματζούφας μαζί με τον Φουρκιώτη. Μακαρίτες και οι δύο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ήταν και οι δύο μαζί.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Όταν λύθηκε ο γάμος του Ματζούφα, είχε πει το χαρακτηριστικό ο Φουρκιώτης, ότι "λυσμένου του γάμου, κατά το Αστικό Δίκαιο, τα προικιά επιστρέφονται". Αλλά τα προικιά δεν επεστράφησαν. Ο καθηγητής ήταν καθηγητής. Δεν έφυγε από καθηγητής. Να, λοιπόν, πώς η προκοπή δημιουργεί ενδεχομένως συνθήκες τέτοιες, που να δώσουν τη δυνατότητα, τελειωμένου ακόμα του γάμου, τα προικιά να μην επιστραφούν.

Κύριοι συνάδελφοι, τελειώνοντας θα πρέπει να πω ότι αν ψηφιστεί η διάταξη αυτή, θα είναι ένα όνειρο απατηλό, η αντιπροσωπευτική μας κοινοβουλευτική δημοκρατία. Θα μιλήσουμε μετά για αρχηγοκεντρικά κόμματα, για κόμματα όπου θα έχουν την απόλυτη εξουσιαστική δράση οι αρχηγοί των κομμάτων, να μην υπάρχουν ελεύθερες φωνές, οι πολιτικές δεν θα είναι για το λαό, θα είναι για ένα πολιτικοοικονομικό σύμπλεγμα, το οποίο θα διαμορφώνει τη ζωή του τόπου και προς αυτήν την κατεύθυνση θα κινηθούμε. Φωνές ελεύθερες δεν θα υπάρχουν.

Τελειώνω, κύριοι συνάδελφοι, λέγοντας ότι εμάς η πρόταση του επιτίμου Προέδρου κ. Μητσοτάκη, η παρομοία πρόταση του κ. Γείτονα, η πρόταση του κ. Κουβέλη και άλλων τινών συνάδελφων μας εκφράζει.

Άρα, μπορούμε να προχωρήσουμε. Οποιαδήποτε άλλη πρόταση θα δημιουργήσει τεράστιο κοινωνικό πολιτικό πρόβλημα. (Χειροκροτήματα από τη πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κύριοι συνάδελφοι, παρήλθε ο διατεθείς χρόνος για την πρώτη μέρα συζήτησης της ενότητας των αναθεωρητέων άρθρων 56, 57 και 63.

Ερωτάται το Σώμα: Δέχεσθε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 01.00' λύεται η συνεδρίαση για σήμερα ημέρα Πέμπτη, 1 Μαρτίου 2001 και ώρα 10.00' με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: α) κοινοβουλευτικό έλεγχο, συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων και β) νομοθετική εργασία, ψήφιση στο σύνολο του νομοσχεδίου του Υπουργείου Οικονομικών: "Ελαφρύνσεις στη φορολογία κεφαλαίων και άλλες διατάξεις", συζήτηση του νομοσχεδίου του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών: "Σύσταση και λειτουργία Συμβουλίου Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης, όροι οικονομικής συμφωνίας μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης και άλλες διατάξεις" και στις 13.00', συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (άρθρα 56, 57 και 63).

